

Temeljem članka 23. Statuta Dubrovačko - neretvanske županije („Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije“, br. 3/21.), Županijska skupština Dubrovačko-neretvanske županije, na 6. sjednici, održanoj 17. prosinca 2021., donijela je

ODLUKU
o prihvatanju Plana razvoja Dubrovačko – neretvanske županije do 2027. godine

Članak 1.

Prihvaća se Plan razvoja Dubrovačko neretvanske županije do 2027. godine.

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu s danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku Dubrovačko-neretvanske županije".

KLASA: 300-01/19-01/14

URBROJ: 2117/1-04-21-11

Dubrovnik, 17. prosinca 2021.

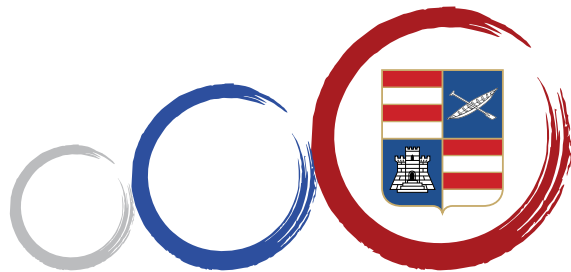

Predsjednica
Županijske skupštine

Terezina Orlić

Dostaviti:

1. Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije,
2. Upravni odjel za poslove Župana i Županijske skupštine, ovdje,
3. Pismohrani.

PLAN RAZVOJA
Dubrovačko-neretvanske
županije do 2027.

PREDGOVOR

Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije kao srednjoročni akt strateškog planiranja definira okvirni poticaj razvoja županije tijekom sedmogodišnjeg razdoblja i to u skladu s financijskom perspektivom Europske unije. Naša iskustva u provedbi prethodnih strategija pokazala su da je, uz pomoć sredstava iz EU fondova, ugovoren značajan broj razvojnih projekata, što je dobar zalog za razdoblje koje slijedi, a u kojem će EU fondovi i dalje predstavljati ključni izvor financiranja ulaganja u materijalnu imovinu ali i u ljudske kapacitete. Akcent u provedbi prethodne strategije bio je na partnerstvu, a brojni uspješni projekti realizirani u domaćim i međunarodnim partnerstvima otvaraju mogućnosti kvalitetne suradnje i u idućem razdoblju.

Izrada ovog dokumenta provedena je uz poštivanje načela partnerstva. Svoj doprinos strateškom planiranju i utvrđivanju zajedničkih prioriteta razvoja kroz djelovanje Partnerskog vijeća dali su predstavnici regionalne samouprave, regionalnog koordinatora, predstavnici jedinica lokalne samouprave, akademske zajednice, gospodarski i socijalni partneri i organizacije civilnog društva s područja županije.

Povezivanjem županije unutar granica, ali i s maticom zemljom te s emitivnim turističkim tržištima otvaraju se mogućnosti novih investicija i povećava konkurentnost turizma kao glavne gospodarske grane uz obveznu društvenu odgovornost cjelokupnog gospodarstva. Autocesta do Dubrovnika, brza cesta do Zračne luke i do Orebića, kao i moderne luke pretpostavka su ukupnog razvoja i stabilnosti županije. Za pripremu i provedbu projekata koji održavaju stremljenje ka inovativnosti, zelenom razvoju, održivosti i digitalizaciji nužni su kvalitetni ljudski kapaciteti. Stoga će ulaganja u znanje i jačanje institucija znanja na području županije biti od ključne važnosti za provedbu ovog plana, a to uključuje unapređenje kvalitete svih razina sustava odgoja i obrazovanja, sporta i usklađivanje obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada.

Težimo prema „zeleno-plavoj“ županiji čiji se razvoj temelji na ekološkoj i inovativnoj proizvodnji hrane, kružnom gospodarstvu i razvoju pametnih naselja

kroz digitalno umrežavanje ruralnih područja i razvoj infrastrukture u tim krajevima županije. Cilj nam je poboljšanje infrastrukture i kvalitete života svih stanovnika održivim korištenjem prirodnih resursa i poticanjem korištenja obnovljivih izvora energije u gospodarskim, ali i u stambenim objektima. Nezaobilazno je učinkovito korištenje energije i uvođenje obnovljivih izvora energije u sustav gospodarenja otpadom te zaštita i održivo korištenje kulturnih i prirodnih dobara. Naglasak je i na kulturi građenja koja odražava stav visokog stupnja osviještenosti i znanja o potrebi očuvanja i odgovarajuće valorizacije ukupnog okoliša kao najvažnijeg resursa kojeg Dubrovačko-neretvanska županija ima i koji je temelj dugoročnog razvoja županije. Zadaća nam je i unapređenje uvjeta i kvalitete rada te jačanje kapaciteta u zdravstvenoj djelatnosti, poticanje aktivnosti s ciljem prevencije i ranog otkrivanja i liječenja bolesti, zaštita obitelji i unapređenje socijalnih programa potrebitima.

Ovaj dokument u odnosu na prethodne strategije razvoja Dubrovačko-neretvanske županije daje puno veći naglasak na aspekte digitalizacije i održivosti, potom jačanje sposobnosti djelovanja institucija u pogledu odgovora na krizne situacije te potrebi jačanja kulture građenja. Ove su promjene primarno povezane s ključnim razvojnim ciljevima na europskoj i nacionalnoj razini uključujući i pitanje reakcije na situacije kao što je kriza uzrokovana pandemijom COVID-19.

Naša vizija ima jasan smjer budućeg razvoja, ona je istovremeno odraz naslijeđa, tradicije i stečenih vrijednosti dosadašnjeg razvojnog puta županije. Tako definirana vizija putokaz je za razradu razvojnih prioriteta, ciljeva i mjera kroz dijalog s građanima, a za njeno ostvarenje nužan je strateški okvir kojim se pobliže utvrđuju svi bitni elementi koji bi trebali osigurati njihovu provedbu. Upravo to je Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije.

Župan Nikola Dobroslavić

The background features several thick, expressive blue brushstrokes of varying lengths and curves, set against a light gray background. The strokes are positioned in the upper and lower portions of the page, framing the central text.

SADRŽAJ

Predgovor	3
Sadržaj	5
Popis kratica	7
I. UVOD	9
II. VIZIJA RAZVOJA ŽUPANIJE.....	13
III. SAŽETAK OSNOVNE ANALIZE.....	15
3.1. Društvo	15
3.2. Gospodarstvo.....	20
3.3. Okoliš, infrastruktura i promet	24
3.4. Institucionalni razvoj	28
3.5. Prostorni razvoj.....	30
IV. OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA	33
4.1. Rezultati SWOT analize	34
4.2. Analiza potreba i potencijala.....	39
4.2.1. Demografija, socijalna uključenost i usluge socijalne skrbi, zdravstvo i civilno društvo	39
4.2.2. Odgoj, obrazovanje, znanost, kultura i sport.....	41
4.2.3. Gospodarstvo	43
4.2.4. Okoliš, infrastruktura, promet i prostorni razvoj.....	45
4.2.5. Institucionalni razvoj.....	46
V. STRATEŠKI OKVIR.....	47
5.1. Opis prioriteta u srednjoročnom razdoblju	48
Prioritet 1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo	48
Posebni cilj 1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja	49
Posebni cilj 1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovativnosti u gospodarstvu.....	50
Posebni cilj 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	51
Prioritet 2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala	53
Posebni cilj 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga	54
Posebni cilj 2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	55
Posebni cilj 2.3. Poticanje demografskog razvoja	55
Prioritet 3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine	56
Posebni cilj 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice	57
Posebni cilj 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti	58
Posebni cilj 3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine.....	60
Prioritet 4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem	61
Posebni cilj 4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru	61
Posebni cilj 4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije	62
Posebni cilj 4.3. Razvoj otoka.....	63
Posebni cilj 4.4. Razvoj ostalih geografskih područja od posebnog interesa	64
5.2. Usklađenost Plana razvoja s relevantnim strateškim dokumentima	67
5.3. Popis posebnih ciljeva i relevantnih pokazatelja ishoda iz Biblioteke pokazatelja MRRFEU-a.....	69
VI. STRATEŠKI PROJEKTI ZA RAZVOJ ŽUPANIJE	71
VII. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR S PRIKAZOM FINACIJSKIH PRETPOSTAVKI ZA PROVEDBU POSEBNIH CILJEVA PLANA RAZVOJA.....	90
VIII. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE PLANA RAZVOJA DNŽ 2027.....	94
Okvir za vrednovanje Plana razvoja	95
Okvir za praćenje i izvještavanje o provedbi Plana razvoja	95
Popis tablica / Popis slika.....	96
PRILOZI	97
Prilog 1: Predložak za izradu Plana razvoja	
Prilog 2: Opis mjera	
Prilog 3: Sažetak nalaza prethodnog vrednovanja	
Prilog 4: Sažetak rezultata postupka savjetovanja s zainteresiranom javnošću	
Prilog 5: Članovi radnih tijela za izradu Plana razvoja	

A large, expressive red brushstroke graphic that curves across the top and right sides of the page, resembling a stylized 'C' or a calligraphic flourish. The stroke has a textured, layered appearance with varying thicknesses and some white highlights, giving it a sense of movement and energy.

POPIS KRATICA

A1	Autocesta Zagreb - Dubrovnik	KBC	kliničko-bolnički centar
ARKOD	evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Hrvatske	kn	kuna
BDP	bruto domaći proizvod	KORA	Korčulanska razvojna agencija za lokalni razvoj i poslovne usluge
BLARA	Razvojna agencija Općine Blato	kV	kilovolt
CO₂	ugljikov dioksid	LAG	Lokalna akcijska grupa
COVID-19	koronavirusna bolest 2019	m	metar
CZSS	Centar za socijalnu skrb	m²	metar kvadratni
D118	državna cesta Vela Luka - Korčula	MDOMPS	Ministarstvo za demografiju obitelji mlade i socijalnu politiku
D414	državna cesta Orebić – Ston – Zaton Doli	MGOR	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
D62	državna cesta Šestanovac - Metković	mil.	milijuna
D8	Jadranska magistrala	MR	magnetna rezonanca
DNŽ	Dubrovačko-neretvanska županija	MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
DUNEA	Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije	MSCT	višeslojna kompjutorizirana tomografija
DURA	Razvojna agencija Grada Dubrovnika	MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
DWT	nosivost broda	n/a	nedefinirano
DZS	Državni zavod za statistiku	NATURA 2000	ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije
ESI fondovi	Europski strukturni i investicijski fondovi	NN	Narodne novine
EU	Europska unija	NRS	Nacionalna razvojna strategija
FINA	Financijska agencija	OB	opća bolnica
FLAG	Lokalna akcijska grupa u ribarstvu	OCD	organizacije civilnog društva
FRJD	Funkcionalna regija Južna Dalmacija	OPG	obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
GIS	Geografski informacijski sustav	OPKK	Operativni program konkurentnost i kohezija
GPN	građevinska područja naselja	OPULJP	Operativni program upravljanje ljudskim potencijalima
ha	hektar	ORA	Razvojna agencija Općine Orebić
HAC	Hrvatske autoceste	PC	posebni cilj
HAKOM	Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti	PLORA	Razvojna agencija Grada Ploča
HC	Hrvatske ceste	RH	Republika Hrvatska
HEP	Hrvatska elektroprivreda	SE	sunčane elektrane
HGK	Hrvatska gospodarska komora	SERRP	Središnji elektronički registar razvojnih projekata
HOPS	HEP-Operator prijenosnog sustava	SG DNŽ	Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije
HRK	hrvatska kuna	STEM	znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje	SWOT	analiza snaga, slabosti prilika i prijetnji
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	TEN-T	transeuropska prometna mreža
ICT	informacijske i komunikacijske tehnologije	UNESO	Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
IKT	informacijske i komunikacijske tehnologije	UNP	ukapljeni naftni plin
IT	informacijske tehnologije	UO	Upravni odbor
IZTZG	Institut za turizam	ŽCGO	Županijski centar za gospodarenje otpadom
JLS	jedinica lokalne samouprave	ZMN	zajamčene minimalne naknade

The image features a light gray background with several large, expressive brushstrokes. A thick blue stroke curves across the top and left. A thick red stroke curves along the bottom left. A white stroke curves across the bottom right. The text 'I. UVOD' is positioned in the upper right area.

I. UVOD

Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine (dalje u tekstu: Plan razvoja DNŽ) predstavlja srednjoročni akt strateškog planiranja kojim se definira okvir za poticanje razvoja Dubrovačko-neretvanske županije (dalje u tekstu DNŽ) tijekom sedmogodišnjeg razdoblja u skladu s trajanjem financijske perspektive Europske unije.

Izrađen je sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17), Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18). Tehničke i metodološke upute za izradu akta donosi Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u obliku Priručnika o strateškom planiranju i Dodatka Priručniku (svibanj 2020.) i Uputa za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave (lipanj 2021.).

Plan razvoja županije temeljna je poveznica između nacionalnih i lokalnih razvojnih planova kojom se osigurava što veća usklađenost napora i aktivnosti brojnih aktera koji djeluju na prostoru županije, a čija je misija doprinositi njezinom što uspješnijem razvitku. Poseban naglasak je stavljen na usklađenost razvojnog smjera i strateških ciljeva s Nacionalnom razvojnog strategijom 2030.

Plan razvoja DNŽ utvrđuje strateški okvir razvoja županije na temelju izrađene analize ključnih područja razvoja te prepoznatih potencijala i potreba u svakom od tih područja. Hijerarhijska struktura strateškog okvira koja se temelji na prioritetima, posebnim ciljevima i mjerama osigurava funkcionalnu poveznicu s ključnim nacionalnim razvojnim dokumentima te međusobnu vertikalnu i horizontalnu usklađenost prioritetnih područja. Najveći dio plana odnosi se na razradu provedbenih mjera koje predstavljaju temeljnu osnovicu za postupanje nadležnih tijela u idućim godinama te za praćenje njihovog rada.

U sadržajnom smislu određena razlika između ovog dokumenta u odnosu na prethodne strategije razvoja DNŽ jest u većem naglasku na aspekt digitalizacije i održivosti, zatim jačanju sposobnosti djelovanja institucija u pogledu odgovora na krizne situacije te potrebi jačanja kulture građenja. Ove su promjene primarno povezane s ključnim razvojnim ciljevima na EU i nacionalnoj razini, uključujući i pitanje reakcije na situacije kao što je kriza uzrokovana pandemijom COVID-19. Naglasak na kulturi građenja odražava stav da visok stupanj osviještenosti i znanja o potrebi očuvanja i odgovarajuće valorizacije ukupnog okoliša kao najvažnijeg resursa na kojem DNŽ temelji dugoročni razvoj.

Proces izrade Plana razvoja DNŽ temelji se na zakonodavnom okviru koji uređuje pitanja

strateškog planiranja na županijskoj razini kao i smjernicama dobivenim od strane središnjeg tijela za proces planiranja – Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU. Pored toga, proces izrade temelji se na prethodnim iskustvima izrade strategija razvoja Dubrovačko-neretvanske županije izrađenih za razdoblje 2011. – 2013. te za razdoblje 2016. – 2020. Rezultati provedbe prethodne strategije su pokazali da je u prethodnom razdoblju na području DNŽ, prvenstveno uz pomoć sredstava iz EU fondova, ugovoren prilično velik broj razvojnih projekata, što je dobar zalag za razdoblje koje slijedi, a u kojem će EU fondovi i dalje predstavljati ključni izvor financiranja ulaganja u materijalnu imovinu kao i u ljudske kapacitete.

Iskustvo provedbe prethodne strategije također je pokazalo da rastuću dostupnost EU sredstava istovremeno prati i rastuća kompleksnost tema na koje se EU financiranje odnosi. Priprema i provedba projekata koji odražavaju težnju ka inovativnosti, održivosti i digitalizaciji u praksi podrazumijeva postojanje značajnih ljudskih kapaciteta za bavljenje složenim temama. Stoga će ulaganja u znanje i jačanje institucija znanja na području županije biti od ključne važnosti za provedbu ovog plana. S tim u vezi, važna naučena lekcija iz provedbe prethodne strategije jest potreba stvaranja snažnih partnerstava kako između dionika unutar županije tako i s dionicima izvan županije. Brojni i uspješni projekti provedeni u domaćim i međunarodnim partnerstvima zalag su kvalitetne suradnje i u idućem razdoblju.

Koordinator izrade ovoga kao i prethodnih strateških dokumenata je Regionalna agencija DUNEA. Stručnu podršku u izradi Plana razvoja osigurali su predstavnici Instituta za razvoj i međunarodne odnose iz Zagreba. Također, u izradi Plana razvoja sudjelovalo je Sveučilište u Dubrovniku kao nositelj postupka prethodnog vrednovanja dokumenta čime je osigurana dodatna provjera i potvrda kvalitete ovog dokumenta.

Novi ciklus strateškog planiranja donio je određene novosti u odnosu na iskustva prethodnih ciklusa planiranja. Naime, odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) stvorene su određene pretpostavke koje bi trebale osigurati veću vidljivost provedbe ovog Plana u proračunu DNŽ, čime će se poboljšati cjelokupni provedbeni okvir samog Plana. S tim u vezi, važna novost u odnosu na prethodne dokumente strateškog planiranja razvoja DNŽ je ta što će financijski okvir plana razvoja biti sadržan u tzv. Provedbenom programu. Radi se o novom aktu strateškog planiranja koji je DNŽ dužna izraditi za razdoblje 2022. – 2025., a njime će se operativno povezati aktivnosti iz plana razvoja s konkretnim izvorima financiranja u proračunu DNŽ.

Izrada ovog dokumenta provedena je uz poštivanje načela partnerstva. U tu je svrhu 11. siječnja 2021. osnovano Partnersko vijeće Dubrovačko-neretvanske županije, s ciljem sudjelovanja u procesu izrade i provedbe Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije sve do 2027. godine. Svojim djelovanjem članovi Partnerskog vijeća doprinose strateškom planiranju i utvrđivanju zajedničkih prioriteta razvoja na razini jedinice područne (regionalne) samouprave. Posebno pridonose prepoznavanju zajedničkih razvojnih prioriteta različitih dionika, stvaranju mogućnosti za poticanje i ubrzavanje društveno-gospodarskog razvoja i uspostavi integriranog razvoja uvažavanjem problema i potreba različitih kategorija dionika regionalnog razvoja. U svom radu rukovode se načelom ravnomjerne predstavljenosti partnera, načelom transparentnosti, načelom jednakosti

i načelom usuglašavanja. Partnersko vijeće Dubrovačko-neretvanske županije sastavljeno je od predstavnika različitih dionika razvoja na području županije prema smjernicama Uredbe o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća na razini jedinice područne (regionalne) samouprave i pratiti će provedbu akta u sedmogodišnjem razdoblju. Čine ga predstavnici regionalne (područne) samouprave, regionalnih koordinatora, predstavnici jedinica lokalne samouprave, akademske zajednice, gospodarskih i socijalnih partnera i organizacija civilnog društva s područja županije. Pored rada Partnerskog vijeća, provedene su dodatne konzultacijske aktivnosti s predstavnicima jedinica lokalne samouprave kao i postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću. Cjelokupna kronologija izrade

Plana razvoja DNŽ do 2027. godine izgleda kako slijedi:

- 13. studenog 2019. godine Županijska skupština Dubrovačko-neretvanske županije donosi Odluku o pokretanju postupka procesa izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027.
- 24. veljače 2020. godine donosi se Odluka o osnivanju i imenovanju članova tima za strateško planiranje izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine
- 27. ožujka 2020. godine donosi se Komunikacijska strategija i akcijski plan Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine
- 31. ožujka 2020. godine donosi se Opis djelovanja i Plan rada radne skupine za izradu Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine
- 02. travnja 2020. godine donosi se Odluka o osnivanju i imenovanju tematskih radnih skupina za izradu Plana razvoja DNŽ do 2027. godine za područja „Demografija, zdravstvo i socijalna uključenost“, „Obrazovanje, znanost, kultura i sport“, „Gospodarstvo i tržište rada“, „Okoliš i prostorni razvoj“ te „Institucionalni kontekst i ključni rizici budućeg razvoja županije“
- 27. svibnja 2020. godine donosi se Strategija savjetovanja s dionicima i javnošću u okviru postupka izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine

RADIONICE RADNIH SKUPINA

- 8. i 9. srpnja 2020. godine održane su prve tematske radionice radnih skupina za izradu Plana razvoja DNŽ 2027. i prvi kolegij gradonačelnika i načelnika Dubrovačko-neretvanske županije na temu izrade Plana razvoja DNŽ do 2027. godine
- 11. veljače 2021. godine održana je druga tematska radionica radnih skupina za izradu Plana razvoja DNŽ do 2027. godine
- 13. srpnja 2021. godine održana je treća tematske radionice radnih skupina za izradu Plana razvoja DNŽ do 2027. godine
- 29. listopada 2021. godine održana je četvrta završna tematska radionica radnih skupina za izradu Plana razvoja DNŽ do 2027. godine.

NOVI SAZIV PARTNERSKOG VIJEĆA DNŽ

- 11. siječnja 2021. godine donesena je Odluka o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Dubrovačko-neretvanske županije
- 13. rujna 2021. godine održana je prva sjednica Partnerskog vijeća DNŽ na kojoj su imenovani predsjednik i zamjenik predsjednika Partnerskog vijeća i usvojen Poslovnik o radu. Na isti datum održan je i drugi kolegij

gradonačelnika i načelnika Dubrovačko-neretvanske županije na temu Plana razvoja DNŽ do 2027. godine

- 04. studenog 2021. godine održana je druga sjednica Partnerskog vijeća DNŽ na kojoj je predstavljen završni nacrt Plana razvoja DNŽ do 2027. godine
- prosinac 2022 - održana e-sjednica Partnerskog vijeća na kojoj su pisanim putem dostavljeni Završni nacrt Plana nakon savjetovanja s javnošću i konačnog izvješća o provedenom prethodnom vrednovanju

POSTUPAK VREDNOVANJA PLANA

- 20. siječnja 2021. godine donosi se Odluka o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine uz Indikativni plan vrednovanja
- 25. siječnja 2021. godine donosi se Odluka o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine
- 17. veljače 2021. godine usvojen je Opis djelovanja Odbora za vrednovanje Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine
- 19. veljače 2021. godine izrađivaču prethodnog vrednovanja dostavljen je materijal za prvu fazu prethodnog vrednovanja
- 25. kolovoza 2021. godine izrađivaču prethodnog vrednovanja dostavljen je materijal za drugu fazu prethodnog vrednovanja
- 19. listopada 2021. godine održano je izlaganje metodologije, preliminarnih rezultata istraživanja te privremenih zaključaka prethodnog vrednovanja Plana razvoja DNŽ do 2027. godine.
- 29. studeni 2021. - izrađeno konačno izvješće o provedenom prethodnom vrednovanju Plana razvoja DNŽ.

Plan razvoja DNŽ krovni je strateški razvojni dokument za područje županije i kao takav predstavlja okvir za strateške dokumente na lokalnoj razini. Sukladno odredbama Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14., 123/17. i 118/18.), na području DNŽ nalazi se urbano područje Dubrovnik koje uz Grad Dubrovnik kao središte uključuje i okolne jedinice lokalne samouprave. Članice urbanog područja zajednički donose strategiju razvoja urbanog područja kojim se

sukladno smjernicama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU utvrđuju prioritete ulaganja za razvoj urbanog područja, čime se omogućuje korištenje dostupnih sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova namijenjenih urbanom razvoju. Sukladno navedenom, Plan razvoja i Strategija razvoja urbanog područja Dubrovnik međusobno su komplementarni strateški akti, pri čemu se strategija usklađuje s Planom razvoja. Isto vrijedi i za ostale strategije razvoja na lokalnoj razini.

II. VIZIJA RAZVOJA DUBROVAČKO - NERETVANSKE ŽUPANIJE DO 2027. GODINE

VIZIJA RAZVOJA DUBROVAČKO - NERETVANSKE ŽUPANIJE DO 2027. GODINE

Vizija razvoja ima za cilj izraziti željeni razvojni položaj županije do kraja 2027. godine. Vizija predstavlja najširi mogući okvir za usmjeravanje aktivnosti dionika koji sudjeluju u provedbi Plana razvoja županije. Uz jasan

smjer budućeg razvoja, ona je istovremeno odraz naslijeđa, tradicije i stečenih vrijednosti dosadašnjeg razvojnog puta županije. Vizija razvoja Dubrovačko-neretvanske županije glasi:

Do 2027. godine Dubrovačko-neretvanska županija će postati europska regija visoke kvalitete življenja, stabilne i dinamične ekonomije, visokog stupnja društvene solidarnosti i uključivosti, očuvanog okoliša i kulturno-povijesnog naslijeđa kojom se upravlja kroz participativan i strateški utemeljen pristup na dobrobit budućih generacija.

Ovako definirana vizija putokaz je za razradu razvojnih prioriteta, ciljeva i mjera. Za podizanje kvalitete življenja nužno je nastaviti poboljšavati poslovno okruženje koje će osigurati što veći broj kvalitetnih radnih mjesta. Na taj će se način stvoriti temeljni preduvjeti za poboljšanje demografskih prilika, a koje dugoročno predstavljaju vjerojatno najveći razvojni izazov. Istovremeno je potrebno voditi računa o tome da gospodarski razvoj donese korist svim kategorijama društva, zbog čega su posebno važne aktivnosti kojima se poboljšava položaj najranjivijih društvenih skupina.

Pitanje očuvanja okoliša i kulturno-povijesnog naslijeđa za Dubrovačko-neretvansku županiju je razvojni imperativ. Bez očuvanog okoliša i kulturno-povijesnog naslijeđa nezamisliv je turistički razvoj županije. To je istovremeno pitanje očuvanja vlastitog identiteta županije. O važnosti očuvanja okoliša za zdravlje stanovnika županije ne treba posebno govoriti, kao ni o obvezi da se doprinese globalnim naporima za smanjenje negativnog utjecaja čovjeka na okoliš.

Istovremeno, vizija promiče i potiče da se kontinuirano radi na unaprjeđivanju načina upravljanja razvojem. Pritom se posebno naglašava važnost uključivog pristupa koji će osigurati širokom krugu dionika sudjelovanje u procesu donošenja ključnih odluka za razvoj županije. To nije samo pitanje poštivanja zakonskih obveza, već je cilj poboljšati kulturu dijaloga, uvažavanja različitih mišljenja i stremljenja prema postizanju šireg društvenog konsenzusa oko ključnih pitanja.

Druga važna odrednica načina upravljanja odnosi se na promicanje strateškog pristupa, koji podrazumijeva dugoročnije sagledavanje razvoja županije u pojedinim upravnim područjima te primjenu strukturiranih pristupa u utvrđivanju rješenja za poboljšanje stanja. Sve zajedno bi trebalo osigurati veću dobrobit ne samo sadašnjih, već i onih budućih generacija.

Za ostvarenje vizije razvoja, Plan razvoja sadrži razrađeni strateški okvir kojim se pobliže utvrđuju razvojni prioriteti, ciljevi i mjere, kao i ostali bitni elementi koji bi trebali osigurati njihovu provodljivost.

III. SAŽETAK OSNOVNE ANALIZE

3.1. DRUŠTVO

3.1.1. Demografija

Dubrovačko-neretvanska županija bilježi znatno bolje demografske rezultate u odnosu na hrvatski prosjek. U županiji je u razdoblju 2008. – 2018. godine blago smanjen broj stanovnika (-0,25%), za razliku od Hrvatske, gdje je smanjen za 5,15%. U istom razdoblju migracijski saldo je pozitivan, što pokazuje kako je županija i dalje privlačna destinacija za život te je

povećan broj stanovnika u osam gradova i općina. Treba spomenuti da su proteklih godina donesene brojne demografske mjere kojima lokalna i županijska razina pokušavaju umanjiti negativne demografske trendove. Prema posljednjim podacima, demografske se mjere provode u 18 od ukupno 22 jedinica lokalne samouprave.

Tablica 1. Promjena procijenjenog broja stanovnika u DNŽ u razdoblju 2008. – 2018.

OPĆINA ILI GRAD	2008.	2018.	PROMJENA 2008. – 2018.	STOPA PROMJENE 2018./2008.
Župa dubrovačka	7.779	8.834	1.055	13,6%
Janjina	548	578	30	5,5%
Dubrovnik	42.612	44.376	1.764	4,1%
Lumbarda	1.192	1.228	36	3,0%
Mljet	1.123	1.155	32	2,9%
Orebić	4.098	4.188	90	2,2%
Blato	3.560	3.565	5	0,1%
Konavle	8.522	8.531	9	0,1%
Lastovo	775	772	-3	-0,4%
Metković	16.457	16.257	-200	-1,2%
Korčula	5.659	5.554	-105	-1,9%
Opuzen	3.292	3.135	-157	-4,8%
Vela Luka	4.184	3.972	-212	-5,1%
Trpanj	743	704	-39	-5,3%
Smokvica	926	877	-49	-5,3%
Slivno	2.003	1.868	-135	-6,7%
Ston	2.453	2.246	-207	-8,4%
Kula Norinska	1.769	1.532	-237	-13,4%
Ploče	10.343	8.929	-1.414	-13,7%
Pojezerje	1.028	882	-146	-14,2%
Dubrovačko primorje	2.160	1.684	-476	-22,0%
Zažablje	786	558	-228	-29,0%
Dubrovačko-neretvanska županija	121.514	121.215	-299	-0,25%
Hrvatska	4.309.705	4.087.843	-221.862	-5,15%

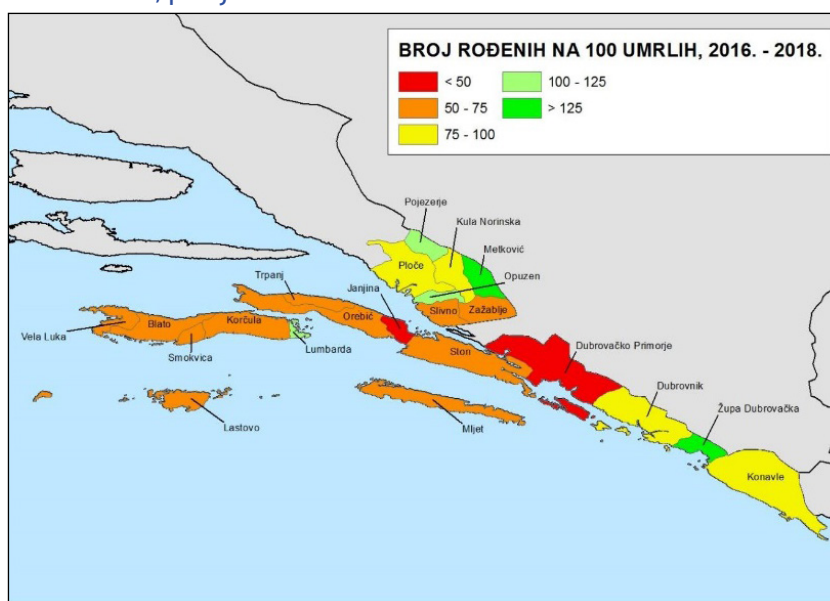
Izvor: Obrada autora temeljem podataka DZS-a o procjeni broja stanovnika

S druge strane, prisutne su značajne razlike u demografskim trendovima unutar same županije, pri čemu je najlošija situacija na području doline Neretve i dijelovima Pelješca. Prisutan je značajan gubitak stanovništva između 2008.-2018. u 15 od 22 lokalnih jedinica. **Najveću stopu iseljavanja van područja DNŽ bilježe Ploče, Pojezerje, Metković, Opuzen i Kula Norinska**, koje su u razdoblju 2008. – 2018. izgubile preko 5% stanovništva zbog migracija van područja županije. Također, vidljiv je i sve veći negativni prirodni priraštaj

na razini županije te je broj rođenih smanjen u razdoblju 2008. – 2018. za 18,5%, što pokazuje kako je **negativan prirodni priraštaj glavni problem demografskog razvitka županije**.

U cjelini gledano, može se ocijeniti da **najlošije trendove na lokalnoj razini bilježi neretvansko područje te općina Dubrovačko primorje, dok najbolje trendove bilježi dubrovačko-cavtatsko područje te pojedine lokalne jedinice na otocima i Pelješcu**.

Slika 1. Broj rođenih na 100 umrlih, prosjek 2016.-2018.

Izvor: Obrada autora temeljem podataka DZS-a

3.1.2. Socijalna uključenost i usluge socijalne skrbi

Socijalne prilike u Dubrovačko-neretvanskoj županiji su relativno dobre kada se uspoređuju s nacionalnim prosjekom. Prema nalazima istraživanja Svjetske banke o siromaštvu u RH, DNŽ bilježi stopu siromaštva od 11,0%, što je znatno niže od nacionalne razine gdje stopa iznosi 17,1%. (Svjetska banka, 2016).

Slično tome, podaci o udjelu korisnika zajamčene minimalne naknade (ZMN) kao najvažnije mjere socijalne pomoći pokazuju kako DNŽ ima znatno manji udio korisnika ZMN-a u starijoj populaciji u odnosu na nacionalni prosjek. Budući da su osobe starije dobi (stariji od 65 g.) glavni korisnici mjera socijalne skrbi, sljedeća tablica prikazuje podatke o korisnicima mjera u 2015. i 2019. g za DNŽ i RH.

Tablica 2. Broj i udio starijih osoba u odabranim pravima iz sustava socijalne skrbi u 2015. i 2019.

DOBNE SKUPINE	BROJ OSOBA STARIJIH OD 65 G.	BROJ KORISNIKA PRAVA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI KOJA NAJČEŠĆE OSTVARUJU OSOBE STARIJE OD 65 G. (UDJEL KORISNIKA U UKUPNOM BROJU STARIJIH OSOBA)				
		ZMN	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	OSOBNA INVALIDNINA	POMOĆ U KUĆI	SMJEŠTAJ (NA TEMELJU RJEŠENJA CZSS)
RH 2019.	832.612 (Procjena sredinom 2018.)	8.859 (1,11%)	46.600 (5,59%)	9.070 (0,80%)	4.235 (0,53%)	5.485 (0,73%)
RH 2015.	758.633 (Popis stanovništva 2011.)	7.396 (0,97%)	45.949 (6,06%)	4.401 (0,58%)	4.213 (0,56%)	4.873 (0,64%)
DNŽ 2019.	25.434 (Procjena sredinom 2018.)	118 (0,46%)	1.163 (4,57%)	186 (0,73%)	101 (0,40%)	206 (0,81%)
DNŽ 2015.	21.845 (Popis stanovništva 2011.)	109 (0,50%)	1.208 (5,53%)	95 (0,43%)	126 (0,58%)	86 (0,39%)

Izvor: MDOMSP (2016., 2020.)

U pružanju socijalnih usluga aktivan je veći broj organizacija kako javnih tako i onih civilnog društva te vjerskih zajednica. Međutim, **potrebe za socijalnim uslugama sve više rastu, a u brojnim slučajevima kapaciteti za pružanje kvalitetnih socijalnih usluga nisu dovoljni.** Tako npr. zbog značajnog i rastućeg udjela starije populacije u ukupnom stanovništvu, potreba za njihovom skrbi kontinuirano se povećava. Ukupni smještajni kapacitet domova za starije i nemoćne trenutačno je nedostatan u odnosu na potrebe, što stvara duge liste čekanja.

Također je prisutan nedostatak ustanova za smještaj i prihvata različitih kategorija ranjivih skupina (npr. braniteljske populacije, djece s poteškoćama, beskućnici, djeca bez pratnje i migranti). Sklonište za beskućnike koje zadovoljava zakonske standarde još nije uspostavljeno, a usluge prehrane dostupne su samo korisnicima na području grada Dubrovnika. Usluga pomoć u kući sufinancirana od DNŽ postoji na otoku Lastovu, u Dubrovačkom primorju, na području grada Ploče, Metković i općina Pojezerje, Zažablje i Kula Norinska. **Broj zdravstveno-njegovateljskog kadra također nije dovoljan, a posebno je izražen nedostatak medicinskih sestara/tehničara i njegovatelja.**

I dalje je naglašena potreba razvoja usluga pomoći i njege u kući i ostalih izvaninstitucionalnih usluga, kao i potreba za osnaživanjem palijativne skrbi i osnivanjem mobilnog tima podrške u zajednici za osobe sa psihosocijalnim teškoćama.

Još uvijek ne postoji dovoljno programa za rano prepoznavanje problema kod djece s teškoćama u razvoju koje bi omogućilo pravodobnu intervenciju te i dalje postoje potrebe za unaprjeđenjem usluga logopeda, dnevnog boravka i rehabilitacijskih aktivnosti djece s teškoćama u razvoju. Dostupnost i kvaliteta usluga za pružanje smještaja psihički oboljelim osobama nedovoljno je razvijena. Nedostatan je broj specijaliziranih timova za mentalno zdravlje za sve populacijske skupine, posebice mladeži i djece.

Vrijedi istaknuti da se na području DNŽ trenutačno provode brojni projekti u području socijalnih usluga kojima se poboljšava postojeće stanje, a koji ujedno predstavljaju iskustveno učenje za pokretanje daljnjih projekata.

3.1.3. Zdravstvena infrastruktura i usluge

Smještajni kapaciteti zdravstvenih ustanova na području županije trenutačno su zadovoljavajući, ali postoji potreba racionalnijeg upravljanja i povećanja razine iskorištenosti postelja. Liste čekanja u odnosu na nacionalni prosjek su kraće te se na bolničko liječenje čeka u prosjeku 30 dana.

Trenutačno najveći problem zdravstva u županiji jest nedostatan broj zdravstvenih radnika, iako se u razdoblju 2016. – 2020. godine broj liječnika povećao, na razini Hrvatske za 10%, a na razini županije za otprilike 7%. Među deficitarne specijalizacije treba posebno istaknuti sljedeće: fizikalna medicina i rehabilitacija, neurologija, reumatologija, obiteljska medicina, ginekologija i opstetricija, pedijatrija, medicina rada, oftalmologija i optometrija, medicinska biokemija, gastroenterologija, pulmologija, ortopedija, otorinolaringologija, urologija, dermatologija, radiologija, psihijatrija, kardiologija, traumatologija, anesteziologija, nefrologija i onkologija te hitna medicina. Također, uočeni su problemi s pružanjem odgovarajuće psihijatrijske skrbi za korisnike na području Neretve koji trenutačno skrb mogu dobiti isključivo u Dubrovniku.

Problem deficitarnosti kadrova u zdravstvu povezan je s padom zainteresiranosti za školovanjem u navedenom području te povećanim troškovima života u Dubrovniku, posebno za one kadrove koji nemaju riješeno stambeno pitanje. Dodatan problem je što se **specijalizanti iz DNŽ najčešće ne vraćaju u sustav zdravstvene skrbi na području DNŽ po završetku specijalizacija.** Oprema i prostorni kapaciteti zdravstvenih ustanova nisu dostatni za trenutačne potrebe i za daljnji razvoj djelatnosti. Funkcionalnost pojedinih objekata nije zadovoljavajuća niti je prilagođena invalidima te je nedovoljno razvijena specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita (posebno u ruralnim i otočnim područjima).

Specifičan geografski položaj županije ima za posljedicu veliku udaljenost pacijenata do OB Dubrovnik te KBC-a Split kao najbližeg KBC-a, što je posebno velik problem u hitnim medicinskim slučajevima. Za rješavanje navedenog problema Županija je u prvoj polovici 2021. uspostavila cjelogodišnju hitnu medicinsku helikoptersku službu, što bi trebalo pomoći u ostvarenju bolje medicinske skrbi i ispunjavanju **tzv. pravila „zlatnog sata“** koje podrazumijeva da od dojava do dolaska pacijenta u hitni bolnički prijem ne prođe više od jednog sata.

Prostorni kapaciteti većine zdravstvenih ustanova su dostatni za trenutne potrebe i za daljnji razvoj djelatnosti. Međutim, **funkcionalnost pojedinih objekata nije zadovoljavajuća niti je prilagođena invalidima** te je potrebna njihova obnova i rekonstrukcija, posebno vodeći računa o aspektu energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

3.1.4. Odgoj, obrazovanje i znanost

Prema posljednjem Popisu stanovništva (2011.), udjel stanovnika DNŽ sa završenom osnovnom školom bio je 8,1%, sa srednjom školom 55,7%, s višom školom ili stručnim studijem 8,2%, a s visokom školom 10,5%.

Prema tim podacima, DNŽ ima bolje obrazovano stanovništvo od nacionalnog prosjeka.

Broj djece na razini DNŽ upisane u programe predškolskog odgoja blago raste posljednjih godina, a slično je i s brojem učenika u osnovnim školama. S druge strane, broj učenika srednjih škola kao i broj studenata postupno pada.

Unatoč kontinuiranom ulaganju, i dalje značajan broj predškolskih ustanova zahtijeva rekonstrukciju ili izgradnju zbog čega u nekim skupinama broj djece je veći od onog propisanog Državnim pedagoškim standardom. Drugi problem, a koji će biti dodatno izražen u sljedećem razdoblju, je starost kadra u predškolskim ustanovama je (značajan broj djelatnika je blizu mirovine, a ne postoji odgovarajuća zamjena).

DNŽ sustavno ulaže u sanaciju, adaptaciju i rekonstrukciju objekata osnovnih škola kako bi udovoljili postavljenim pedagoškim standardima. Međutim, **i dalje postoje brojne potrebe za dogradnjom i modernizacijom školskih objekata**, posebno u energetskom smislu. Također, uslijed manjka višenamjenskih sportskih dvorana kod dijela škola ograničene su mogućnosti bavljenja sportskim i drugim izvannastavnim aktivnostima. Nadalje, **kontinuirano je prisutan manjak kvalitetnog nastavnog i drugog stručnog osoblja**. Slična je situacija i sa srednjoškolskim obrazovanjem gdje dodatni problem predstavlja nedovoljan interes učenika za strukovna zanimanja. Taj se problem dijelom pokušava umanjiti kroz sheme stipendiranja za učenike koji pohađaju programe za deficitarna zanimanja. Osim toga, trenutno je u provedbi vrlo značajan projekt uspostave Regionalnog centra kompetentnosti u sektoru turizam i ugostiteljstvo koji bi trebao znatno unaprijediti kvalitetu obrazovanja u svojoj domeni te suradnju s privatnim sektorom i međunarodnim i domaćim partnerima.

U području visokog obrazovanja među najvažnijim izazovima su pad broja upisanih studenata i, slično kao i kod srednjoškolskih programa, potreba bolje usklađenosti obrazovnih programa s tržištem rada. Novoizgrađeni studentski dom u Dubrovniku omogućuje bolje uvjete za studiranje za nedomesticne studente te za snažniju internacionalizaciju visokog obrazovanja u županiji, a što bi se trebalo povoljno odraziti i na broj upisanih studenata.

Veći broj ustanova uključen je u provedbu formalnih i neformalnih programa obrazovanja za odrasle, međutim, uključenost stanovništva, a posebno nezaposlenih te ranjivih skupina i dalje je prilično niska.

3.1.5. Kultura

DNŽ je izuzetno bogata materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom, što doprinosi jačanju kulturnog identiteta stanovnika, podiže kvalitetu življenja te dodatno jača turističku ponudu i atraktivnost županije. Grad Dubrovnik jedan je od svega nekoliko gradova u svijetu s UNESCO-ovim statusom materijalne i nematerijalne baštine te je grad s najvišim indeksom kulturnog turizma u Hrvatskoj. Međutim, **izuzetno vrijedna postojeća kulturna baština u ruralnim područjima županije nije dovoljno istražena ni valorizirana. Neplanska gradnja i neadekvatno planiranje zahvata u prostoru**, uz nisku razinu svijesti javnosti o utjecaju zahvata u prostoru na baštinu, predstavljaju glavnu prijetnju graditeljskoj kulturnoj baštini. Također, za neke važne lokalitete poput Stona i povijesnog grada Korčule još uvijek nedostaju planovi upravljanja kojima bi se osigurao sustavan i dugoročno održiv način upravljanja kulturnom baštinom koja je pod osobitim pritiscima iz sektora turizma.

Važan problem predstavljaju nedostatni ljudski i financijski resursi za istraživanja i zaštitu arheoloških lokaliteta te za očuvanje pokretne kulturne baštine. S druge strane, **posljednjih godina proveden je niz projekata kojima se jača izvansezonska kulturna ponuda uz uključivanje lokalne zajednice, čime se izravno doprinijelo očuvanju i boljoj valorizaciji kulturne baštine.**

U sektoru kulture djeluju brojne javne ustanove, organizacije civilnog društva (OCD), privatne tvrtke i pojedinci. Ipak, sektor još uvijek obilježava slaba mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika te mali broj međunarodnih gostovanja. Također, **u jednom manjem broju općina nema javnih ustanova u području kulture** što znatno ograničava ponudu kulturnih sadržaja u tim jedinicama. Nedostaje i multifunkcionalno kulturno središte (koje bi uključivalo i koncertnu dvoranu), a koje bi omogućilo dugoročno jačanje kulturne ponude i njeno bolje međunarodno pozicioniranje.

3.1.6. Sport i rekreacija

Na području DNŽ registrirano je 490 sportskih udruga, no svega njih 200 se aktivno bavi sportskom djelatnošću. Programom javnih potreba u sportu DNŽ osiguravaju se sredstva za osnivanje sportskih udruga na otocima i u manjim mjestima i naseljima Županije te se postojeće udruge potiču na uključivanje u sustav natjecanja. **Županija i pojedine lokalne jedinice kontinuirano povećavaju izdavanja za sport** što doprinosi sve boljim uvjetima za rad sportskih organizacija. Ipak, znatne potrebe za ulaganjima u sportsku infrastrukturu kao i sportske djelatnike i dalje su prisutne. Posebno je potrebno poboljšati sportsku infrastrukturu na otocima i u manje razvijenim područjima kako bi se povećala

dostupnost sportskih sadržaja u tim sredinama. **Grad Dubrovnik donio je Strategiju razvoja sporta i sportske infrastrukture u Gradu Dubrovniku 2018. – 2028.** kojom se predviđaju ulaganja od 400 milijuna kuna u razdoblju do 2027. godine, što je važan iskorak u pogledu dugoročnog planiranja razvoja sporta. Pored utjecaja na kvalitetu življenja, poboljšanje kvalitete trenažne infrastrukture ima i svoju važnu turističku dimenziju jer izravno potiče razvoj sportskog turizma. Ipak, postojeća ponuda je nedovoljno prilagođena osobama s invaliditetom.

3.1.7. Organizacije civilnog društva

S 1.905 registriranih organizacija civilnog društva (OCD), DNŽ se nalazi na sredini ljestvice u usporedbi s ostalim županijama kada je u pitanju broj OCD-ova. Međutim, **usprkos velikom broju OCD-ova, njihovo sudjelovanje u donošenju važnih odluka za razvoj zajednice u cjelini je još uvijek na niskoj razini.** Nedostaje bolja koordinacija između OCD-a i javnog i civilnog sektora zbog čega je djelovanje OCD-ova često fragmentirano i ograničeno na kratkotrajne inicijative. Dio poteškoća mogao bi se otkloniti aktivnim djelovanjem Vijeća za razvoj civilnog društva.

Nadalje, **značajan broj OCD-ova nedovoljno je uključen u pripremu i provedbu raznih projekata,** što je dijelom povezano s njihovom niskom razinom osposobljenosti za izradu projektnih prijava. Problem donekle umanjuje potpora koju im pružaju iskusnije organizacije poput razvojnih agencija i upravnih odjela jedinica lokalne i regionalne samouprave. Pored toga, pojedini OCD-ovi djeluju u neadekvatnim prostorima koje nije moguće pretvoriti u centre za pružanje usluga u zajednici. Uz to, sustav volonterstva, zakladništvo i organizirana filantropija nisu dovoljno prepoznati te se ne potiču u dovoljnoj mjeri. Potrebno je provesti opsežno mapiranje aktivnih OCD-ova s ciljem bolje koordinacije rada, strateškog planiranja i ispitivanja stanja te uspostave suradnje. Treba istaknuti da na području DNŽ postoji više primjera dobre prakse suradnje javnog i privatnog sektora koji mogu poslužiti kao dobar model za druge sredine.

Jedinstven sustav dodjele, praćenja i vrednovanja projekata/inicijativa OCD-ova koje financiraju tijela DNŽ uspostavljen je 2018. godine, što je predstavljalo dobar korak naprijed u pogledu poboljšanja financiranja rada OCD-ova. Ipak, prostora za poboljšanje modela financiranja OCD-ova i dalje ima, posebno u pogledu financiranja većih projekata s većim učincima na socijalni razvoj te boljeg praćenja trošenja dodijeljenih sredstava.

3.2. GOSPODARSTVO

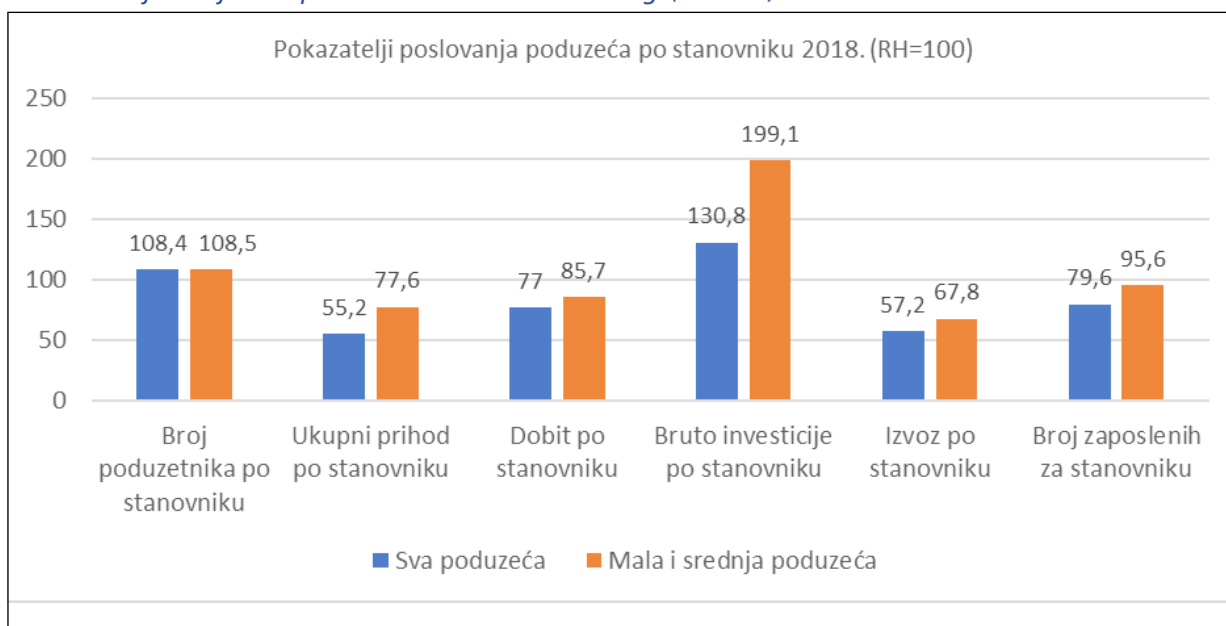
3.2.1. Opća gospodarska kretanja

Dubrovačko-neretvanska županija svrstava se u iznadprosječno razvijene županije gledano prema bruto domaćem proizvodu (BDP) po stanovniku. Prema podacima DZS za 2017. županija se nalazi na četvrtom mjestu prema gospodarskoj razvijenosti (nakon Grada Zagreba, Istarske i Primorsko-goranske županije). To je poboljšanje položaja u odnosu na 2002. godinu kada je županija bila na šestom mjestu. Međutim, kada se gleda EU razina, županija se i dalje svrstava među slabije razvijene regije. Prema podacima DZS-a za 2017., županijski BDP po stanovniku bilježi vrijednost od 65,2% prosjeka EU-27. Prema dinamici rasta BDP-a po stanovniku u razdoblju 2002. – 2017., DNŽ bilježi najbolje rezultate među svim županijama u Hrvatskoj, što je posljedica, prije svega, dinamičnog razvoja sektora turizma u tom razdoblju.

Struktura bruto dodane vrijednosti upućuje na izrazitu dominaciju uslužnog sektora. Udio prerađivačke industrije u 2017. iznosi svega 1,5%, što predstavlja **najmanji udjel prerađivačke industrije u BDP-u u odnosu na sve druge županije.**

Usprkos vrlo dobroj dinamici gospodarstva, njegova ukupna snaga mjerena prihodom poslovanja po stanovniku pokazuje da županija još uvijek značajno zaostaje za nacionalnim prosjekom. Kao što se može vidjeti na sljedećoj slici, županijsko gospodarstvo u 2018. bilježi čak 45% manji prihod po stanovniku od nacionalnog prosjeka. Dobar indikator da bi se situacija u budućnosti mogla dodatno poboljšati su investicije po stanovniku, koje su bile 30,8% veće od nacionalnog prosjeka.

Slika 2. Pokazatelji razvijenosti poduzetništva u DNŽ za 2018.g. (RH=100)

Izvor: FINA, obrada autora

Zbog izuzetne ovisnosti gospodarske aktivnosti o turizmu smanjena je gospodarska otpornost DNŽ na vanjske šokove. Posebno je slab izvozni sektor u dijelu robnog izvoza, gdje županija bilježi visok deficit.

Struktura obrtništva ukazuje na dominaciju uslužnog zanatstva, ugostiteljstva i prijevoza. U tim se sektorima bilježi znatno povećanje broja obrta u razdoblju 2016. – 2019. S druge strane, dinamika rasta obrta u ugostiteljstvu na razini je županijskog prosjeka pa je udjel u ukupnom broju obrta ostao nepromijenjen. Najveće smanjenje udjela bilježe obrti u trgovini te ribarstvu, marikulturi i poljoprivredi koji su i u apsolutnom

iznosu smanjili broj obrta. Kod proizvodnog zanatstva broj obrta stagnira, zbog čega se njihov udjel u ukupnom broju obrta smanjuje.

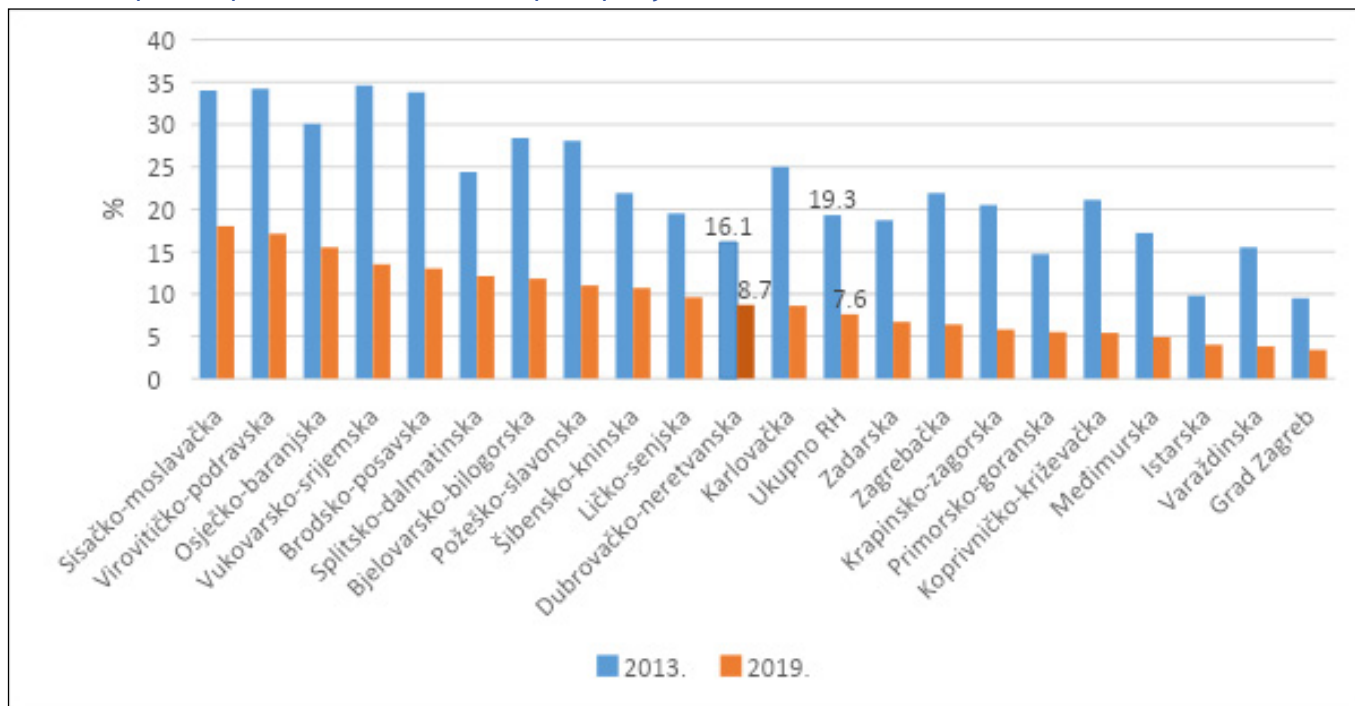
DNŽ je do sada privukla značajna ulaganja u usporedbi s drugim županijama. Najveći dio ulaganja realiziran je do 2009. godine, nakon čega dolazi do snažnog usporavanja. Ipak, nakon 2018. razine ulaganja opet značajnije rastu. Prema podacima HNB-a, izravna strana ulaganja u DNŽ od 2002. do 2019. iznose ukupno 687,6 milijuna eura, što čini 2,6% ukupnih ulaganja u Hrvatsku.

3.2.2. Tržište rada

Pozitivni trendovi na tržištu rada nakon 2019. u velikoj su mjeri umanjili problem visoke nezaposlenosti koji je bio prisutan nakon izbijanja ekonomske krize 2009. godine. Međutim, županija i dalje bilježi iznadprosječnu stopu nezaposlenosti.

Prema podacima HZZ-a, stopa nezaposlenosti u županiji je u 2019. iznosila 8,7%, dok je na razini RH iznosila 7,6%. U odnosu na druge jadranske županije, DNŽ bilježi veću stopu nezaposlenosti od Istarske, Primorsko-goranske i Zadarske županije, a manju od Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije.

Slika 3. Stopa nezaposlenosti u 2013. i 2019. po županijama

Izvor: HZZ (2019.)

Najveća razina nezaposlenosti na lokalnoj razini je prisutna u neretvanskom dijelu županije. Razlike su prilično značajne za tako relativno mali geografski prostor te ukazuju na prisutnost strukturnih gospodarskih problema u pojedinim područjima županije.

Broj zaposlenih je u ožujku 2019. bio veći za 13,8% od broja iz ožujka 2008. Za usporedbu, na razini RH, broj zaposlenih je 2019. još uvijek bio 2,6% manji nego 2008. godine, što jasno pokazuje kako se **DNŽ znatno bolje oporavila od ekonomske krize 2008. nego ostatak zemlje.** Snažan oporavak tržišta rada doveo je do pojave problema nedostatka radne snage na tržištu, što je djelomično ublaženo uvozom radne snage.

Velik i rastući utjecaj turizma na ukupnu gospodarsku aktivnost ima i svoje negativne učinke na tržište rada županije. **DNŽ ima, uz Istarsku županiju, najveću razinu sezonalnosti u RH, koja se s vremenom povećava.**

Odnos nezaposlenih i slobodnih radnih mjesta znatno se razlikuje ovisno o stupnju obrazovanja nezaposlenih osoba i kvalifikacijama traženim za određeno slobodno radno mjesto. **Podaci HZZ-a ukazuju na postupno smanjenje jaza između broja nezaposlenih sa srednjom školom i broja slobodnih radnih mjesta**

koja traže srednjoškolsku kvalifikaciju te na rastuću neusklađenost između potražnje i ponude osoba s visokom stručnom spremom.

Najveći je nedostatak radne snage u strukovnim zanimanjima poput medicinskih sestara/tehničara, konobara, kuhara, vozača raznih vozila, ali i fakultetski obrazovanih osoba koje su završile prirodne znanosti, tehničke znanosti, biomedicinske znanosti, ali i neke humanističke znanosti (npr. neki jezici). S druge strane, među suficitarnim zanimanjima ističu se ekonomisti i komercijalisti (HZZ, 2020).

3.2.3. Glavni gospodarski sektori

Turizam

Sektor turizma ima vrlo dinamičan razvoj kojeg prati rast ulaganja, zaposlenosti i profitabilnosti. Turizam također ima snažan multiplikativan učinak na poslovanje drugih povezanih djelatnosti kao što su prijevoz, građevinarstvo, poslovanje s nekretninama, poljoprivreda i dr. Podaci o turističkoj aktivnosti pokazuju da je u razdoblju od 2010. do 2019. broj dolazaka turista povećan za 128%, a broj noćenja za 83,6%.

S druge strane, županija je turistički neravnomjerno

razvijena. Prema broju turističkih noćenja dominantna su središta Dubrovnik, Orebić, Konavle, Župa dubrovačka i Korčula na kojih se odnosi oko 82% svih noćenja.

DNŽ ima znatno povoljniju strukturu smještajnih kapaciteta u odnosu na ostatak RH. Prema udjelu objekata s pet zvjezdica **DNŽ je, uz Grad Zagreb, vodeća u Hrvatskoj, a u pogledu broja kreveta u objektima s pet zvjezdica je apsolutni lider. Kad je riječ o privatnom smještaju, on bilježi slične trendove kao i u ostalim jadranskim županijama, a koje obilježava velik porast ukupnih kapaciteta te rastući udjel u ukupnim noćenjima.**

Izrazita sezonalnost turističkog prometa kao jedno od dobro poznatih obilježja hrvatskog turizma vrijedi i za područje DNŽ. Ipak, **pojedine lokacije poput grada Dubrovnika, Župe dubrovačke i Konavala uspjele su značajno produljiti trajanje sezone** u posljednjih desetak godina. Također treba naglasiti da su i dalje slabo razvijeni pojedini oblici turizma, poput zdravstvenog i sportskog. Pozitivno je to da je sve dinamičniji razvoj nautičkog turizma posljednjih godina, čime županija smanjuje zaostajanje za vodećim županijama u tom segmentu turističke ponude.

Poljoprivreda, marikultura i ribarstvo

Ključne poljoprivredne djelatnosti u DNŽ su voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo, maslinarstvo, marikultura i ribarstvo. S više od 2,1 milijun stabala citrusa (pretežito mandarina), županija bilježi više od 90% udjela u ukupnom broju tih stabala u Hrvatskoj. DNŽ je na trećem mjestu u RH, nakon Splitsko-dalmatinske i Istarske županije, prema broju stabala i proizvodnji maslinova ulja. Kroz dugu tradiciju navedenih djelatnosti s godinama je stvoren niz prepoznatljivih lokalnih proizvoda (npr. Dingač, neretvanska mandarina, stonska kamenica, korčulansko maslinovo ulje, itd.).

Razvoj poljoprivrede u županiji suočen je s brojnim ograničenjima čije se otklanjanje vrlo sporo rješava, čime se koči cjelokupna dinamika sektora. Relativno mala površina i specifična geomorfologija županije dijelom ograničavaju mogućnosti za intenzivniju poljoprivrednu proizvodnju (osim na području ušća rijeke Neretve), usprkos povoljnim klimatskim uvjetima. **Navodnjavanje na području županije vrlo je slabo razvijeno.** Udio navodnjavanih poljoprivrednih površina iz izgrađenih sustava za navodnjavanje u DNŽ je neznatan i odnosi se na poljoprivredne površine u dolini Neretve i manje površine u Konavlima vezane za izvor Ljute. Tek je posljednjih godina povećan intenzitet ulaganja zahvaljujući sredstvima iz EU fondova. Trenutno je na području županije u realizaciji prva faza vrlo važnog projekta navodnjavanja GLOG kod Opuzena, čija je ukupna vrijednost veća od 600 milijuna kuna. Njegovom bi se provedbom omogućilo navodnjavanje na oko 1900 hektara. Osim navodnjavanja, projekt je od ključne važnosti za sprječavanje zaslanjivanja tla u delti

Neretve koje sve više ugrožava tamošnju poljoprivrednu proizvodnju.

Među ključnim problemima u poljoprivredi su nepovoljna obrazovna i dobna struktura poljoprivrednika. Prema podacima iz ARKOD-a, oko 30% nositelja OPG-ova u županiji za koje su prikupljeni podaci ima samo osnovnu školu, a njih svega 13,7% ima visoko obrazovanje. Iako su ovo znatno bolji pokazatelji od nacionalnog prosjeka, oni još uvijek ukazuju na slabu obrazovanost nositelja poljoprivredne proizvodnje. Dobna struktura također je nepovoljna. Čak 57,4% svih nositelja OPG-ova starije je od 60 godina, što je lošije i od nacionalnog prosjeka (48,8%). Posebno zabrinjava da udjel starijih poljoprivrednika sve više raste.

Proizvodnja i broj uzgajivača školjkaša se kontinuirano blago povećava, dok uzgoj ribe stagnira. Marikultura je važan gospodarski segment, posebice za područje Malostonskoga zaljeva. Na tom je području najviša koncentracija uzgoja dagnji i kamenica. Pozitivno je što proizvodnja postupno raste pa se tako u razdoblju 2015. – 2019. bilježi povećanje uzgoja dagnji za 14%, a kamenica za 19,6%. Međutim, razvijenost marikulture još je znatno ispod svojih potencijala, s obzirom na prirodne uvjete u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Ribarstvo je u županiji relativno slabo razvijeno, naročito u usporedbi s drugim jadranskim županijama. Snažniji razvoj ribarstva i dalje ograničava nedostatna ribarska infrastruktura, kako u pogledu mjesta iskrcanja, tako i u pogledu mjesta prve prodaje, što uključuje i neadekvatno skladištenje i nedostatak preradbenih kapaciteta. Također, u županiji trenutno ne postoje značajni kapaciteti za preradu ribe koji bi povećali ukupni učinak sektora na županijsko gospodarstvo.

U županiji trenutno djeluju dvije lokalne akcijske grupe (LAG) – LAG 5 i LAG Neretva, dok u području ribarstva djeluju dvije lokalne akcijske grupe u ribarstvu – FLAG Južni Jadran i FLAG Šabakun.

3.2.4. Poduzetnička potporna infrastruktura i programi poticanja poduzetništva

DNŽ zasad ostvaruje mješovite rezultate u pogledu uspješnosti poduzetničke potporne infrastrukture te predstoji još dugo razdoblje jačanja njene kvalitete prije nego što ponuda, a posebno potražnja za uslugama potporne infrastrukture bude na razini da može osigurati značajniji doprinos ukupnom gospodarskom razvoju županije.

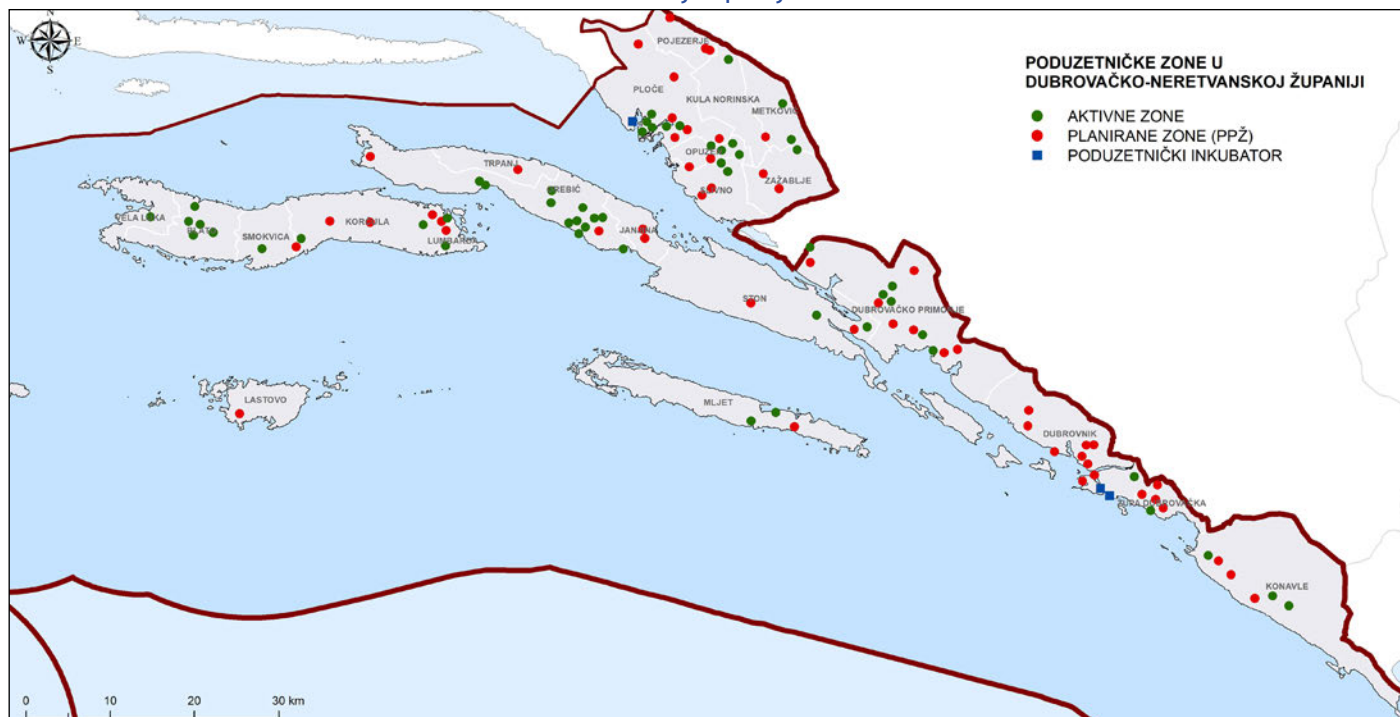
Prema podacima iz registra poduzetničke infrastrukture na području županije registrirano je sedam poduzetničkih potpornih institucija: jedan centar za poduzetništvo, županijska razvojna agencija DUNEA i pet lokalnih

razvojnih agencija (DURA u Dubrovniku, KORA u Korčuli, PLORA u Pločama, ORA u Orebiću i BLARA u Blatu), dva LAG-a (LAG Neretva i LAG 5) te dva FLAG-a (Južni Jadran i Šabakun). Dodatnu potporu poduzetnicima pružaju HGK – Županijska komora Dubrovnik te Obrtnička komora DNŽ.

Tek devet poduzetničkih zona bilježe površinu veću od 20 hektara, od kojih se dvije najveće nalaze u općini Kula Norinska (196 ha) i gradu Pločama (235 ha). S druge strane, **50% zona bilježi površinu manju od 5 hektara** te se u njima teško može očekivati privlačenje ulaganja

s većim učinkom na zapošljavanje i proizvodnju. **Veće poduzetničke zone još su uvijek vrlo slabo iskorištene** te je stoga potrebno uložiti puno više nпора za njihovo bolje funkcioniranje u narednom razdoblju. Što se tiče poslovanja poduzetničkih inkubatora, zasad su otvorena tri poduzetnička inkubatora (dva u Dubrovniku i jedan u Pločama), a postoje planovi za otvaranje dodatnih inkubatora.

Slika 4. Poduzetničke zone u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Izvor: ZZPU DNŽ

DNŽ provodi niz mjera poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva. Mjere se, pored Strategije razvoja županije, temelje na trogodišnjem Programu poticanja malog i srednjeg poduzetništva te godišnjim programima poticanja malog i srednjeg poduzetništva.

Kada se ukupna proračunska izdvajanja za subvencije poduzetnicima i poljoprivrednicima iz županijskog

proračuna i proračuna lokalnih jedinica usporede s izdvajanjima u ostalim jadranskim županijama, proizlazi da **DNŽ zajedno s lokalnim jedinicama sa svojeg područja, ulaže, relativno gledano, najmanje sredstava u poticanje poduzetništva u Jadranskoj Hrvatskoj.** Također, još uvijek nema pouzdanih analiza o učinkovitosti dodijeljenih poticaja.

3.3. OKOLIŠ, INFRASTRUKTURA I PROMET

3.3.1. Kvaliteta okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Rezultati kvalitete zraka u razdoblju 2015. – 2018. pokazuju da je zrak na području DNŽ prve kategorije, osim prizemnog ozona O₃, gdje rezultati upućuju na zrak druge kategorije. Kao **glavni izvori onečišćenja tla i zemljišta prepoznate su prometnice i prometni koridori** (dionica Jadranske ceste, posebno kroz dolinu Neretve i uz Konavosko polje te Zračna luka Dubrovnik), stara industrijska postrojenja, neuređena i divlja odlagališta otpada te poljoprivreda u dolini Neretve. Valja istaknuti kako je Dubrovnik prvi grad u Hrvatskoj koji je postavio senzore za mjerenja CO₂, temperature i vlage u zraku u odgojno-obrazovnim ustanovama: u tri osnovne škole i pet vrtića u 2020. godini.

Prema podacima Hrvatskih voda iz Izvješća o stanju okoliša Dubrovačko-neretvanske županije **za razdoblje 2015. – 2018. vrlo dobro i dobro ekološko stanje zabilježeno je u 33,3% površinskih voda, umjereno u 33,33%, te loše i vrlo loše u 33,33% površinskih voda.** Sva vodna tijela ocijenjena su kao dobrog kemijskog stanja, odnosno, **ni na jednom vodnom tijelu nisu detektirane prioritete tvari u previsokim koncentracijama.**

Intenziviranjem pomorskog prometa, posebno tijekom turističke sezone, akvatorij županije izložen je **riziku onečišćenja naftnim derivatima.** Drugi izvori onečišćenja su nepročišćene otpadne vode iz kanalizacijskih izljeva, otpadne vode s brodova i nautičkih plovila te balastne vode. Posljednjih godina ističe se i problem morskog otpada koji, pod utjecajem morskih struja, dolazi pretežno iz pravca Crne Gore i Albanije. Problemom onečišćenja plastičnim otpadom posebno su pogođeni južnodalmatinski otoci (Mljet, Korčula, Lastovo) i poluotok Pelješac gdje je izražen povećani akumulacijski potencijal prekograničnog otpada.

Kakvoća mora za kupanje na plažama izuzetno je dobra. Prema Konačnoj ocjeni za razdoblje 2016. – 2019., od ukupno 118 plaža u DNŽ, 96,61% ocijenjeno je izvrsnom, 2,54% dobrom, a samo jedna (0,85%) nezadovoljavajućom ocjenom¹.

Unaprjeđenje i razvoj gospodarenja otpadom u okviru kružnoga gospodarstva jedan je od prioriteta gospodarenja otpada u županiji. Međutim, **DNŽ još nije u fazi značajnijeg prelaska prema kružnom gospodarstvu.** Prema izvješću Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja o komunalnom

otpadu za 2020. godinu, stopa odvojenog sakupljanja komunalnog otpada iznosi 13%, **što je znatno niže od stope odvojenog sakupljanja na razini RH koja iznosi 25%**². Pritom je na daljnju uporabu upućeno svega 9% prikupljenog komunalnog otpada od strane JLS-ova, dok na razini RH taj prosjek iznosi 19%. Ipak, situacija je nešto bolja kada se uključe dodatno utvrđene količine komunalnog otpada prikupljene od strane ostalih subjekata osim JLS-ova, u kojem slučaju stopa uporabe komunalnog iznosi 25%. Međutim, i u tom slučaju DNŽ se nalazi među najlošije rangiranim županijama. Konkretno, županija je na 17. mjestu prema stopi uporabe komunalnog otpada.

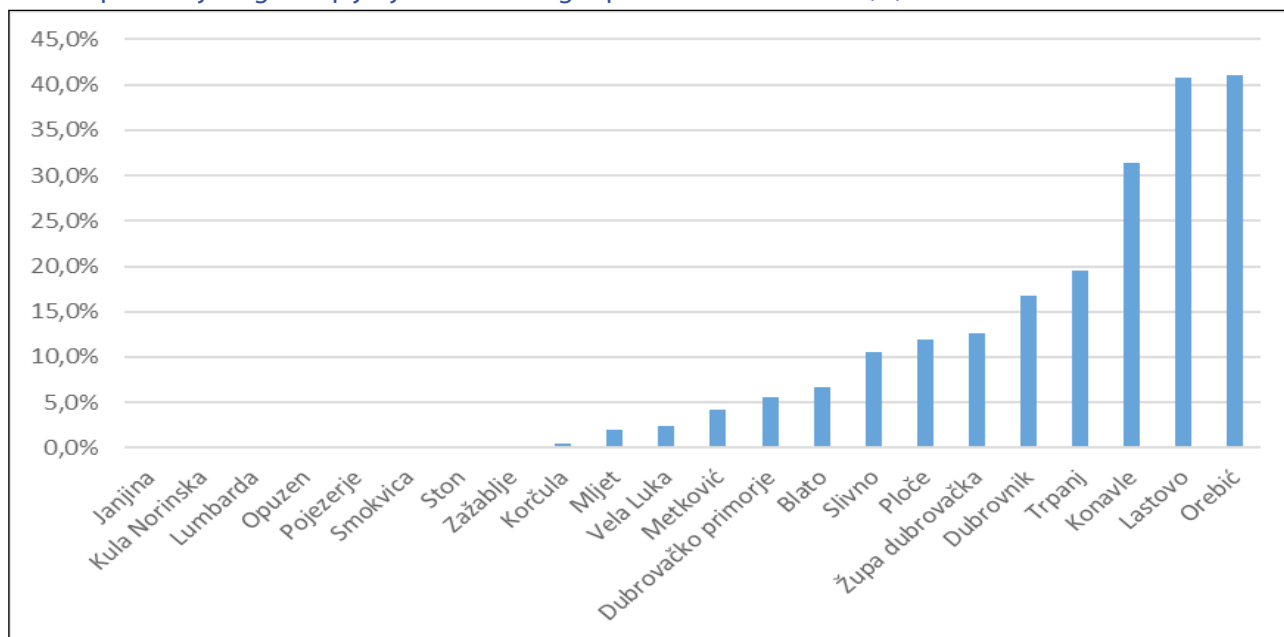
Kao ključni dio buduće infrastrukture za gospodarenje otpadom planira se izgraditi Centar za gospodarenje otpadom „Lučino razdoblje“ zajedno s pretovarnim stanicama. Paralelno s tim sanirat će se i zatvoriti službena odlagališta te preostala divlja odlagališta.

Prema Godišnjim programima zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih dijelova prirode DNŽ u razdoblju 2018. – 2020. u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže Natura 2000 najznačajniji pritisci su: planirani zahvati turističke izgradnje u prostornim planovima i ilegalna izgradnja (pogotovo na obali). U području delte Neretve najveći problem predstavljaju ilegalne melioracije, namjerno paljenje tršćaka, ilegalni ribolov i krivolov. Sličan problem je i u Malostonskom zaljevu, a koji je i dodatno ugrožen zbog planiranih građevinskih zahvata i širenja poljoprivrednih površina (vinogradi, maslinici) unutar zaštićenog područja i zone utjecaja, kao i zbog širenja poljoprivrednih površina (vinogradi, maslinici) te planiranog kaveznog uzgoja ribe na području rezervata.

1 Kakvoća mora u RH. Dostupno na: http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoća_detalji10

2 Izvješće o komunalnom otpadu za 2020., MGOR

Slika 5. Stopa odvojenog sakupljanja komunalnog otpada JLS-ova u 2020. (%)

Izvor: Izračun na temelju podataka iz Izvješća o komunalnom otpadu za 2020.g., MGOR

3.3.2. Vodna i energetska infrastruktura

Posljednjih godina povećao se broj priključenih stanovnika na sustav javne vodoopskrbe. **Opskrbljenost stanovništva vodom se na području DNŽ u razdoblju 2015. do 2018. godine povećala s 94,6% na približno 98%.** Usprkos visokom stupnju opskrbljenosti vodom pojedini dijelovi županije još nemaju vodu iz javnog vodovoda već se isporuka vrši prijevozom autocisternama, zbog čega je u sljedećem razdoblju potrebno proširiti vodoopskrbnu mrežu na dosad nepokrivena područja. Također postoje veliki gubici u sustavu javne vodoopskrbe, što je rješivo nadogradnjom postojećih i izgradnjom novih sustava odvodnje.

Pokrivenost stanovništva sustavom odvodnje otpadnih voda značajno varira među lokalnim jedinicama, a najveća pokrivenost sustavima odvodnje evidentirana je na području Cavtata, Slanog, Opuzena i Dubrovnika. Prema podacima iz Registra onečišćavanja okoliša za 2017. i 2018. godinu broj prijavljenih ispusta otpadnih voda u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, ispuštenim iz ispusta obveznika, smanjio se (s 34 u 2017. na 28 u 2018.), dok se broj ispusta komunalnih otpadnih voda iz sustava javnih odvodnji povećao (7 u 2017., 10 u 2018.). Povećao se i broj fizikalnih postupaka kojima se voda tretirala (s 3 na 6). **Od ukupnih količina ispuštenih komunalnih otpadnih voda u DNŽ u 2018. godini (6.494.675 m³/god) 86% je bilo tretirano fizikalnim postupcima, dok je 14% bilo ispušteno bez pročišćavanja.**

Razvijenost i prostorna pokrivenost Dubrovačko-neretvanske županije distribucijskom mrežom električne energije za potrebe kućanstava

i gospodarstva može se okarakterizirati zadovoljavajućom u odnosu na postojeće potrebe.

Međutim, pogonsko stanje distribucijske mreže na području Elektrojuga Dubrovnik u promatranom razdoblju (2016.–2019.) obilježeno je relativno nestabilnim stanjem elektroenergetskih mreža i postrojenja zbog starosti opreme, dužine vodova i nedovoljnog broja ljudi na njihovom vođenju i održavanju. Konačno rješenje napajanja i kvalitete električne energije na području Elektrojuga Dubrovnik planira se prelaskom na naponski nivo od 20 kV i automatizacijom same mreže.

Na području Dubrovačko-neretvanske županije ne postoji plinoopskrbna mreža. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Dubrovačko-neretvanske županije (SG DNŽ, 2/19.) planirani su visokotlačni distribucijski plinovodi za opskrbu Dubrovnika, Župe dubrovačke, Ploča i Metkovića s budućeg magistralnog plinovoda Ploče-Dubrovnik-Prevlaka-Dobreč, dionice Jadransko-jonskog plinovoda koja se u Dugopolju spaja na plinoopskrbni sustav RH.

Na području DNŽ realizirano je, ili je u nekoj fazi realizacije, 35 sunčanih elektrana na građevinama ukupne snage 0,45 MW, što je prilično mala snaga u odnosu na mogućnosti. Treba istaknuti da na području županije još uvijek nema realiziranih samostojećih sunčanih elektrana. Na javni poziv HEP-a iz 2019. upućen jedinicama lokalne samouprave radi zajedničke pripreme razvojne dokumentacije za projekte sunčanih elektrana (SE) nije se javila ni jedna lokalna jedinica s područja županije, što ukazuje na nizak nivo spremnosti lokalne samouprave za uključivanje u ovakve vrste projekata.

3.3.3. Prometna povezanost i mobilnost

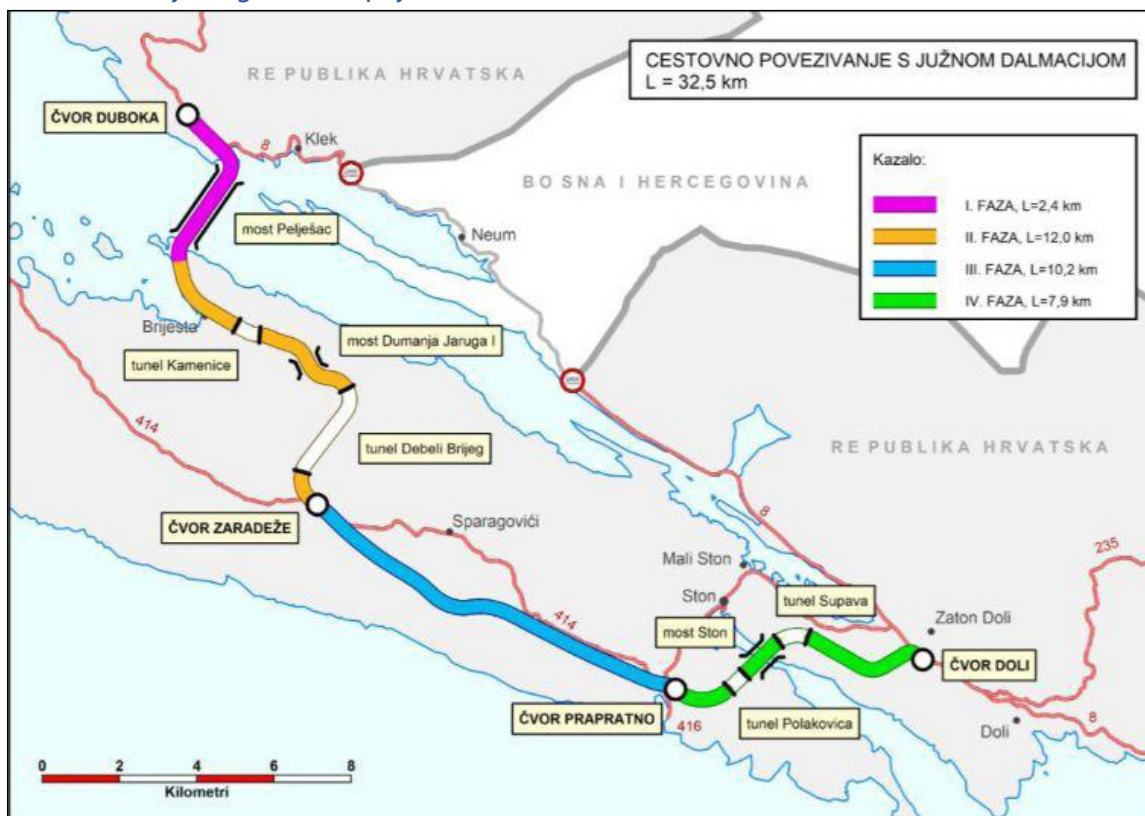
Specifični geografski i geoprometni položaj županije nameće razvoj prometne infrastrukture kao jednog od ključnih čimbenika njezinoga ukupnog razvoja. Problem prometne izoliranosti županije prepoznat je u svim relevantnim strateškim dokumentima na nacionalnoj i županijskoj razini. Uz pomoć financiranja iz fondova Europske unije **provode se dva ključna projekta za bolje povezivanje županije s ostatkom Hrvatske i drugim europskim državama: gradnja Pelješkog mosta te modernizacija i proširenje zračne luke Dubrovnik.** Međutim, pored toga i dalje ostaju prisutne brojne potrebe koje se tiču poboljšanja prometne povezanosti. Prometna infrastruktura je pod posebnim pritiskom u ljetnim mjesecima kada vršna opterećenja često prelaze kapacitete infrastrukture, što dovodi do zakrčenosti i rastućeg problema zagađenosti okoliša.

Jedno od horizontalnih područja koje zahtijeva

poseban angažman u idućem razdoblju odnosi se na **povećanje energetske učinkovitosti u svim oblicima prijevoza.** Radi se o posebno važnom području za buduće korištenje EU fondova koji će u narednom razdoblju još više biti usmjereni prema intervencijama koje doprinose ključnim klimatskim ciljevima EU.

Izgradnjom Pelješkog mosta, pristupne ceste Duboka – Sparagovići/Zaradeže i stonske obilaznice pod-dionice Sparagovići/Zaradeže – Prapratno i Prapratno – Doli, DNŽ će se konačno cestovno spojiti s ostatkom Hrvatske, što će umnogome umanjiti problem njezine prometne izoliranosti. Most Pelješac značajan je i za unutarnje povezivanje županije, Dubrovnika i šireg dubrovačkog područja, poluotoka Pelješca i otoka Mljeta, Korčule i Lastova s neretvanskim područjem. Na sljedećoj slici prikazan je jedan od najvažnijih velikih projekata u Hrvatskoj, odnosno cestovno povezivanje s južnom Dalmacijom (izgradnja Pelješkog mosta i spojnih cesta te stonske obilaznice).

Slika 6. Prikaz trase Pelješkog mosta i spojnih cesta te stonske obilaznice

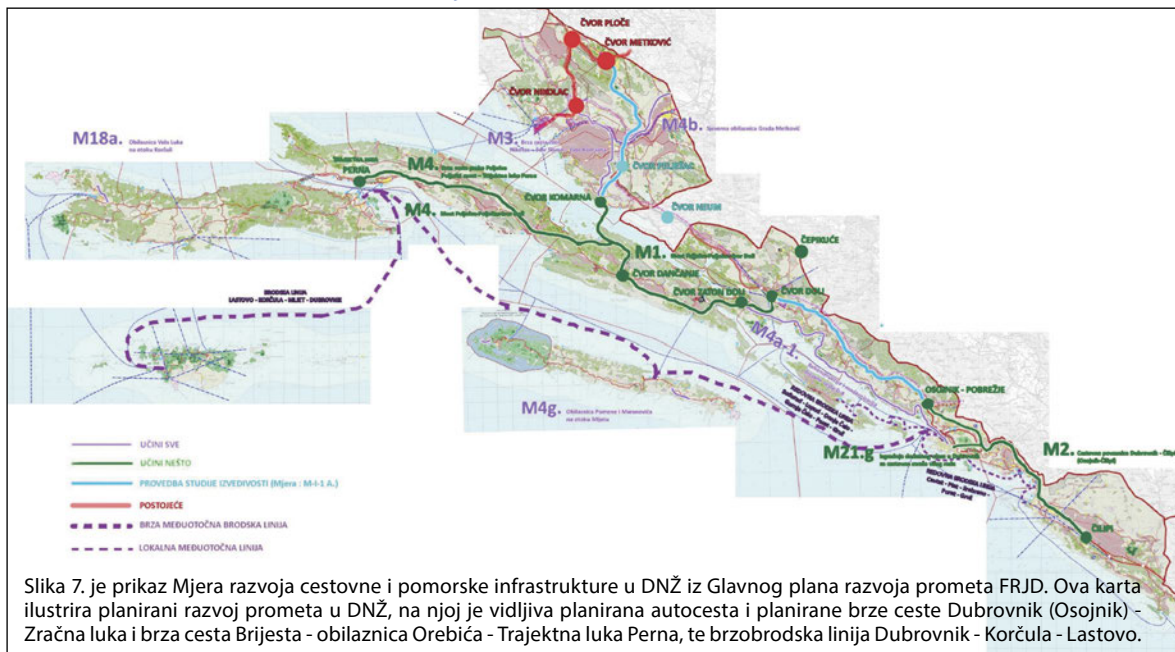
Izvor: HAC

Međutim, nakon izgradnje Pelješkog mosta i dalje ostaje problem **neadekvatnosti Jadranske turističke ceste (D8) koja sve više postaje usko grlo u cestovnom prometu,** osobito u turističkoj sezoni. Razvojem naselja uz obalu, cesta je na dijelovima postala gradska ulica s pješačkim prijelazima i raskrižjima sa semaforima (Župa dubrovačka, Zaton, Trsteno, Orašac, Slano, Doli, Opuzen, Rogotin, Ploče). U tom kontekstu, od izuzetne je važnosti **nastavak gradnje autoceste prema Dubrovniku,** za što

su pripreme na državnoj razini već počele³ i izgradnja brze ceste čvor Brijesta – Trajektna luka Perna s obilaznicom Orebića. **Poseban problem predstavlja dionica od zračne luke Dubrovnik do Dubrovnika,** gdje loša cestovna infrastruktura otežava normalno funkcioniranje prijevoza za putnike koji koriste dubrovačku zračnu luku, kao i za lokalno stanovništvo te tranzitni promet.

3 U veljači 2020. započeta je izrada studije o povezivanju južne Dalmacije u sustav autocesta.

Slika 7. Prikaz autoceste i brzih cesta na području DNŽ

Slika 7. je prikaz Mjera razvoja cestovne i pomorske infrastrukture u DNŽ iz Glavnog plana razvoja prometa FRJD. Ova karta ilustrira planirani razvoj prometa u DNŽ, na njoj je vidljiva planirana autocesta i planirane brze ceste Dubrovnik (Osojnik) - Zračna luka i brza cesta Brijesta - obilaznica Orebića - Trajektna luka Perna, te brzobrodsko linija Dubrovnik - Korčula - Lastovo.

Izvor: ZZPU DNŽ

Prema ocjeni županijske uprave za ceste, **stanje županijskih i lokalnih cesta je u nezadovoljavajućem stanju** te zahtijeva pojačana ulaganja u njihovo održavanje. Gotovo 50% svih cesta je kategorizirano u posljednje dvije od ukupno šest kategorija kvalitete kolnika. Sredstva koje se trenutačno ulažu u njihovo održavanje su na razini od oko 60% potrebnih sredstava za njihovo primjereno održavanje.

Nalazi studije „Glavni plan razvoja funkcionalne regije Južna Dalmacija“ (Trames Consultants, 2016.) ukazali su **na niz neadekvatnih prometnih rješenja u cestovnoj povezanosti koji su i dalje prisutni te zahtijevaju njihovo otklanjanje u narednom razdoblju**. Uglavnom je riječ o lošim cestovnim rješenjima koja smanjuju kvalitetu cestovne povezanosti te traže dodatna ulaganja u njihovu modernizaciju i pojačano održavanje. Posebno se ističe slaba propusnost pojedinih prometnica i mala brzina prometovanja, zastarjeli sustavi signalizacije te nekvalitetna uređenost i opremljenost autobusnih stajališta. Značajne potrebe za modernizacijom cestovne mreže posebno su prisutne na otocima, gdje je sezonalni utjecaj na opterećenost prometne infrastrukture posebno jako izražen.

Organizacija javnog prijevoza je vrlo zahtjevna zbog konfiguracije terena i prostorne rastrkanosti naselja, što znatno utječe na ukupne troškove javnog prijevoza. **Kvaliteta prometne povezanosti općina i gradova na području DNŽ autobusnim linijama još uvijek nije zadovoljavajuća obzirom na učestalost linija i starost autobusa.**

Pomorski promet ima veliku važnost za povezanost DNŽ, kako onaj međunarodni tako i domaći. U Županiji se nalaze dvije luke od međunarodnog značaja (Ploče i Gruž), šest luka županijskog značaja (luke Dubrovnik,

Korčula, Trpanj, Vela Luka, Orebić i Metković), te 74 luke od lokalnog značaja. **Kvaliteta linijskog obalnog prijevoza se kontinuirano poboljšava ulaganjima u lučku infrastrukturu i brodski prijevoz te se može ocijeniti kao zadovoljavajuća.** Nadležna tijela u Županiji su prepoznala i u značajnoj mjeri iskoristila mogućnosti sufinanciranja ulaganja u lučku infrastrukturu putem EU fondova. Ukupno je osam većih projekata ulaganja u lučku infrastrukturu na području DNŽ završeno, u fazi gradnje ili pripreme. Njihovom sveukupnom realizacijom će se znatno unaprijediti kvaliteta pomorskog prijevoza u Županiji. Pored toga, i dalje ostaje problem nedovoljne usklađenosti voznih redova trajektnih, brzobrodskih i katamaranskih veza sa sustavom javnog cestovnog prometa.

Razvijenost zelene prometne infrastrukture je još uvijek prilično slaba, iako se i u ovom segmentu vide određeni pomaci (npr. DNŽ je izradila 2021. godine „Operativni plan razvoja cikloturizma Dubrovačko-neretvanske županije“). Za njen brži razvoj potrebno je uložiti više sredstava u gradnju biciklističke infrastrukture, poticati veće korištenje bicikala, poticati nabavu električnih autobusa za gradski prijevoz i nabavu brodova na električni/solarni javni prijevoz putnika, te poticati korištenje alternativnih prijevoznih sredstava koja ne zagađuju okoliš (e-romobili i e-bicikle).

3.3.4. Digitalna infrastruktura

Digitalna infrastruktura u županiji značajno zaostaje za ciljanim standardom koji predviđaju strateški dokumenti EK i RH u području digitalnog razvoja. Međutim, DNŽ u tom pogledu nije nikakav izuzetak u odnosu na RH u cjelini. Podaci HAKOM-a za prosinac 2019. otkrivaju kako

je gustoća širokopojsnih priključaka u nepokretnoj komunikacijskoj mreži u RH dosegla 26,9%, a dok je u DNŽ taj udjel iznosio 28,7%, po čemu se nalazi na šestom mjestu među županijama. Veći napredak bi se trebao ostvariti s završetkom ulaganja u širokopojsnu infrastrukturu sufinanciranim putem EU fondova. Potpisani su ugovori za sufinanciranje provedbe projekta razvoja širokopojsne infrastrukture velikih brzina na

području Dubrovnika, što bi trebalo dovesti do pristupa širokopojsnoj infrastrukturi koja omogućuje brzine veće od 100Mbit/s za 12.200 potencijalnih korisnika. Trenutno su u pripremi i druga dva projekta za područje grada Korčule i Ploča.

3.4. INSTITUCIONALNI RAZVOJ

3.4.1. Ključni dionici i kvaliteta upravljanja razvojem

Potencijal DNŽ za kvalitetno upravljanje razvojem se, između ostalog, očituje kroz usvojen niz strateških dokumenata što daje kvalitetnu osnovu za pripremu razvojnih mjera i projekata te kroz stečeno znanje i iskustvo timova iz županijskih i lokalnih institucija za prijavu i provedbu razvojnih projekata. Međutim, istovremeno i dalje nedostaju jasne analitičke podloge i strateški okvir djelovanja u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju u nizu upravnih područja. Sustav praćenja i vrednovanje postignutih rezultata u pojedinim područjima javnih politika još uvijek je nedovoljno razvijen, posebno u dijelu koji se odnosi na mjerljivost planiranih i ostvarenih rezultata.

Informiranje šire javnosti o aktivnostima DNŽ pravovremeno je i sadržajno, no potrebno je u **većoj mjeri unaprijediti dvosmjernu komunikaciju s građanima** kroz tribine, radionice, radne grupe, interaktivne internetske stranice i slično. Usprkos poboljšanju komunikacije i koordinacije djelovanja različitih dionika, povremeno dolazi do 'preklapanja' ili izostanka suradnje na pripremi određenih razvojnih projekata, što **naglašava važnost kontinuirane i djelotvorne koordinacije između različitih dionika, kako na županijskoj tako i na lokalnoj razini.**

Premda već godinama postoji ICT strategija razvoja DNŽ, razvoj digitalizacije javnih usluga u županiji napreduje jako sporo. S jedne strane postoje pozitivni primjeri poput grada Dubrovnika koji je uveo nekoliko inovativnih digitalnih rješenja poput „Pametnog parkinga“ za parkiranje ili „Dubrovačkog oka“ za prijavu komunalnih problema. S druge strane, **velika većina lokalnih jedinica ne pruža mogućnost korištenja svojih usluga elektroničkim putem.**

Suradnja pojedinih županijskih tijela sa resornim ministarstvima izuzetno je kvalitetna, a suradnja županijskih tijela s upravnim tijelima općina i gradova

je uglavnom zadovoljavajuća. Dobra je i povezanost regionalnog koordinatora s onima iz drugih županija.

Najveća ograničenja za pripremu i provedbu razvojnih projekata su još uvijek neriješeni imovinsko-pravni odnosi, izostanak informiranosti o bitnim pitanjima o kojima odlučuju tijela državne vlasti te nedostatak specifičnih znanja i vještina zaposlenika u javnom sektoru. Ipak, povećan je broj osposobljenih zaposlenika za provedbu EU projekata na lokalnoj razini pa tako i ukupan kapacitet za provedbu EU projekata.

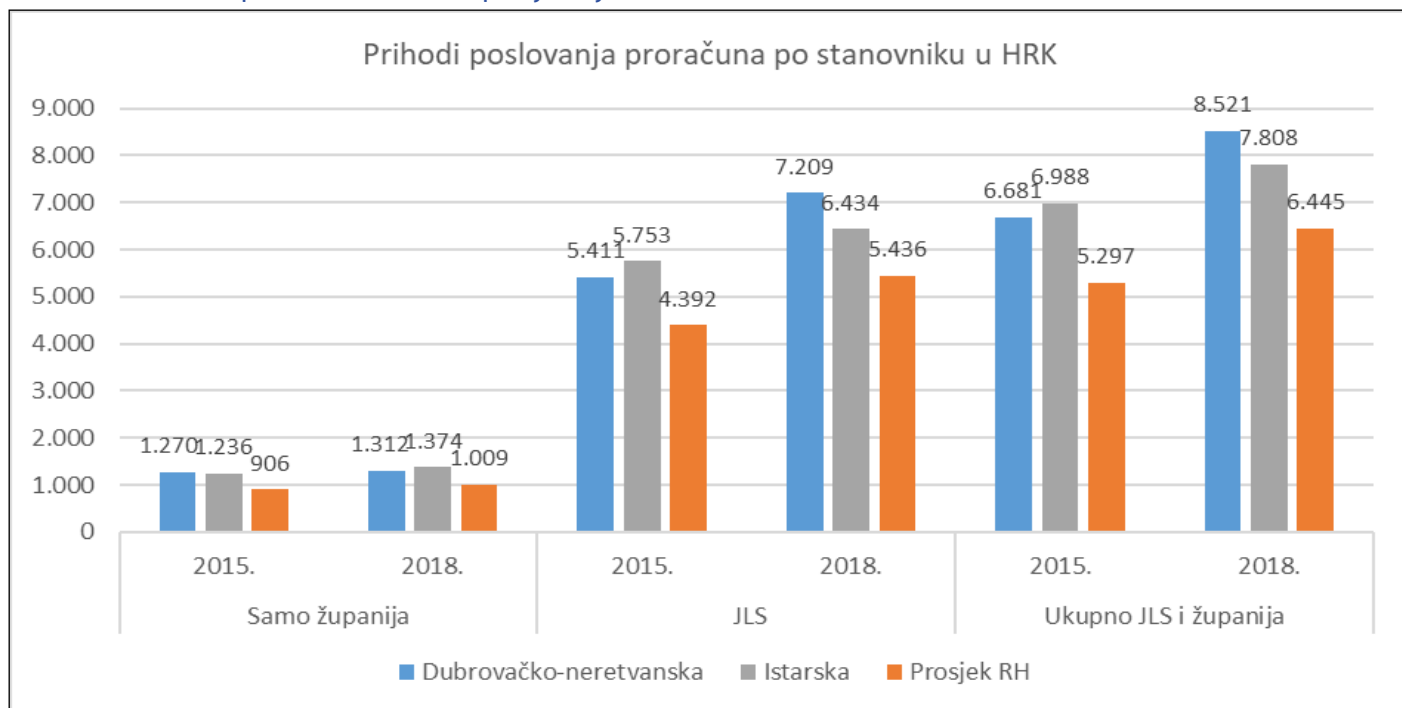
Kako bi suradnja županije s ostalim dionicima u upravljanju razvoja bila još uspješnija, u budućem razdoblju potrebno je nastaviti jačati koordinaciju i kontinuiran protok informacija relevantnih tijela na lokalnoj i županijskoj razini, uspostaviti redovito korištenje središnjeg elektroničkog registra razvojnih projekata (SERRP), nastaviti razvijati GIS sustav kao analitičko-planski alat te osnažiti digitalne komunikacijske kanale.

3.4.2. Fiskalni kapaciteti i rezultati korištenja EU fondova

Ukupni fiskalni kapacitet lokalnih jedinica i DNŽ mjeren prihodima poslovanja po stanovniku znatno je veći od nacionalnog prosjeka. Prema podacima Ministarstva financija za 2018. ukupni prihodi poslovanja proračuna svih lokalnih jedinica i DNŽ po stanovniku bili su veći za 32% od nacionalnog prosjeka. Prihodi po stanovniku bili su veći čak i od najrazvijenije jadranske županije – Istarske i to za 9,1%, što je uglavnom posljedica većih prihoda po stanovniku od imovine i od pomoći.

Glavni nositelji fiskalnog kapaciteta na području DNŽ su jedinice lokalne samouprave na koje otpada oko 85% ukupnog kapaciteta, dok na županijski proračun otpada oko 15% ukupnog kapaciteta lokalnih jedinica i DNŽ zajedno. Također treba naglasiti da su JLS-ovi i Županija nisko zaduženi što otvara dodatne mogućnosti za poticanje oporavka od krize uzrokovane pandemijom COVID-19.

Slika 8. Fiskalni kapaciteti lokalnih i županijskih jedinica

Izvor: Obrada autora na temelju podataka Ministarstva financija

Prema visini ugovorenih sredstava iz EU fondova po stanovniku, Dubrovačko-neretvanska županija najbolja je od svih županija uključujući i Grad Zagreb.

Prema podacima MRRFEU-a ukupan iznos ugovorenih projekata s područja DNŽ financiranih kroz operativne programe te Program ruralnog razvoja je do kraja 2019. iznosio 5,25 milijardi kuna, što predstavlja 8,6% ukupno ugovorenih sredstava na razini RH. Ovom izvrsnom rezultatu najviše su doprinijeli veliki infrastrukturni projekti, a prije svega gradnja Pelješkog mosta te modernizacija i proširenje Zračne luke Dubrovnik (projekt koji je u međuvremenu završen), koji su financirani kroz Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.

– 2020 (OPKK). **Vrlo dobri rezultati ostvareni su i u pogledu korištenja EU sredstava putem Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali (OPULJP)**, gdje ugovorena sredstva po stanovniku nadmašuju nacionalni prosjek za 25%.

Županijska i lokalne razvojne agencije su među najvažnijim akterima procesa pripreme EU projekata u javnom sektoru. One isto tako pružaju podršku i prijaviteljima iz privatnog sektora, što je posebno važno u sredinama gdje još uvijek nedostaje interesa privatnih konzultantskih tvrtki za takvom vrstom podrške.

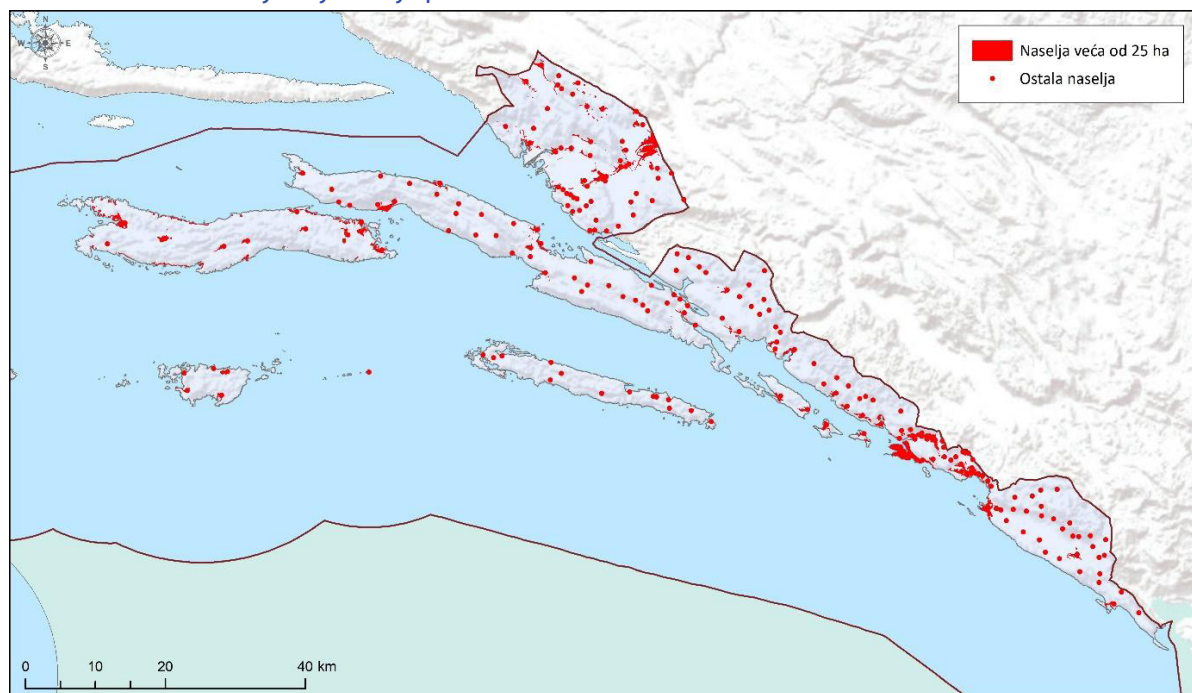
3.5. PROSTORNI RAZVOJ

Planirani razvoj županije je policentričan, s 225 samostalnih naselja, među kojima se ističe 60-ak važnijih ili manje važnih naselja. Veličinom i značajem ističe se Dubrovnik, zatim gradovi Korčula, Metković i Ploče, kao općinska središta nekadašnje države, te Cavtat, Ston, Blato, Vela Luka, Orebić i Opuzen, kao današnja središta gradova i općina. **Stanovništvo je uglavnom**

koncentrirano u i oko većih urbanih središta poput Dubrovnika, Metkovića i Ploča.

Analiza prostornog razmještaja naselja površine veće od 25 ha pokazuje da se geografske cjeline Dubrovačkog priobalja i donjoneretvanskog kraja preklapaju s jače urbaniziranim područjima u kojima naselja gotovo tvore povezane funkcionalno-fizionomske cjeline.

Slika 9. Prostorni razmještaj naselja površine veće od 25 ha

Izvor: ZZPU DNŽ

Analizirajući površine građevinskih područja naselja (GPN) u županijama prema stanju u prostornim planovima uređenja gradova i općina u rujnu 2017. godine, uočava se da udio površine GPN u ukupnoj površini županije varira od 2,24% u Ličko-senjskoj županiji, do čak 44,75% u Gradu Zagrebu. **Nakon Ličko-senjske županije, najmanja površina GPN planirana je u Dubrovačko-neretvanskoj – 4,23% površine županije.**⁴ Ovaj podatak ide u prilog tezi da se u **DNŽ racionalno planira i upravlja prostornim resursom**, premda su pritisci za gradnjom, pogotovo u funkciji turizma i sekundarnog stanovanja, izraženi u cijelom obalnom području.

Turizam predstavlja gospodarsku granu s najznačajnijim prostornim zahtjevima na najatraktivnijim i najosjetljivijim lokacijama. Prostornim planom DNŽ na teritoriju županije utvrđene su lokacije ukupno 85 izdvojenih građevinskih područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene, ukupne površine 633,64 ha i ukupnog planiranog kapaciteta 52.438 kreveta, kao i dvije lokacije turističkih zona u istraživanju.

Od planiranih 85 lokacija, 51 turistička zona planira se na neizgrađenom prostoru. S obzirom na to da je svega četvrtina lokacija većim ili manjim dijelom privedena planskoj ugostiteljsko-turističkoj namjeni, planski kapaciteti mogu biti predmetom daljnjih razmatranja, a s aspekta održivog prostornog razvoja, **prioritet bi trebale predstavljati lokacije planirane na prethodno korištenim (brownfield) lokacijama**, ne samo zbog očuvanja prostornog resursa i komparativnih prednosti (jasna vlasnička struktura, postojeća osnovna infrastruktura), već i zbog mogućnosti aktivacije potencijala i kreiranja turističkih prostora autentičnog karaktera i doživljaja.

Proizvodne aktivnosti, koje također predstavljaju značajnu stavku u potrošnji prostora i trajno mijenjaju doživljaj krajolika, prema prostorno-planskoj dokumentaciji DNŽ trebaju se koncentrirati u ukupno 51 industrijskoj i zanatskoj zoni koje se prostiru na 687,83 ha. **Više od polovice prostornih kapaciteta planiranih za industrijski razvoj proizvodnje nalazi se u gradu Pločama.**

⁴ Izvješće o stanju u prostoru RH, 2013.-2018. - prijedlog, 2019.

O pritiscima na prostor svjedoče i zahtjevi za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada zaprimljeni u dva navrata na temelju posebnog zakona.⁵ Ukupni broj zaprimljenih zahtjeva za „legalizaciju“ u DNŽ iznosio je 26.210 (0,21 zahtjev po stanovniku županije ili 15,72 zahtjeva po km² površine županije), a četvrtina ukupnog broja zahtjeva odnosila se na područje grada Dubrovnika.

Neantropogenizirana područja Dubrovačko-neretvanske županije zadržala su visoku kakvoću okoliša, ekosustava kao i visok stupanj biološke raznolikosti. Stoga je značajno ove prostore u najvećoj mogućoj mjeri sačuvati od prenamjene, maksimalno kontrolirati izgradnju izvan granica građevinskog područja, štitići značajnije vizure i obzirno interpolirati infrastrukturne zahvate. Posebno se ističu planske mjere zaštite priobalnih krajolika, koje, među ostalim, uključuju sprječavanje unifikacije i urbanizacije duž (čitave) obalne linije, očuvanje zelenog karaktera obalnog područja i očuvanje prirodnih značajki obale u najvećoj mogućoj mjeri.

Integrirani urbani razvoj usmjerava gradove na njihova funkcionalna urbana područja te na njihov okolni ruralni (i periurbani) prostor, uz stvaranje i jačanje urbano-ruralnih veza koje su jedan od preduvjeta otpornosti na kratkoročne i povremene rizike, ali i na dugoročne i trajne rizike povezane s posljedicama klimatskih promjena. Može se pretpostaviti da će Dubrovnik zajedno sa susjednim i drugim geografski bliskim, odnosno gravitirajućim lokalnim jedinicama težiti stvaranju većeg urbanog područja, posebno u kontekstu mogućnosti korištenja instrumenta ITU (integrirana teritorijalna ulaganja) u sljedećem razdoblju.

U urbanim obalnim područjima treba posebnu pažnju posvetiti krajobrazno-arhitektonskom uređenju obalne linije i zaleđa plaža, stvaranju zelenih *buffer* zona između plaža i urbaniziranih područja, arhitektonskom oblikovanju objekata na plažama i sanaciji degradiranih područja.

U svim urbanim cjelinama ističe se potreba inventarizacije zelene infrastrukture grada, kao argumentirane podloge za izmjenu prostorno-planske dokumentacije (definiranje većeg opsega javnih zelenih površina, zelenih cezura, regulacije vezane za zelenilo). Prostornim planom DNŽ preporuča se studije zelenog sustava izraditi za sve gradove (Dubrovnik, Korčula, Metković, Ploče, Opuzen), ali i za manja urbana naselja (Cavtat, Ston, Blato, Vela Luka), pogotovo kad se nalaze u blizini velikih turističkih naselja.

U županiji je izražena depopulacija i starenje ruralnih dijelova pa se za ruralna područja Prostornim planom DNŽ predviđa revitalizacija populacije i

izgrađenih struktura (Babino Polje, Vlaka, Janjina, Smokvica, Kula Norinska, Otrić-Seoci, Mlinište i ostala manja naselja i sela). S depopulacijom su povezani nedostaci u mreži društvene infrastrukture u ruralnom prostoru (nedostatna zdravstvena zaštita i nedovoljno liječnika, nedostatak dječjih vrtića, ugrožena opstojnost malih škola, skromne mogućnosti za sportske i kulturno-umjetničke programe i stvaralaštvo i dr.). Osim razvoja fizičke društvene infrastrukture, u cilju revitalizacije ruralnog prostora, potrebno je osigurati i dostupnost širokopojsnog pristupa te primjenu pametnih rješenja za poboljšanje kvalitete javnih usluga u tim područjima.

Za kvalitetniji budući razvoj ruralnih područja potrebno je staviti veći fokus na stvaranje i jačanje urbano-ruralnih veza. Ruralna naselja mogu se razviti kao prostori za kvalitetan život i održivo gospodarstvo. Potrebno je osvijestiti doprinos povijesnog ruralnog krajolika ruralnom razvoju kroz razvoj i korištenje povijesnih ruralnih i agrarnih prostora za turizam, proizvodnju hrane, zanatstvo i ostalo te ga promovirati kao područje za kvalitetan život.

Dubrovačko-neretvanska županija obuhvaća 223 otoka, otočića, hridi i grebena te veličinom drugi hrvatski poluotok Pelješac. Otoci u županiji manje su zahvaćeni negativnim posljedicama turistifikacije i nezakonite gradnje u usporedbi s drugim jadranskim županijama, a Mljet i Lastovsko otočje dodatno su zaštićeni od negativnih pojava povezanih s razvojem statusom zaštićenih područja prirode. Izgradnja Pelješkog mosta olakšat će dostupnost poluotoka i otoka Korčule i bolje regionalno povezivanje.

Problemi na otocima su brojni: od demografskih, poput depopulacije i starenja stanovništva, do nedostatne i nedovoljno razvijene elektroopskrbne mreže, sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom (posebice aktivna nezakonita odlagališta otpada), te prometne, digitalne i društvene infrastrukture. Uz to, za vrijeme velikih suša na otocima se zasljanjuju izvori pitke vode te je izraziti pritisak turizma na okoliš. Također, postojeća infrastruktura je tijekom ljetnih mjeseci preopterećena.

U slučaju otoka, među ključnim preporukama za daljnju gradnju ističe se koncentrirana urbanizacija unutar područja na obalnoj crti koja su već trajno izmijenila osobine. S obzirom na visok stupanj očuvanosti, gradnju treba usmjeravati u postojeća naselja i turističke zone, bez unošenja novih sadržaja u neizgrađene predjele. **Razvoj otočnih krajolika treba temeljiti na tradicijskom načinu života povezanom s ribarstvom, marikulturom, brodogradnjom i tradicijskim poljodjelstvom, razvijajući pritom i projekte koji se provode u skladu s odrednicama Pametnog otoka,**⁶ a posebno one koji se odnose na:

⁵ Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN, br. 86/12, 143/13, 65/17, 14/19)

⁶ Zakon o otocima, čl. 22.

uvođenje novih tehnologija, korištenje obnovljivih izvora energije,⁷ kružno gospodarstvo, očuvanje i prezentaciju prirodne i kulturne baštine, rješavanje nedostatka vode korištenjem nekonvencionalnih i pametnih načina upravljanja vodnim resursima, diversifikaciju otočnog gospodarstva u skladu s posebnostima otoka stvaranjem novih i inovativnih lokalnih djelatnosti, jačanje socijalne uključenosti, prelazak na alternativne, dugoročne, održive i odgovorne oblike turizma na otocima i sl.

Županijski zavod za prostorno uređenje nositelj je planiranja prostornog razvoja županije.

Stoga je jačanje institucionalnih kapaciteta Zavoda od posebne važnosti za osiguranje dugoročne i promišljene politike prostornog razvoja. Posljednjih godina Zavod je uključen u brojne međunarodne projekte povezane sa zaštitom baštine, afirmacijom vrijednosti krajolika, prostornim planiranjem morskog područja i sustavnom primjenom GIS alata, čime su dodatno ojačani njegovi kapaciteti te je također kreiran niz važnih analitičko-planskih dokumenata u funkciji prostornog planiranja.

⁷ Planiranje i građenje građevina za iskorištavanje snage vjetra za električnu energiju na otocima i poluotoku Pelješcu nije omogućeno.

**IV. OPIS RAZVOJNIH
POTREBA I
POTENCIJALA**

4.1 REZULTATI SWOT ANALIZE

Elementi u SWOT tablici utvrđeni su na temelju rasprava i zaključaka donesenih na održanim radionicama radnih skupina i kasnijih dopuna članova tima za izradu Plana razvoja. Identificirani elementi rangirani su na temelju glasova članova radne skupine, koji su prikupljeni kroz online anketu. U slučaju istog prosjeka ocjene važnosti određenog elementa, elementi su poredani ovisno o tome koji ima više najviših ocjena (odnosno, koji je više puta ocjenjen kao najvažniji). U slučaju da su svi

prethodno navedeni kriteriji izjednačeni, elementi su poredani prema abecednom redu.

U izradi SWOT analize sudjelovalo je pet radnih skupina: radna skupina 1 za Demografiju, zdravstvo i socijalnu uključenost; radna skupina 2 za Obrazovanje, znanost, kulturu i sport; radna skupina 3 za Gospodarstvo i tržište rada; radna skupina 4 za Okoliš i prostorni razvoj; i radna skupina 5 za Institucionalni kontekst i ključne rizike budućeg razvoja.

SWOT – DEMOGRAFIJA, ZDRAVSTVO I SOCIJALNA UKLJUČENOST	
SNAGE	SLABOSTI
<p>Demografija</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Njegovanje tradicionalnih vrijednosti (obitelj, temelj društva) 2. Privlačno prirodno okruženje pridonosi pozitivnim demografskim pokazateljima 3. Poželjna destinacija za doseljavanje (privlačno prirodno okruženje i dostupnost poslova) 4. Uveden niz demografskih mjera kako bi se smanjio pad broja stanovnika 5. Znatno bolji demografski rezultati u odnosu na HR prosjek – povećanje broja stanovnika u pojedinim općinama i gradovima DNŽ <p>Socijalna uključenost</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Senzibiliziranost stanovništva za potrebe ranjivih skupina 2. Djeca s poteškoćama u razvoju osiguran je stručno rehabilitacijski rad u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Kalos 3. Županija osigurava jednokratne novčane pomoći socijalno ugroženim osobama na području DNŽ, te socijalno ugroženim hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata 4. Za obitelji u riziku pomoć je organizirana putem CZSS-ova 5. Obitelji u riziku dodatno primaju pomoć Caritasa Dubrovačke biskupije te niza udruga 6. Izrađena „Socijalna slika grada Dubrovnika“ može poslužiti kao primjer za izradu „Socijalne slike DNŽ“ <p>Zdravstvo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Smještajni kapaciteti koji zadovoljavaju potrebe korisnika 2. Dobra suradnja zdravstvenih ustanova s jedinicama lokalne samouprave i županijom 3. Dobra mreža zdravstvenog sustava 4. Dobra suradnja između ustanova u zdravstvenom sustavu 5. Pribavljive liste čekanja 6. Povjerenje građana u zdravstveni sustav 7. Osviještenost stanovništva o brizi za zdravlje 8. Započeta funkcionalna integracija zdravstvenog sustava <p>Organizacije civilnog društva</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra suradnja županijskih tijela i razvojnih institucija s OCD-ova 2. Uspostavljen jedinstven sustav dodjele, praćenja i vrednovanja projekata/inicijativa 3. Postojanje prepoznatih zaklada 4. Ponovno pokretanje Vijeća civilnog društva 	<p>Demografija</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nепrilagođene mjere poticanja stanogradnje / kupnja stanova 2. Nedostatne demografske mjere usmjerene na doseljavanje 3. Nedostatak infrastrukture / usluga za odgoj djece (jaslice, vrtići) 4. Ubrzano starenje stanovništva 5. Migracije – iseljavanje stanovništva, posebno s područja doline Neretve 6. Nedostatak sadržaja za mlade 7. Negativan prirodni priraštaj <p>Socijalna uključenost</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nedostatna financijska sredstva i smještajni kapaciteti potrebni za organizaciju socijalnih usluga za starije osobe u pojedinim ustanovama DNŽ 2. Nedostatak smještajnih kapaciteta za psihički oboljele osobe 3. Broj zdravstveno-njegovateljskog kadra nije dovoljan 4. Nedostatak izvaninstitucionalnih usluga za sve ugrožene skupine – starije i nemoćne, psihički oboljele, djecu s teškoćama u razvoju, oboljele od Alzheimerove bolesti i sl. 5. Izuzetna teritorijalna disperziranost DNŽ naglašava problem priuštivosti usluga smještaja i socijalne integracije starijih osoba i drugih ranjivih skupina 6. Pojedine ustanove za socijalnu skrb ne udovoljavaju potrebama korisnika <p>Zdravstvo</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nedovoljan broj zdravstvenih djelatnika 2. Velika udaljenost nekih domova zdravlja od OB Dubrovnik i KBC Split 3. Specifičan položaj OB Dubrovnik – zemljopisna i prometna izoliranost 4. Nemogućnost realizacije zlatnog sata zbog prometne nepovezanosti 5. Nedovoljno razvijena specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita (posebno u ruralnim i otočnim područjima) 6. Loša kadrovska politika u zdravstvu 7. Nedostatak prostornih kapaciteta u zdravstvenim ustanovama 8. Nije uspostavljen sustav vrednovanja rada 9. Funkcionalnost pojedinih objekata nije zadovoljavajuća niti je prilagođena invalidima 10. Prostorni kapaciteti zdravstvenih ustanova nisu dostatni 11. Nedostatak kadrova u Zavodu za javno zdravstvo DNŽ 12. Varijabilan broj dodatnih medicinskih timova u turističkoj sezoni 13. Nedostatna medicinska oprema u zdravstvenim ustanovama <p>Organizacije civilnog društva</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nedovoljna uključenost OCD-ova u pripremi i provedbu EU projekata 2. Nedostatna je međusobna koordinacija OCD-ova 3. Naglašen je problem financiranja projektne dokumentacije 4. Sustav volonterstva nije dovoljno prepoznat 5. Suradnja javnog i civilnog sektora nije institucionalizirana 6. Slabo poticanje volonterstva 7. Slabo sudjelovanje OCD-ova u donošenju važnih odluka za razvoj zajednice 8. Značaj zakladništva i organizirane filantropije te korporativne filantropije nisu dovoljno prepoznati
PRILIKE	PRIJETNJE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Osnaživanje suradnje sa znanstvenom zajednicom, institucijama i OCD iz drugih područja RH u segmentu društva 2. Veće mogućnosti financiranja iz EU fondova, državnih programa i drugih izvora za pripremu i provedbu projekata, a prioritarno u segmentima: <ol style="list-style-type: none"> a. razvoja socijalnih inovacija i socijalnog poduzetništva te posebnih oblika usluga u zajednici (organizacije civilnog društva u suradnji sa CZSS te Zavodom za zapošljavanje b. zdravstva c. razvoja zajednice kroz snažnije uključivanje organizacija civilnog društva 3. Snažnije sudjelovanje u programima Unije 4. Korištenje uspješnih inozemnih iskustava prilikom uvođenja novih usluga u zdravstvenom turizmu 5. Jačati mjere i druge inicijative koje bi poticale useljavanje stanovnika iz drugih područja u DNŽ 6. Korištenje iskustava na temelju realiziranih nacionalnih i međunarodnih programa i projekata iz segmenata društva 7. Jačati suradnju s partnerima iz drugih županija na nacionalnim i EU projektima vezano za segmente društva 8. Praćenje i korištenje iskustava drugih zemalja i područja RH u suzbijanju posljedica pandemije COVID-19 u svim segmentima društva 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daljnji odljev školovanih mladih (privučeni povoljnijim uvjetima drugih mjesta van DNŽ i RH) 2. Financijska nestabilnost 3. Spore promjene u zakonodavstvu 4. Izostanak strukturnih promjena na nacionalnoj razini 5. Česte promjene zdravstvenih propisa 6. Nedovoljno praćenje novih pristupa koncepata, modela, tehnologija koji/koje se uspješno primjenjuju u okruženju u području društvenih djelatnosti 7. Normiranost zdravstvenog sustava i nemogućnost utjecaja na ugovore HZZO-a 8. Opasnost od širenja virusa i zaraza iz susjednih država i pojava novih bolesti 9. Slabljenje javnog zdravstvenog sustava 10. Nedovoljno praćenje svih novih mogućnosti financiranja projekata i programa (EU fondovi, nacionalni i drugi izvori financiranja) 11. Nemogućnost praćenja razvoja tehnologije na globalnoj razini

SWOT – ODGOJ, OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURA I SPORT

SNAGE	SLABOSTI
<p>Odgoj, obrazovanje, znanost</p> <ol style="list-style-type: none"> Kontinuiranost ulaganja u održavanje predškolskih, osnovnoškolskih, srednjoškolskih objekata Postojanje učeničkih domova i novi studentski dom Stipendiranje učenika i studenata Dobri školski rezultati učenika Dobra suradnja visokog obrazovanja i znanosti s gospodarstvom Raznovrsnost strukovnih programa u srednjim školama Uspješna međunarodna suradnja u visokom obrazovanju i potencijal za širenje Dobra infrastruktura Sveučilišta Osnovan regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu Dubrovnik Rad zajednica tehničke kulture s djecom i udrugama Specifični studijski programi koji se ne provode u ostalim županijama Privlačnost Dubrovnika kao lokacije za studiranje / međunarodnu studentsku razmjenu Stanovništvo s višim prosječnim stupnjem obrazovanja u odnosu na nacionalnu razinu Programi cjeloživotnog obrazovanja Rad vrtića u popodnevnom satima i subotama <p>Kultura</p> <ol style="list-style-type: none"> Postojanje kulturnih dobara na listi UNESCO-a Bogata kulturna i povijesna baština Grad Dubrovnik kao svjetski poznati kulturni brend Vrijedni i brojni kulturni krajolici Značajne i brojne tradicijske i nove kulturne manifestacije Dubrovačko područje kao prepoznata filmska scenografija visokobudžetnih međunarodnih produkcija Relevantni projekti financirani iz EU sredstava Povećana svijest o važnosti kulturnih/kreativnih industrija i novi projekti Visok indeks kulturnih turista Brojnost kulturnih udruga i društava Visok udjel proračuna za kulturu u županijskom proračunu <p>Sport</p> <ol style="list-style-type: none"> Dobra i duga sportska tradicija Poticanje sportskih aktivnosti u manjim sredinama i otocima Raznovrsnost sportova Sportske manifestacije u funkciji produljenja turističke sezone Brojnost klubova Povećanje županijskog proračuna za sport Postojeća Strategija sporta na području Grada Dubrovnika 	<p>Odgoj, obrazovanje, znanost</p> <ol style="list-style-type: none"> Manjak stručnog kadra u školama Neusklađenost kurikulumu s tržištem rada i samim funkcioniranjem na radnom mjestu (zastarjeli nastavni planovi i programi) Nepostojeća ili nedovoljna stimulacija kvalitetnog kadra Nedovoljna opremljenost škola Neodgovarajuća infrastruktura značajnog broja predškolskih objekata Nepostojanje kompatibilnih srednjoškolskih programa koji se nastavljaju na studijske programe Nedostatna svijest o važnosti sustavnog cjeloživotnog učenja Slaba popunjenost studijskih programa Nepostojanje programa u vrtićima za djecu s teškoćama u razvoju Pad broja učenika u srednjim školama i broja upisanih studenata Nedostatan broj vrtića, osnovnih i srednjih škola Nepostojanje srednjih škola u ruralnim područjima (okolica Dubrovnika, Pelješac, Mljet i Lastovo) Niska energetska učinkovitost zgrada obrazovnih ustanova Nepostojanje produženog boravka u svim osnovnim školama Kombinirani razredni odjeli u manjim sredinama <p>Kultura</p> <ol style="list-style-type: none"> Neplanska gradnja, neadekvatno planiranje zahvata u prostoru i niska svijest javnosti o važnosti prikladnih zahvata u prostoru kao prijateljski graditeljski kulturnoj baštini Turistički pritisci na kulturnu baštinu Nedovoljna valorizacija kulturne baštine kao načina života (kroz gastronomiju, tradiciju, znanja i vještine) Nepostojanje konzervatorske dokumentacije odnosno Planova upravljanja za Dubrovnik, Ston i Korčulu kao i uspostave provedbe planova upravljanja kroz institucije, općine ili Županiju Nedostatna znanja kulturnih djelatnika u području suvremene interpretacije baštine i održivog korištenja kulturne baštine Nedostatna znanja kulturnih djelatnika u području upravljanja kulturom Nedostatna sredstva za očuvanje, obnovu i interpretaciju kulturne baštine Nedostatan ljudski i financijski resursi za istraživanja i zaštitu arheoloških lokaliteta te za očuvanje pokretne kulturne baštine Zastarjela prezentacija i interpretacija baštine Nedovoljna tržišna spremnost velikog broja materijalne kulturne baštine za turističku valorizaciju Nedovoljno istražena i valorizirana kulturna baština u ruralnim područjima Fokusiranost kulture na sektorsku ekonomiju (turizam) Nedovoljan broj edukacija za djelatnike u obrazovanju i kulturi Slaba mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika te mali broj međunarodnih gostovanja Nedostatni kapaciteti za pripremu i provedbu EU i drugih razvojnih projekata Slaba povezanost svih dionika u kulturnim/kreativnim industrijama Nejednak kulturni razvoj i turistička valorizacija kulture na teritoriju županije (fokus na Dubrovniku) <p>Sport</p> <ol style="list-style-type: none"> Loša ili nedostatna sportska infrastruktura (atletska staza, stadion, novi bazen, rekonstrukcija dvorane, trenažna infrastruktura) Nedovoljno uključivanje osoba s invaliditetom u sportske aktivnosti Nejednaka prostorna rasprostranjenost sportskih aktivnosti u Županiji Nepostojeći ili nedostatan poticaji za uspješne sportske udruge
PRILIKE	PRIJETNJE
<ol style="list-style-type: none"> Povećanje ulaganja iz državnog proračuna u istraživanje i razvoj EU fondovi koji omogućuju financiranje kulturnih i kreativnih industrija Trendovi zdravog življenja Uključivanje znanstvenika iz DNŽ u sagledavanje posljedica pandemije na cjelokupni razvoj županije i predlaganje potrebnih mjera za ublažavanje posljedica Obnavljanje i ulaganje u nove sportske objekte kroz vlastita sredstva te sredstva EU i pojedinih sportskih saveza Povoljna klima za razvoj sporta na otvorenom Razvoj izvansezonskog turizma kroz razvoj sportskih događanja Integrirani programi sport-kultura-turizam-obrazovanje Nove kulturne i sportske manifestacije Participativni proračun kojim bi se uskladilo planiranje ulaganja u zajedničke programe Visoka zainteresiranost za kulturu i potražnja za kulturnim turizmom i autentičnim proizvodima i uslugama Planirano značajno financiranje kulturne baštine u novoj EU perspektivi 2021. – 2027. Znanstveni projekti u funkciji razvoja sporta Pozitivni trendovi lokalnog razvoja temeljenog na kulturnim i kreativnim industrijama 	<ol style="list-style-type: none"> Stari i ograničavajući zakoni o obrazovanju Zahtjevna administracija/birokracija što utječe na dugo rješavanje postupaka u svim društvenim sektorima Sporost obrazovne reforme Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i njihova sporost rješavanja Gubljenje lokalnog identiteta pod pritiscima globalizacije Gravitiranje pojedinih područja SDŽ i ostalim središtima zbog loše prometne nepovezanosti s vlastitim središtem Skupa obnova kulturne infrastrukture Elementarne nepogode Instrumentalizacija kulture u turističke svrhe Neaktivan način života i nedovoljna sportska osviještenost starije generacije Kašnjenje strategija „Više razine“ na nacionalnoj razini Opasnost od širenja zaraze i bolesti s područja susjednih država

SWOT – GOSPODARSTVO I TRŽIŠTE RADA

SNAGE	SLABOSTI
<p>Turizam</p> <ol style="list-style-type: none"> Dubrovnik kao prepoznat turistički brend, koji poticajno djeluje na razvoj turizma cijele DNŽ Bogatstvo kulturne baštine kao pokretač visokorazvijenog kulturnog turizma te kao osnovica za daljnji razvoj kulturnih i kreativnih industrija Značajno produljena turistička sezona na pojedinim turističkim lokacijama poput Dubrovnika, Župe dubrovačke i Konavala Visokokvalitetan hotelski i privatni smještaj, posebno na području grada Dubrovnika Odlični uvjeti za razvoj ostalih selektivnih oblika turizma (nautički, ruralni, sportski, itd.) Značajan broj turističkih seljačkih gospodarstava Akumulirano znanje i iskustvo brojnih dionika u sektoru turizma <p>Poljoprivreda, ribarstvo i akvakultura</p> <ol style="list-style-type: none"> Kvalitetni resursi za razvoj poljoprivrede (posebno dolina Neretve i Konavosko polje), ribarstva i akvakulture Tradicija vinarstva, vinogradarstva i maslinarstva; niz prepoznatljivih lokalnih proizvoda (Dingač, neretvanska mandarina, stonska kamenica, korčulansko maslinovo ulje, itd.) Mogućnost plasmana dijela poljoprivredno-prehrambenih proizvoda kroz turizam (minimalni transportni troškovi) <p>Tržište rada</p> <ol style="list-style-type: none"> Prilagodljiva radna snaga koja je radeći u turizmu razvila niz specifičnih vještina (rad pod intenzivnim opterećenjem, smjenski rad, itd.) <p>Poduzetništvo općenito</p> <ol style="list-style-type: none"> Iznadprosječna razina plaća (posebno u sektoru turizma) pozitivno utječe na smanjenje iseljavanja i privlačenje radne snage iz drugih područja Dobra pokrivenost županije potpornim institucijama (razvojne agencije i poduzetnički inkubatori) <p>Ostalo</p> <ol style="list-style-type: none"> Značajni kapaciteti u pomorskom prijevozu roba i putnika 	<p>Turizam</p> <ol style="list-style-type: none"> (Pre)visoka ovisnost gospodarstva o sektoru turizma Slaba razvijenost pojedinih oblika turizma s obzirom na potencijale (nautički, zdravstveni, sportski) Neujednačenost u stupnju razvijenosti turizma između pojedinih područja DNŽ Još uvijek snažna sezonalnost, posebno u pojedinim dijelovima DNŽ <p>Poljoprivreda, ribarstvo i akvakultura</p> <ol style="list-style-type: none"> Usitnjenost poljoprivrednih površina Ovisnost o posrednicima u lancu prodaje; slaba organiziranost i udruženost poljoprivrednih proizvođača Zastarjela ribarska infrastruktura (nedostatna mjesta iskrcaja, neadekvatno skladištenje i nedostatak preradbenih kapaciteta) Manjak sustava za navodnjavanje Nedovoljna diverzificiranost ponude u akvakulturi Nedovoljno razvijena ekološka poljoprivreda <p>Tržište rada</p> <ol style="list-style-type: none"> Nedostatak interesa mladih za pojedina zanimanja (deficitarna zanimanja) Prisutna neusklađenost između ponude i potražnje za radnom snagom <p>Poduzetništvo općenito</p> <ol style="list-style-type: none"> Nedovoljna ulaganja u razvoj poduzetništva na području županije; neadekvatni županijski i lokalni programi za poticanje poduzetništva gdje nedostaju snažnije potpore za pojedine djelatnosti manje vezane za turizam (npr. IT) te evaluacije učinaka programa Slaba primjena modernih tehnologija, manjak ulaganja u inovacije te nedovoljna suradnja znanosti i gospodarstva Nedostatak poduzetničkih znanja i vještina Slaba iskorištenost poduzetničkih zona; nepovoljna struktura zona (veličina/namjena) kao i samih korisnika u zonama (uglavnom mikro-poduzetnici) Vrlo slaba prerađivačka industrija koja sve više gubi važnost (uključujući i brodogradnju) Brojni imovinsko-pravni problemi i dalje kočje privlačenje i provedbu ulaganja Slaba digitalizacija gospodarstva <p>Ostalo</p> <ol style="list-style-type: none"> Geografska udaljenost i slaba prometna povezanost s ostatkom RH i drugim zemljama EU utječe na povećanje transportnih troškova poduzetnika
PRILIKE	PRIJETNJE
<ol style="list-style-type: none"> Nova ICT rješenja za provedbu digitalne transformacije i podizanje konkurentnosti poduzetnika Mogućnosti financiranja projekata iz EU fondova, državnih programa i drugih izvora za pripremu i provedbu projekata u području: razvoja malog i srednjeg poduzetništva, energetske tranzicije, digitalizacije i inovacija; provedbi mjera aktivne politike zapošljavanja; socijalnog poduzetništva; i razvoja turizma Poboljšanje prometne povezanosti nakon završetka gradnje Pelješkog mosta i spojnih cesta ojačat će konkurentnost županijskog gospodarstva 	<ol style="list-style-type: none"> Zdravstvene ugroze (npr. epidemija) Odlazak visokoobrazovanih ljudi iz DNŽ Nefleksibilnost državnih poticaja u pogledu uvažanja specifičnih lokalnih potreba poduzetnika Klimatske promjene koje ugrožavaju pojedine djelatnosti poput poljoprivrede Politička nestabilnost u susjednim zemljama

SWOT – OKOLIŠ, INFRASTRUKTURA I PROSTORNI RAZVOJ

SNAGE	SLABOSTI
<p>Okoliš i prostorni razvoj</p> <ol style="list-style-type: none"> Očuvani morski okoliš (80% DNŽ morska površina) Očuvana bogata prirodna baština i zaštićeni dijelovi prirode (41 zaštićeno područje) Visoka kvaliteta okoliša Prirodni krajolici prikladni za razvoj <i>outdoor</i> i <i>vitality</i> turizma (treking, planinarjenje i dr.) Izvršna kakvoća mora Brojni poljoprivredni resursi važni za razvoj tradicionalnih gospodarskih djelatnosti Značajna bioraznolikost (26,94% DNŽ je pod NATURA 2000) Povoljna klima i velik broj sunčanih dana (značajno za turizam i energetsku učinkovitost) Aktivne organizacije civilnog društva u inicijativama za zaštitu okoliša Obradiva i plodna poljoprivredna tla u dolini Neretve Kontinuirano jačanje kapaciteta organizacija u području zaštite prirode <p>Gospodarenje otpadom</p> <ol style="list-style-type: none"> Porast ulaganja u održivo gospodarenje otpadom (6 reciklažnih dvorišta, 5 saniranih odlagališta otpada) Početak implementacije projekta realizacije Županijskog centra za gospodarenje otpadom (ŽCGO) Smanjenje ukupno odložene količine svih vrsta otpada u DNŽ <p>Vode i vodna infrastruktura</p> <ol style="list-style-type: none"> Značajno vodno bogatstvo – izvori pitke vode Realiziraju se brojni projekti odvodnje za aglomeracije nakon čijeg završetka će se značajno poboljšati kvaliteta zaštite okoliša Izgradnja sustava zaštite od poplava (Metković/Opuzen) Priključenost na sustav javne vodoopskrbe (95% stanovništva) <p>Energija</p> <ol style="list-style-type: none"> Najmanja količina ispuštanja CO₂ u RH Projekt širokopolasne infrastrukture Zadovoljavajuća mreža električne energije za potrebe gospodarstva i kućanstva Izgrađena glavna svjetlovodna mreža Investiranje u punionice za električna vozila Realizirani projekti energetske učinkovitosti <p>Promet</p> <ol style="list-style-type: none"> Gradnja Pelješkog mosta i pristupnih cesta Znatna ulaganja u županijske lokalne ceste Daljnja ulaganja u luke Kvalitetne trajektne linije Korčula-Pelješac i Pelješac-Mljet Uvedena nova brzobrodaska linija Dubrovnik-Lastovo Povećan kapacitet Zračne luke Dubrovnik Izgradnja infrastrukture za električna vozila Potpisani ugovori za sufinanciranje provedbe projekata razvoja širokopolasne infrastrukture velikih brzina <p>Prostorni razvoj</p> <ol style="list-style-type: none"> Globalna prepoznatljivost prostora DNŽ Raznolikost krajolika na malom prostoru Zadržana visoka kvaliteta okoliša neantropogeniziranih područja Visok udjel prostora zaštićenog na temelju propisa iz područja zaštite prirode Ojačan kapacitet županijskog Zavoda za prostorno uređenje uključivanjem u međunarodne projekte povezane sa zaštitom baštine, afirmacijom vrijednosti krajolika i prostornim planiranjem morskog područja, kao i sustavnom primjenom GIS alata 	<p>Okoliš i prostorni razvoj</p> <ol style="list-style-type: none"> Velika prometna opterećenja na moru i kopnu tijekom turističke sezone, koje negativno utječu na kvalitetu tla, mora i voda Nedostatak kontrole provođenja zakona u području zaštite okoliša Nedovoljno razvijena svijest o potrebi očuvanja okoliša i prirode Nepostojanje vizije u odlučivanju o okolišnoj infrastrukturi Slaba opremljenost sustava sprječavanja onečišćenja mora Nekontrolirano sidrenje plovila uništava morsko dno; nekontrolirano ispuštanje otpadnih voda iz brodica i kruzera u nacionalnoj plovidbi Nedostatan informacijski sustav u zaštiti okoliša Nedefinirane zone sanitarne zaštite Nepostojanje sustava upravljanja rizicima onečišćenja okoliša Nedostatan praćenje stanja pojedinih okolišnih sastavnica Nedovoljno kvalitetne procjene utjecaja na okoliš Značajna prenamjena šuma u poljoprivredno zemljište i gradnja na šumskom zemljištu Nedovoljna iskorištenost očuvanih tala za razvoj ekološke proizvodnje Nedostatak menadžmenta u projektima zaštite okoliša Ne provodi se monitoring kvalitete tla Nedovoljno razvijena svijest o povezanosti kopnenih i morskih ekosustava, posebno u krškom području <p>Gospodarenje otpadom</p> <ol style="list-style-type: none"> Nedovoljno razvijena svijest stanovništva o gospodarenju otpadom Nelegalna odlagališta otpada Rastući morski otpad Neriješeno upravljanje otpadom U većini JLS-ova u DNŽ ne provodi se odvojeno sakupljanje komunalnog otpada Nekontrolirani sustav zbrinjavanja otpada s plovila <p>Vode i vodna infrastruktura</p> <ol style="list-style-type: none"> Neriješena odvodnja u urbanim i ruralnim aglomeracijama, naseljima i građevinskim područjima uz obalu Loš sustav odvodnje oborinskih voda Nedovoljna pokrivenost stanovništva sustavom odvodnje otpadnih voda Neregulirano ispuštanje otpadnih voda manjih brodova za kružna putovanja Nedovoljna razina zbrinjavanja otpadnih voda Neracionalno korištenje pitke vode i značajni gubici vode u sustavu javne vodoopskrbe Nizak stupanj pročišćavanja otpadnih voda na uređajima Kašnjenje s radovima na sekundarnoj mreži odvodnje Neadekvatan sustav zaštite od poplava i bujica Ugroženost pitke vode i mora tvarima iz procjedenih voda <p>Energija</p> <ol style="list-style-type: none"> Loše naponske prilike u distribucijskoj mreži, dotrajalost mreže i nedovoljan kapacitet za veći broj priključaka Nedovoljno korištenje obnovljivih izvora energije, posebno u slučaju solarnih elektrana Nepovezanost DNŽ s energetskim sustavom RH 220 kw dalekovodom Neizgrađena mreža za opskrbu prirodnim plinom i nepovezanost s plinovodnim sustavom RH <p>Promet</p> <ol style="list-style-type: none"> Prometna izoliranost DNŽ Slaba prometna povezanost Dubrovnika kao županijskog središta s ostatkom zemlje Zastarjela cestovna infrastruktura i slaba cestovna i pomorska povezanost unutar županije Neuredna i nekontrolirana sidrišta; manjak organiziranih sidrišta Neusklađenost i nepovezanost raznih vidova prometa Neusklađenost voznih redova javnog prometa Slaba povezanost pojedinih otoka i kopna te slaba međuutočna povezanost Nedovoljna međunarodna i međuzupanijska prometna povezanost Neuređene i neizgrađene komunalne luke Digitalna infrastruktura zaostaje za standardima u nacionalnim i EU strateškim dokumentima Nedovoljno razvijena biciklistička infrastruktura Nedovoljno razvijena e-mobilnost Slabo razvijena željeznička infrastruktura] <p>Prostorni razvoj</p> <ol style="list-style-type: none"> Degradacija krajobrazza Nedostatak sustava zelene infrastrukture u urbanim centrima Pritisци daljnje urbanizacije prostora (posebno za turističku namjenu) Intenzivna gradnja u zaštićenim područjima i bespravna gradnja Nedovoljno promišljena urbanizacija Neuređenost pomorskog dobra na cijelom području DNŽ
PRIJEME	PRIJETNJE
<ol style="list-style-type: none"> Financiranje iz EU fondova u području okolišne infrastrukture Razvoj turizma visoke kvalitete, koji pozitivno utječe na potražnju za kvalitetnom infrastrukturom Izgradnja autoceste od Ploča do Dubrovnika Položaj DNŽ na Jadransko-jonskom koridoru Razvoj „zelenih tehnologija“ Intenziviranje globalnih trendova razvoja održivog turizma Međusektorska intenzivna suradnja posebice u razvoju novih tehnologija Međuzupanijska i međunarodna suradnja u rješavanju zajedničkih okolišnih izazova Suradnja s međunarodnim ekološkim organizacijama koje razvijaju tehnologiju za uklanjanje plastičnog i ostalih vrsta morskog otpada Zakonodavni okvir EU koji nas potiče da ulažemo više i da se bolje upravlja sustavom zaštite okoliša 	<ol style="list-style-type: none"> Požari, potresi i poplave Klimatske promjene Nekontroliran rast broja turista izvan kapaciteta prihvata Onečišćenje tla, zraka, vode i mora iz okolnih zemalja Nestanak i fragmentacija staništa i izumiranje vrsta Sektorski umjesto interdisciplinarnog pristupa zaštiti okoliša u javnim politikama na nacionalnoj razini Neadekvatna prekogranična regulacija voda Usklađivanje planova i zakona s EU nauštrb nacionalnog gospodarstva

SWOT – INSTITUCIONALNI KONTEKST I KLJUČNI RIZICI BUDUĆEG RAZVOJA ŽUPANIJE

SNAGE	SLABOSTI
<ol style="list-style-type: none"> 1. DNŽ ostvaruje natprosječnu vrijednost ulaganja iz Europskog socijalnog fonda (ESI) u odnosu na nacionalni prosjek 2. Kontinuirana razmjena iskustva i dobre prakse između županijske uprave i razvojnih agencija i drugih potpornih razvojnih institucija u DNŽ 3. Postojanje značajnih institucionalnih kapaciteta za pripremu i provedbu EU projekata u županijskim tijelima 4. Proračunski prihodi DNŽ i lokalnih jedinica značajno su porasli posljednjih godina 5. Regionalni koordinator sa značajnim iskustvom u pripremi i realizaciji razvojnih projekata 6. Uspješno djelovanje i suradnja regionalne i lokalnih razvojnih agencija, kao i LAG-ova i FLAG-ova 7. Visoka razina transparentnosti donošenja i provedbe proračuna DNŽ 8. JLS-ovi i DNŽ natprosječno ulažu u infrastrukturne objekte 9. Razvijena suradnja s partnerima izvan DNŽ i RH na međunarodnim projektima 10. Ukupni fiskalni kapaciteti DNŽ znatno su veći od nacionalnog prosjeka 11. Izrađen značajan broj relevantnih strateških dokumenata u proteklom razdoblju 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Neriješeni imovinsko-pravni odnosi – ograničenje za provedbu EU projekata 2. Nezadovoljavajuća razmjena podataka i nedovoljno brz protok informacija unutar tijela županijske uprave 3. Niska razina digitalizacije u županijskim tijelima, neiskorištenost mogućnosti digitalizacije javne uprave 4. Preklapanja ovlasti i nedostatna koordinacija županijskih institucija 5. Preopterećenost dijela upravnih odjela 6. Loša suradnja s ministarstvima i javnim poduzećima koja se bave pitanjima vezanim uz EU projekte 7. Neadekvatno vrednovanje provedbe strateških razvojnih dokumenata 8. Neadekvatno vrednovanje rada djelatnika u županijskim tijelima 9. Nedovoljna angažiranost JLS-ovi i ostalih javnih subjekata u pogledu procesa praćenja provedbe razvojne strategije DNŽ 10. Slaba digitalna povezanost županijskih tijela sa središnjim tijelima 11. Nedostatan rad inspektora smanjuje učinkovitost provedbe zakonodavnih akata 12. Nedostatak visokoobrazovanog stručnog kadra u županijskim tijelima
PRILIKE	PRIJETNJE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Definiran nacionalni strateški razvojni okvir 2. Digitalizacija javne uprave na razini RH i razvoj digitalne povezanosti županijskih tijela sa središnjim tijelima 3. Mogućnost korištenja EU fondova, državnih programa i drugih izvora za pripremu i realizaciju projekata DNŽ i JLS u svrhu jačanja kapaciteta za učinkovitu i djelotvornu vladavinu 4. Ostvarena uspješna međunarodna suradnja 5. Reforma javne uprave koja bi se trebala pozitivno odraziti na razvoj DNŽ 6. Dobra povezanost regionalnog koordinatora s onima iz drugih županija 7. Poticanje usvajanja novih razvojnih pristupa, modela i koncepata koji se primjenjuju u drugim zemljama članicama EU 8. Povećanje ulaganja iz državnog proračuna u istraživanje i razvoj 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kašnjenje strateškog okvira s nacionalne strane 2. Neadekvatna pripremljenost DNŽ u slučaju pojave elementarnih nepogoda 3. Nedovoljna i neučinkovita suradnja sa susjednim državama po pitanju različitih ugroza 4. Nespremnost za poduzimanje pravovremenih reformi na državnoj razini 5. Pojačana opasnost od širenja zaraze i bolesti s područja susjednih država 6. Produljeno djelovanje virusa COVID-19 ili ponavljanje istog ili sličnih rizika u budućnosti 7. Stalne promjene zakona i poreznog sustava 8. Zakonodavni okvir koji ne obvezuje provedbu strategija i planova 9. Nedostatak prekršajnih odredbi u okviru Zakona o regionalnom razvoju i Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem

4.2. ANALIZA POTREBA I POTENCIJALA

4.2.1. Demografija, socijalna uključenost i usluge socijalne skrbi, zdravstvo i civilno društvo

Potencijali

Značajan potencijal za sveukupan daljnji razvoj DNŽ vezan je za demografske pokazatelje. Naime, unatoč okolnostima što unutar županije postoje znatne razlike u demografskim trendovima, te što DNŽ bilježi blago smanjenje u broju stanovnika (0,25) u razdoblju 2008. – 2018., županija je u hrvatskim okvirima i dalje privlačna destinacija za useljavanje te je trend smanjenja broja stanovnika daleko bolji nego na razini RH. Daljnja činjenica koja ide u prilog iskorištavanju postojećeg potencijala je ta da već postoje određena iskustva s provedbom demografskih mjera na području DNŽ, a koja će biti korisna osnova za realizaciju daljnjih mjera.

U području socijalne uključenosti i usluga socijalne skrbi razvojni je potencijal moguće prepoznati u primjerima niza uspješnih udruga s programima, projektima i inicijativama usmjerenim na djecu s poteškoćama. Ovakve su udruge uzor dobre prakse za druge udruge usmjerene na podršku potrebitima te za daljnje jačanje socijalne uključenosti marginaliziranih skupina u DNŽ. Unatoč prostoru za daljnji iskorak, postojanje kapaciteta za pripremu i provedbu projekata financiranih EU sredstvima također predstavlja određen potencijal.

Prilikom razmatranja sustava zdravstva DNŽ, vidljiv je razvojni potencijal zdravstvenog (kao i kongresnog zdravstvenog) turizma. Niz vrlo uspješnih iskustava u nizu europskih gradova mogu poslužiti kao poticaj za iznalaženje optimalnih rješenja za DNŽ. Razvoj programa 'skrbi u zajednici', 'skrbi u kući', 'dugotrajne skrbi' koje bi trebale rasteretiti sustav zdravstvene skrbi također se nameću kao značajan potencijal. Nadalje, slijedom izražene otežavajuće okolnosti kao posljedice prostorne disperziranosti DNŽ, nameće se niz novih mogućnosti kao što je uspostava centra zdravstvene zaštite na daljinu (telemedicina) za potrebe onih dijelova županije koji su geografski izdvojeni (Pelješac, otoci). Konačno, održiv integrirani teritorijalni pristup razvoju svakako je moguće iskoristiti kao potencijal u segmentu zdravstva kroz promoviranje zdravog načina življenja u DNŽ, u suradnji s ključnim dionicima iz sporta, turizma i obrazovanja.

Razvojni potencijal je vidljiv i kada je riječ o organizacijama civilnog društva (OCD) u DNŽ, a što potvrđuje niz primjera dobre prakse koji su dali značajan doprinos pojedinim segmentima društva u županiji te mogu poslužiti kao uzor za njihov daljnji razvoj, kao i za jačanje njihove uloge u projektima relevantnim za lokalnu zajednicu. Iako postoje problemi s fragmentiranim

djelovanjem OCD-ova, osnaženo i bolje koordinirano djelovanje civilnog sektora doprinijelo bi poboljšanju kvalitete upravljanja razvojem županije i u tom pogledu njihov potencijal nije zanemariv. Ovaj će potencijal u znatno većoj mjeri doći do izražaja kada se OCD-ovi snažnije uključe u proces participativne vladavine u županiji, kada uspiju realizirati snažniju suradnju s drugim županijskim institucijama te kada budu u većoj mjeri uključene u pripremu i provedbu razvoja relevantnih projekata financiranih EU sredstvima.

U DNŽ djeluje i nekoliko zaklada koje izvrsno funkcioniraju i mogu biti primjer za osnaženu ulogu zakladništva, organizirane filantropije te korporativne filantropije – potencijal koji, kao što je to slučaj i s volonterstvom, dosad nije u dovoljnoj mjeri iskorišten. Uostalom, primjerice, u slučaju produljenog trajanja ili povratka pandemije COVID-19, te pojave bilo kojeg sličnog rizika/ugroženosti za županiju, OCD-ovi, zakladništvo i volonterstvo mogu imati značajnu ulogu.

Potrebe

Sobzirom da dio JLS-ova bilježi izrazito loše demografske trendove, a što se poglavito odnosi na neretvansko područje te općinu Dubrovačko primorje, potrebno je uvesti snažnije demografske mjere kojima će se potaknuti ostanak, povratak te privlačenje novih mladih obitelji u demografski ugrožena područja u županiji. Ujedno, kako bi se osigurala djelotvorna provedba mjera, nužno je vrednovati postignute rezultate te redefinirati aktualne demografske mjere sukladno smjernicama navedenim u postojećoj studiji demografskog razvoja DNŽ.

Ključne potrebe u segmentu socijalne uključenosti i usluga socijalne skrbi odnose se na nužno osnaživanje financijskih kapaciteta potrebnih za organizaciju socijalnih usluga te na poticanje izgradnje dodatnih prostornih kapaciteta kako bi se osigurala ravnomjerna dostupnost usluga smještaja starijih na cijelom području DNŽ. Poglavito je posebnim mjerama nužno stvoriti uvjete za privlačenje medicinskih sestara/tehničara i njegovatelja. Među daljnje značajne potrebe su one vezane za razvoj usluga i skrbi iz područja mentalnog zdravlja. Među ostalim, one podrazumijevaju: i) osiguravanje dnevnog boravka, samostalnog stanovanja, psihosocijalne podrške u zajednici, udomiteljstva, žurnog smještaja specifičnih kategorija korisnika i sl.; ii) širenje dostupnosti i kvalitete usluga za pružanje smještaja za psihički oboljele osobe; iii) jačanje kapaciteta skrbi za starije osobe s Alzheimerovom i sličnim bolestima; te iv) osnaživanje broja specijaliziranih timova za mentalno zdravlje za sve populacijske skupine, posebice mladeži i djece.

Vezano za rješavanje problema dugotrajno nezaposlenih i socijalno isključenih osoba valja izdvojiti

nužnost poticanja suradnje CZSS i Zavoda za zapošljavanje kao i jačanje suradnje CZSS, ustanova i drugih dionika u pripremi i provedbi socijalnih programa i pružanju socijalnih usluga. U tom pogledu se nameće i nužnost jačanja suradnje CZSS i OCD na pripremi i provedbi EU projekata (uz osnaživanje njihovih kapaciteta) te senzibiliziranje JLS-ova za razvoj partnerstva s OCD i unaprjeđenje kvalitete života u zajednici. Pri tome zagovaranje i promoviranje pristupa temeljenih na socijalnim inovacijama sve više dobiva na značaju.

Među daljnje istaknute potrebe u ovom segmentu moguće je izdvojiti sljedeće: i) jačanje programa prevencije obiteljskog i vršnjačkog nasilja; ii) osnivanje Obiteljskog centra s ciljem provođenja aktivnosti i programa usmjerenih na preventivne i razvojne aktivnosti za djecu, mlade i obitelji; iii) osnaživanje dostupnosti podrške obitelji kroz veću dostupnost stručnjaka i usluga rane pomoći; iv) uspostavljanje skloništa za beskućnike; v) osnivanje Skloništa za žrtve nasilja u obitelji te vi) razvoj novih programa koji se odnose na jačanje životnih vještina kod djece.

Konačno, slijedom problema i ograničenja u sustavu koji su došli do izražaja tijekom pandemije virusa COVID-19 na funkcioniranje socijalne skrbi na području DNŽ, nužnim se nameće potreba analize ovih posljedica te priprema smjernica za djelovanje u budućnosti u slučaju produljenog trajanja ili ponavljanja sličnih ugroza.

Kada je riječ o zdravstvenom sustavu u DNŽ, valja naglasiti da su nužne promjene u velikoj mjeri odraz specifičnog zemljopisnog položaja županije, a među primarne potrebe valja istaknuti definiranje cjelokupne prometne infrastrukture za prijevoz i zbrinjavanje bolesnika te osiguravanje potrebne dostupnosti određenih kadrova. Ova se potreba nadovezuje na niz drugih od ključnog značaja kao što su to: i) organizacija i financijsko osiguravanje provedivosti koncepta „zlatnog sata“, odnosno osiguravanje mogućnosti korištenja brzobrodskih linija u svrhu pružanja hitne medicinske pomoći; ii) specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu učiniti dostupnom u svim dijelovima Županije

Spomenute potrebe zahtijevaju rješavanje niza nadovezanih potreba od strateškog značaja, a među koje u prvom redu valja izdvojiti povećanje broja zdravstvenih radnika. Rješavanje ovog pitanja zahtijeva uvođenje stimulativnih mjera za obrazovanje i zadržavanje medicinskog osoblja (financijska i druga materijalna podrška, npr. rješavanje stambenog pitanja) te onih koje će omogućiti povratak specijaliziranih kao i subvencioniranje određenih specijalizacija. Uz spomenuto, među nužne potrebe nameće se i obnavljanje, rekonstruiranje i povećavanje prostornih kapaciteta te osiguravanje funkcionalnosti objekata (vođeci računa o energetskom aspektu izolacije) kao i modernizacija medicinske opreme.

DNŽ ima potrebu i za provođenjem preventivnih zdravstvenih programa, u ZZJZ-u a novonastale okolnosti s pandemijom COVID-19 nalažu potrebu analize funkcioniranja zdravstvenog sustava u DNŽ u pandemijskim uvjetima kao i kvalitete usluga koje pružaju zdravstvene institucije u županiji za vrijeme trajanja pandemije. Daljnja nadovezana potreba podrazumijeva izradu smjernica u svrhu osiguravanja optimalne pripremljenosti, učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja te što kvalitetnijeg i pravovremenog pružanja zdravstvenih usluga u slučaju produljenog trajanja/ponavljanja pandemije ili pojave sličnog rizika za cjelokupni zdravstveni sustav županije.

Moguće je izdvojiti i niz potreba u segmentu organizacija civilnog društva. U tom pogledu, među primarne potrebe nameće se praćenje rezultata financiranih projekata kao i uključivanje lokalnih tijela prilikom kontrole načina trošenja dodijeljenog javnog novca sa županijske/državne razine.

Ne manje važno pitanje je i jačanje edukacije OCD-ova za pripremu i provedbu razvojnih projekata, poglavito onih financiranih EU sredstvima, poticanje njihovog sudjelovanja u projektima socijalnog poduzetništva, ali i osiguravanje županijskih/lokalnih namjenskih sredstava u svrhu pokrivanja dijela njihovog učešća u EU projektima. Među daljnje potrebe, kada je riječ o jačanju civilnog sektora, valja istaknuti sljedeće: i) osnaživanje međusobne koordinacije i suradnje organizacija civilnog društva; ii) jačanje kvalitete njihovog programa rada i poticanje njihovog sudjelovanja u procesu donošenja odluka značajnih za razvoj lokalne zajednice; te iii) pružanje podrške vezano za osiguravanje adekvatnog prostora za rad OCD-ova. Konačno, nužnim se pokazalo i osnaživanje zakladništva, filantropije te značaja volonterstva na razini županije (naglašavati prednosti volonterstva za osobni i profesionalni razvoj kroz obrazovanje).

4.2.2. Odgoj, obrazovanje, znanost, kultura i sport

Potencijali

Ključni razvojni potencijal DNŽ je njegovo samo stanovništvo čije je obrazovanje, prema posljednjem popisu stanovništva, više od nacionalnog prosjeka. Poticanje obrazovanja vidljivo je već na razini predškolskog odgoja jer je u planu uvođenje rada s darovitom djecom (lutkarski, sportski, glazbeni i STEM program) u redovan program pojedinih dječjih vrtića, kao i program dodatnog rada s djecom s teškoćama u razvoju. Na području grada Dubrovnika u planu je i gradnja odnosno rekonstrukcija objekata dječjih vrtića kako bi se osigurala i infrastruktura kao osnovni uvjet za odgoj i obrazovanje najmlađih. Dobri školski rezultati učenika, raznovrsna mreža škola kao i raznovrsnost strukovnih programa u srednjim školama dobra su razvojna osnova te potencijalno pružaju mogućnost zadržavanja stanovništva na području DNŽ. Dobar primjer u tom smislu predstavlja prvi sveučilišni grad na otoku (grad Korčula) što je velik razvojni potencijal za ostanak mladih na otocima. Nadalje, poseban potencijal razvoja DNŽ pruža novoimenovani Regionalni centar kompetentnosti u kojem je planirano unaprjeđenje i razvoj programa u suradnji, između ostalih, i s Baskijskim kulinarskim centrom kao najznačajnijom ustanovom ovog tipa u svijetu. To u budućnosti može znatno unaprijediti kvalitetu turističkih proizvoda i usluga na području DNŽ. Dubrovnik je privlačan grad i za međunarodne studente što također doprinosi gospodarstvu DNŽ, a potencijalno ima i dodanu vrijednost u smislu međunarodne razmjene znanja i ideja. Novoizgrađeni studentski dom za cjelogodišnji smještaj studenata prilika je za povećanje studentske populacije, a tome doprinose i specifični studijski programi koji se ne provode u ostalim županijama. Važan razvojni potencijal je i suradnja znanstvenika s gospodarstvom. U tom smislu potencijali postoje u području istraživanja digitalne transformacije odnosno inteligentnih autonomnih sustava, razvoju poljoprivrede (školjkarstvo i mediteranske kulture), a potencijalno i u digitalnom poduzetništvu kroz novoosnovani studentski inkubator.

Kultura DNŽ važan je dio društvenog života DNŽ, kao i njezine turističke ponude. U turističkom smislu, velik potencijal razvoja turizma baštine temelji se na valorizaciji dosad slabije korištenih kulturnih dobara, posebice u ruralnim područjima odnosno u razvoju izvansezonske kulturne ponude. Materijalna i nematerijalna baština upisana na UNESCO-ov popis svjetske baštine osobit je magnet za svjetska turistička tržišta. Istovremeno, temeljeći se na uspjehu turističke promocije dubrovačkog područja kao filmske scenografije za visokobudžetne međunarodne produkcije filmova (*Ratovi zvijezda*, *Robin Hood*) i serije (*Igra prijestolja*), postoji dodatni prostor

za razvoj kulturnog turizma kao i dodatnih proizvoda kulturnih/kreativnih industrija, a što može utjecati na povećane prihode, razvoj gospodarstva i otvaranje radnih mjesta. Brend grada Dubrovnika ima veliku privlačnu snagu za razvoj kulturnog turizma, ali pri takvom razvoju turizam u sezoni treba planirati i u područjima manje frekventnim od samog Dubrovnika.

Izuzetan broj javnih, privatnih i civilnih ustanova/organizacija registriran u području kulture sam po sebi je značajan razvojni potencijal, kao i činjenica da se iz proračuna DNŽ za kulturu izdvaja najviše od svih hrvatskih županija (cca. 13 %). U tom smislu, kao i zbog visokog indeksa razvoja kulturnog turizma u Dubrovniku, kulturne ustanove/organizacije DNŽ imaju znatnu prednost pred onima u drugim dijelovima Hrvatske, a potencijali njihovog vlastitog, a onda i regionalnog razvoja vidljivi su u razvoju inovativnih kulturnih proizvoda (temeljenih na kulturnim/kreativnim industrijama) odnosno kulturno-turističkih proizvoda.

Potencijali za razvoj sporta prepoznati su na županijskoj razini kroz povećanje financiranja za sport odnosno u donošenju strateškog dokumenta u području sporta u Dubrovniku, čime se prvenstveno planira unaprjeđenje i izgradnja sportske i trenajne infrastrukture odnosno šetališnih zona, što je ujedno potencijal i za jačanje svijesti građana o nužnosti zdravog življenja. Kao i u većini drugih sektora, i ovdje se razvoj DNŽ prepoznaje kroz sinergiju sporta i turizma pri čemu se izvansezonski turizam može ojačati kroz razvoj sportskih događanja. Prepoznatljivost otoka Korčule i poluotoka Pelješca kao destinacija idealnih za aktivni turizam, osobito biciklizam i jedrenje na dasci, te Dubrovnika, Metkovića, Stona i Ploča sa svojim polumaratonima i biciklističkim utrka (klubovi iz Metkovića, Konavala i dr.) predstavlja značajan potencijal za razvoj rekreacijskog i sportskog turizma te promociju DNŽ kao mjesta zdravog načina života.

Značajan razvojni potencijal vidi se u razvoju ekonomije doživljaja za što temelj pruža raznolikost kulturne baštine, gastronomske ponude, kreativnih industrija, vrijednih krajolika, a posebni su iskoraci mogući u smislu integriranog razvoja DNŽ u zajedničkim proizvodima i uslugama koji se mogu ponuditi multidisciplinarnim pristupom u promišljanju ponude turizma.

Potrebe

U području odgoja i obrazovanja, ključna je potreba osigurati infrastrukturu (izgradnja, prenamjena ili rekonstrukcija, višenamjenske dvorane, energetska obnova) odnosno kvalitetno nastavno osoblje. Nastavne planove i programe srednjoškolskih i visokoškolskih ustanova potrebno je uskladiti sa smjernicama EU kako bi bili kompatibilni s tržištem rada. U tom smislu, dosadašnja neusklađenost može se rješavati u programima cjeloživotnog obrazovanja kroz izravnu suradnju tih institucija s gospodarstvom, a visokoškolske ustanove

potrebno je uključiti u izradu programa.

S obzirom na upitan opstanak manjih škola u ruralnim sredinama i manje razvijenim područjima DNŽ, potrebno je ispitati isplativost njihovog održavanja naspram mogućeg financiranja transfera djece u veće centre odnosno traženja trećeg rješenja. U predškolskom odgoju vidljiva je potreba za asistentima za djecu s teškoćama u razvoju, a u području znanosti istraživanje i primjena ključnih novijih razvojnih tema i koncepata u svrhu osnaživanja razvoja DNŽ (bioekonomija, plava ekonomija, kreativna ekonomija, pametno gospodarstvo/pametni gradovi, pruživi/oporavljivi/otporni gradovi; zeleno gospodarstvo/turizam/gradovi; srebrno gospodarstvo; integrirani teritorijalni razvoj i dr.). U području visokog obrazovanja potrebno je razraditi i provoditi mjere za privlačenje i zadržavanje nastavnog i znanstvenog kadra te poticati snažnije uključivanje znanstvenika u kompetitivne nacionalne i EU projekte relevantne za razvoj DNŽ.

Kako bi se prepoznati potencijali DNŽ u području kulturne baštine i razvoja kulturnog turizma mogli ostvariti, jedna od primarnih potreba je pripremiti kulturna dobra za turističku valorizaciju. Preduvjeti za to su: a) izrada konzervatorske dokumentacije i planova upravljanja te uspostava njihove provedbe, b) jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu EU i drugih razvojnih projekata radi njihovog financiranja, c) jačanje financijskih i ljudskih resursa za očuvanje, prezentaciju i suvremenu interpretaciju kulturne baštine, d) primjena pristupa održivog korištenja kulturne baštine, e) digitalizacija baštine. Istovremeno, potrebno je osnažiti umjetničko stvaralaštvo, dinamizirati kulturnu produkciju, ojačati (međunarodnu) kulturnu razmjenu i širu kulturnu suradnju, što će osnažiti sam kulturni sektor kako razvoj DNŽ ne bi postao statičan temeljeći se isključivo na baštini i postojećim baštinskim, tradicionalnim odnosno turističkim resursima. „Propuhivanje“ novim idejama u razvoju kulture, odnosno razvoju DNŽ na temelju kulture, može se postići jačanjem međunarodne kulturne suradnje te promocijom DNŽ kao poželjnog i dostupnog mjesta stvaranja za umjetnike, kulturne i kreativne radnike tijekom cijele godine, a što bi ujedno obogatilo kulturnu ponudu, ojačalo izvansezonsku potrošnju te unijelo živosti u društveni život stanovništva. Tako bi se omogućio i sada deficitaran kontinuitet kulturnog života na razini cijele DNŽ. S ciljem jasnog mjerenja doprinosa kulture razvoju DNŽ te njezinog budućeg strateškog razvoja potrebno je na razini županije uvesti obvezno vođenje kulturne statistike (kulturna participacija, potrošnja, ustanove/organizacije/privatni subjekti itd.).

Razvoj sporta zahtijeva kontinuirano unaprjeđivanje i izgradnju kvalitetnije sportske infrastrukture na području DNŽ, a što je i nužan preduvjet masovnijeg dolaska sportskih ekipa na pripreme te poboljšanja turističke ponude. Također, nužno je raditi na prostornoj

rasprostranjenosti sporta na području čitave DNŽ kao i povećanju ukupnog broja sportaša. Radi bolje kvalitete življenja, potrebno je poticati sportsko-rekreacijske aktivnosti građana odnosno osoba s invaliditetom. Potonje dodatno doprinosi i jačanju uključivosti ranjivih skupina.

U svim sektorima (odgoj, obrazovanje, znanost, kultura i sport) postoji potreba za poticanjem uspješnih pojedinaca/udruga/organizacija. Također, za sve ove sektore, a posebice za kulturu i sport koji su posebno pogođeni, potrebno je istražiti posljedice pandemije COVID-19 te izraditi smjernice kojima bi se osiguralo postizanje otpornosti i pruživosti (eng. *resistence* i *resilience*). Znanstvenici iz DNŽ mogu doprinijeti sagledavanju posljedica pandemije na sveukupan razvoj županije odnosno predlaganje potrebnih mjera za njihovo ublažavanje.

4.2.3. Gospodarstvo

Potencijali

Ključni potencijali u području gospodarstva prvenstveno su vezani za turizam. DNŽ ima vrlo kvalitetnu resursnu osnovu za razvoj visokokvalitetne turističke ponude. Pri tome se posebno može izdvojiti brend grada Dubrovnika koji na turističkom tržištu predstavlja izrazitu snagu u odnosu na ostale turističke destinacije u RH. Međunarodna prepoznatljivost koju nosi Dubrovnik ujedno je potencijal za stvaranje drugih (neturističkih) proizvoda i vrijednosti, npr. u području visokog obrazovanja gdje se može očekivati veći interes pojedinih domaćih i, posebno, međunarodnih partnera za suradnju u odnosu na neke druge lokacije u RH. Bogatstvo kulturne i prirodne baštine u kombinaciji s povoljnim klimatskim uvjetima pruža brojne mogućnosti za daljnji razvoj turizma, a posebno selektivnih oblika poput kulturnog, seoskog, sportskog, avanturističkog i drugih. Također treba naglasiti kako je višedesetljetno bavljenje turizmom akumuliralo značajna znanja kod nositelja turističkih aktivnosti, što predstavlja važan kapital za njegov daljnji razvoj. To, pored ostaloga, uključuje i razvoj specifičnih vještina dijela zaposlenika u turizmu (višesmjenski intenzivan rad, rad u međunarodnom okruženju, naglašene komunikacijske i organizacijske sposobnosti, itd.).

U području poljoprivrede, DNŽ ima vrlo povoljne klimatske i prirodne uvjete za razvoj proizvodnje voća i povrća, prije svega u dolini Neretve, što je u velikoj mjeri već prepoznato i realizirano. Nadalje, u DNŽ postoje odlični prirodni uvjeti za razvoj ribarstva i akvakulture, pri čemu je realizacija tog potencijala najbolje vidljiva u području Malostonskog zaljeva koje je centar školjkarstva u županiji. Značajan, a nedovoljno iskorišten potencijal postoji u području uzgoja riba, budući da na području županije postoje brojne lokacije pogodne za takvu vrstu aktivnosti. Poseban doprinos razvoju poljoprivredne proizvodnje, ribarstva i akvakulture daje turizam, koji omogućuje da se značajan dio proizvodnje plasira u bliskom geografskom području, što znatno pomaže profitabilnosti proizvođača. U tom dijelu još uvijek postoji dosta prostora za daljnji iskorak i jačanje povezanosti između proizvođača poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i pružatelja ugostiteljsko-turističkih usluga, posebno u dijelu koji se odnosi na visokokvalitetne prehrambene proizvode za koje su gosti spremni platiti višu cijenu. Slično tome, još uvijek je prisutan velik, a nedovoljno realiziran potencijal u pogledu prerade poljoprivrednih proizvoda, prije svega onih s područja doline Neretve, gdje proizvodnja značajnih količina pojedinih poljoprivrednih sorti predstavlja snažan potencijal za njihovu preradu.

Važan potencijal predstavlja i tradicija u brodogradnji te znanja i vještine koje se vežu uz tu tradiciju, a koje

mogu biti korisne i za druge djelatnosti u prerađivačkoj industriji. U području poticanja poduzetništva, određeni potencijal predstavljaju slobodne površine u poduzetničkim zonama, koje se mogu ponuditi novim ulagačima. Također, dugogodišnje poticanje poduzetnika kroz različite potporne institucije, programe i projekte dovelo je do stjecanja iskustva i znanja o poticanju poduzetništva, što predstavlja dobar potencijal za buduće aktivnosti u tom području.

Potrebe

Jedna od najvažnijih potreba jest povećati diverzifikaciju strukture županijskog gospodarstva na način da se kroz jačanje ostalih djelatnosti smanji ovisnost o turizmu. Realno je teško očekivati neke značajne promjene u kratkom i srednjem roku, s obzirom na to da rastuća profitabilnost sektora turizma i sjajni preduvjeti koje županija ima za njegov razvoj i dalje privlače nova ulaganja kao i brojne zaposlenike za rad u turizmu. Ipak, bez obzira na zahtjevnost problema, važno je da svi relevantni javni akteri u puno većoj mjeri podrže razvoj ostalih djelatnosti poput IT-a (koje se mogu razvijati čak i u relativno nepovoljnom okruženju s nedostatkom tradicije, slabih postojećih kapaciteta i drugih deficita) nego što je to sada slučaj. U tom pogledu potrebno je da se: i) na razini županije i svih lokalnih jedinica ukupno izdvaja više sredstava za razvoj poduzetništva, barem u skladu s ostalim jadranskim županijama; ii) više sredstava dodjeljuje za razvoj prerađivačke industrije, IT sektora te kreativnih industrija, a posebno za izvozno orijentirane poduzetnike; iii) sadržajno poboljšaju županijski i lokalni programi za poticanje poduzetništva u smislu bolje razrade mjera, posebno u smjeru poticanja bolje tehnološke opremljenosti poduzetnika; iv) povećaju ulaganja u obrazovne programe koji školju kadrove za potrebe prerađivačke industrije i IT sektora; v) kontinuirano jačaju poduzetničke potporne institucije kroz osposobljavanje zaposlenih i druge aktivnosti.

Kao i kod mnogih drugih županija te RH u cjelini, DNŽ ima potrebu za snažnijim povezivanjem poduzetnika i znanstveno-istraživačkih institucija. Podrška lokalnih potpornih institucija poput Centra za poduzetništvo u tom dijelu može biti od velike koristi te je stoga potrebno ciljano razvijati kapacitete potpornih institucija kako bi se što učinkovitije mogli povezivati mogući partneri iz poduzetničkog i znanstveno-istraživačkog sektora. Jedna od većih potreba odnosi se na jačanje kapaciteta potpornih institucija za privlačenje ulaganja na područje DNŽ te provedba aktivnosti kojima se promiču poslovne prilike na području DNŽ, uključujući i ulaganja u proizvodnju. Premda je teško očekivati neke značajnije rezultate u pogledu privlačenja proizvodnih ulaganja uslijed specifične strukture županijskog gospodarstva i tržišta rada te geografske udaljenosti od glavnih domaćih i inozemnih tržišta, to ne umanjuje potrebu da se potporne institucije dodatno ojačaju kako bi mogle

učinkovito provoditi aktivnosti privlačenja ulaganja. S tim u vezi, potrebno je napraviti vrednovanje postojećih lokalnih mjera za privlačenje ulaganja te ih prilagoditi sukladno rezultatima vrednovanja. Premda su posljednjih godina napravljeni značajni iskoraci u pogledu razvoja mreže inkubatora, još uvijek postaje određeni dijelovi županije gdje postoji potražnja za takvim oblikom potpore, a koja nije trenutačno pokrivena.

U području tržišta rada do izbijanja krize uzrokovane pandemijom COVID-19 najveći se izazov odnosio na nedostatak radne snage, odnosno potrebu uvoza radne snage iz drugih područja RH i iz inozemstva. Nastupanjem krize problemi s deficitom radne snage u velikoj su mjeri smanjeni, a može se očekivati da će takvo stanje potrajati još neko vrijeme dok se gospodarstvo u potpunosti ne oporavi. Ipak, za neka zanimanja poput liječnika i medicinskih sestara potreba osiguranja dodatnih kadrova je i dalje u velikoj mjeri prisutna. Za takva i druga deficitarna zanimanja postoji potreba snažnog stimuliranja dolaska radne snage iz drugih područja kao i snažnijeg stipendiranja mladih. Nadalje, na tržištu rada su prisutne (pre)velike unutaržupanijske razlike, pri čemu se područje doline Neretve ističe kao područje sa znatno većom razinom nezaposlenosti od ostalih dijelova županije. U tom pogledu, postoji potreba snažnijih intervencija u tom području kojima bi se povećala zapošljivost lokalne radne snage. Premda na području DNŽ već dulje vremena funkcionira lokalno partnerstvo za zapošljavanje, i dalje su značajne potrebe za njegovim osnaživanjem, posebno u pogledu planiranja i provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja. Također, i dalje je potrebno usklađivati obrazovne programe u srednjem i visokom obrazovanju s potrebama tržišta rada.

U području turizma, ključne potrebe uključuju: i) jačanje koncepta „zelenog“ turizma; ii) podizanje kvalitete (standarda) smještajnih objekata u turistički slabije razvijenim dijelovima županije; iii) snažnije potpore iz javnih izvora za razvoj turistički slabije razvijenih područja u DNŽ; iv) poticanje ulaganja u otvaranje novih kampova; v) poticanje razvoja zdravstvenog turizma; iv) dodatno povećanje kapaciteta i kvalitete usluge u nautičkom turizmu; v) snažniju promidžbu održivog razvoja turizma; vi) podizanje kvalitete i privlačnosti obrazovanja u području turizma; vii) nastavak poticanja razvoja posebnih oblika turizma (seoski, gastro/eno, kulturni i dr.); viii) nastavak podržavanja aktivnosti koje produljuju dostupnost turističkih usluga tijekom cijele godine (zimski letovi, kulturni sadržaji i ostalo.); ix) participativno planiranje razvoja destinacije uz veće sudjelovanje javnosti u procesu planiranja i donošenja odluka (javne rasprave, javne prezentacije, javna savjetovanja, osnivanje partnerskih vijeća i sl.).

U području poljoprivrede potrebno je donijeti strateški okvir za razvoj poljoprivredne proizvodnje na području županije kao osnovicu za buduće djelovanje lokalnih

i županijskih aktera te za zagovaranje aktivnosti na nacionalnoj razini. Ostale potrebe su već dulje vremena prisutne, ali su i dalje aktualne zbog njihovog vrlo sporog rješavanja. One uključuju: i) poticanje snažnije orijentacije poljoprivrednih proizvođača i prerađivača prema ekološkoj proizvodnji; ii) poticanje udruživanja poljoprivrednika radi zajedničkog plasmana proizvoda i promocije; iii) povećanje ulaganja u logističku infrastrukturu te preradbene kapacitete za poljoprivredne proizvode te marikulturu; iv) povećanje ulaganja u obrazovne programe te istraživanje i razvoj u područje poljoprivrede i marikulture; v) povećanje ulaganja u promociju poljoprivrednih proizvoda i marikulture; vi) nastavak ulaganja u projekte navodnjavanja; vii) dodatna ulaganja u uzgoj ribe i školjkarstvo te diverzifikaciju proizvodne strukture; viii) vrednovanje učinaka potpora u poljoprivredi i akvakulturi u DNŽ te sukladno nalazima revizija potpore u nadležnosti DNŽ i lokalnih jedinica predlaganje promjena u nacionalnim shemama potpora.

4.2.4. Okoliš, infrastruktura, promet i prostorni razvoj

Potencijali

Ključni razvojni potencijali DNŽ u području okoliša uključuju očuvanu bogatu prirodnu baštinu i zaštićene dijelove prirode, očuvani morski okoliš te izvrsnu kakvoću mora za kupanje na plažama. DNŽ ima značajno vodno bogatstvo – izvore pitke vode te obradiva i plodna poljoprivredna tla u dolini Neretve. Nadalje, na području županije postoje vrlo povoljni uvjeti za izgradnju solarnih elektrana, zahvaljujući velikom broju sunčanih dana godišnje. Vrlo važan potencijal predstavlja i bogato iskustvo različitih organizacija provedbi projekata u području zaštite okoliša te visoka razina aktivnosti organizacija civilnog društva u tom području.

Potencijali u području vodne infrastrukture vezani su uz visoku razinu priključenosti na sustav javne vodoopskrbe te postojanje brojnih projekata odvodnje za aglomeracije koji su trenutačno u realizaciji, a koji će nakon svojeg završetka stvoriti preduvjete za znatno bolju zaštitu okoliša, kao i daljnji razvoj održivog turizma, poljoprivrede i akvakulture.

U području prometa, završetkom projekta proširenja i modernizacije Zračne luke Dubrovnik stvoreni su preduvjete za daljnji snažan razvoj županije kao aviodestinicije te privlačenje novih gostiju iz prekomorskih zemalja. Također, time se dodatno osnažuje potencijal grada Dubrovnika kao moguće polazišne luke za goste na kružnim putovanjima. Tome će sigurno pridonijeti realizacija planiranih projekata razvoja luke Gruž, a koji se odnose na gradnju novog putničkog terminala. Značajna ulaganja u luku Ploče proteklih desetak godina dodatno su ojačala njezin potencijal za daljnji razvoj kao najvažnije nacionalne luke za teretni promet uz luku Rijeka. Doprinos izgradnje koridora Vc dodatno će doprinijeti osnaživanju važnosti same luke, odnosno položaja županije u djelatnosti prijevoza i skladištenja. Brojna ulaganja u ribarske i putničke luke koja su tijekom ili pred početkom realizacije znatno će doprinijeti boljoj prometnoj povezanosti unutar županije, kao i međunarodnoj prometnoj povezanosti, te uvjetima za poslovanje u ribarstvu, čime će se dodatno ojačati potencijali za privlačenje novih ulaganja u sektoru turizma te ribarstva.

Potrebe

Ključna razvojna potreba u području zaštite okoliša je uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom koji će omogućiti prelazak na principe funkcioniranja kružne ekonomije. U tom dijelu najvažniji projekt je izgradnja Centra za gospodarenje otpadom DNŽ „Lučino razdolje“ s pretovarnim stanicama. Uz tu razvojnu potrebu, ostale potrebe vezane su za osiguranje većeg stupnja zaštite tla, vode i vegetacije od onečišćenja, sanaciju i

zatvaranje službenih odlagališta otpada kao i saniranje divljih odlagališta te povećanje odvojenog sakupljanja komunalnog otpada u JLS-ovima i izgradnja sortirnica i reciklažnih dvorišta. Isto tako važne su razvojne potrebe koje uključuju suradnju sa znanstvenim sektorom i ekološkim organizacijama na pitanjima razvijanja inovativnih tehnoloških rješenja vezanih uz prikupljanje morskog otpada, daljnju izgradnju sustava zaštite od poplava te jačanje svijesti stanovništva o potrebi prelaska na kružno i niskougljično gospodarstvo.

U područjima vodne infrastrukture razvojne potrebe odnose se na proširivanje vodoopskrbne mreže na nepokrivena područja (npr. otok Mljet), smanjivanje gubitaka vode u vodoopskrbi, nadogradnju postojećeg i izgradnju novih sustava odvodnje, unaprjeđenje sustava monitoringa kao i uvođenje strožih kontrola ispusta otpadnih voda ispuštenih iz ispusta obveznika i iz sustava javnih odvodnji te postizanje višeg stupnja pročišćavanja na uređajima. U području energetske infrastrukture najznačajnije potrebe uključuju unaprjeđenje elektroprijenosne i distribucijske mreže i prelazak na naponski nivo od 20 kV te povezivanje županije 220 kV dalekovodom na energetske sustav RH. Za županiju je značajna i potreba izgradnje mreže za opskrbu prirodnim plinom te povezivanje na plinoopskrbni sustav RH (izgradnja magistralnog plinovoda Ploče – Dubrovnik – Prevlaka – Dobroč) kao i poticanje JLS-ova na snažnije uključivanje u pripremu i provedbu projekata ulaganja u obnovljive izvore energije.

U području prometa najvažnije potrebe uključuju dovršetak gradnje autoceste od čvora Metković do Dubrovnika (Osojnik) te gradnju brze ceste Dubrovnik – Čilipi – Debeli brijeg kojom bi se zajedno s gradnjom Pelješkog mosta konačno riješio problem cestovne izoliranosti županije vodeći računa o zaštićenom krajobrazu Rijeke dubrovačke i izvora pitke vode. S obzirom na stanje županijskih i lokalnih cesta, nužno je povećati ulaganja u njihovo održavanje, čime će se znatno unaprijediti protočnost kao i sigurnost cestovnog prometa. Nužno je poboljšati biciklističku infrastrukturu te poticati korištenje bicikla kao prometnog sredstva. Također, treba nastaviti s projektima modernizacije i bolje energetske učinkovitosti javnog prijevoza te boljeg usklađivanja i povezivanja različitih vidova javnog prijevoza (pomorski, autobusni). Također, znatne su potrebe u pogledu razvoja digitalne infrastrukture, odnosno dostupnosti optičke infrastrukture, posebno izvan glavnih urbanih centara.

Posebno su značajne potrebe u pogledu boljeg promišljanja procesa urbanizacije, koji će rezultirati zaustavljanjem daljnje degradacije staništa i krajobraza, a posebno kroz intenzivnu i bespravnu gradnju za turističke namjene. U urbanim centrima izrazita je potreba poboljšanja zelene infrastrukture (parkovi, drveći, itd.). Također, nužno je povećati napore u rješavanju pitanja granica pomorskog dobra kako bi se njima moglo kvalitetnije upravljati nego što je to sada slučaj.

4.2.5. Institucionalni razvoj

Potencijali

Potencijal dolazi do izražaja u području kvalitete upravljanja i suradnje već slijedom činjenice što je usvojen niz relevantnih strateških dokumenata koji predstavljaju kvalitetnu osnovu za daljnju pripremu razvojnih projekata financiranih iz EU i drugih izvora. Ovaj će potencijal u većoj mjeri biti moguće iskoristiti zahvaljujući već postojećem institucionalnom kapacitetu za pripremu i provedbu projekata, a naročito znanju i iskustvu kod timova iz razvojne agencije DUNEA kao i drugih razvojnih agencija DNŽ u kojima ti kapaciteti postepeno i kontinuirano rastu.

Razvojni potencijal prepoznaje se i u dobroj povezanosti regionalnog koordinatora s onima iz drugih županija, a što je značajno s aspekta pokretanja snažnije zajedničke/međužupanijske suradnje na većim projektima od obostranog interesa u predstojećem razdoblju. Osnova za daljnju uspješnu realizaciju relevantnih razvojnih projekata financiranih EU i drugim međunarodnim izvorima je svakako i dosadašnja razvijena međunarodna suradnja, poglavito prekogranična, predvođena od strane razvojne agencije DUNEA.

Nadalje, ako se kriza COVID-19 brzo završi, DNŽ i lokalne jedinice i dalje mogu očekivati natprosječno velik fiskalni kapacitet, što pretpostavlja i veće mogućnosti ulaganja u buduće nužne razvojne projekte, s naglaskom na onima relevantnim za lokalnu zajednicu, u projekte koji objedinjuju više lokalnih jedinica, usmjerene na rješavanje potreba od zajedničkog interesa kao i na kompleksnije, međužupanijske projekte, s dugoročnijim relevantnim razvojnim učincima.

Potencijal je svakako prepoznat i u smislu mogućnosti osnaživanja održivog integriranog pristupa razvoju DNŽ s naglaskom na usmjerenost k postizanju komplementarnosti mjera iniciranih u različitim, međusobno povezanim segmentima razvoja. Primjerice, u turizam, kulturu, zdravstvo i gospodarstvo; u gospodarstvo, znanost, poljoprivredu i zaštitu okoliša; u socijalnu uključenost, zdravstvo, civilno društvo; u obrazovanje, zdravstvo i sport; u turizam, kulturu, obrazovanje i održivi razvoj, itd.

Postojeći potencijal za učinkovitije i djelotvornije upravljanje moguće je dodatno osnažiti kroz naglašenije usmjerenje na poticanje praćenja i primjene novijih razvojnih pristupa, modela i koncepata vezano za upravljanje razvojem i jačanje institucionalnih kapaciteta. Primjerice, na sljedeće: i) osnaživanje primjene održivog i integriranog teritorijalnog razvoja; ii) jačanje participativnih oblika vladavine, usmjerenih na uključivanje građana u procese odlučivanja u pojedinim segmentima razvoja; iii) vrednovanje razvojnih učinaka tijekom i nakon provedbe programa; iv) jačanje digitalizacije javnog sektora.

Potrebe

U svrhu realizacije razvojnog potencijala DNŽ nužno je inicirati i/ili dalje podržavati niz aktivnosti kojima se jačaju kapaciteti za upravljanje razvojem. U tom smislu ključne potrebe uključuju: i) daljnje jačanje koordinacije i kontinuiranog protoka informacija relevantnih tijela na lokalnoj i županijskoj razini; ii) kontinuirano educiranje zaposlenika u svim tijelima županije, a poglavito lokalnih jedinica, za pripremu i provedbu relevantnih razvojnih projekata; iii) kontinuirano praćenje i vrednovanje provedbe ključnih razvojnih programa (s naglaskom na dugoročnim učincima), kao i vrednovanje djelotvornosti i učinkovitosti rada županijskih i lokalnih tijela u cjelini (uključujući i podizanje kapaciteta za vrednovanje).

Među ostale relevantne potrebe valja izdvojiti neophodno ubrzavanje i proširenje digitalizacije javnih usluga na sva lokalna i županijska tijela te, u svrhu objedinjavanja podataka, uspostavu digitalne komunikacije i brže i kvalitetnije dostupnosti prostornih podataka. Pri tome je svakako nužno nastaviti razvijati GIS sustav.

Iskustvo proteklog razdoblja potvrdilo je da je intenzivnije korištenje EU fondova nužno poticati u svim lokalnim jedinicama te tako utjecati na povećanje kapitalnih ulaganja iz svojih proračuna. Posebno treba poticati projekte koji pokrivaju više JLS-ova kao i međužupanijske projekte kako bi se ojačali efekti prelijevanja znanja i koordinacije na lokalnoj i regionalnoj razini.

Konačno, djelotvorno upravljanje pretpostavlja i potrebu daljnjeg osiguravanja sljedećeg: i) komplementarnosti, tj. sinergije u provedbi mjera; realizacije održivog integriranog teritorijalnog razvoja; ii) transparentnosti rada županijskih tijela; te iv) uključivanja građana u rad županijskih tijela, posebno primjenjujući suvremene informatičke alate.

The background is a light gray color. It features several thick, expressive blue brushstrokes. One large stroke curves from the top left towards the center. Another stroke curves from the bottom left towards the center. A third stroke is positioned in the lower right quadrant. The text 'V. STRATEŠKI OKVIR' is written in white, uppercase letters, oriented vertically on the right side of the page.

V. STRATEŠKI OKVIR

5.1. OPIS PRIORITETA U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

POJAŠNENJE POKAZATELJA

Strateški okvir Plana razvoja DNŽ sadrži dvije velike grupe pokazatelja. Jedna se grupa odnosi na pokazatelje iz Biblioteke pokazatelja koju je razvilo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU za potrebe nacionalnog sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem. Pokazatelji odabrani iz biblioteke pokazatelja s ciljem praćenja napretka DNŽ na razini posebnih ciljeva prikazani su u poglavlju 5.3. Druga grupa pokazatelja su pokazatelji koje je samostalno razvila Dubrovačko-neretvanska županija kako bi dodatno proširila analitičku osnovicu za praćenje napretka u ostvarenju strateških prioriteta, posebnih ciljeva i mjera Plana razvoja. Ova grupa pokazatelja je prikazana u poglavlju 5.1. te u prilogu 2. u kojem su opisane razvojne mjere.

Prioritet 1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo

Cilj

Glavni cilj je ojačati otpornost gospodarstva i povećati ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo na području DNŽ. Otpornost gospodarstva jedno je od ključnih prioriteta kojim se planira bolje pripremiti gospodarstvo na izazove u budućim razdobljima uz bolje iskorištavanje mogućnosti koje pruža zelena i digitalna tranzicija. Pritom je važno potaknuti veću razinu primjene novih tehnologija, koje su glavni pokretači rasta i razvoja najrazvijenijih subjekata u gospodarstvu.

Opravdanje

Dugoročno jačanje otpornosti i konkurentnosti gospodarstva DNŽ može se ostvariti kroz kontinuirana ulaganja u poboljšanje poslovnog okruženja i u kvalitetu i promidžbu lokalnih proizvoda i usluga. Osim toga, zbog visoke ovisnosti županijskog gospodarstva o turizmu, potrebno je usmjeriti dio ulaganja i u ne-turističke sektore. Potrebno je poticati međusobno povezivanje proizvođača i jačanje proizvodno-prodajnih lanaca kojima se osnažuje plasman poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na tržište. U području turizma fokus aktivnosti treba biti na boljem strateškom upravljanju, poticanju „zelenog i pametnog“ turizma, razvoju slabije razvijenih turističkih područja, razvoju selektivnih oblika turizma

(npr. zdravstveni i nautički turizam) te na daljnjem produljenju turističke sezone.

Sustavno poticanje novih tehnologija, digitalizacije i inovativnosti poduzetnika na području županije preduvjet je za budući rast. Posebno će se promicati poticanje inovativnih rješenja za potrebe turističkog razvoja. Prilika za unaprjeđenje postojećih načina poslovanja poduzetnika pruža se i u znatnom povećanju mogućnosti za financiranje projekata kroz EU fondove. Za to je potrebno ostvariti bolju suradnju javnog, privatnog i znanstveno-obrazovnog sektora te civilnog društva.

Provedba

Prioritet će se realizirati kroz provedbu sljedećih posebnih ciljeva:

- 1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja
- 1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu
- 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se prijavljivati na natječaje raspisane na domaćem i stranim tržištima te provedbu aktivnosti koje će se financirati putem županijskog i lokalnih proračuna. Projekti koji će se provoditi prvenstveno će biti usmjereni na poticanje poduzetništva i unaprjeđenje poslovnog okruženja te poboljšanje konkurentnosti u najznačajnijim gospodarskim granama kroz digitalizaciju i uvođenje inovacija.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Bruto domaći proizvod po stanovniku	Broj	Pokazatelj mjeri novostvorenu vrijednost proizvodnje i usluga po stanovniku	2018.	72,3 (EU27=100)	2027.	80 (EU27=100)	DZS

Posebni cilj 1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja

Cilj

Glavni cilj je unaprijediti poslovanje poduzetnika na području DNŽ te potaknuti veću razinu poduzetničke aktivnosti s posebnim naglaskom na razvoj ne-turističkih djelatnosti kako bi se u budućnosti postigla uravnoteženija ekonomska struktura. U tom pogledu važno je prilagoditi napore i aktivnosti javnih institucija uključenih u poticanje razvoja poduzetništva.

Opravdanje

Radi povećanja otpornosti gospodarstva DNŽ na ugroze te dugoročnog povećanja njegove konkurentnosti nužno je nastaviti ulaganja u poboljšanje poslovnog okruženja. Posebno je važno osigurati podršku poduzetnicima u jačanju tržišne pozicioniranosti njihovih proizvoda i usluga, što podrazumijeva kontinuirana ulaganja u kvalitetu i promidžbu.

Posebno je važno ojačati ulaganja u ne-turističke sektore kako bi se smanjila postojeća (pre)velika ovisnost gospodarstva o turizmu. U tim u vezi nužno je osigurati primjerene iznose financijske potpore kao i prilagoditi njihovu strukturu te osigurati što veću učinkovitost dodijeljenih potpora. Poduzetnike u ne-turističkim sektorima, a koji su dominantno ili u potpunosti direktno ili indirektno vezani za turizam treba poticati i podupirati u prepoznavanju novih tržišnih prilika te poduzimanju odgovarajućih prilagodbi u poslovanju vezano za novu

poslovnu orijentaciju kojom će smanjiti izloženost sektoru turizma. Također, nužno je kontinuirano poboljšavati kapacitete i kvalitetu poduzetničko-potporne infrastrukture, uključujući i veću učinkovitost potpornih programa.

Posebni cilj 1.1 izravno doprinosi strateškom cilju 1. iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na pružanje podrške razvoju konkurentnog i održivog gospodarstva, s naglaskom na poboljšanje poduzetničkog okruženja kroz ulaganja u poduzetničku infrastrukturu i provedbu potpornih programa.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

1.1.1. Potpore za unaprjeđenje kvalitete i tržišne prepoznatljivosti proizvoda i usluga

1.1.2. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i potpornih programa

1.1.3. Poticanje ulaganja i umrežavanja poduzetnika

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela kao i tijela EU te provedbu aktivnosti koji se financiraju putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave. Planirana je provedba projekata i mjera usmjerenih na poboljšanje kvalitete proizvoda i usluga, njihove tržišne prepoznatljivosti i poduzetničke infrastrukture te na povećanje broja poduzetnika, visine ulaganja i međusobnog povezivanja poduzetnika.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Prihod malih i srednjih poduzetnika po stanovniku	broj	Pokazatelj mjeri uspješnost poslovanja malih i srednjih poduzetnika u odnosu na RH prosjek	2018.	77,6 (RH=100)	2027.	85 (RH=100)	DNŽ – UO za poduzetništvo, turizam i more
Prihod od izvoza malih i srednjih poduzetnika po stanovniku	broj	Pokazatelj mjeri uspješnost poslovanja malih i srednjih poduzetnika u odnosu na RH prosjek	2018.	67,8 (RH=100)	2027.	75 (RH=100)	DNŽ – UO za poduzetništvo, turizam i more

Posebni cilj 1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovativnosti u gospodarstvu

Cilj

Ovim se ciljem želi u većoj mjeri uskladiti budući razvoj županijskog gospodarstva s ključnim razvojnim smjerovima EU, a to su: održivost, digitalizacija i inovativnost. Na taj će se način ojačati otpornost, odnosno konkurentnost gospodarstva u narednom razdoblju. Pritom je posebno važno potaknuti veću razinu aktivnosti u pogledu edukacije i primjene suvremenih pristupa i novih tehnologija u poslovnim procesima koji su postali glavni pokretači rasta vodećih gospodarstava, kao što su umjetna inteligencija, korištenje velikih skupova podataka („big data“), „internet stvari“ („Internet of things“), robotizacija i 3D modeliranje i printanje, proširena i virtualna stvarnost (AR i VR) i dr. Važnu potporu povećanju inovativnosti gospodarstva mogu dati županija i lokalne jedinice kroz javnu nabavu inovativnih rješenja, s naglaskom na područjima gdje se može očekivati odaziv lokalnih tvrtki.

Opravdanje

Postoje znatne potrebe za ulaganjem u veću održivost poslovanja te digitalizaciju i inovativnost poduzetnika na području županije. Znatno povećanje mogućnosti za financiranje projekata putem EU izvora u narednom sedmogodišnjem razdoblju predstavlja veliku priliku da se znatnije poboljšaju postojeći načini poslovanja poduzetnika u županiji i ojača njihova tržišna pozicija. Da bi se to ostvarilo, nužno je osnažiti suradnju javnog, privatnog i znanstveno-obrazovnog sektora te civilnog društva te povećati ukupne kapacitete za pripremu i provedbu zajedničkih projekata i inicijativa. U području održivosti nužno je potaknuti gospodarstvo na veća ulaganja u energetske učinkovitost i proizvodnju iz obnovljivih izvora energije te kroz primjenu načela kružne ekonomije (npr. kroz ponovno stavljanje u funkciju nekorištenih prostora i zgrada umjesto gradnje novih objekata te veće korištenje materijala s manje štetnim učinkom na okoliš, odnosno za koja postoji mogućnost ponovnog korištenja). Osim toga, potrebna je edukacija i podizanje svijesti poduzetnika, posebno onih iz proizvodnog sektora, o održivom dizajnu, trendovima i resursima i njihovoj primjeni.

Snažnije uključivanje poduzetnika na nacionalne natječaje kojima se podržava digitalizacija poslovanja jedan je ključnih prioriteta u narednom razdoblju. Isto vrijedi i za područje inovativnosti, gdje je pored toga posebno izražena potreba za jačanjem suradnje poduzetnika sa znanstveno-istraživačkim sektorom i sektorom kulturnih i kreativnih industrija, ali i javnim sektorom kao važnim partnerom u promicanju inovativnosti. Stoga su informiranje i edukacija

poduzetnika i znanstvenika o prilikama i trendovima kao i promocija primjera dobre prakse jako važni za postizanje više razine aktivnosti od postojeće.

Nadalje, važno je započeti sa sustavnim poticanjem primjene suvremenih pristupa i novih tehnologija u poslovanju poduzetnika, poput umjetne inteligencije, velikih skupova podataka („big data“), interneta stvari („Internet of things“) i drugih, kako bi se osigurali temelji budućeg rasta u kojem će navedene tehnologije i koncepti imati ključnu ulogu. U tu svrhu, nužno je izraditi cjelovit program mjera kojim će se pojačati naponi na razvoju IT sektora u županiji.

S obzirom na značajne razvojne potencijale u DNŽ, posebno je važno osnažiti svijest poduzetnika, istraživača i javnog sektora vezno za tzv. „plavo gospodarstvo“ i „plavi rast“ koji predstavlja novi koncept gospodarskog razvoja temeljen potencijalima mora, pri čemu se sustavno potiču inovativni i međusektorski pristupi u razvoju novih proizvoda i usluga (npr. vađenje obnovljivih živih morskih resursa za proizvodnju hrane, hrane za životinje ili kozmetičkih preparata).

Zahvaljujući bogatoj kulturnoj i prirodnoj baštini te vrlo razvijenoj ponudi kulturnih programa, DNŽ ima značajne prednosti za razvoj kulturnih industrija, a koje su se već dijelom prepoznale. Međutim, i dalje postoje velike, a neiskorištene mogućnosti za daljnji razvoj kulturnih i kreativnih industrija (kroz npr. poboljšanje ponude *co-working* prostora, snažnije povezivanje s partnerima iz znanstveno-istraživačkog te drugih gospodarskih sektora poput uslužnog) zbog čega je nužna kontinuirana i snažna podrška javnog sektora za prepoznavanje važnosti kulturnih i kreativnih industrija za mnoge aspekte poslovanja, kao i za ubrzanje njihovog razvoja.

Županija i jedinice lokalne samouprave trebaju znatno ojačati podršku za razvoj IKT sektora koji je trenutačno vrlo slab te su nužne veće i bolje ciljane potpore za njegov brži razvoj. Time se ujedno jačaju domaći kapaciteti za snažniju digitalizaciju i prepoznatljivost ukupnog županijskog gospodarstva.

Posebni cilj 2 izravno doprinosi strateškom cilju 1 iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na jačanje održivosti, digitalne spremnosti i inovativnosti županijskog gospodarstva. Također, njime se želi posebno potaknuti daljnji razvoj kulturnih i kreativnih industrija, kao sektora u kojem se već ostvaruju značajni rezultati, ali koji ima još vrlo velik potencijal daljnjeg rasta i razvoja.

Provedba

Posebni cilj će se ostvariti provedbom sljedećih mjera:

1.2.1. Podrška ulaganjima u energetske učinkovitost i korištenje OIE u gospodarstvu

1.2.2. Poticanje digitalizacije, tehnološke modernizacije i inovativnosti gospodarstva

1.2.3. Razvoj kulturnih i kreativnih industrija

Mjerama se potiče povećanje ulaganja u energetske učinkovitost i proizvodnju energije iz obnovljivih izvora od strane gospodarskih subjekata, zatim kroz poticanje digitalizacije i inovativnosti u gospodarstvu, jačanje suradnje privatnog, javnog i znanstveno-istraživačkog

sektora, a posebno u području kulturnih i kreativnih industrija. Potpora poduzetnicima će se uglavnom osigurati provedbom edukativno-informativnih aktivnosti, potporom u izradi projektnih prijedloga za nacionalne i EU natječaje te dodjelom bespovratnih potpora iz županijskog proračuna za specifične aktivnosti.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Kapaciteti za proizvodnju energije iz sunčanih elektrana instaliranih u poduzećima	MW (instalirana snaga)	Pokazatelj	2020.	0,45 MW	2027.	4 MW	DNŽ – UO za Prostorno uređenje i gradnju
Broj novozaposlenih u sektoru informacija i komunikacija	Broj zaposlenih	Pokazatelj mjeri poboljšanje poslovanja poduzetnika u sektoru informacija i komunikacija	2020.	0	2027.	300 (kumulativno do kraja 2027.)	FINA, Obrtni registar, HGK – digitalna komora

Posebni cilj 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Cilj

Kroz razvojni prioritet 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi, ribarstvu i turizmu cilj je osnažiti ukupnu gospodarsku razvijenost županije kroz provedbu aktivnosti u strateškim gospodarskim sektorima kojima će se ojačati položaj poduzetnika na tržištu. Posebno se želi osnažiti primjena novih tehnoloških rješenja u skladu s globalnim trendovima (primjena tzv. „pametnih tehnologija“ odnosno tehnologija 4.0) kojima će se osigurati dugoročni rast ovih sektora.

Opravdanje

U području turizma, uz pretpostavku da će se do kraja 2021. godine situacija vezana uz pandemiju COVID-19 u velikoj mjeri stabilizirati, fokus aktivnosti će biti na: boljem strateškom upravljanju, poticanju „zelenog i pametnog“ turizma, razvoju slabije razvijenih turističkih područja, razvoju selektivnih oblika turizma kao što je zdravstveni, kulturni i nautički turizam te na daljnjem produljenju turističke sezone. Posebno će se promicati poticanje inovativnih rješenja za potrebe turističkog razvoja. Kao što je pokazala osnovna analiza, razina konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje, marikulture i ribarstva još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini te su i dalje potrebna znatna ulaganja, posebno kada je u pitanju primjena suvremenih tehnoloških rješenja, tržišna

prepoznatljivost proizvoda te preradbeni i logistički kapaciteti. Jača orijentacija na ekološku proizvodnju, odnosno primjenu tehnoloških i drugih rješenja koja će osigurati veću razinu održivosti poslovanja (posebno kada je riječ o primjeni načela kružne ekonomije) od prioritetne je važnosti, posebno u pogledu mogućnosti korištenja vanjskih izvora financiranja. Također, i dalje je važno poticati međusobno povezivanje proizvođača te jačanje proizvodno-prodajnih lanaca kojima se osnažuje plasman poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na tržište.

Posebni cilj 1.3 izravno doprinosi strateškom cilju 1. „Konkurentno i inovativno gospodarstvo“ iz NRS 2030, kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom te kroz razvoj selektivnih oblika turizma. Također, provedba će doprinijeti i strateškom cilju 9. „Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva“ iz NRS 2030, s obzirom na to da će planirane aktivnosti osigurati veću produktivnost i održivost poljoprivredne proizvodnje u DNŽ.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

1.3.1. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom

1.3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma

1.3.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela i tijela EU te financiranje programa i projekata putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj noćenja turista u turistički slabije razvijenim područjima ⁸	Udio u ukupnom broju poduzeća	Pokazatelj pokazuje razinu povećanja turističke atraktivnosti turistički slabije razvijenih područja	2019.	279.776	2027.	400.000	DZS
Ulaganja u području zdravstvenog turizma	Vrijednost u kunama	Pokazatelj pokazuje vrijednost ulaganja u području zdravstvenog turizma	2020.	0	2027.	200 mil. kuna (kumulativno do kraja 2027.)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more
Ulaganja u području nautičkog turizma	Vrijednost u kunama	Pokazatelj pokazuje vrijednost ulaganja u području nautičkog turizma	2020.	0	2027.	400 mil. kuna (kumulativno do kraja 2027.)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more

⁸ Pod turistički slabije razvijenim područjima misli se na lokalne jedinice koje su prema indeksu turističke razvijenosti Instituta za turizam (<http://www.iztg.hr/hr/itr/>) kategorizirane u treću i četvrtu skupinu.

Prioritet 2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala

Cilj

Glavni cilj je poboljšanje kvalitete života i unaprjeđenje ljudskog kapitala kroz provedbu postojećih i razvoja novih programa u područjima obrazovanja, kulture, zdravstva, socijale, sporta i rekreacije. Jedna od najistaknutijih potreba je povezivanje sektora obrazovanja s tržištem rada kako bi se osigurala zapošljivost radne snage, društvena uključenost stanovnika i povećanje produktivnosti gospodarstva.

Važna stavka ovog prioriteta je i nastavak provođenja postojećih i uvođenje novih mjera u području demografije.

Opravdanje

Osnovna analiza pokazala je kako su potrebna sve veća ulaganja u poboljšanje kvalitete života i unaprjeđenje ljudskog kapitala u županiji. To se posebno odnosi na ulaganja u demografske mjere kako bi se potaknuo demografski razvoj županije. Važno je za napomenuti kako je demografska slika županije, iako bolja od hrvatskog prosjeka, i dalje zabrinjavajuća. Demografski problemi su posebno izraženi u manjim ruralnim sredinama. Županija i dio jedinica lokalne samouprave već se aktivno uključio u provođenje specifičnih demografskih mjera kojima se želi poboljšati stanje, ali potrebno je uključiti i ostale lokalne jedinice. Osim demografskih mjera, potrebno je ojačati i zdravstveni i sustav socijalne skrbi, koji je slabije dostupan u manjim i ruralnim sredinama u županiji.

Poboljšanja u sustavu obrazovanja predstavljaju kontinuiranu potrebu čijom se realizacijom stvaraju uvjeti za jačanje ljudskog kapitala na području županije.

Od posebne je važnosti prilagoditi sektor obrazovanja sa stvarnim potrebama na tržištu rada. Dio jedinica lokalne samouprave već se uključio u rješavanje dijela navedenog problema kroz stipendiranje učenika i studenata, što se treba nastaviti, ali bilo bi dobro i povećati ukupna ulaganja u sheme stipendiranja. Osim toga, potrebno je prilagoditi nastavne programe i osposobiti nastavno osoblje. Posebno je izražena potreba veće dostupnosti edukativnih programa vezanih za digitalne vještine učenika. Prilagodbom nastavnih programa stvarnim potrebama na području županije te proširenjem dostupnih nastavnih programa na dislociranim područjima smanjuje se potreba za odlaskom u druge sredine te se povećava mogućnost ostanka mladih nakon završetka školovanja.

Jedna od najvažnijih potreba je i obogaćivanje kulturnog života stanovnika županije, posebno u manjim sredinama. Uz to, potrebno je dalje razvijati sportsku infrastrukturu kako bi se ojačao položaj županije kao centra za pripremu sportaša i održavanja sportskih manifestacija.

Provedba

Prioritet će se realizirati kroz provedbu sljedećih posebnih ciljeva:

2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga

2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada

2.3. Poticanje demografskog razvoja

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela i tijela EU-a te financiranje programa i projekata putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji Ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
STOPA NEZAPOSLENOSTI	%	POKAZATELJ UNKCIONIRANJA TRŽIŠTA RADA	2019.	8,7%	2027.	4%	HZZ, DZS
Prosječna godišnja promjena ukupnog stanovništva	%	Pokazatelj demografskog razvitka	2017.-2019.	-0,04%	2025.-2027.	0,05%	DZS

Posebni cilj 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga

Cilj

Glavni cilj je poboljšanje kvalitete življenja na području županije kroz provedbu ciljanih infrastrukturnih ulaganja te poboljšanje postojećih i razvoj novih programa u različitim područjima, od obrazovanja, zdravstva, socijale, kulture do sporta i rekreacije.

Opravdanje

Analiza stanja je ukazala na potrebu sve većih ulaganja u aktivnosti koje u većoj mjeri osiguravaju povoljan demografski razvoj županije. Istovremeno, potrebe skrbi o starijim osobama su sve izraženije. Problemi izazvani pandemijom COVID-19 još su jednom potvrdili značaj kvalitetnog funkcioniranja javnih sustava, a posebno zdravstvenog sustava te sustava socijalne skrbi. Pored toga, vrlo važno pitanje predstavlja teritorijalna dostupnost društvenih usluga, gdje su, usprkos pomacima ostvarenim u proteklom razdoblju, i dalje nužna daljnja ulaganja u poboljšanje njihove dostupnosti u udaljenijim dijelovima županije te slabije razvijenim područjima. Poboljšanja u sustavu obrazovanja predstavljaju kontinuiranu potrebu čijom se realizacijom stvaraju uvjeti za jačanje ljudskog kapitala na području županije. S tim u vezi, ulaganja u obrazovnu infrastrukturu, kvalitetu programa te osposobljenost nastavnog osoblja ključna su područja djelovanja. Posebno je izražena potreba veće dostupnosti edukativnih programa vezanih za digitalne vještine učenika. Nadalje, cilj je postići osiguranje što

ravnomjernije dostupnosti i kvalitete predškolskih programa na području županije. Obogaćivanje kulturnog života stanovnika županije, posebno u manjim sredinama, i dalje ostaje jedna od važnih potreba, jednako kao i dostupnost i kvaliteta sportskih programa. Razvoj sportske infrastrukture pritom ima i širi cilj, jačanja položaja županije kao centra za pripremu sportaša i održavanja sportskih manifestacija.

Posebni cilj izravno doprinosi strateškom cilju 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poboljšanje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga s posebnim naglaskom na potrebe ranjivih skupina u županiji.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

- 2.1.1. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, kvalitete programa i ljudskih resursa u obrazovanju
- 2.1.2. Unaprjeđenje zdravstvenih usluga i skrbi
- 2.1.3. Osnaživanje sustava socijalne uključenosti
- 2.1.4. Poticanje kulturnog stvaralaštva
- 2.1.5. Unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture i programa

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela i tijela EU-a te financiranje programa i projekata putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Indeks zadovoljstva stanovnika kvalitetom odgoja i obrazovanja	broj	Pokazatelj mjeri razinu zadovoljstva stanovnika kvalitetom odgojno-obrazovnih programa	2021.	Tek treba utvrditi	2027.	Odrediti nakon što se utvrdi polazna vrijednost	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Indeks zadovoljstva stanovnika zdravstvenim uslugama	broj	Pokazatelj mjeri razinu zadovoljstva stanovnika kvalitetom zdravstvenih usluga	2021.	Tek treba utvrditi	2027.	Odrediti nakon što se utvrdi polazna vrijednost	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Indeks zadovoljstva stanovnika socijalnim uslugama	broj	Pokazatelj mjeri razinu zadovoljstva stanovnika socijalnim uslugama	2021.	Tek treba utvrditi	2027.	Odrediti nakon što se utvrdi polazna vrijednost	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Indeks zadovoljstva stanovnika kvalitetom kulturnih sadržaja	broj	Pokazatelj mjeri razinu zadovoljstva stanovnika kvalitetom kulturnih sadržaja	2021.	Tek treba utvrditi	2027.	Odrediti nakon što se utvrdi polazna vrijednost	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport

Posebni cilj 2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada

Cilj

Cilj je posebnog cilja 2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada razvoj novih programa obrazovanja radi povezivanja obrazovnog sustava s tržištem rada koji će dovesti do povećanja zaposlenosti te društvene uključenosti među stanovnicima županije kao i povećanja produktivnosti gospodarstva.

Opravdanje

Osnovna analiza je pokazala kako je potrebno kontinuirano poduzimati aktivnosti na području što bolje usklađenosti obrazovnih programa s potrebama na tržištu rada, što uključuje prilagodbu nastavnih sadržaja, povećanje važnosti praktične nastave te promjene u upisnim kvotama. Posebna pozornost će se usmjeriti na snažnije povezivanje obrazovnih programa strukovnih škola s potrebama tržišta rada za što su već određeni rezultati ostvareni kroz pokretanje projekta Regionalnog centra kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu. Proces usklađivanja uključuje i cjelovitu podršku nastavnicima i predavačima u jačanju njihovih kompetencija kako bi mogli osigurati odgovarajući prijenos znanja učenicima i studentima. Također je važno jačati međuinstitucionalni dijalog svih ključnih dionika na tržištu rada kroz djelovanje Lokalnog partnerstva za zapošljavanje. Osnovna analiza

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izdaci za obrazovanje po stanovniku	Udjel	Pokazatelj mjeri udio izdataka za obrazovanje u uk. prihodima poslovanja svih JLS i DNŽ	2019.	1.002 kn	2027.	1.200 kn	Županija – UO za Društvene djelatnosti

Posebni cilj 2.3. Poticanje demografskog razvoja

Cilj

Glavni cilj je osnažiti postojeće i osmisliti nove mjere koje su usmjerene ka poboljšanju demografskih prilika na području županije.

Opravdanje

Premda je demografska slika županije bolja od većine ostalih, demografska kretanja su i dalje zabrinjavajuća, posebno kada je u pitanju prirodni priraštaj. Županija i dio jedinica lokalne samouprave već se aktivno uključio

je pokazala kako se dio JLS-ova već uključio u rješavanje dijela problema kroz stipendiranje učenika i studenata, s čime svakako treba nastaviti, ali i po mogućnosti povećati ukupna ulaganja u sheme stipendiranja. U području cjeloživotnog obrazovanja i dalje je potrebno jačati svijest o važnosti takvih programa, ali i raditi na poboljšanju kvantitete i kvalitete programa cjeloživotnog obrazovanja.

Posebni cilj izravno doprinosi strateškom cilju 2. „Obrazovani i zaposleni ljudi“ iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poboljšanje suradnje obrazovanih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave, daljnji razvoj strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja te kroz jačanje kapaciteta za intervencije na tržištu rada.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

2.2.1. Osnajivanje suradnje između obrazovnih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave

2.2.2. Razvoj strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja

2.2.3. Jačanje županijskih i lokalnih kapaciteta za intervencije na tržištu rada

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela i tijela EU-a te financiranje programa i projekata putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

u formuliranje specifičnih demografskih mjera kojima se želi poboljšati stanje. Međutim, potrebno je dodatno ojačati napore u pogledu kvalitete mjera te njihove dostupnosti u svim lokalnim jedinicama u županiji. Naime, premda je većina lokalnih jedinica donijela određene demografske mjere, njihova učinkovitost nije jasna. Osim toga, bilo bi poželjno izraditi jedan cjeloviti okvir za demografske mjere na razini DNŽ koji bi onda bio temelj za donošenje pojedinih mjera na županijskoj i lokalnoj razini. Demografski problemi su naročito izraženi u manjim, ruralnim sredinama, zbog čega je pitanje očuvanja poslovnih aktivnosti u tim jedinicama od posebne važnosti. Također, zbog vrlo značajnog

problema priuštivosti stambenih jedinica za mlade kod dijela lokalnih jedinica poput Dubrovnika nužno je formulirati jedan sustavan pristup rješavanju ove problematike.

Posebni cilj izravno doprinosi strateškom cilju 6. „Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“ iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poboljšanje planiranja aktivnosti usmjerenih prema poticanju demografske obnove te kroz jačanje politike stanovanja.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Vitalni indeks	Broj rođenih na 100 umrlih	Indikator pokazuje prirodno kretanje stanovništva	2019.	92,8	2027.	100	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje

Prioritet 3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine

Cilj

Glavni ciljevi prioriteta 3. su očuvanje okoliša kroz unaprjeđenje gospodarenja voda i otpada i smanjenja upotrebe fosilnih goriva i emisije stakleničkih plinova; poboljšanje prometne povezanosti županije s ostatkom Hrvatske i susjednim državama; te osiguranje i očuvanje prirodne i kulturne baštine. Navedeni ciljevi bi se trebali ostvariti kroz ostvarivanje planova i dostizanje ciljanih vrijednosti koje su postavile RH i EU.

Opravdanje

Osnovna analiza je pokazala kako je nužno da županija nastavi ulaganja u područje zaštite okoliša, što se posebno odnosi na ulaganja u javnu vodoopskrbu, javnu odvodnju i pročišćivanje komunalnih otpadnih voda. Također, prema nacionalnom planu gospodarenja otpadom, županija treba uspostaviti županijski centar za gospodarenje otpadom i ojačati kapacitete jedinica lokalne samouprave. Županija mora očuvati zdrav i raznolik morski okoliš, za što je potrebno osnažiti međunarodnu suradnju sa susjednim zemljama, koje predstavljaju potencijalni rizik za okoliš. U području energetike trebaju se nastaviti projekti energetske učinkovitosti, potrebno je poboljšati integritet elektroenergetske mreže s ostatkom RH te pripremiti županiju na spajanje na nacionalni plinski sustav.

Zbog svoje položajne specifičnosti, jedno od najvažnijih razvojnih pitanja županije je poboljšanje prometne povezanosti s ostatkom Hrvatske. Nakon što se dovrši izgradnja Pelješkog mosta, potrebno je osigurati daljnji nastavak ulaganja u gradnju prometne infrastrukture u

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

2.3.1. Planiranje i provedba aktivnosti za poboljšanje demografskih prilika

2.3.2. Jačanje politike stanovanja u funkciji demografske obnove

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuje proračunske programe DNŽ i jedinica lokalne samouprave te državnog proračuna.

županiji, odnosno potrebno je izgraditi autocestu prema Dubrovniku, brzu cestu od Dubrovnika do Debelog brijega i brzu cestu preko Pelješca (Pelješki most – Trajektna luka Perna) te osigurati kvalitetne priključke s lokalnih i županijskih cesta. Osim cestovnog, potrebno je unaprijediti i zračni i pomorski promet. Upravo pomorski promet treba unaprijediti na unutaržupanijskoj razini, odnosno potrebno je još bolje povezati otoke s kopnom. Ukupan razvoj prometnog sustava mora se temeljiti na tzv. pametnim rješenjima.

Bolja digitalna povezanost može se dodatno ostvariti kroz uspostavu širokopojasne infrastrukture velikih kapaciteta. Od posebne je važnosti širenje pokrivenosti županije infrastrukturom širokopojasnog pristupa internetu velikih brzina s 5G mrežom kao infrastrukturnog temelja za daljnji digitalni i ukupan ekonomski i društveni razvoj. U području javnog prijevoza potrebno je osnažiti aktivnosti vezano za prelazak na električnu energiju.

Razvojni potencijal županije predstavlja bogata prirodna i kulturna baština, koja se već i koristi za obogaćivanje turističke ponude te očuvanje stanovništva u ruralnim područjima. Nužno je kontinuirano pripremanje i provođenje projekata kako bi se ta baština i očuvala. Važno je pojačati valorizaciju dosad slabije korištenih prirodnih i kulturnih dobara, a ponajprije u ruralnim područjima, s ciljem produljenja sezone.

Provedba

Prioritet će se realizirati kroz provedbu sljedećih posebnih ciljeva:

3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice

3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti

3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu

projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela te provedbu aktivnosti koji se financiraju putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Udio DNŽ u ukupno odloženom otpadu svih vrsta u RH	%	Pokazatelj mjeri uspješnost DNŽ u smanjenju odlaganja otpada	2018.	2,8%	2027.	2,5%	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove
Povećanje sigurnosti cestovnog prometa	Broj ozlijeđenih u prometnim nesrećama	Pokazatelj mjeri razinu sigurnosti u cestovnom prometu	2018./2019.	566	2026/2027.	500	MUP RH

Posebni cilj 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice

Cilj

Glavni cilj je potaknuti i provoditi aktivnosti kojima će se: a) unaprijediti gospodarenje u području voda i otpada kao dvaju ključnih segmenata u području zaštite okoliša i b) smanjiti upotreba fosilnih goriva kao i emisije stakleničkih plinova. Provedbom odgovarajućih aktivnosti želi se županiju maksimalno približiti ostvarenju ključnih EU i nacionalnih ciljeva u pogledu očuvanja okoliša i energetske tranzicije.

Opravdanje

DNŽ je još uvijek suočena s potrebama značajnih ulaganja u sustave gospodarenja vodama i otpadom kako bi se ispunili temeljni EU i nacionalni ciljevi ovim područjima. Nužno je nastaviti ulaganja u sustav javne vodoopskrbe, javne odvodnje i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda. Također je nužno utvrditi zone sanitarne zaštite izvorišta koji se koriste u vodoopskrbi i provoditi mjere sanitarne zaštite za što je potrebno uspostaviti prekograničnu suradnju jer su slivna područja izvorišta u županiji uglavnom na području BiH. Posebno je važno nastaviti ulaganja u smanjenje gubitaka vode iz vodoopskrbnih sustava te dovršiti izgradnju sustava vodoopskrbe. Gdje nije neophodno upotrebljavati oborinske vode za piće, može se poticati korištenje te vode za navodnjavanje, čišćenje, pranje ulica i sl. Nadalje, potrebno je smanjiti količinu odlaganog otpada te ubrzati prijelaz na hijerarhiju gospodarenja otpadom odnosno sprječavanje nastanka

otpada, pripremu za ponovnu uporabu, odvojeno prikupljanje, recikliranje, oporabu i ponovnu uporabu. Nužno je završiti uspostavu županijskog centra za gospodarenje otpadom te ojačati kapacitete JLS-ova za provedbu aktivnosti iz nacionalnog plana gospodarenja otpadom. Jačanje svijesti stanovništva o potrebi prelaska na kružno i niskouglično gospodarstvo je jedan od temeljnih preduvjeta za ubranu ekološku tranziciju. U području energetike potrebno je nastaviti aktivnosti na poboljšanju integriranosti elektroenergetske mreže s onom u ostatku RH te priprema za spajanje na Jadransko-jonski plinovod i plinski sustav RH.

Također, potrebno je pratiti i usvajati najbolje svjetske prakse u pogledu zaštite okoliša, očuvanja zdravog i funkcionalnog ekosustava te bioraznočnosti, posebno u slučaju morskog okoliša. S tim u vezi vrlo je važno osnažiti međunarodnu suradnju u području problematike morskog otpada te zaštite okoliša, posebno sa susjednim zemljama kao mogućim izvorima rizika za okoliš DNŽ.

Aktivnosti vezane s pripremom i provedbom projekata energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije u javnom i privatnom sektoru potrebno je nastaviti, vodeći pritom posebno računa o projektima s većim učinkom na razvoj lokalne zajednice (npr. solarne elektrane u vlasništvu lokalne zajednice, itd.). Također, važno je istražiti mogućnosti alternativnog financiranja projekata u području obnovljivih izvora energije, npr. grupno financiranje.

Posebni cilj izravno doprinosi strateškom cilju 8. „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“ iz NRS 2030 kroz mjere i aktivnosti usmjerene na poboljšanje gospodarenja vodama i otpadom, jačanja

energetske infrastrukture, smanjenja ugljičnog otiska te boljeg praćenja stanja u okolišu.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

3.1.1. Unaprjeđenje gospodarenja vodama i otpadom

3.1.2. Unaprjeđenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja

obnovljivih izvora energije

3.1.3. Razvoj sustava praćenja, obrazovanja i informiranja o okolišu

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela te provedbu aktivnosti koji se financiraju putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Udio ispuštenih komunalnih otpadnih voda koji je bio tretiran biološko-mehaničkim postupcima	%	Pokazatelj mjeri razinu pročišćavanja otpadnih voda	2021.	0%	2027.	65%	Hrvatske vode, vodno-komunalna poduzeća u DNŽ
Udio površinskih voda dobrog i vrlo dobrog stanja	%	Pokazatelj mjeri kvalitetu površinskih voda	2015.-2018.	33,3%	2025.-2027.	60%	Hrvatske vode
Udio kupališta s izvrsnom kvalitetom vode	%	Pokazatelj mjeri razinu čistoća mora	2016.-2019.	96,6%	2025.-2027.	98%	Županijski zavod za javno zdravstvo
Energetska učinkovitost u javnim zgradama	Broj javnih zgrada za koji je provedena energetska obnova	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području energetske obnove	2021.	0	2027.	50 (kumulativno do kraja 2027.)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more i UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove, JLS

Posebni cilj 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezanosti te zelene mobilnosti

Cilj

Glavni cilj je poboljšati prometnu povezanost županije s ostatkom Hrvatske i susjednim državama kao i prometnu povezanost unutar županije te potaknuti snažniji razvoj integriranog prometnog sustava temeljenog na ekološkim i „pametnim“ rješenjima.

Opravdanje

Poboljšanje prometne povezanosti s ostatkom RH i susjednim državama, kao i prometne povezanosti unutar županije, ostaje jedno od najvažnijih razvojnih pitanja

za DNŽ. Premda će izgradnja Pelješkog mosta znatno unaprijediti postojeću situaciju, nužno je osigurati nastavak državnih ulaganja u gradnju autoceste prema Dubrovniku, brze ceste od Dubrovnika do Debelog brijega i brze ceste preko Pelješca od Pelješkog mosta do trajektne luke Perna te osigurati kvalitetne priključke s lokalnih/županijskih cesta. Također, važno je nastaviti unaprjeđivati integriranost različitih vrsta prometa: zračnog, cestovnog i pomorskog. Nadalje, potrebno je nastaviti s ulaganjima usmjerenim k poboljšanju kvalitete unutaržupanijskog prometa za različite vidove prometne povezanosti, s posebnim naglaskom na kvalitetu kolnika i sigurnost cestovne infrastrukture.

Također, potrebno je završiti brojne započete projekte ulaganja u pomorske luke, nastaviti ulaganja u održavanje luka te ulagati u kvalitetu upravljanja lukama. Za bolje povezivanje otoka s kopnom i otoka međusobno nužno je osigurati primjerene brzobrodске linije, dok je za manja naselja na kopnu i otocima važno osigurati kvalitetnu dostupnost autobusnih linija. Nastavak investicija u području poboljšanja digitalne povezanosti s naglaskom na uspostavu širokopojasne infrastrukture velikih kapaciteta od ključne je važnosti. S tim je povezano i širenje pokrivenosti županije infrastrukturom širokopojasnog pristupa internetu velikih brzina i 5G mrežama kao infrastrukturnog temelja za daljnji digitalni i ukupan ekonomski i društveni razvoj. U području javnog prijevoza potrebno je osnažiti aktivnosti vezano za prelazak na električnu energiju. Nužno je osvijestiti potrebu i osigurati što veća sredstva za ulaganja u tzv. zelenu infrastrukturu, a posebno u biciklističke i pješačke staze, električne punionice, itd. Također, ukupan razvoj prometnog sustava mora se temeljiti na tzv. pametnim rješenjima

u prometu, posebno vezano za protočnost prometa i sigurnost.

Posebni cilj izravno doprinosi strateškom cilju 10. „Održiva i pametna mobilnost i povezivost“ iz NRS 2030, kroz mjere i aktivnosti usmjerene na daljnje unaprjeđenje prometne povezanosti županije, jačanje digitalne infrastrukture te poboljšanje zelene mobilnosti i razvoj pametnih rješenja u prometu.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture

3.2.2. Poboljšanje digitalne infrastrukture

3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela te provedbu aktivnosti koji se financiraju putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
U realizaciji autocesta do Dubrovnika (čvor Metković-Dubrovnik)	Broj projekata	Pokazatelj mjeri provedbu ključnog projekta poboljšanja prometne povezanosti DNŽ	2021.	0	2027.	1	HAC
Započeta gradnja brze ceste Dubrovnik – zračna luka Dubrovnik – Debeli brijeg	Broj projekata	Pokazatelj mjeri provedbu ključnog projekta poboljšanja prometne povezanosti DNŽ	2021.	0	2027.	1	HC
Završena gradnja brze ceste preko Pelješca (Pelješki most – Trajektna luka Perna)	km	Pokazatelj mjeri provedbu ključnog projekta poboljšanja prometne povezanosti DNŽ	2021.	0	2027.	1	HC
Broj širokopojasnih priključaka interneta	Broj korisnika ŠPI	Pokazatelj mjeri penetraciju širokopojasnog pristupa internetu	4Q/2020.	32.587	2027.	>45.000	HAKOM, JLS
Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon	Broj punionica	Pokazatelj mjeri poboljšanje kvalitete infrastrukture za električna vozila	2021.	13	2027.	50	Županija, UO za poduzetništvo, turizam i more i UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove

Posebni cilj 3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine

Cilj

Glavni cilj je osigurati očuvanje prirodne i kulturne baštine, njezinu valorizaciju u skladu s visokim stručnim standardima te održivo korištenje u funkciji razvojnih ciljeva županije.

Opravdanje

Bogata prirodna i kulturna baština na području županije predstavlja velik razvojni potencijal koji se u velikoj mjeri već koristi, ponajviše u funkciji obogaćivanja turističke ponude te očuvanja stanovništva u ruralnim područjima. Kako bi se njezin razvojni potencijal očuvao, nužno je kontinuirano pripremanje i provedba projekata očuvanja prirodne i kulturne baštine, uključujući i njihovu gospodarsku, obrazovnu i znanstvenu valorizaciju. Posebno je važno intenzivirati procese digitalizacije baštine te provoditi aktivnosti usmjerene na jačanje svijesti stanovništva o važnosti njezinog očuvanja. Posebno je važno pojačati valorizaciju dosad slabije korištenih prirodnih i kulturnih dobara, ponajprije u ruralnim područjima odnosno u razvoju izvansezonske turističke ponude. Potrebno je u okviru projekata izraditi krajobrazno-konzervatorske studije za zaštićena povijesna naselja u krajoliku (Orebić, Cavtat, Lastovo, Blato itd.), kao i evidentirane ambijentalne cjeline u izvornom

krajoliku (Vela Luka, Čara, Smokvica, Čilipi itd.). Također, nužno je pojačati aktivnosti na promociji korištenja prirodne i kulturne baštine kao filmske scenografije za visokobudžetne međunarodne produkcije filmova i serije (*Igra prijestolja*) i time otvarati dodatni prostor za razvoj kulturnog turizma kao i dodatnih proizvoda kulturnih/kreativnih industrija na području županije.

Posebni cilj izravno doprinosi strateškom cilju 8. „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“ kroz aktivnosti usmjerene na očuvanje i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine. Također, planirane aktivnosti doprinose i strateškom cilju 13. „Jačanje regionalne konkurentnosti“ budući da će se njihovom provedbom poboljšati turistička valorizacija prirodne i kulturne baštine.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

3.3.1. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne baštine

3.3.2. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje kulturne baštine i kulturnog krajolika

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela te provedbu aktivnosti koji se financiraju putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Smanjenje broja ugroženih vrsta flore i faune	Broj ugroženih vrsta flore i faune na području DNŽ	Pokazatelj mjeri smanjenje razine ugroženosti flore i faune	2020.	48 (vrsta flore) 69 (vrsta faune)	2027.	45 (vrsta flore) 65 (vrsta faune)	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove i Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ

Prioritet 4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem

Cilj

Glavni cilj je potaknuti i provoditi aktivnosti kojima će se povećati kapaciteti javnog sektora u DNŽ za formuliranje i provedbu javnih politika koje u što je moguće većoj mjeri doprinose ciljevima plana razvoja DNŽ. Pritom se posebna pažnja daje razvoju sustava prostornog planiranja na principima visokokvalitetne kulture građenja i upravljanja imovinom kao vrlo važnim instrumentima djelovanja županijske i lokalne razine u promicanju ukupnog društveno-gospodarskog razvoja.

Opravdanje

Postoje kontinuirane potrebe ulaganja u razvoj institucionalnih kapaciteta javnog sektora u DNŽ, a posebno u kontekstu doprinosa ispunjavanju ključnih nacionalnih i EU razvojnih ciljeva. Razvoj i primjena novih alata upravljanja, a posebno onih koji se temelje na digitalnim tehnologijama omogućit će znatno veće mogućnosti kvalitetnijeg djelovanja javnih institucija. Međutim, ključni preduvjet i dalje ostaje jačanje ljudskog potencijala, što uključuje provedbu niza aktivnosti usmjerenih prema poboljšanju upravljanja ljudskim potencijalima, stalnim edukacijama te kontinuirano praćenje i vrednovanje provedbe ključnih

razvojnih programa i projekata u svrhu procesa učenja odnosno stjecanja znanja o javnim politikama. Stalno jačanje sustava prostornog planiranja na principima visokokvalitetne kulture građenja kao ključnog razvojnog alata jedan je od načina očuvanja i odgovarajuće valorizacije ukupnog okoliša kao najvažnijeg resursa koji DNŽ ima. S time je povezano upravljanje imovinom, a posebno pomorskim dobrom kao izuzetnim razvojnim potencijalom, o kojem je potrebno voditi posebnu brigu. Imovinsko-pravni odnosi su i dalje važna prepreka u pripremi razvojnih projekata te je i dalje nužno aktivno rješavanje ove problematike.

Provedba

Prioritet će se realizirati kroz provedbu sljedećih posebnih ciljeva:

- 4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru
- 4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije
- 4.3. Razvoj otoka
- 4.4. Razvoj ostalih područja s razvojnim posebnostima

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela te provedbu aktivnosti koji se financiraju putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Rang JLS na otocima prema indeksu razvijenosti	Prosječni rang JLS na otocima prema indeksu razvijenosti	Pokazatelj mjeri razinu razvijenosti JLS na otocima	2018.	171	2027.	150	DUNEA
Broj JLS sa stopom nezaposlenosti većom od 10%	Broj JLS	Pokazatelj mjeri razinu prostorne rasprostranjenosti problema nezaposlenosti	2019.	7	2027.	3	DUNEA

Posebni cilj 4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru

Cilj

Glavni cilj je potaknuti i provoditi aktivnosti kojima će se povećati kapaciteti javnog sektora u DNŽ za formuliranje i provedbu javnih politika koje u što je moguće većoj mjeri doprinose ciljevima plana razvoja DNŽ. Pritom se posebna pažnja daje razvoju sustava

prostornog planiranja na principima visokokvalitetne kulture i upravljanja imovinom kao vrlo važnim instrumentima djelovanja županijske i lokalne razine u promicanju ukupnog društveno-gospodarskog razvoja.

Opravdanje

Postoje kontinuirane potrebe ulaganja u razvoj institucionalnih kapaciteta javnog sektora u DNŽ, a posebno u kontekstu doprinosa ispunjavanju ključnih nacionalnih i EU razvojnih ciljeva. Razvoj i primjena novih alata upravljanja, a posebno onih koji se temelje

na digitalnim tehnologijama omogućit će znatno veće mogućnosti kvalitetnijeg djelovanja javnih institucija. Međutim, ključni preduvjet i dalje ostaje jačanje ljudskog potencijala, što uključuje provedbu niza aktivnosti usmjerenih prema poboljšanju upravljanja ljudskim potencijalima, stalnim edukacijama te kontinuiranom praćenju i vrednovanju provedbe ključnih razvojnih programa i projekata u svrhu procesa učenja odnosno stjecanja znanja o javnim politikama. Stalno jačanje sustava prostornog planiranja na principima visokokvalitetne kulture građenja kao ključnog razvojnog alata jedan je od načina očuvanja i odgovarajuće valorizacije ukupnog okoliša kao najvažnijeg resursa koji DNŽ ima. S time je povezano upravljanje imovinom, a posebno pomorskim dobrom kao izuzetnim razvojnim potencijalom, o kojem je potrebno voditi posebnu brigu. Imovinsko-pravni odnosi i dalje su važna prepreka u pripremi razvojnih projekata te je i dalje nužno aktivno rješavanje ove problematike. Zakoni o prostornom planiranju i gradnji predstavljaju prepreku održivom i kvalitetnom prostornom planiranju

i gradnji te ih je potrebno mijenjati.

Posebni cilj izravno doprinosi strateškom cilju 8. „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“ kroz aktivnosti usmjerene na očuvanje i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine. Također, planirane aktivnosti doprinose i strateškom cilju 13. „Jačanje regionalne konkurentnosti“, jer će se njihovom provedbom poboljšati turistička valorizacija prirodne i kulturne baštine.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

4.1.1. Jačanje kvalitete županijskih i lokalnih institucija

4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela te provedbu aktivnosti koji se financiraju putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Ugovorena sredstva iz ESI fondova	Ugovorena sredstva u mlrd. kuna	Pokazatelj mjeri razinu uspješnosti u povlačenju sredstava iz ESI fondova	2019.	5,25	2027.	10,0 (kumulativno do kraja 2027.)	MRRFEU /DUNEA
Prosječna ocjena transparentnosti proračuna	Prosječna razina transparentnosti JLS i DNŽ	Pokazatelj mjeri razinu otvorenosti proračuna	2020.	3,72	2027.	4,5	Institut za javne financije

Posebni cilj 4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije

Cilj

Glavni cilj je potaknuti i provoditi aktivnosti kojima će se povećati kapaciteti javnog sektora u DNŽ u važnim područjima za djelovanje u kriznim situacijama kao što je sustav civilne zaštite, vatrogastvo, gorska služba spašavanja, itd.

Opravdanje

Krizna situacija vezano za pandemiju COVID-19 kao i brojne druge ugroze poput požara, onečišćenja itd. jasno pokazuju na potrebu kontinuiranog ulaganja u razvoj kapaciteta na lokalnoj i županijskoj razini za djelovanje u kriznim situacijama. Pritom se treba usmjeriti prvenstveno na ona područja za koja se procjenjuje da su od najveće važnosti s obzirom na potencijalne rizike za stanovništvo županije. S obzirom na značajne ugroze

od požara, sustav vatrogastva je od posebne važnosti. Stoga je nužno osigurati dobro opremljene i istrenirane vatrogasne jedinice koje će biti u stanju odgovoriti na sve moguće izazove. Sustav civilne zaštite nužno je ojačati za djelovanje u kriznim situacijama na cijelom području županije. Sve provedbene aktivnosti trebaju se temeljiti na prethodno izrađenim procjenama rizika, ocjenama postojeće spremnosti djelovanja sustava civilne zaštite te planovima za jačanje operativne sposobnosti sustava.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

4.2.1. Poboljšanje sustava vatrogastva

4.2.2. Jačanje ostalih dijelova sustava zaštite i spašavanja

Najvažniji provedbeni mehanizmi uključuju pripremu projekata koji će se kandidirati na natječaje središnjih državnih tijela te provedbu aktivnosti koji se financiraju putem proračuna DNŽ i jedinica lokalne samouprave.

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Ocjena spremnosti sustava civilne zaštite	Razina spremnosti	Pokazatelj mjeri razinu spremnosti sustava civilne zaštite u DNŽ	2021.	-	2027.	Ostvarena visoka razina spremnosti	Stožer civilne zaštite

Posebni cilj 4.3. Razvoj otoka⁸

Cilj

Glavni cilj je osigurati što kvalitetniju podršku razvoju otoka i poluotoka Pelješca, a posebno udaljenijih otoka, i time doprinijeti poboljšanju ukupnih socio-ekonomskih prilika na tim područjima.

Opravdanje

Otoci su u pravnim aktima RH istaknuti kao područja od državnog interesa i pod osobitom su državnom zaštitom, a donošenjem Zakona o otocima prvi je put definiran zakonodavni okvir razvojne politike prema otocima na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Nacionalni plan razvoja otoka za razdoblje do 2027. definira provedbu ciljeva razvoja RH na području otoka s ciljem izjednačavanja uvjeta i kvalitete života na otocima s onima na kopnu. Također, u sljedećem razdoblju će se izraditi teritorijalna strategija za otoke u DNŽ, koja će pružiti još snažniju potporu razvoju otoka i Pelješca.

Kako na razini RH, tako je razvoj otočnog područja i u DNŽ od posebnog interesa, pri čemu je ključni naglasak na postizanju održivog razvoja. Otoci s jedne strane predstavljaju područja vrlo visokog razvojnog potencijala ponajprije zahvaljujući brojnim prirodnim, kulturnim i drugim resursima koji ih čine iznimno atraktivnim u pogledu turističkog razvoja. S druge strane, otočko stanovništvo suočeno je s brojnim nedostacima odnosno ograničenjima življenja na otoku.

Ti su nedostaci uglavnom povezani s pitanjem slabije prometne dostupnosti te u određenim slučajevima s problemom izrazito malog broja stanovnika koji ima kao posljedicu niz dodatnih nepovoljnosti, uglavnom izraženu kroz slabiju dostupnost određenih usluga odnosno mogućnosti za otočno stanovništvo. Plan razvoja DNŽ pri tome prepoznaje da nisu svi otoci u DNŽ u jednakom razvojnom položaju, zbog čega se dodatna pažnja treba posvetiti otočnim jedinicama slabijeg stupnja razvijenosti, a posebno onima koji se nalaze na udaljenijim otocima.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

- 4.3.1. Poboljšanje javnih usluga na otocima
- 4.3.2. Razvoj otočnog gospodarstva
- 4.3.3. Održivo upravljanje otočnim resursima
- 4.3.4. Poboljšanje povezanosti otoka

DNŽ će poticati provedbu mjera kroz financijsku, stručnu i svaku drugu podršku pripremi i provedbi razvojnih projekata na otocima. Također, DNŽ će u javnim pozivima za dodjelu potpora koje provode županijska tijela tamo gdje se to ocijeni opravdanim, posebno voditi računa o korisnicima s otoka i poluotoka Pelješca (npr. kroz dodjelu dodatnih bodova ili kroz neki drugi instrument).

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj stanovnika na otocima	Broj stanovnika	Pokazatelj mjeri demografski razvoj otoka	2018.	24.839	2027.	25.000	DUNEA

⁸ Prema Zakonu o otocima, članak 2., poluotok Pelješac ima status otoka.

Posebni cilj 4.4. Razvoj ostalih geografskih područja od posebnog interesa

Cilj

Glavni cilj je osigurati što kvalitetniju podršku razvoju onih dijelova županije koji su suočeni sa značajnim socio-ekonomskim poteškoćama.

Opravdanje

Zakonodavni okvir politike regionalnog razvoja prepoznaje, uz otoke, brdsko-planinska područja i potpomognuta područja kao područja za koja se država posebno skrbi. Međutim, područja koja su prepoznata kao brdsko-planinska područja i potpomognuta područja samo djelomično odražavaju specifične razvojne potrebe pojedinih dijelova županije suočenih sa značajnim socio-ekonomskim poteškoćama. Naime, u slučaju DNŽ, brdsko-planinska područja obuhvaćaju samo jednu lokalnu jedinicu (općina Dubrovačko primorje) pa nije opravdano razvijati poseban sustav potpore za samo jednu jedinicu. U slučaju potpomognutih područja, trenutačno pet lokalnih jedinica ima takav status na području DNŽ. Riječ je o općinama Zažablje, Pojezerje, Kula Norinska, Slivno i Janjina. Međutim, rezultati osnovne analize jasno su pokazali da unutar DNŽ postoje i druga područja suočena sa značajnim socio-ekonomskim poteškoćama. Konkretno, riječ je o Metkoviću i Opuzenu koje, slično kao i većinu prethodno navedenih lokalnih jedinica uvrštenih u potpomognuta područja, obilježava znatno veća razina nezaposlenosti, kao i znatno veća razina negativnih migracija stanovništva nego što je to slučaj s ostalim dijelovima županije. Stoga se predlaže da se posebni napori usmjere na poboljšanje socio-ekonomskih prilika kod sljedećih lokalnih jedinica

- Metković
- Opuzen
- Kula Norinska
- Pojezerje
- Slivno
- Zažablje
- Janjina
- Dubrovačko primorje

Kod svih navedenih lokalnih jedinica, s izuzetkom Janjine, stopa nezaposlenosti je 2019. godine, prema podacima MRRFEU-a, prelazila 10%, a sve su zabilježile značajno smanjenje broja stanovnika u razdoblju 2008. – 2018., koje se kretalo od -4,8% u Pločama do -29,1% u Zažablju.

Cilj je da se uz podršku županije u razdoblju do kraja 2027. ulože posebni naponi, prije svega u pogledu pripreme razvojnih projekata, kojima će se potaknuti snažniji razvoj navedenih jedinica i tako smanjiti njihovo zaostajanje za županijskim prosjekom. Županija će u okviru svojih fiskalnih mogućnosti te kroz institucije i potporne programe financirane iz svojeg proračuna osigurati dodatnu podršku razvoju ovih jedinica. Kad je riječ o prioritetnim područjima ulaganja, za budući razvoj spomenutog područja prepoznata su četiri ključna razvojna smjera.

Provedba

Posebni cilj će se realizirati kroz provedbu sljedećih mjera:

Mjera 4.4.1. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti javnih usluga

Mjera 4.4.2. Jačanje razvoja poduzetništva

Mjera 4.4.3. Očuvanje okoliša te održivo upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima

Mjera 4.4.4. Razvoj prometne i digitalne infrastrukture

DNŽ će poticati provedbu mjera kroz financijsku, stručnu i svaku drugu podršku pripremi i provedbi razvojnih projekata na prethodno utvrđenim područjima. Također, DNŽ će u javnim pozivima za dodjelu potpora koje provode županijska tijela tamo gdje se to ocijeni opravdanim, posebno voditi računa o korisnicima s područja suočenim sa socio-ekonomskim poteškoćama (npr. kroz dodjelu dodatnih bodova ili kroz neki drugi instrument).

Pokazatelji ishoda

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj stanovnika na slabije razvijenim područjima	Broj stanovnika	Pokazatelj mjeri demografski razvoj slabije razvijenih područja	2018.	24.810	2027.	24.800	DUNEA

Tablica 3: Popis razvojnih prioriteta, posebnih ciljeva i mjera Plana razvoja DNŽ 2021.-2027.

PRIORITETI	POSEBNI CILJEVI	MJERE
1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo	1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja 1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	1.1.1. Potpore za unaprjeđenje kvalitete i tržišne prepoznatljivosti proizvoda i usluga 1.1.2. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i potpornih programa 1.1.3. Poticanje ulaganja i umrežavanja poduzetnika 1.2.1. Podrška ulaganjima u energetske učinkovitost i korištenje OIE u gospodarstvu 1.2.2. Poticanje digitalizacije, tehnološke modernizacije i inovativnosti gospodarstva 1.2.3. Razvoj kulturnih i kreativnih industrija 1.3.1. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom 1.3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma 1.3.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu
2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala	2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga 2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada 2.3. Poticanje demografskog razvoja	2.1.1. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, kvalitete programa i ljudskih resursa u obrazovanju 2.1.2. Unaprjeđenje zdravstvenih usluga i skrbi 2.1.3. Osaživanje sustava socijalne uključenosti 2.1.4. Poticanje kulturnog stvaralaštva 2.1.5. Unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture i programa 2.2.1. Osaživanje suradnje između obrazovnih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave 2.2.2. Razvoj strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja 2.2.3. Jačanje županijskih i lokalnih kapaciteta za intervencije na tržištu rada 2.3.1. Planiranje i provedba aktivnosti za poboljšanje demografskih prilika 2.3.2. Jačanje politike stanovanja u funkciji demografske obnove

PRIORITETI	POSEBNI CILJEVI	MJERE	
3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezanosti i održivo korištenje baštine	3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice	3.1.1. Unaprjeđenje gospodarenja vodama i otpadom 3.1.2. Unaprjeđenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije 3.1.3. Razvoj sustava praćenja, obrazovanja i informiranja o okolišu	
	3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezanosti te zelene mobilnosti	3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture 3.2.2. Poboljšanje digitalne infrastrukture	
	3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	3.3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu 3.3.1. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne baštine 3.3.2. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje kulturne baštine i kulturnog krajolika	
	4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem	4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru	4.1.1. Jačanje kvalitete županijskih i lokalnih institucija 4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom
		4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije	4.2.1. Poboljšanje sustava vatrogastva 4.2.2. Jačanje ostalih dijelova sustava zaštite i spašavanja
		4.3. Razvoj otoka	4.3.1. Poboljšanje javnih usluga na otocima 4.3.2. Razvoj otočnog gospodarstva 4.3.3. Održivo upravljanje otočnim resursima
		4.4. Razvoj ostalih geografskih područja od posebnog interesa	4.3.4. Poboljšanje povezanosti otoka 4.4.1. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti javnih usluga 4.4.2. Jačanje razvoja poduzetništva 4.4.3. Očuvanje okoliša te održivo upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima 4.4.4. Razvoj prometne i digitalne infrastrukture

5.2. USKLAĐENOST PLANA RAZVOJA S RELEVANTNIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017) akt strateškog planiranja niže razine potrebno je uskladiti s aktima strateškog planiranja više razine. Drugim riječima, planovi razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave moraju biti usklađeni s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS 2030) te svim ostalim relevantnim nacionalnim razvojnim planovima. Nadalje, planovi razvoja JP(R)S-a moraju uzeti u obzir sadržaj relevantnih sektorskih ili višesektorskih strategija utvrđenih na nacionalnoj razini te moraju biti usklađeni s dokumentima prostornog uređenja na županijskoj razini.

NRS 2030 predstavlja krovni dokument i hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u RH kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku. NRS 2030 određuje trenutno stanje, razvojne potencijale, viziju, smjernice razvoja, strateške ciljeve i scenarije razvoja. Kao takva predstavlja temelj za planiranje proračuna i programiranje sredstava iz fondova EU kao i okvir za izradu strateških akata niže razine kao što su višesektorske i sektorske strategije, nacionalni planovi, planovi razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, program Vlade RH te ostali akti.

NRS 2030 određuje četiri razvojna smjera: (1) Održivo gospodarstvo i društvo; (2) Jačanje otpornosti na krize; (3) Zelena i digitalna tranzicija i (4) Ravnomjeran regionalni razvoj, te sadrži ukupno trinaest strateških ciljeva:

1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
2. Obrazovani i zaposleni ljudi
3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom
4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske
5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život
6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
7. Sigurnost za stabilan razvoj
8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
10. Održiva mobilnost
11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima
13. Jačanje regionalne konkurentnosti

Plan razvoja DNŽ usklađen je s NRS 2030 u svim strateškim odrednicama razvoja, a na temelju strateških ciljeva NRS 2030 i strateškim prioritetima DNŽ, definirani su posebni ciljevi Plana razvoja. Sljedeća tablica prikazuje usklađenost strateškog okvira Plana razvoja DNŽ s

Nacionalnom razvojnom strategijom kao najvažnijim nacionalnim strateškim dokumentom.

Pored NRS 2030, Plan razvoja usklađen je sa sljedećim strateškim dokumentima:

- Nacionalnim planom za oporavak i otpornost koji sadrži šest komponenti:
 - Gospodarstvo
 - Javna uprava, pravosuđe i državna imovina
 - Obrazovanje, znanost i istraživanje
 - Tržište rada i socijalna zaštita
 - Zdravstvo
 - Inicijativa: Obnova zgrada
- Strategijom niskouglijčnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu kojom se utvrđuju prioritete za postizanje gospodarstva i s niskom razinom ugljika i učinkovitim korištenju resursa;
- Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu kojom su utvrđeni sljedeći ciljevi:
 - smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena,
 - povećati sposobnost oporavka nakon učinaka klimatskih promjena, i
 - iskoristiti potencijalne pozitivne učinke, koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena.
- Europskim zelenim planom koji predstavlja najvažniji strateški razvojni dokument Europske unije (EU) u razdoblju do 2030. Ta bi strategija trebala omogućiti tranziciju prema pravednom i prosperitetnom društvu s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. neće biti neto emisija stakleničkih plinova.
- Strategijom Europske unije za bioraznolikost do 2030. kojom se želi omogućiti da se poboljša bioraznolikost zemalja članica.

Također, svi planirani strateški projekti i aktivnosti koje će biti realizirane ovim Planom razvoja usklađeni su s dokumentima prostornog uređenja, odnosno s Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije i pripadajućim prostornim planovima jedinica lokalne samouprave. Isto tako, sve dostupne informacije o procesu izrade programa za korištenje EU fondova u razdoblju 2021. – 2027. uzete su u obzir prilikom izrade Plana razvoja DNŽ, čime je ostvarena usklađenost s prioritetima za korištenje EU fondova u novom programskom razdoblju.

Tablica 4. Usklađenost strateškog okvira DNŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom

RAZVOJNI PRIORITETI DNŽ 2021. – 2027.	POSEBNI CILJEVI DNŽ 2021.-2027.	REFERENTNI STRATEŠKI CILJ IZ NRS-A
PRIORITET I: Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo	1.1 Unaprjeđenje poslovnog okruženja 1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	STRATEŠKI CILJ XIII: Jačanje regionalne konkurentnosti STRATEŠKI CILJ I: Konkurentno, inovativno i digitalno gospodarstvo STRATEŠKI CILJ IX: Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
PRIORITET II: Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala	2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga 2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada 2.3. Poticanje demografskog razvoja	STRATEŠKI CILJ V: Zdrav, aktivan i kvalitetan život STRATEŠKI CILJ II: Obrazovani i zaposleni ljudi STRATEŠKI CILJ VI: Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji
PRIORITET III: Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine	3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti 3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	STRATEŠKI CILJ VIII: Niskougljična energetska tranzicija i zaštita okoliša STRATEŠKI CILJ X: Održiva i pametna mobilnost i povezivost STRATEŠKI CILJ XIII: Jačanje regionalne konkurentnosti STRATEŠKI CILJ VIII: „Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“
PRIORITET IV: Unaprjeđenje upravljanja razvojem	4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru 4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije 4.3. Razvoj otoka 4.4. Razvoj ostalih geografskih područja od posebnog interesa	STRATEŠKI CILJ III: Učinkovita i djelotvorna javna uprava i pravosuđe STRATEŠKI CILJ VII: Sigurnost za stabilan razvoj STRATEŠKI CILJ XII: Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima STRATEŠKI CILJ XII: Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima

5.3. POPIS POSEBNIH CILJEVA I RELEVANTNIH POKAZATELJA ISHODA IZ BIBLIOTEKE POKAZATELJA MRRFEU-A

Radi lakšeg praćenja provedbe planova razvoja županija, MRRFEU je izradio tzv. Biblioteku pokazatelja koja sadrži niz pokazatelja pomoću kojih se može pratiti napredak pojedine županije u raznim upravnim područjima. Sukladno uputama za izradu planova razvoja županija odabrani pokazatelji iz biblioteke trebali

bi se vezati za pojedini posebni cilj plana razvoja županije, čime se omogućuje standardizirani pristup praćenju provedbe planova razvoja od strane MRRFEU-a kao nadležnog tijela za strateško planiranje. U sljedećoj tablici nalazi se popis odabranih pokazatelja ishoda za svaki posebni cilj te pripadajuće početne i ciljane vrijednosti.

Razvojni prioritet 1: Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo		
Posebni cilj 1.1: Unaprjeđenje poslovnog okruženja		
Pokazatelj ishoda: Saldo robne razmjene (OI.02.1.09)	Početna vrijednost: -268,0 mil. kn (2019)	Ciljana vrijednost 2027.: -180,0 mil. kn
Pokazatelj ishoda: Bruto investicije u dugotrajnu imovinu (u % BDP-a) (OI.02.1.05)	Početna vrijednost: 15,6% (2018)	Ciljana vrijednost 2027.: 18,0% (2027)
Posebni cilj 1.2: Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu		
Pokazatelj ishoda: Bruto investicije u intelektualnu imovinu (OI.02.4.27)	Početna vrijednost: 17,7 mil. kn (2019.)	Ciljana vrijednost 2027.: 30 mil. kn
Pokazatelj ishoda: Broj priznatih patenata (OI.02.9.43)	Početna vrijednost: -	Ciljana vrijednost 2027.: 20 (kumulativno do kraja 2027.)
Pokazatelj ishoda: Prihod po zaposlenom (OI.02.4.26)	Početna vrijednost: 554.198 kn (2018.)	Ciljana vrijednost 2027.: >700.000 kn
Posebni cilj 1.3: Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu		
Pokazatelj ishoda: Indeks turističke razvijenosti JLS (OI.02.8.50)	Početna vrijednost: I. kategorija 2; II. kategorija 12; III. kategorija 5; IV. kategorija 2; 0. kategorija: 1 (IZTZG)	Ciljana vrijednost 2027.: I. kategorija 4; II. kategorija 13; III. kategorija 4; IV. kategorija 1; 0. kategorija: 0
Pokazatelj ishoda: Područje pod ekološkom poljoprivredom u (OI.02.12.10)	Početna vrijednost: 791 ha (2020.)	Ciljana vrijednost 2027.: 1000 ha
Pokazatelj ishoda: Poljoprivredna površina pod navodnjavanjem (OI.02.12.02)	Početna vrijednost: 310 ha (2021.)	Ciljana vrijednost 2027.: 1200 ha

Razvojni prioritet 2: Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala		
Posebni cilj 2.1: Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga		
Pokazatelj ishoda: Gustoća liječnika na 10.000 stanovnika (OI.02.5.04)	Početna vrijednost: 12,5	Ciljana vrijednost 2027.: 13
Pokazatelj ishoda: Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.3.63)	Početna vrijednost: 421,1 kn (2019.)	Ciljana vrijednost 2027.: >450,0 kn
Pokazatelj ishoda: Rashodi za sport JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.13.31)	Početna vrijednost: 523,0 kn (2019.)	Ciljana vrijednost 2027.: >600,0 kn
Posebni cilj 2.2: Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada		
Pokazatelj ishoda: Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.2.58)	Početna vrijednost: 1002,0 kn (2019.)	Ciljana vrijednost 2027.: 1200,0 kn
Pokazatelj ishoda: Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja (OI.02.2.56)	Početna vrijednost: 1.299 (2020.)	Ciljana vrijednost 2027.: 1.500
Posebni cilj 2.3: Poticanje demografskog razvoja		
Pokazatelj ishoda: Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) (OI.02.3.66)	Početna vrijednost: 93,53 (DZS)	Ciljana vrijednost 2027.: 94,0
Pokazatelj ishoda: Saldo ukupne migracije, po županiji (OI.02.3.67)	Početna vrijednost: 363 (2020.)	Ciljana vrijednost 2027.: 500

Razvojni prioritet 3: Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine		
Posebni cilj 3.1: Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice		
Pokazatelj ishoda: Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge (OI.02.6.64)	Početna vrijednost: 10.138	Ciljana vrijednost 2027.: 20.000
Pokazatelj ishoda: Rashodi za zaštitu okoliša na području županije, po stanovniku (OI.02.6.62)	Početna vrijednost: 679,0 (2019.)	Ciljana vrijednost 2027.: >800,0
Posebni cilj 3.2: Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti		
Pokazatelj ishoda: Broj kućanstva sa širokopojasnim pristupom internetu (OI.02.7.05)	Početna vrijednost: 32.587 (2020.)	Ciljana vrijednost 2027.: >45.000
Pokazatelj ishoda: Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon (OI.02.11.44)	Početna vrijednost: 13 (2021.)	Ciljana vrijednost 2027.: 50
Posebni cilj 3.3: Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine		
Pokazatelj ishoda: Područje Natura 2000 područja pod obvezama zaštite, održavanja i obnove (udio kopnene površine pod zaštitom) (OI.02.6.46)	Početna vrijednost: 56,59% (2021.)	Ciljana vrijednost 2027.: >60%
Pokazatelj ishoda: Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.13.31)	Početna vrijednost: 386,0 kn (2019.)	Ciljana vrijednost 2027.: >450,0 kn

Razvojni prioritet 4: Unaprjeđenje upravljanja razvojem		
Posebni cilj 4.1: Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru		
Pokazatelj ishoda: Udio stanovništva zadovoljan posljednjim iskustvom korištenja javnih usluga (OI.02.14.09)	Početna vrijednost: -	Ciljana vrijednost 2027.: 80%
Pokazatelj ishoda: Ukupni proračunski prihodi poslovanja JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.14.54)	Početna vrijednost: 9.358 kn (2019.)	Ciljana vrijednost 2027.: > 12.000 kn po stanovniku
Pokazatelj ishoda: Broj udruga civilnog društva na 10.000 stanovnika (OI.02.13.30)	Početna vrijednost: 107,7 (2021.)	Ciljana vrijednost 2027.: > 120
Posebni cilj 4.2: Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije		
Pokazatelj ishoda: Postotak požarne intervencije unutar vremenskog cilja (8 minuta) (OI.02.16.67)	Početna vrijednost: -	Ciljana vrijednost 2027.: 90%
Pokazatelj ishoda: Vrijeme odgovora hitne službe unutar cilja (8 minuta) (OI.02.16.68)	Početna vrijednost: -	Ciljana vrijednost 2027.: 60%

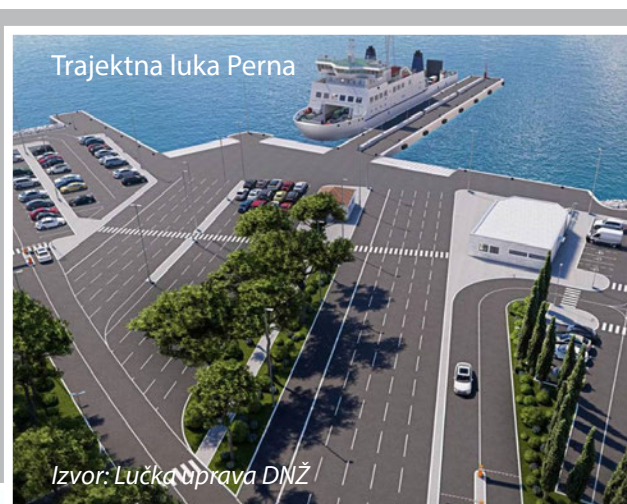
VI. STRATEŠKI PROJEKTI ZA RAZVOJ ŽUPANIJE

U ovom su dijelu opisani najvažniji razvojni projekti čija se provedba planira u razdoblju od 2022. do 2027. godine. Radi se o strateškim projektima koji znatno doprinose ostvarenju posebnih ciljeva utvrđenih u Planu razvoja. Strateški projekti podijeljeni su na one koji su u nadležnosti Županije i povezanih tijela te na projekte koji su od posebne važnosti za DNŽ, ali čija provedba nije u direktnoj nadležnosti Županije. Važno je naglasiti kako baza projekata DNŽ, pored strateških projekata, sadrži i

niz drugih projekata koji su od lokalne važnosti, ali koji će također biti financirani putem fondova EU i drugih izvora u razdoblju do 2027. godine.

U tablicama koje slijede za svaki strateški projekt naznačeni su nazivi, kratak opis, informacija o nositelju i lokaciji provedbe, podatci o planiranim rokovima početka i završetka provedbe, ukupna procijenjena vrijednost projekta i planirani izvori financiranja.

Strateški projekti u nadležnosti Dubrovačko-neretvanske županije i povezanih tijela

Tablica 5. Opis strateških projekata u nadležnosti Dubrovačko-neretvanske županije i povezanih tijela

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu
Naziv strateškog projekta: lječilišni centar Vela Luka – razvoj zdravstvenog turizma kroz unaprjeđenje energetske učinkovitosti, javno-zdravstvene, turističke infrastrukture i popratnih sadržaja

Realizacijom projekta želimo promovirati zdravstveni turizam u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, koji je izuzetno važan za konkurentnost regije i razvoj cjelogodišnjeg turizma, te pametnom specijalizacijom u sektoru zdravstva ponuditi proizvod više dodane vrijednosti. Planira se energetska obnova zgrade stacionara, zatim rekonstrukcija nekadašnjeg terapijskog dijela u suvremeni lječilišni centar kao i nadogradnja istog jednom etažom s 30 moderno uređenih smještajnih jedinica, uređenje unutarnjeg i vanjskog bazena, parka, šetnice, dječjih igrališta, javnih prostora i novih sadržaja. Objekti će biti projektirani i izgrađeni prema EU standardima za zdravstvene objekte i standardima zelene gradnje.

Nositelj: Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Kalos“	Lokacija: općina Vela Luka
Početak provedbe: 2023.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 220.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, županijski proračun, vlastita sredstva

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu
Strateški projekt: Nacionalni pilot projekt navodnjavanja donje Neretve – podsustav Koševo –Vrbovci

Hrvatski poljoprivredni sektor suočen je s nekoliko ograničenja u pogledu upravljanja prirodnim resursima koji uključuju ograničen pristup vodi za navodnjavanje te problem onečišćenja i zasljenosti vode na poljoprivrednim površinama. Projekt podsustav Koševo-Vrbovci dio je nacionalnog pilot projekta navodnjavanja donje Neretve i u potpunosti je usklađen s njime. Jedan je od četiri nacionalna pilot-projekta navodnjavanja koji se provode u Republici Hrvatskoj. Za podsustav Koševo-Vrbovci ishodene su lokacijske dozvole, izrađen je glavni projekti te je u završnici postupak izvlaštenja slijedom kojeg će se ishoditi građevinske dozvole. Podsustavom Koševo-Vrbovci osigurat će se oko 500 vodomjernih mjesta budućim korisnicima navodnjavanja, dok će ukupna mreža kanala za navodnjavanje i odvodnju iznositi više od 50 km.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija	Lokacija: dolina Neretve
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2024.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 100.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu
Strateški projekt: Centar za poljoprivredu u dolini Neretve

Razvojno-istraživački centar biti će središnja točka za razvoj poljoprivredne proizvodnje te će usko surađivao s znanstvenim institucijama i ključnim dionicima iz sektora poljoprivrede. Centar će kroz znanstveno-istraživačke projekte omogućio razvoj i transfer novih proizvoda, tehnologija i znanja u sektoru poljoprivrede. Biti će usmjeren na primijenjena istraživanja, edukaciju i savjetovanje u relevantnim sektorima, te krajnjoj komercijalizaciji istraživačkih rezultata. Projektne aktivnosti uključuju: izgradnju i opremanje zgrade, istraživanje kvalitete plodova, razvoj novih proizvoda, edukacije, pedološka testiranja zemljišta, uspostavu matičnog i sigurnosnog nasada, osnivanje regionalnog kontrolnog laboratorija za biljno zdravstvo, uvođenje novih inovativnih digitalnih metoda, inventarizaciju i vrednovanje poljoprivrednog zemljišta, suradnju sa Sveučilištem u Dubrovniku na osnivanju stručnog studija za poljoprivredu u Opuzenu, određivanje nutritivnih vrijednosti monosortnih maslinovih ulja DNŽ, uređenje prostora za edukacije i prezentacije maslinovih ulja i uspostavu kolekcijskog maslinika autohtonih sorti DNŽ.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija, sedam JLS-ova u dolini Neretve	Lokacija: dolina Neretve
Početak provedbe: 2025.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 50.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, lokalni proračun

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu**Strateški projekt: Ribarska luka Vela Luka**

Ribarska luka Vela Luka realizirat će se u dužini od približno 250 m prema zapadu, od zapadnog završetka Pomorsko-putničkog terminala (PPT) Vela Luka. Projektom je predviđeno formiranje akvatorija ribarske luke izgradnjom sljedećih pomorskih građevina: lukobran luke, operativni gat za privez i manipulaciju robom i opremom, operativna obala za privez brodova i zaobalna površina. Ukupna dužina nove privezne obale iznosit će 293,10 m. Izgradnjom nove luke omogućit će se privez za minimalno 28 ribarskih brodova dužine 21 m okomito na novu obalu. Realizacijom projekta značajno će se unaprijediti infrastruktura za prihvat ribarskih brodova i iskrcaj ribe u Veloj Luci i Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Nositelj: Županijska lučka uprava Vela Luka

Lokacija: općina Vela Luka

Početak provedbe: 2022.

Završetak provedbe: 2023.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 70.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja**Strateški projekt: Regionalni centar kompetentnosti za turizam i ugostiteljstvo Dubrovačko-neretvanske županije**

Kroz daljnje unapređenje infrastrukture, razvoj specijaliziranih programa i korištenjem inovativnih tehnologija Dubrovačko-neretvanska županija se želi pozicionirati u sam vrh europskih turističkih i eno-gastro centara, stoga će nastaviti sa daljnjim ulaganjima u uspostavljeni Regionalni centar kompetentnosti u turizmu i ugostiteljstvu. Regionalni centar kompetentnosti će s Dubrovačko-neretvanskom županijom, partnerima ustanovama za srednje strukovno obrazovanje i suradnicima će i dalje jačati kapacitete i stručnost ljudskih resursa u sektoru turizma i ugostiteljstva. Kroz već potaknutu suradnju obrazovnog, javnog, privatnog i civilnog sektora, kroz razvijene inovativne metode učenja, ojačano partnerstvo sa poslodavcima, javnim sektorom i ostalim relevantnim dionicima će se nastaviti sa razmjenom znanja i prakse sa sličnim centrima kao i sa uspješnim Centrima van granica Republike Hrvatske.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija

Lokacija: grad Dubrovnik

Početak provedbe: 2022.

Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 50 000 000,00 kn

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, županijski proračun, lokalni proračun

Posebni cilj: 1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja**Naziv strateškog projekta: Razvoj mreže specijaliziranih inkubatora Dubrovačko-neretvanske županije**

Premda su posljednjih godina u Dubrovačko-neretvanskoj županiji napravljeni značajni iskoraci u pogledu razvoja mreže inkubatora, još uvijek postoje određeni dijelovi županije gdje vlada potražnja za takvim oblikom potpore. Projektom se planira rekonstrukcija zgrada za potrebe poduzetničkog inkubatora u gradu Korčuli i Metkoviću, te rekonstrukcija i uređenje zgrade poduzetničkog inkubatora u Orebiću. Također se planira izgradnja i opremanje poduzetničkog inkubatora u sklopu Poduzetničke zone u Čilipima, u Općini Konavle. Cilj projekta je stvaranje povoljnog poduzetničkog okruženja razvojem specijalizirane poslovne infrastrukture.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija, Grad Korčula, Grad Metković, Općina Orebić

Lokacija: grad Korčula, grad Metković, općina Orebić i Općina Konavle

Početak provedbe: 2022.

Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 78.750.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, županijski proračun, lokalni proračun

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Dom za starije i nemoćne osobe „Domus Christi“**

Dostupnost kvalitetnih socijalnih usluga i skrbi povezanih s potrebama starijeg stanovništva poseban je izazov, stoga se uz pružanje izvaninstitucionalne podrške u domovima korisnika planira ulaganje u povećavanje kapaciteta i razvoj potrebne infrastrukture. Izgradnjom dodatnih smještajnih kapaciteta doma smanjit će se liste čekanja i osigurati ugodniji uvjeti boravka za sve korisnike. Osigurat će se novi prostori za druženja i radno-okupacijske programe kao i za provođenje dnevnog boravka vanjskih korisnika. Projektom je predviđena rekonstrukcija i nadogradnja postojećih 2803 m² i dogradnja novih 701 m² spavaćih soba, servisnih prostorija i sanitarnih čvorova za potrebe povećanja smještajnih kapaciteta doma. Izvršeni su radovi u prizemlju objekta na adaptaciji kuhinje i praonice, a radovi na nadogradnji kata, uređenju postojećih smještajnih kapaciteta i kuhinje izvodit će se kao druga faza.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija

Lokacija: grad Dubrovnik

Početak provedbe: 2024.

Završetak provedbe: 2026.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 50.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Izgradnja, rekonstrukcija i nadogradnja osnovnih škola Dubrovačko-neretvanske županije**

Osiguravanje jednakih uvjeta sustavnog odgoja i obrazovanja za sve učenike pretpostavlja dostupnost odgoja i obrazovanja svim učenicima u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Jednaki uvjeti za sustavan odgoj i obrazovanje podrazumijevaju i postupno uvođenje programa cjelodnevne nastave. To će izravno pridonijeti poboljšanju obrazovnih postignuća učenika, dobrobiti učenika i njihovih obitelji te povećanju autonomije i odgovornosti škola, a omogućit će im da još tijekom školovanja steknu cjelodnevne radne navike. Postojeći kapaciteti osnovnih škola u Dubrovačko-neretvanskoj županiji nedostadni su za osiguravanje cjelodnevne nastave. Kako bi se ostvarili definirani ciljevi u budućem financijskom razdoblju, prioritetno se planira izgradnja osnovne škole u Cavtatu i nadogradnja osnovne škole Župi dubrovačkoj, s toplom vezom sa sportskom dvoranom.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija	Lokacija: općina Konavle, općina Župa dubrovačka
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2024.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 200.000.000,00 HRK	
Planirani izvori financiranja: EU proračun, županijski proračun	

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Izgradnja, rekonstrukcija i nadogradnja srednjih škola Dubrovačko-neretvanske županije**

Osiguravanje jednakih uvjeta sustavnog odgoja i obrazovanja za sve učenike pretpostavlja dostupnost odgoja i obrazovanja svim učenicima u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Jednaki uvjeti za sustavan odgoj i obrazovanje podrazumijevaju i postupno uvođenje programa cjelodnevne nastave. Nastavit će se s ulaganjima u unaprjeđenje kvalitete rada strukovnih škola te njihovo povezivanje s gospodarstvom i tržištem rada. Kako bi se ostvarili definirani ciljevi u budućem financijskom razdoblju prioritetno se planira:

- Izgradnja: Turističke i ugostiteljske škole Dubrovnik (izgradnja nove škole i razvoj novog praktikuma) i srednje škole u Pločama,
- Nadogradnja: Gimnazije Metković, Srednje škole Metković i Srednje škole Petra Šegedina na Korčuli,
- Rekonstrukcija i nadogradnja: Medicinske škole i Ekonomske i trgovačke škole u Dubrovniku,
- Rekonstrukcija zgrade: za potrebe glazbene škole u Metkoviću.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija	Lokacija: grad Dubrovnik, grad Metković, grad Korčula, grad Ploče
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 500.000.000,00 HRK	
Planirani izvori financiranja: EU proračun, županijski proračun	

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Unaprjeđenje standarda i modernizacija zdravstvenih usluga Opće bolnice Dubrovnik**

Opća bolnica Dubrovnik predstavlja najvećeg dionika u zdravstvenom sustavu u županiji te osim pružanja neposredne zdravstvene zaštite daje tehničku i stručnu podršku drugim dionicima u zdravstvu i socijalnoj skrbi kroz rad svojih stručnjaka, korištenje prostora i opreme te sudjelovanje u drugim razvojnim projektima. Svojom pozicijom i kapacitetima bolnica ima resurse koji se mogu dugoročno proširivati i unaprjeđivati te nuditi nove usluge odnosno novu razinu kvalitete zdravstvene zaštite, te aktivnosti, edukacije, istraživanja i razvoja inovacija. Projekt podizanja standarda i modernizacije zdravstvenih usluga OB Dubrovnik dijelimo u tri segmenata: uređenje i opremanje odjela pedijatrije, uređenje i opremanje 5. i 6. kata OB Dubrovnik za potrebe dnevne bolnice i smještaj gostujućih liječnika, opremanje OB Dubrovnik (MSCT, MR, gama kamera) i dnevne bolnice u Metkoviću suvremenom opremom te uređenje i opremanje amfiteatra OB Dubrovnik za kontinuirano educiranje liječnika, osoblja i stručnog kadra.

Nositelj: Opća bolnica Dubrovnik, HZHM	Lokacija: grad Dubrovnik
Početak provedbe: 2023.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 100.000.000,00 HRK	
Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, županijski proračun	

Posebni cilj: 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice
Strateški projekt: Energetska obnova OB Dubrovnik

Opća bolnica Dubrovnik je građena od 1980. do 1984. godine i izgrađena je u skladu s važećim normama i standardima u vrijeme građenja, a danas te norme i standardi ne zadovoljavaju kriterije racionalnog korištenja objekta glede energetske učinkovitosti. Iz svega navedenog, kao i na temelju energetskog pregleda, provedenih analiza i proračuna, može se zaključiti da postoji značajan potencijal za implementaciju mjera energetske učinkovitosti na zgradi bolnice, čime bi se uvelike uštedjelo na potrošnji energenata i bitno bi se smanjila emisija CO₂ u okoliš. Energetska obnova uključuje obnovu pročelja zgrade, vanjskih zatvora i krova, rekonstrukcija sustava rasvjete, trafostanice, te izgradnja sunčane fotonaponske elektrane. Također je predviđena rekonstrukcija termotehničke opreme grijanja, hlađenja i ventilacije i to: rashladnika, klima komora, crpki, termostatskih i balansnih ventila, radijatora, toplovodnih kotlova, kotlova za proizvodnju pare, centralnog nadzornog upravljačkog sustava, PTV dizalica topline i solarnih sustava, krovnih ventilatora i frekventnih upravljača.

Nositelj: Opća bolnica Dubrovnik	Lokacija: grad Dubrovnik
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 200.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, županijski proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti
Strateški projekt: Izgradnja trajektne luke Perna

U pomorskom sektoru do 2027. godine nastaviti će se ulaganja u izgradnju novih luka i rekonstrukciju postojećih luka radi daljnjeg povećanja kapaciteta obalnog linijskog prijevoza i poboljšanja komunikacije s otocima. Luka Perna ima dva bazena, prvi se nalazi na obalnom dijelu nekadašnjega vojnog odmarališta Perna i ima kopneni dio površine 225 m² i akvatorija 565 m². Sastoji se od dijela pješčane plaže na kojoj je izgrađen betonski muljič duljine 14 metara koji se zbog male dubine može koristiti samo na jednom malom dijelu. Drugi bazen je predviđen za izgradnju nove trajektne luke koja bi zamijenila neodgovarajuću luku u Orebiću, ima kopneni dio površine 10.530 m² i akvatorija 34.952 m². Sukladno projektu, unutar luke izgraditi će se nova pristanišna obala, trajektna rampa te parkiralište za potrebe luke i naselja Perna. Predmetni projekt (iako formalno odvojen), uz cestovnu obilaznicu Orebića te novu luku Korčula, čini jednu od tri razvojne komponente budućeg pomorsko prometnog povezivanja Pelješca i Korčule.

Nositelj: Lučka uprava Dubrovačko-neretvanske županije	Lokacija: općina Orebić
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2024.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 110.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti
Strateški projekt: Produljenje i rekonstrukcija Luke Prigradica

U pomorskom sektoru do 2027. godine nastaviti će se ulaganja u izgradnju novih luka i rekonstrukciju postojećih luka radi daljnjeg povećanja kapaciteta obalnog linijskog prijevoza i poboljšanja komunikacije s otocima. Luka Prigradica ima kopneni dio površine 2.431 m² i akvatorija 11.522 m². Duljina obale je 224 metra. Luka se koristi za linijski prijevoz na liniji Split – Hvar – Prigradica – Korčula i obratno. Predmetnim projektom predviđa se produljenje i rekonstrukcija postojećeg pristanišnog gata, duljine (nad morem) 62 metra. Također, u okviru projekta odnosno ishođene Lokacijske dozvole, jest i valobran pozicioniran sjeverozapadno od pristanišnog gata, duljine (nad morem) 90 metara. U obuhvatu projekta je i novi pristanišni gat ukupne duljine 39 metra, smješten unutar uvale Prigradica na njezinom zapadnom dijelu.

Nositelj: Lučka uprava Dubrovačko-neretvanske županije	Lokacija: općina Blato
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2024.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 100.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine**Strateški projekt: Uspostava interpretacijsko-edukacijsko-istraživačkog centra zaštićenih prirodnih vrijednosti doline Neretve**

Ulaganjem u cjelovit funkcionalni okvir za očuvanje prirode te unaprjeđenjem upravljanja zaštićenim dijelovima prirode, uključujući uređenje posjetiteljske infrastrukture, želimo ostvariti razvojne ciljeve vezane uz održivu turističku valorizaciju prirodne baštine. Projektom će se građevinski obnoviti i rekonstruirati postojeća kamena zgrada, uz poštivanje načela graditeljske baštine općine Kula Norinska te korištenje suvremenih tehnologija i obnovljivih izvora energije. U okviru Centra uspostavit će se polivalentna multimedijalna dvorana, interpretacijski prostor prirodne baštine Neretve, smještajni tematski kapaciteti, restoran autohtonih jela, suvenirnica s autohtonim proizvodima lokalnih proizvođača, teretana sa saunom, soba za aktivno penjanje te informativni kutak s računalima. Okoliš zgrade sadržavat će parking za automobile, punionicu za električna vozila/bicikle, učionicu na otvorenom, adrenalinski park, mediteranski vrt aromatičnog bilja, te će se hortikulturno urediti. Kroz multimedijalni postav na jedan interaktivan i inovativan način prezentirat će se jedinstvena bioraznolikost i sveukupna prirodna baština Neretve, a posebice zaštićena područja, područja ekološke mreže Natura 2000 te Ramsar područje Delta Neretve.

Nositelj: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije	Lokacija: općina Kula Norinska
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 60.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, županijski proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Izgradnja spojne ceste od županijske ceste Ž6224 do državne ceste D118**

Prometna povezanost nužna je sastavnica kvalitete života, ali i nezaobilazan instrument ravnomjernog razvoja i bržeg prelijevanja gospodarskog rasta među regionalnim središtima koji istodobno proširuje mogućnosti i smanjuje troškove pristupa međunarodnim tržištima. Ulaganja u prometni sektor do 2027. godine omogućit će kvalitetan iskorak prema razvijenijim zemljama Europske unije te osnažiti regionalni geoprometni potencijal županije. Planirana je izgradnja nove prometnice koja predstavlja spoj nove trajektne luke Polačišta na glavnu otočku cestu D118 na otoku Korčuli.

Nositelj: Županijske uprave za ceste DNŽ	Lokacija: otok Korčula
Početak provedbe: 2023.	Završetak provedbe: 2024.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 40.500.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Rekonstrukcija županijske ceste Ž6215 od spoja s budućom obilaznicom Orebića (D414) do nove trajektne luke otvorene za javni promet „Perna“, l = 1,3 km**

Prometna povezanost nužna je sastavnica kvalitete života, ali i nezaobilazan instrument ravnomjernog razvoja i bržeg prelijevanja gospodarskog rasta među regionalnim središtima koji istodobno proširuje mogućnosti i smanjuje troškove pristupa međunarodnim tržištima. Ulaganja u prometni sektor do 2027. godine omogućit će kvalitetan iskorak prema razvijenijim zemljama Europske unije te osnažiti regionalni geoprometni potencijal županije. Planirana je rekonstrukcija postojeće županijske ceste Ž6215 koja će moći primiti povećani promet s nove trajektne luke Perna te ga kanalizirati prema planiranoj obilaznici naselja Orebić u dužini od 1,3 km.

Nositelj: Županijske uprave za ceste DNŽ	Lokacija: općina Orebić
Početak provedbe: 2023.	Završetak provedbe: 2024.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 13.500.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Izgradnja komunalnih vezova na području Dubrovačko-neretvanske županije**

Jedan od razvojnih prioriteta Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine u pomorskom sektoru je razvoj komunalnih lučica namijenjenih domicilnom stanovništvu.

Planira se izgradnja 1500 komunalnih vezova na području županijskih lučkih uprava Vela Luka, Korčula, Ploče (LU DNŽ) i Dubrovnik.

Nositelj: Županijske lučke uprave Vela Luka, Korčula, DNŽ, Dubrovnik	Lokacija: Dubrovačko-neretvanska županija
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 250.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Projekt razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja prihvatljivog za financiranje iz EU strukturnih fondova za područje doline Neretve**

Razvoj digitalnoga gospodarstva djeluje kao pokretač gospodarskog rasta te izravno i neizravno utječe na otvaranje novih radnih mjesta i mogućnosti ulaganja. Dostupnost visokokvalitetne i moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnoga gospodarstva te ujednačenog i održivog regionalnog razvoja. Realizacijom ovog projekta izgradit će se pristupna mreža u područjima bez komercijalnog interesa operatora, omogućit će se stanovnicima i poslovnim subjektima iz udaljenih, rjeđe naseljenih i slabije razvijenih područja Republike Hrvatske uvjeti kakvi su dostupni u urbanim i razvijenim područjima. Konkretno, projektima se želi povećati pokrivenost pristupnim mrežama sljedeće generacije koje omogućuju pristup internetu brzinama veće od 30 Mbit/s, odnosno da najmanje 50% kućanstava budu korisnici usluge s brzinom od 100 Mbit/s ili veće.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija, Grad Opuzen	Lokacija: dolina Neretve
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2026.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 100.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, javno-privatno partnerstvo

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Projekt razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja prihvatljivog za financiranje iz EU strukturnih fondova za područje Pelješca i otoka**

Razvoj digitalnoga gospodarstva djeluje kao pokretač gospodarskog rasta te izravno i neizravno utječe na otvaranje novih radnih mjesta i mogućnosti ulaganja. Dostupnost visokokvalitetne i moderne komunikacijske infrastrukture jedan je od osnovnih preduvjeta razvoja digitalnoga gospodarstva te ujednačenog i održivog regionalnog razvoja. Realizacijom ovog projekta izgradit će se pristupna mreža u područjima bez komercijalnog interesa operatora, omogućit će se stanovnicima i poslovnim subjektima iz udaljenih, rjeđe naseljenih i slabije razvijenih područja Republike Hrvatske uvjeti kakvi su dostupni u urbanim i razvijenim područjima. Konkretno, projektima se želi povećati pokrivenost pristupnim mrežama sljedeće generacije koje omogućuju pristup internetu brzinama veće od 30 Mbit/s, odnosno da najmanje 50% kućanstava budu korisnici usluge s brzinom od 100 Mbit/s ili veće.

Nositelj: Dubrovačko-neretvanska županija, Grad Korčula	Lokacija: poluotok Pelješac i otoci
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2026.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 100.000.000,00 HRK	

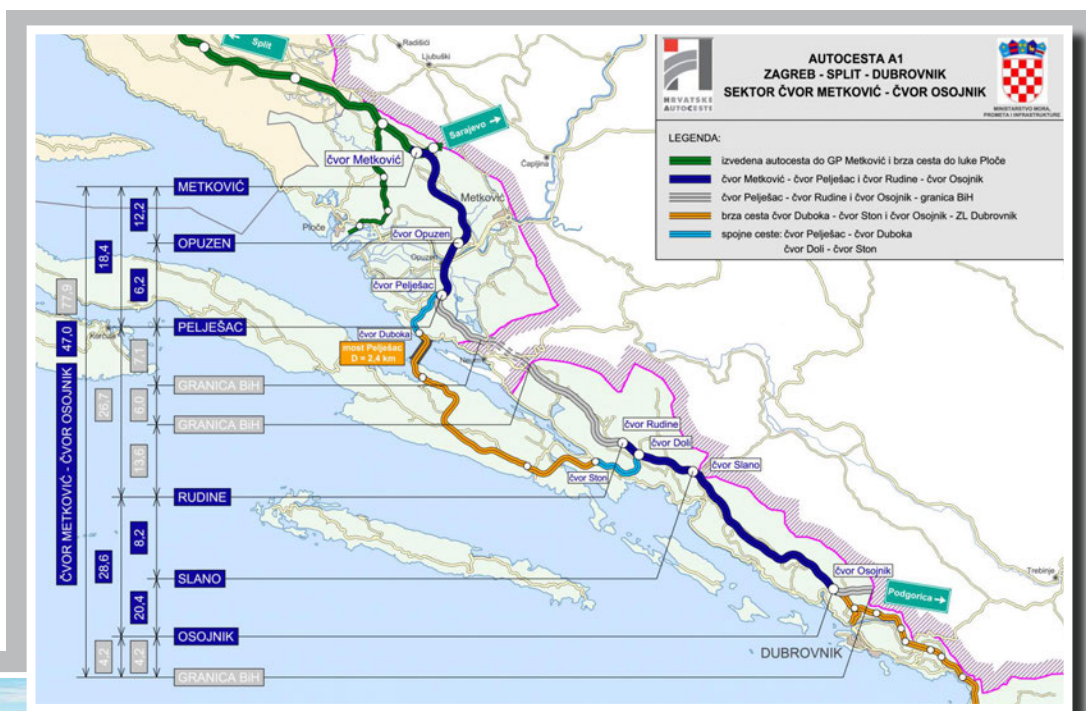
Planirani izvori financiranja: EU proračun, javno-privatno partnerstvo

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu
Strateški projekt: Komasacija Konavoskog polja

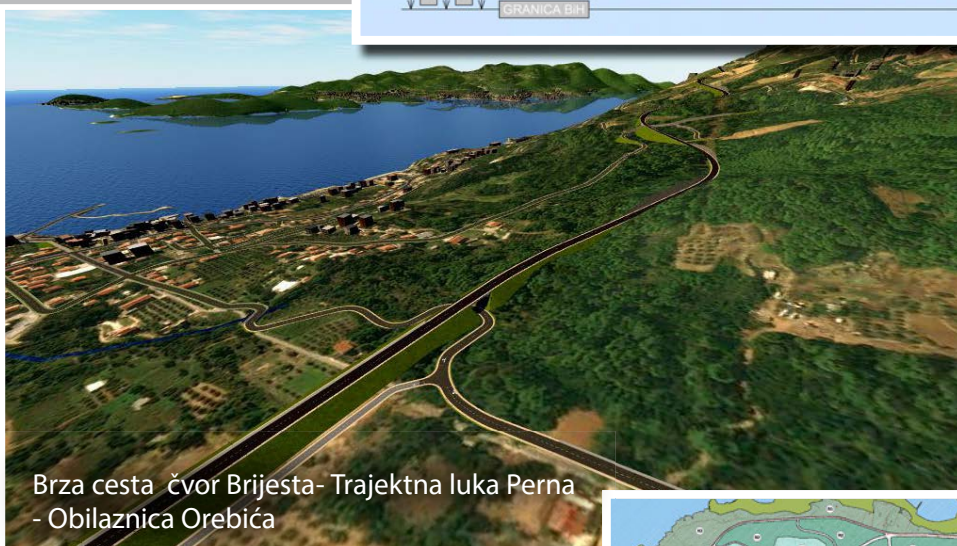
Ovom gospodarskom, a ujedno i demografskom mjerom želimo osigurati održivost lokalnih poljoprivrednika te povratak i ostanak mladih u ruralnom području koji se žele baviti i živjeti od poljoprivrede. Konavosko polje predstavlja izniman gospodarski poljoprivredni resurs za područje općine Konavle i Dubrovačko-neretvanske županije. Izradom plana navodnjavanja polja koje provode Hrvatske vode odredit će se značajne infrastrukturne smjernice važne za revitalizaciju polja i njihovu osnovnu namjenu. Ranije utvrđenim hodogramom aktivnosti određen je obuhvat Konavoskog polja koji će biti predmet komasacije. Provedbom komasacije odijelit će se državno od privatnog zemljišta te će jedno i drugo biti opremljeno cestovnom infrastrukturom i sustavom navodnjavanja. U pilot projekt uključeno je 130 hektara s preko 1200 vlasnika ili suvlasnika, pri čemu je država vlasnik ili suvlasnik od 60% do 70%.

Nositelj: Općina Konavle, Dubrovačko-neretvanska županija	Lokacija: općina Konavle
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2026.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 30.000.000,00 HRK	
Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, županijski proračun, lokalni proračun	

Strateški projekti važni za razvoj Dubrovačko-neretvanske županije čija provedba nije u nadležnosti Županije

Izvor: HAC

Izvor: HAC

Izvor: UPU Babin kuk

Izvor: Jadrolinija

Tablica 6. Opis strateških projekata važnih za razvoj Dubrovačko-neretvanske županije čija provedba nije u nadležnosti Županije

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Strateški projekt: Nacionalni pilot projekta navodnjavanja donje Neretve – Mobilna pregrada na rijeci Neretvi

Izgradnjom potporne infrastrukture u sektoru poljoprivrede osigurat će se učinkovitije upravljanje vodnim resursima; pristup vodi za navodnjavanje i mogućnost okrupnjavanja poljoprivrednih površina što će rezultirati učinkovitijom poljoprivrednom proizvodnjom. Izgradnja pregrade, konstruirane kao potopljena brana duljine 100 m, sastoji se od betonske konstrukcije i na nju zglobno vezanih mobilnih klapni. Osim centralne konstrukcije pregrade, u sklopu građevine predviđene su brodska prevodnica za svakodnevni prolaz brodova i riblja staza koja će omogućiti migracije riba u vrijeme kada je podignuta pregrada, te kompresorska stanica.

Nositelj: Hrvatske vode	Lokacija: dolina Neretve
Početak provedbe: 01. 01. 2022.	Završetak provedbe: 31. 12. 2026.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 470.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Strateški projekt: Višenamjenski kongresni centar Dubrovnik

Izgradnja i opremanje višenamjenskog kongresnog centra Dubrovnik – Dubrovačko-neretvanska županija je s ciljem iznalaženja odgovora na trenutačne potrebe u sektoru turizma te osnovne naznake budućeg smjera djelovanja, sukladno trenutačnim globalnim trendovima u MICE industriji, izradila potrebne studije te je odabrana lokacija budućeg kongresnog centra. Očekuju se ponuđeni modeli financiranja putem EU fondova, javno privatnog partnerstva ili financiranje uz pomoć Vlade RH s obzirom na odluku Vlade RH na sjednici održanoj u veljači 2019. u Dubrovniku, o utvrđivanju ovog projekta strateškim.

Nositelj: Ministarstvo turizma, Dubrovačko-neretvanska županija, Grad Dubrovnik	Lokacija: grad Dubrovnik
Početak provedbe: 2024.	Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 500.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, javno-privatno partnerstvo

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Naziv strateškog projekta: Izgradnja distribucijskog centra

Izgradnja mreže hladnjača najprihvatljivije je sustavno rješenje problema povezivanja velikog broja gospodarskih jedinica razasutih na širokom proizvodnom prostoru. Mrežom hladnjača troškovno bi se optimizirala opskrbeno-prodajna logistika voćara i povrćara s obiteljskih gospodarstava. Također bi se smanjili opći troškovi pojedinačne izgradnje, standardizirala bi se tehnologija i kvaliteta čuvanja prepoznatljive oznake za određenu vrstu voća i povrća u dolini Neretve.

Nositelj: Ministarstvo poljoprivrede	Lokacija: dolina Neretve
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2026.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 100.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, javno privatno partnerstvo

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti
Strateški projekt: Brza cesta Osojnik – Čilipi (Obilaznica Dubrovnika – brzi spoj grada Dubrovnika i Zračne luke)

Izgradnja brze ceste Osojnik – Čilipi sa spojnim cestama predstavlja suvremenu multifunkcionalnu cestovnu poveznicu visoke razine uslužnosti u osnovi između grada Dubrovnika i Zračne luke Čilipi kao glavnog težišta prometnog opterećenja. Njezin multifunkcijski karakter se nadalje ogleda u tome da ona istovremeno funkcionira i kao obilaznica grada Dubrovnika i okolnih naselja, te kao spoj svih okolnih naselja s gradom odnosno ostatkom županije. Nadalje, doprinosi unutarnjoj gradskoj povezanosti tvoreći tzv. prometni prsten, povezujući niz naselja u jednu urbanu cjelinu. Za Brzu cestu izrađena je Studija izvodljivosti koja je razmatrala nekoliko varijanti obilaska grada Dubrovnika i Župe dubrovačke, te utvrdila optimalnu varijantu za koju je utvrđena opravdanost prema EU kriterijima. Izvedbom ove brze ceste s deniveliranim čvorištima i pripadajućim spojnim cestama kao vezama prema gradu Dubrovniku i naseljima oko grada, kao i prema postojećoj državnoj cesti D8, te konačnim spajanjem na čvorištu Osojnik kao planiranom poveznicom na autocestu A1, unaprijedit će se prometni sustav u više aspekata:

- dislocirat će se tranzitni promet s oboda užeg gradskog prostora u periferni zaobalni koridor,
- najkraćim putem povezat će se cjelokupan širi prostor Dubrovnika na planirani koridor autoceste A1,
- skratit će se vrijeme i trošak putovanja između zračne luke i gravitirajućih destinacija, ponajprije grada,
- omogućit će se preoblikovanje sadašnje državne ceste D8 u prometnicu u službi lokalnog i turističkog prometa,
- generirat će se gospodarski i turistički rast.

Nositelj: Hrvatske ceste	Lokacija: grad Dubrovnik; općine Župa dubrovačka i Konavle
Početak provedbe: 2024.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 2.250.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti
Strateški projekt:
Autocesta A1 dionice 1 čvor Metković – Most Pelješac
Autocesta A1 dionica 2 čvor Doli – čvor Osojnik

Neizgrađena dionica Autoceste A1 (Zagreb – Split – Dubrovnik) od interregionalnog čvora Metković do čvora Osojnik, predstavlja ključni projekt u povezivanju grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske županije na TEN-T prometnu mrežu Hrvatske i Europe. Realizacija ove dionice autoceste A1 kroz Dubrovačko-neretvansku županiju otklonila bi sadašnju nezadovoljavajuću prometnu dostupnost grada Dubrovnika i županije do ostalog dijela Hrvatske i Europe, te bi u konačnici dovela krajnji jug države u ravnopravan ekonomski položaj s ostatkom Hrvatske i Europske unije. Sama trasa autoceste A1 kroz Dubrovačko-neretvansku županiju planira se u koridoru Jadransko-jonskog prometnog pravca, počevši od krajnje točke autoceste A1 dosegnute unutar RH, dakle od interregionalnog čvora Metković ide dalje kroz Neretvansku dolinu i onda kroz koridor Neumskog zaleđa ulazi u Dubrovačko primorje, te dalje napreduje zaobalnim koridorom pored primorskih naselja do neposredne blizine grada Dubrovnika, odnosno do čvorišta Osojnik.

Prema Strategiji prometnog razvoja RH i Glavnom planu Funkcionalne regije južna Dalmacija, za dionice ove autoceste između čvora Metković i Mosta Pelješac (kroz dolinu Neretve), te između čvora Doli i čvora Osojnik (kroz primorsko zaleđe) izrađena je studija izvodljivosti koja je pokazala opravdanost izvedbe ove autoceste te odredila financijske i vremenske okvire realizacije. Sadašnja razmatranja izuzimaju koridor kroz neumsko zaleđe, sve dok BiH ne postane članica EU, a umjesto ove dionice kao glavna cestovna poveznica krajnjeg juga Hrvatske koristit će se Most Pelješac, s brzom cestom preko Pelješca.

Trasa autoceste podijeljena je na dvije dionice:

1. dionica

- autocesta od čvora „Metković“ do čvora „Pelješac“, duljine 17,5 km
- brza cesta od čvora „Pelješac“ do čvora „Duboka“, duljine 4,45 km

2. dionice

- brza cesta od čvora „Ston“ do čvora „Doli“, duljine 5,5 km
- autocesta od čvora „Doli“ do čvora „Osojnik“, duljine 27,5 km
- spojna cesta od čvora „Slano“ do spoja na DC8 u Slanom, duljine 4,7 km.

S obzirom na trenutačno prometno opterećenje, izgradnja trase u poluprofilu autoceste sasvim zadovoljava potrebe postojeće prometne potražnje kao i prometne potražnje u bližoj budućnosti. Predviđena je dogradnja punog profila dionica koje su planirane kao autoceste, s odmakom od 20 godina nakon izgradnje poluprofila, što u najvećoj mjeri ovisi o budućim kretanjima prometnih tokova.

Nositelj: Hrvatske autoceste	Lokacija: Dubrovačko-neretvanska županija
Početak provedbe: 2024.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 9.000.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnost**Strateški projekt: Poboljšanje prometne povezanosti Korčule i Pelješca (Brza cesta čvor Brijesta – Trajektna luka Perna s obilaznicom Orebića)**

Planirana longitudinalna prometnica uzduž poluotoka Pelješca zajedno s lukama Perna na Pelješcu i Polačišta na Korčuli, te prirodnim nastavkom u trasi korčulanske državne ceste D118 Korčula – Vela Luka trebala bi činiti okosnicu prometne mreže Pelješca i Korčule, a radit će se u četiri etape. Predviđena je kao središnja prometnica koja povezuje sve gravitirajuće centre (veća naseljena mjesta i trajektna pristaništa) na poluotoku Pelješcu i otoku Korčuli, bilo izravno ili preko mreže kratkih poprečnih veza. Koridor planirane ceste počinje u deniveliranom čvoru Brijesta i vodi dijelom novim trasama (Brijesta – D414, obilaznica Janjina, Pijavičino – Potomje, obilaznica Orebić) i dijelom rekonstruiranom pelješkom cestom D414 do planirane luke Perna za vezu do planirane luke Polačišta, odakle se nastavlja planiranom spojnom državnom cestom do križanja s državnom cestom D118. Izvedbom koridora realizira se prometna veza koja najkraćim putem povezuje cjelokupan prostor Pelješca i Korčule sa županijskim središtem u Dubrovniku te ostvaruje veza na most Pelješac i autocestu A1. Planirani koridor u cijelosti preuzima funkciju postojeće D414 koja zbog općenito nezadovoljavajućih tehničkih elemenata i lošeg stanja, a bez mogućnosti značajnog poboljšanja, predstavlja najopasniju cestovnu dionicu u cijeloj županiji s aspekta sigurnosti odvijanja prometa.

ETAPA I: Obilaznica Orebića – 6.670 m

ETAPA II: Kozje ždrijelo – čvor Brijesta - 10.930 m;

ETAPA III: Kapetani – Kozje ždrijelo (Obilaznica Potomja i Pijavičinog) - 16.730 m;

ETAPA IV: Obilaznica Kapetana - 6.830 m

Nositelj: Hrvatske ceste	Lokacija: poluotok Pelješac
Početak provedbe: 2023.	Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 457.090.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Izgradnja prometnice od Ž6218 u naselju Prud do državne ceste D62 u naselju Nova Sela**

Prometna povezanost nužna je sastavnica kvalitete života, ali i nezaobilazan instrument ravnopravnog razvoja i bržeg prelijevanja gospodarskog rasta među regionalnim središtima koji istodobno proširuje mogućnosti i smanjuje troškove pristupa međunarodnim tržištima. Ulaganja u prometni sektor do 2027. godine omogućit će kvalitetan iskorak prema razvijenijim zemljama Europske unije te osnažiti regionalni geoprometni potencijal županije. Izgradnjom prometnice od Ž6218 u naselju Prud do državne ceste D62 u naselju Nova Sela u dužini 5,75 km postići će se bolja prometna povezanost te spoj područja Metkovića na mrežu autocesta.

Nositelj: Hrvatske ceste; Županijska uprava za ceste	Lokacija: dolina Neretve
Početak provedbe: 2024.	Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 57.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Pomorsko putnički terminal u Gružu**

Dio programa modernizacije luke Dubrovnik (Gruž) je i projekt međunarodnog putničkog terminala za putnike na kružnim putovanjima. Projektom je predviđena izgradnja sklopa objekata u kojem se nalaze: terminal za putnike na kružnim putovanjima, objekt s raznim uslužnim sadržajima (ugostiteljsko-turistički i trgovački sadržaji, financijske institucije, turističke agencije, zabavni sadržaji i ostali sadržaji koji mogu biti atraktivni turistima, posjetiteljima i drugim korisnicima) i kao treći dio sklopa garažni dio s autobusnim kolodvorom za potrebe grada Dubrovnika. Cilj ove investicije je prije svega podignuti razinu i kvalitetu usluga putnicima na kružnim putovanjima, te ih, kao i razinu sigurnosti svih usluga i postupaka, podići na razinu kakva se danas može sresti na modernim putničkim terminalima u putničkim lukama. Svojom modernom koncepcijom ovaj će terminal zadovoljiti sve važeće sigurnosne i druge domaće i međunarodne propise vezano za sigurnost operacija i postupanja s putnicima u domaćem i međunarodnom dijelu luke, kao i vezano za sigurnost brodova u luci.

Nositelj: Lučka uprava Dubrovnik	Lokacija: grad Dubrovnik
Početak provedbe: 2023.	Završetak provedbe: 2026.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 200.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: Javno-privatno partnerstvo

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Projekt Batahovina II**

Projekt Batahovina II nastavak je izgradnje i modernizacije operativne obale luke Dubrovnik u dužini od 400 metara s dvije trajektne rampe na području Batahovine, koja će se nadovezati na već izgrađenu obalu završenu u studenom 2011. godine. Osim nove operativne obale kojom će se osigurati potrebni prihvatni lučki kapaciteti predviđeno je i uklanjanje odnosno rušenje svih postojećih objekata te formiranje novog zaobalnog platoa u funkciji luke.

Nositelj: Lučka uprava Dubrovnik	Lokacija: grad Dubrovnik
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2026.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 200.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Izgradnja infrastrukture za hitnu helikoptersku medicinsku službu**

Na području županije planira se izgradnja i potpuno uređenje helidroma, odnosno njihovo opremanje za noćno slijetanje na otocima Lastovu i Mljetu, poluotoku Pelješcu te dolini Neretve, općini Dubrovačko primorje i gradu Dubrovniku.

Nositelj: ZZHRH	Lokacija: Dubrovačko-neretvanska županija
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: Vrijednost će biti poznata nakon izrade projektne dokumentacije.

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Naziv strateškog projekta: Izgradnja veza za naftne derivate i ukapljeni naftni plin u luci Ploče**

Postojeći tankerski privez u kanalu Vlaška izgrađen je 1981. godine i nije dovoljan za zadovoljavanje trenutnih i budućih potreba skladišnih terminala za tekuće terete u luci Ploče.

Izgradnjom novog tankerskog priveza terminala za tekuće terete omogućit će se pristup i pristajanje znatno većih brodova za prijevoz čistih naftnih derivata i UNP-a bez restrikcija u svim vremenskim uvjetima tj. brodova duljine od oko 230m, maksimalnog gaza do 15,0 m te ukupne nosivosti do 88.000 DWT.

Nositelj: Lučka uprava Ploče	Lokacija: grad Ploče
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2024.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 225.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti**Strateški projekt: Unaprjeđenje sigurnosti prometnog sustava – modernizacija flote povećanjem udjela energetski učinkovitijih plovila**

Planira se nabava putničko-linijskog broda na električno-solarni pogon (bez emisija štetnih plinova).

Ciljna skupina: Brodari u obalnom linijskom pomorskom prometu.

Linija: 807: Suđurađ – Lopud – Koločep – Dubrovnik.

Projekt se sastoji od sljedećih faza: nabava usluga projektiranja i gradnje, projektiranje i sve potrebne aktivnosti podrške, gradnja, ispitivanje i primopredaja broda.

Nositelj: Ministarstvo mora prometa i infstrukture	Lokacija: n/a
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2023.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 85.845.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun

Posebni cilj: 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice**Strateški projekt: Unaprjeđenje energetske infrastrukture Dubrovačko-neretvanske županije**

Projekti:

- KB 10(20)kV rasplet iz TS 220/110/35/10(20)kV Plat prema Župi dubrovačkoj i Konavlima
- TS 110/10(20) kV ZAMOŠĆE
- TS 110/10(20) kV LAPAD
- KB 10(20) kV RASPLET IZ TS 110/10(20) kV ZAMOŠĆE prema istoku i zapadu
- KB 10(20)kV rasplet iz TS 35/10(20)kV Ston i TS 35/10(20)kV Janjina
- KB 10(20)kV rasplet iz TS 110/35/10(20)kV Blato - Faza 2
- Rekonstrukcije transformatorskih stanica 35/10(20)kV kV Slano, Pločice i Orašac
- Polaganje novih 35(20)kV podmorskih kablinskih vodova na sljedećim dionicama: Korčula –Zamošće; Korčula – Lastovo; Pelješac – Mljet
- Polaganje 20kV podmorskog kabela Hodilje – Bistrina

NAPOMENA: Popis ne sadrži plan ulaganja HOPS-a (elektroprijenos)

Nositelj: HEP-ODS d.o.o. DP ELEKTROJUG	Lokacija: Dubrovačko-neretvanska županija
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 362.750.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: Vlastita sredstva, sredstva HOPS d.d., HEP-ODS d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o.

Posebni cilj: 4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru**Strateški projekt: Aktiviranje neiskorištene državne imovine**

Ovim aktivnostima evidentiraju se značajni prostori (zemljišta i prostornoplanskom dokumentacijom određeni akvatoriji) koji su u nadležnosti središnjih državnih tijela. Potrebno je da središnja državna tijela stave u funkciju gospodarskog razvoja predmetna područja, a planirane aktivnosti odnose se na pripremu potrebne dokumentacije i odnosnih studija. Županijska tijela u svakom dijelu predmetnih postupaka stoje na raspolaganju. Područja u državnom vlasništvu od turističkog značaja i luka posebne namjene od državnog značaja:

- Turističke zone: • Jurjeva luka, Lastovo • Rat, Dubrovačko primorje • Pinjevica 1 i 2, Mljet
- Luke posebne namjene od državnog značaja: • Pod cestom, Ploče • Kremena, Lastovo • Luka Kručica, Dubrovačko primorje

Nositelj: Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	Lokacija: Dubrovačko-neretvanska županija
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2026.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 1.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: Državni proračun

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Digitalizacija škola Dubrovačko-neretvanske županije**

Digitalna transformacija svih škola uređenjem i opremanjem učionica nastavnim pomagalicama i digitalizacija sustava obrazovanja za potrebe nastave na daljinu. Razvoj sustava E-Škola.

Nositelj: Ministarstvo znanosti i obrazovanja	Lokacija: Dubrovačko-neretvanska županija
Datum početka provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 7.600.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, županijski proračun

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Digitalizacija zdravstvenog sustava Dubrovačko-neretvanske županije (Telemedicina)**

Riječ je o uspostavi digitalnog zdravstvenog sustava povezivanjem Hitnih službi, Domova zdravlja, i Bolnica na području županije. Telemedicina – spoj tehnologije i medicine, koji omogućuje dijagnostiku, liječenje i kontrolu pacijenata na daljinu, predstavlja budućnost zdravstva. Putem telefona, elektroničke pošte i web kamere liječnici se svakodnevno povezuju s pacijentima i svojim kolegama, donoseći odluke o liječenju. Uz stalnu podršku ekspertnog mišljenja iz bolnica ili klinika, liječnici obiteljske medicine proširuju dijagnostičku uslugu te mogu na zadovoljavajući način procijeniti i liječiti bolesnike na primarnoj razini te lakše identificirati one koji zahtijevaju daljnje specijalističko liječenje i intervenciju.

Nositelj: Ministarstvo zdravstva	Lokacija: Dubrovačko-neretvanska županija
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 30.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, vlastita sredstva

Posebni cilj: 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu**Strateški projekt: Veletržnica u Metkoviću**

Sadašnja Veletržnica na prostoru uz Neretvu pod upravom je Hrvatskih voda i dio je inundacijskog pojasa koji služi za upravljanje vodama. Predloženi projekt obuhvaća kupnju zemljišta za izgradnju nove Veletržnice, izradu projektne dokumentacije i samu izgradnju. Nova Veletržnica omogućit će bolji plasman poljoprivrednih proizvoda i kvalitetniju prezentaciju lokalnih OPG-ova s multiplikatorskim efektom za cijelu dolinu Neretve.

Nositelj: Grad Metković	Lokacija: grad Metković
Početak provedbe: 2023.	Završetak provedbe: 2025.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 15.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, lokalni proračun

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Dom za starije i nemoćne osobe Dubrovnik**

Planira se izgradnja novog Doma za starije i nemoćne osobe u Dubrovniku, na lokaciji Medarevo-Hladnica u neposrednoj blizini Opće bolnice Dubrovnik. Projektom se predviđa smještaj 200 stalnih korisnika doma i 75 dnevnih korisnika usluga. Dom će biti opremljen restoranom, liječničkom ordinacijom, prostorima za fizikalnu terapiju te društvenim prostorima; višenamjenskom dvoranom, knjižnicom i *caffe* barom. Posebna pažnja posvećena je planiranju prostora za dnevne korisnike doma s nizom prostornih niša za društvene aktivnosti i dnevni odmor.

Nositelj: Grad Dubrovnik	Lokacija: grad Dubrovnik
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2024.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 198.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Multifunkcionalna dvorana Gospino polje 2025**

Izgradnjom nove dvorane u Gospinom polju Dubrovnik dobiva mogućnost organizacije dvoranskih sportskih natjecanja najviše kategorije te modernu multifunkcionalnu dvoranu za svakodnevno korištenje sportaša i rekreativaca, ali i za organizaciju brojnih manifestacija. Dubrovniku će se otvoriti cijeli spektar mogućnosti organizacije hrvatskih, europskih i svjetskih natjecanja i u drugim dvoranskim sportovima, što jamči i produžetak turističke sezone. Zajedno s postojećom dvoranom tvoriti će jedinstvenu cjelinu kapaciteta 4200 gledatelja za vrijeme velikih sportskih natjecanja i manifestacija.

Nositelj: Grad Dubrovnik	Lokacija: Grad Dubrovnik
Početak provedbe: 2022	Završetak provedbe: 2025
Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 338.000.000,00 HRK	

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, lokalni proračun

Posebni cilj: 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga**Strateški projekt: Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba s teškoćama u razvoju**

Briga i skrb o osobama s teškoćama u razvoju u županiji očituje se kroz prisutnost i naš doprinos u radu ustanova koje pružaju usluge i osiguravaju prava te brinu o osobama s teškoćama u razvoju. S ciljem unaprjeđenja kvalitete i dostupnosti društvenih usluga u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, a kako bi poboljšali kvalitetu življenja osobama s teškoćama u razvoju i njihovih obitelji, Grad Dubrovnik uz potporu Dubrovačko-neretvanske županije razvija projekt predmetnog Centra koji je u pripremnj fazi. Projekt osnivanja i izgradnje Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba s teškoćama u razvoju uvršten je u mandatne programe Grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske županije.

Nositelj: Grad Dubrovnik	Lokacija: Grad Dubrovnik
Početak provedbe: 2022.	Završetak provedbe: 2024.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: Vrijednost će biti poznata nakon izrade projektne dokumentacije.

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, županijski proračun, lokalni proračun.

Posebni cilj: 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice**Strateški projekt: Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje Dubrovačko-neretvanske županije**

Unaprijedit će se sustav javne vodoopskrbe i odvodnje i pročišćavanja komunalnih otpadnih voda na području jedinica lokalne samouprave u DNŽ.

Posebna pozornost posvetit će se učinkovitoj reorganizaciji sektora vodnih usluga radi poboljšanja djelotvornosti i održivosti.

Povećat će se ulaganja u modernizaciju i proširenje vodovodne mreže, sustava javne odvodnje i uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda te odvodnju bujičnih voda na području općina i gradova u DNŽ, te će se ulagati u programe smanjenja gubitaka vode iz vodoopskrbnih sustava.

Nositelj: NPKLM vodovod d.o.o., Vodovod Dubrovnik d.o.o., Vodovod d.o.o. Blato, Vodovod i odvodnja d.o.o. Orebić, Izvor Oras d.o.o. Trpanj	Lokacija: Dubrovačko-neretvanska županija
Početak provedbe: 2022	Završetak provedbe: 2027

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 800.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun, vlastita sredstva

Posebni cilj: 3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine**Strateški projekt: Revitalizacija obrambenih utvrda grada Korčule**

Dubrovačko-neretvanska županija ima izniman kulturni kapital koji je temelj njezinog identiteta i jedan od najznačajnijih potencijala za snažniji rast u budućnosti. Kao i u prethodnom financijskom razdoblju, očuvanje kulturne baštine jedan je od razvojnih prioriteta. Nastavit će se s ulaganjima u očuvanje, prezentaciju, promociju i turističku valorizaciju kulturne baštine. Projektom se planira revitalizacija južnog dijela gradskih zidina i izdvojene utvrde Forteca (kula sv. Vlaha). Južni gradski zid čine Velika i mala kneževa kula, Knežev dvor, Ljetna pozornica, kula Revelin, Arsenal i kula Svih svetih. Sve te utvrde povezuje južni gradski zid na kojem bi se uredila šetnica odnosno ophod. Projekt obuhvaća građevinsku rekonstrukciju, unutarnje uređenje i opremanje objekata te uspostavu interpretacijskih centara.

Nositelj: Grad Korčula	Lokacija: grad Korčula
Početak provedbe: 2023.	Završetak provedbe: 2027.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta: 150.000.000,00 HRK

Planirani izvori financiranja: EU proračun, državni proračun

Tablica 7. Terminski plan provedbe strateških projekata Dubrovačko-neretvanske županije

Naziv projekta / Godina trajanja	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Strateški projekti u nadležnosti Dubrovačko-neretvanske županije i povezanih tijela						
1. Lječilišni centar Vela Luka – razvoj zdravstvenog turizma kroz unaprjeđenje javnozdravstvene turističke infrastrukture i popratnih sadržaja						
2. Nacionalni pilot projekta navodnjavanja donje Neretve – podsustav Koševo-Vrbovci						
3. Centar za poljoprivredu u dolini Neretve						
4. Ribarska luka Vela Luka						
5. Regionalni centar kompetentnosti za turizam i ugostiteljstvo Dubrovačko-neretvanske županije						
6. Razvoj mreže specijaliziranih inkubatora Dubrovačko-neretvanske županije						
7. Dom za starije i nemoćne osobe „Domus Christi“						
8. Izgradnja, rekonstrukcija i nadogradnja osnovnih škola Dubrovačko-neretvanske županije						
9. Izgradnja, rekonstrukcija i nadogradnja srednjih škola Dubrovačko-neretvanske županije						
10. Unaprjeđenje standarda i modernizacija zdravstvenih usluga Opće bolnice Dubrovnik						
11. Energetska obnova OB Dubrovnik						
12. Izgradnja trajektne luke Perna						
13. Produljenje i rekonstrukcija Luke Prigradica						
14. Uspostava interpretacijsko-edukacijsko-istraživačkog centra zaštićenih prirodnih vrijednosti doline Neretve						
15. Izgradnja spojne ceste od županijske ceste Ž6224 do državne ceste D118						
16. Rekonstrukcija županijske ceste Ž6215 od spoja s budućom obilaznicom Orebića (D414) do nove trajektne luke otvorene za javni promet „Perna“, l = 1,3 km						
17. Izgradnja komunalnih vezova na području Dubrovačko-neretvanske županije						
18. Projekt razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja prihvatljivog za financiranje iz EU strukturnih fondova za područje doline Neretve						
19. Projekt razvoja infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja prihvatljivog za financiranje iz EU strukturnih fondova za područje Pelješca i otoka						
20. Komasacija Konavoskog polja						

Naziv projekta / Godina trajanja	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Strateški projekti važni za razvoj Dubrovačko-neretvanske županije čija provedba nije u nadležnosti Županije						
1. Nacionalni pilot projekt navodnjavanja donje Neretve – Mobilna pregrada na rijeci Neretvi						
2. Višenamjenski kongresni centar Dubrovnik						
3. Izgradnja distribucijskog centra						
4. Brza cesta Osojnik – Čilipi (Obilaznica Dubrovnika – brzi spoj grada Dubrovnika i Zračne luke)						
5. Autocesta A1 dionica 1 Čvor Metković – Most Pelješac i Autocesta A1 dionica 2 Čvor Doli – Čvor Osojnik						
6. Poboljšanje prometne povezanosti Korčule i Pelješca (Brza cesta čvor Brijesta – Trajektna luka Perna s obilaznicom Orebića)						
7. Izgradnja prometnice od Ž6218 u naselju Prud do državne ceste D62 u naselju Nova Sela						
8. Pomorsko putnički terminal u Gružu						
9. Projekt Batahovina II						
10. Izgradnja infrastrukture za hitnu helikoptersku medicinsku službu						
11. Izgradnja veza za naftne derivate i ukapljeni naftni plin u luci Ploče						
12. Unaprjeđenje sigurnosti prometnog sustava – modernizacija flote povećanjem udjela energetske učinkovitijih plovila						
13. Unaprjeđenje energetske infrastrukture Dubrovačko-neretvanske županije						
14. Aktiviranje neiskorištene državne imovine						
15. Digitalizacija škola Dubrovačko-neretvanske županije						
16. Digitalizacija zdravstvenog sustava Dubrovačko-neretvanske županije (telemedicina)						
Strateški projekti važni za razvoj Dubrovačko-neretvanske županije čija provedba nije u nadležnosti Županije – nositelji JLS-ovi						
1. Veletržnica u Metkoviću						
2. Dom za starije i nemoćne osobe Dubrovnik						
3. Multifunkcionalna dvorana Gospino polje 2025.						
4. Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba s teškoćama u razvoju						
5. Unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje Dubrovačko-neretvanske županije						
6. Revitalizacija obrambenih utvrda grada Korčule						

The page features two large, thick, blue brushstrokes that curve across the top and sides of the page. The background is a solid light gray. The text is centered and written in a bold, white, sans-serif font.

**VII. INDIKATIVNI FINANCIJSKI
OKVIR S PRIKAZOM FINANCIJSKIH
PRETPOSTAVKI ZA PROVEDBU
POSEBNIH CILJEVA PLANA RAZVOJA**

Tablica 8. Financijski okvir Plana razvoja DNŽ

PC	Naziv posebnog cilja	Ukupan proc. trošak provedbe	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Programi u proračunu DNŽ-a
1.1.	Unaprjeđenje poslovnog okruženja	136.294.000	3.873.000	14.073.000	21.073.000	21.125.000	28.200.000	47.950.000	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva Program 1301 Aktivnosti centra za poduzetništvo Program 1302 Razvoj turizma Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (Poduzetnički inkubator i RCK)
1.2.	Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu	15.170.620	3.995.620	2.190.000	2.190.000	2.245.000	2.275.000	2.275.000	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva Program 1301 Aktivnosti centra za poduzetništvo Program 1302 Razvoj turizma Program 1303 Projekt energetske učinkovitosti Program građenja (GIS- sustav dlig, Županije) Program 1309 EU projekti DUNEa
1.3.	Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	1.063.697.576	43.841.760	56.329.408	226.326.408	275.200.000	285.650.000	176.350.000	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva Program 1302 Razvoj turizma Program 1304 Upravljanje pomorskim dobrom na području DNŽ Program 1305 Program Razvoja poljoprivrede i agroturizma Program 1306 Lovstvo, marikultura i ribarstvo Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj (Centar za polj. Donja Neretva) Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj (Koševo Vrbovci) Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (Lječilišni centar Vela Luka) Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (navodnjavanje kriških polja) Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (kongresni centar - MINT) Program 1309 EU projekti DUNEa
2.1.	Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga	5.935.604.049	946.889.294	984.037.819	998.169.234	1.011.169.234	1.005.169.234	990.169.234	Program 1200 Promicanje kulture Program 1201 Razvoj športa i rekreacije Program 1202 Odgoj i obrazovanje Program 1203 Zdravstvo Program 1204 Socijalna skrb Program 1205 Međugeneracijska solidarnost i branitelji Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelje - Domus Christi Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelje - Ruka prijatelji Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelje - unapred. Stand.i mod.usl. OB Dub. Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelje - DZ Metković Program 1212 EU program ustanova u zdravstvu iznad standarda - Ambulata Cavtat Program 1209 Zakonski standard ustanova u zdravstvu Program 1210 Zakonski standard ustanova u socijalnoj skrbi Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport- izgradnja škol.šport.dvorane Ston Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport- ugradnja škol. Kuhinje OŠ Orebić Prog.1208 prog.ustanova u obraz.iznad stand.-energ.obrn.škola (Opuzen,M.Pavlinović,uč.dom DU) Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport - izgr.rekons. i nadogradnja OŠ Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport - izgr.rekons. i nadogradnja SŠ Program 1207 Zakonski standard ustanova u obrazovanju Program 1208 Program ustanova u obrazovanju iznad standarda Program 1211 Zakonski standard domova za starije osobe Program 1212 Program ustanova u zdravstvu iznad standarda Program 1213 Program ustanova u socijalnoj skrbi iznad standarda Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelje

PC	Naziv posebnog cilja	Ukupan proc. trošak provedbe	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Programi u proračunu DNŽ-a
2.2.	Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	10.459.090	3.999.090	1.292.000	1.292.000	1.292.000	1.292.000	1.292.000	Program 1309 EU projekti Dunea Program 1202 Odgoj i obrazovanje Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulturu i sport
2.3.	Poticanje demografskog razvoja	45.244.788	7.540.798	7.540.798	7.540.798	7.540.798	7.540.798	7.540.798	Program 12505 Medugeneracijska solidarnost i branitelji Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulturu i sport Program 1202 Odgoj i obrazovanje
3.1.	Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice	654.649.663	39.436.163	69.153.500	147.240.000	132.940.000	132.940.000	132.940.000	Program 1208 Program ustanova u obrazovanju iznad standarda Program 1309 EU projekti Dunea Program 1501 Unaprjeđenje zaštite okoliša i prirode Program 1505 Program gospodarenje otpadom Program 1500 Sufinanciranje programa i projekata JLS komunalne infrastruktura i vodooskrba Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelji - energ.obnova OB Dub. Program 1502 EU projekti UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i kom. Poslove
3.2.	Poboljšanje unutarnje i vanjske poveznosti te zelene mobilnosti	39.005.000	14.705.000	5.700.000	6.000.000	6.000.000	3.200.000	3.400.000	Program 1304 Upravljanje pomorskim dobrom na području DNŽ Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (zel.inf.-Cikloturizam)
3.3.	Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	165.466.710	11.274.175	18.058.192	34.514.935	35.415.856	32.861.435	33.342.117	Program 1504 EU projekti Javna ustanova za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ Program 1503 - Redovna djelatnost JU za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode Program 1504 EU projekti Javna ustanova za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ Program 1309 EU projekti Dunea
4.1.	Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru	388.607.105	86.301.273	67.265.185	61.874.180	57.255.489	57.505.489	58.405.489	1102 Međunarodna i regionalna suradnja i suradnja sa lokalnom samoupravom 1105 Međunarodni projekti 1106 Zajednički troškovi upravnih tijela DNŽ Program 1400 Program građenja Program 1403 Program prostornog planiranja i održivog razvoja JU za prostorno uređenje Program 1402 Redovna djelatnost JU za prostorno uređenje Program 1308 Redovna djelatnost DUNEa Program 1309 EU projekti Dunea Program 1401 Program prostornog planiranja Program 1600 Zajednički stručni i administrativni poslovi Program 1701 Imovinsko pravni poslovi
4.2.	Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije	121.369.527	15.839.527	3.140.000	3.140.000	29.000.000	41.500.000	28.750.000	Program 1104 Organizacija sustava civilne zaštite Program 1105 Međunarodni projekti
4.3.	Razvoj otoka								Za provedbu posebnog cilja 4.3. ne planiraju se posebne stavke u proračunu Županije, već će se provedba aktivnosti ostvarivati kroz realizaciju proračunskih programa koji se odnose na ostale posebne ciljeve. U sljedećem razdoblju će biti izrađena teritorijalna strategija za otoke s za sada nepoznatom financijskom alokacijom.
4.4.	Razvoj ostalih geografskih područja od posebnog interesa								Za provedbu posebnog cilj 4.4. ne planiraju se posebne stavke u proračunu Županije, već će se provedba aktivnosti ostvarivati kroz realizaciju proračunskih programa koji se odnose na ostale posebne ciljeve.
	UKUPNO:	8.575.568.128	1.177.695.700	1.228.779.902	1.509.360.555	1.579.183.377	1.598.133.956	1.482.414.638	

Županijski centar za gospodarenje otpadom

PC	Naziv posebnog cilja	Ukupan procijenjeni trošak provedbe	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Programi u proračunu DNŽ-a
3.1.	Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice	366.850.000	98.030.000	179.610.000	89.210.000	-	-	-	Program ŽCGO

Izvanproračunski korisnici

PC	Naziv posebnog cilja	Ukupan procijenjeni trošak provedbe	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Programi u proračunu DNŽ-a
1.3.	Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	40.000.000	20.000.000	20.000.000	-	-	-	-	Program ŽLU - ribarska luka
3.2.	Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti	826.755.000	206.300.000	226.100.000	159.100.000	122.255.000	56.500.000	56.500.000	Program ŽLU - trajektna luka Perna i Prigradica Program ŽLU - komunalni vezovi Program ŽLU - ostali razvojni projekti Program ŽUC - izgradnja i rekonstrukcija cesta, strateški projekti Program ŽUC - ostali razvojni projekti

Ukupan procijenjeni trošak provedbe	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
UKUPNO PRORAČUNSKI KORISNICI	8.575.568.128	1.228.779.902	1.509.360.555	1.579.183.377	1.598.133.956	1.482.414.638
ŽCGO	366.850.000	179.610.000	89.210.000	0	0	0
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI	866.755.000	246.100.000	159.100.000	122.255.000	56.500.000	56.500.000
UKUPNO SVI	9.809.173.128	1.654.489.902	1.757.670.555	1.701.438.377	1.654.633.956	1.538.914.638

VIII. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE PLANA RAZVOJA

Okvir za vrednovanje Plana razvoja

Vrednovanje je neovisna ocjena procesa izrade akta strateškog planiranja (prethodno vrednovanje), provedbe (srednjoročno vrednovanje) i postignutih razvojnih učinaka i rezultata po isteku njegove provedbe (naknadno vrednovanje). Kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja propisani su Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja (NN br. 66/19).

Slijedeći odredbe Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja, 20. siječnja 2021. godine Dubrovačko-neretvanska županija donosi odluku o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe s indikativnim Planom vrednovanja. U nastavku postupka imenuje se tijelo odgovorno za postupak vrednovanja (predsjednik, dopredsjednik i članovi Odbora za vrednovanje) čija je uloga, uz DNŽ, osigurati sukladnost postupka vrednovanja s projektnim zadatkom, planom vrednovanja, olakšati pristup potrebnim informacijama i osigurati kvalitetu vrednovanja. Postupak rada Odbora za vrednovanje uređen je Opisom djelovanja Odbora.

Odlukom nositelja izrade, postupke vrednovanja (prethodno, srednjoročno i naknadno vrednovanje) Plana razvoja, kao neovisne usporedbe i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka, provodi vanjska stručna institucija odabrana u postupku javne nabave.

Postupak prethodnog (ex-ante) vrednovanja Plana razvoja

Sveučilište u Dubrovniku kao odabrani provoditelj postupka prethodnog vrednovanja provelo je postupak u više faza. Tijekom prve faze vrednovanja provedena je ocjena analitičkog dijela kao temeljne podloge za izradu Plana razvoja. Na temelju dostavljenih komentara izvršene su nadopune osnovne analize. Nakon toga započela je druga faza vrednovanja koja uključuje ocjenu strateškog okvira (vizija, prioriteta, posebni ciljevi i mjera). Kao i u prethodnoj fazi, svi komentari i prijedlozi nositelja vrednovanja su razmotreni te su izrađene dopune teksta Plana razvoja. U zadnjoj, trećoj fazi vrednovanja, ocijenila se treća faza, kvaliteta cjelovitog dokumenta te je izrađivač Plana sukladno nalazima vrednovanja pripremio konačne dopune teksta. Nakon što je Odbor za vrednovanje odobrio konačno izvješće postupka vrednovanja, isto je objavljeno na internetskim stranicama DNŽ.

Okvir za praćenje i izvještavanje o provedbi Plana razvoja

Praćenje provedbe akta strateškog planiranja je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe aktom definiranih ciljeva i mjera. Izvještavanje o provedbi akta strateškog planiranja je proces pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na nacionalnoj razini i razini lokalne i područne (regionalne) samouprave te široj javnosti o statusu provedbe predmetnog akta.

Praćenje i izvještavanje temelji se na načelima strateškog planiranja i upravljanja razvojem iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. Rokovi i postupci praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/19).

Ciljevi praćenja i izvještavanja

- sustavno praćenje uspješnosti provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja;
- učinkovito upravljanje provedbom akata strateškog planiranja i kontinuirano unaprjeđivanje javne politike korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja;
- pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i revizije akata strateškog planiranja kroz analizu učinka, ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera;
- utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe planskih dokumenata,
- povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata; i
- osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvještavanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava.

Popis tablica

Tablica 1. Promjena procijenjenog broja stanovnika u DNŽ u razdoblju 2008. – 2018.	15
Tablica 2. Broj i udio starijih osoba u odabranim pravima iz sustava socijalne skrbi u 2015. i 2019.	16
Tablica 3: Popis razvojnih prioriteta, posebnih ciljeva i mjera Plana razvoja DNŽ 2021.-2027.	66
Tablica 4. Usklađenost strateškog okvira DNŽ s Nacionalnom razvojnom strategijom.	69
Tablica 5. Opis strateških projekata u nadležnosti Dubrovačko-neretvanske županije i povezanih tijela	74
Tablica 6. Opis strateških projekata važnih za razvoj Dubrovačko-neretvanske županije čija provedba nije u nadležnosti Županije	81
Tablica 7. Terminski plan provedbe strateških projekata Dubrovačko-neretvanske županije.	89
Tablica 8. Financijski okvir Plana razvoja DNŽ	91

Popis slika

Slika 1. Broj rođenih na 100 umrlih, prosjek 2016.-2018.	16
Slika 2. Pokazatelji razvijenosti poduzetništva u DNŽ za 2018.g. (RH=100)	20
Slika 3. Stopa nezaposlenosti u 2013. i 2019. po županijama	21
Slika 4. Poduzetničke zone u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	23
Slika 5. Stopa odvojenog sakupljanja komunalnog otpada JLS-ova u 2020. (%)	25
Slika 6. Prikaz trase Pelješkog mosta i spojnih cesta te stonske obilaznice	26
Slika 7. Prikaz autoceste i brzih cesta na području DNŽ	27
Slika 8. Fiskalni kapaciteti lokalnih i županijskih jedinica	29

Prilog 1: Predložak za izradu Plana razvoja

Prilog 2: Opis mjera

Prilog 3: Sažetak nalaza prethodnog vrednovanja

Prilog 4: Sažetak rezultata postupka savjetovanja s zainteresiranom javnošću

Prilog 5: Članovi radnih tijela za izradu Plana razvoja

PRILOZI

Prilog 1. DNŽ plan razvoja

Prilog 1. DNŽ plan razvoja							
NOSITELJ IZRADE AKTA:		Dubrovačko neretvanska županija				NAZIV AKTA:	
Razvojni smjer NRS-a 2030.		RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo			Strateški cilj NRS-a 2030.		
Doprinos provedbi nadređenog akta strateškog planiranja		Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine					
Popis posebnih ciljeva							
Redni broj posebnog cilja	Pokazatelj učinka NRS-a 2030.	Naziv cilja sektorske/ višesektorske strategije	Naziv i ciljna vrijednost pokazatelja učinka sektorske/ višesektorske strategije	Naziv posebnog cilja	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda
1	Regionalni indeks konkurentnosti (EU)*	SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti	38	1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja	Saldo robne razmjene (OI.02.1.09)	- 268,0 mil. kn (2019)	- 180,0 mil. kn
					Bruto investicije u dugotrajnu imovinu (u % BDP-a) (OI.02.1.05)	15,6% (2018)	18,0% (2027)
2	Europska ljestvica uspjeha u inoviranju	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	< 18. mjesta	1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu	Bruto investicije u intelektualnu imovinu (OI.02.4.27)	17,7 mil. kn (2019.)	30 mil. kn
					Broj priznatih patenata (OI.02.9.43)	-	20 (kumulativ 2021.-2027.)
					Prihod po zaposlenom (OI.02.4.26)	554,198 kn (2018.)	>700.000 kn
3	Produktivnost rada u poljoprivredi	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	10.000,00 eura/ GJR*	1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	Indeks turističke razvijenosti JLS (OI.02.8.50)	I. kategorija 2; II. kategorija 12; III. kategorija 5; IV. kategorija 2; 0. kategorija: 1 (IZTZG)	I. kategorija 4; II. kategorija 13; III. kategorija 4; IV. kategorija 1; 0. kategorija: 0
					Područje pod ekološkom poljoprivredom u (OI.02.12.10)	791 ha (2020.)	1000 ha
					Poljoprivredna površina pod navodnjavanjem (OI.02.12.02)	310 ha (2021.)	1200 ha
4	Očekivani broj godina zdravog života	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	> 64 godine žene > 64 godine muškarci	2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga	Gustoća liječnika na 10.000 stanovnika (OI.02.5.04)	12,5	13
					Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.3.63)	421,1 kn (2019.)	> 450,0 kn
					Rashodi za sport JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.13.31)	523,0 kn (2019.)	> 600,0 kn
5	Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine)	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi	75%	2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	Rashodi za odgojno-obrazovni sustav JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.2.58)	1.002,0 kn (2019.)	1.200,00 kn
					Broj učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja (OI.02.2.56)	1.299 (2020.)	1.500
6	Stopa totalnog fertiliteta	SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	1,8 djece	2.3. Poticanje demografskog razvoja	Vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih) (OI.02.3.66)	93,53	94,0
					Saldo ukupne migracije, po županiji (OI.02.3.67)	363 (2020.)	1.500
7	Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	0,364	3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice	Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge (OI.02.6.64)	10.138	20.000
					Rashodi za zaštitu okoliša na području županije, po stanovniku (OI.02.6.62)	679,0 (2019.)	> 800,0

SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo

BDP po stanovniku prema paritetu
kupovne moći, u % prosjeka EU-a

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

Popis posebnih ciljeva

Popis mjera za provedbu posebnog cilja	Ukupan procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja	Planirani izvor financiranja u proračunu JP(R)S	Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)	Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)	SDG
1.1.1. Potpore za unapređenje kvalitete i tržišne prepoznatljivosti proizvoda i usluga 1.1.2. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i potpornih programa 1.1.3. Poticanje ulaganja i umrežavanja poduzetnika	136.294.000,00 kn	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva Program 1301 Aktivnosti centra za poduzetništvo Program 1302 Razvoj turizma Program 1309 EU projekti DUNEA	NE		8
1.2.1. Podrška ulaganjima u energetske učinkovitost i korištenje OIE u gospodarstvu 1.2.2. Poticanje digitalizacije, tehnološke modernizacije i inovativnosti gospodarstva 1.2.3. Razvoj kulturnih i kreativnih industrija	15.170.620,00 kn	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva Program 1301 Aktivnosti centra za poduzetništvo Program 1302 Razvoj turizma Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (Poduzetnički inkubator i RCK)	DA	DA	9
1.3.1. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom 1.3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma 1.3.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	1.103.697.576,00 kn	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva Program 1302 Razvoj turizma Program 1304 Upravljanje pomorskim dobrom na području DNŽ Program 1305 Program Razvoja poljoprivrede i agroturizma Program 1306 Lovstvo, marikultura i ribarstvo Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj (Centar za polj. Donja Neretva) Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj (Koševo Vrbovc) Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (Lječilišni centar Vela Luka) Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (navodnjavanje krških polja) Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (kongresni centar - MINT) Program 1309 EU projekti DUNEA IZVANPRORAČUNSKI - Program ŽLU - Ribarska luka Vela Luka	DA	DA	2 15
2.1.1. Unapređenje obrazovne infrastrukture, kvalitete programa i ljudskih resursa u obrazovanju 2.1.2. Unapređenje zdravstvenih usluga i skrbi 2.1.3. Osnježavanje sustava socijalne uključenosti 2.1.4. Poticanje kulturnog stvaralaštva 2.1.5. Unapređenje sportske i rekreacijske infrastrukture i programa	5.935.604.049,00 kn	Program 1200 Promicanje kulture Program 1201 Razvoj športa i rekreacije Program 1202 Odgoj i obrazovanje Program 1203 Zdravstvo Program 1204 Socijalna skrb Program 1205 Medugeneracijska solidarnost i branitelji Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelj i branitelje - Domus Christi Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelj i bran. Cent. za djecu s pot. u raz.-Ruka prijatelj Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelj i branitelje - unapred. Stand.i mod.usl OB Dub. Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelj i branitelje - DZ Metković Program 1212 EU program ustanova u zdravstvu iznad standarda - Ambulata Cavtat Program 1209 Zakonski standard ustanova u zdravstvu Program 1210 Zakonski standard ustanova u socijalnoj skrbi Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulturu i sport- izgradnja škol.šport.dvorane Ston Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulturu i sport- ugradnja škol. Kuhinje OŠ Orebić Prog.1208 prog.ustanova u obraz.iznad stand.-energ.obn.skola (Opuzen,M.Pavlinović,uč.dom DU) Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulturu i sport - izgr.rekons. i nadogradnja OŠ Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulturu i sport - izgr.rekons. i nadogradnja SŠ Program 1207 Zakonski standard ustanova u obrazovanju Program 1208 Program ustanova u obrazovanju iznad standarda Program 1211 Zakonski standard domova za starije osobe Program 1212 Program ustanova u zdravstvu iznad standarda Program 1213 Program ustanova u socijalnoj skrbi iznad standarda Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelj i branitelje	NE	DA	1 3 4
2.2.1. Osnježavanje suradnje između obrazovnih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave 2.2.2. Razvoj strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja 2.2.3. Jačanje županijskih i lokalnih kapaciteta za intervencije na tržištu rada	10.459.090,00 kn	Program 1309 EU projekti Dunea Program 1202 Odgoj i obrazovanje Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulturu i sport	NE	NE	4
2.3.1. Planiranje i provedba aktivnosti za poboljšanje demografskih prilika 2.3.2. Jačanje politike stanovanja u funkciji demografske obnove	45.244.788,00 kn	Program 12505 Medugeneracijska solidarnost i branitelji Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulturu i sport Program 1202 Odgoj i obrazovanje	NE	NE	3
3.1.1. Unapređenje gospodarenja vodama i otpadom 3.1.2. Unapređenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije 3.1.3. Razvoj sustava praćenja, obrazovanja i informiranja o okolišu	1.021.499.663,00 kn	Program 1208 Program ustanova u obrazovanju iznad standarda Program 1309 EU projekti Dunea Program 1501 Unapređenje zaštite okoliša i prirode Program 1505 Program gospodarenje otpadom Program 1500 Sufinanciranje programa I projekata JLS komunalne infrastrukture i vodooskrba Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelj i branitelje - energ.obnova OB Dub. Program 1502 EU projekti UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i kom. Poslove IZVANPRORAČUNSKI Program ZCGO: 366.850.000 kn	DA	DA	7 13

Redni broj	Pokazatelj učinka NRS-a 2030.	Naziv cilja sektorske/ višesektorske strategije	Naziv i ciljna vrijednost pokazatelja učinka sektorske/ višesektorske strategije	Naziv posebnog cilja	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda
8	Indeks globalne konkurentnosti (GCI), komponentna „Infrastruktura“	SC 10. Održiva mobilnost	< 28. mjesta	3.2. Pобоljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti	Broj kućanstva sa širokopojasnim pristupom internetu (OI.02.7.05)	32.587	> 45.000
9	Stopa recikliranja komunalnog otpada	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	0,55	3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	Područje Natura 2000 područja pod obvezama zaštite, održavanja i obnove (udio kopnene površine pod zaštitom) (OI.02.6.46)	56,59%	> 60,0%
					Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.13.31)	386,0 kn (2019.)	> 450,0 kn
10	Indeks globalne konkurentnosti (GCI) - Stup 1. „Institucije“	SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	< 60. mjesta	4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru	Udio stanovništva zadovoljan posljednjim iskustvom korištenja javnih usluga (OI.02.14.09)	-	80%
					Ukupni proračunski prihodi poslovanja JLP(R)S, po stanovniku (OI.02.14.54)	9.358 kn (2019.)	> 12.000 kn po stanovniku
					Broj udruga civilnog društva na 10.000 stanovnika (OI.02.13.30)	107,7	> 120
11	Pojava kriminala, nasilja ili vandalizma po postotku prijave	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj	Ostati najbolji u EU	4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije	Postotak požarne intervencije unutar vremenskog cilja (8 minuta) (OI.02.16.67)	-	90%
					Vrijeme odgovora hitne službe unutar cilja (8 minuta) (OI.02.16.68)	-	60%
12	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku	SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	2,5	4.3. Razvoj otoka	-	-	-
13	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku	SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	2,5	4.4. Razvoj ostalih područja s razvojnim posebnostima	-	-	-

Popis mjera za provedbu posebnog cilja	Ukupan procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja	Planirani izvor financiranja u proračunu JP(R)S	Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)	Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)	SDG
3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture 3.2.2. Poboljšanje digitalne infrastrukture 3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu	865.760.000,00 kn	Program 1304 Upravljanje pomorskim dobrom na području DNŽ Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (zel.inf.-Cikloturizam) IZVANPRORAČUSNKI: 826,755,000.00 KN Program ŽLU - trajektna luka Perna i Prigradica Program ŽLU - komunalni vezovi Program ŽLU - ostali razvojni projekti Program ŽUC - izgradnja i rekonstrukcija cesta, strateški projekti Program ŽUC - ostali razvojni projekti	DA	DA	9
3.3.1. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne baštine 3.3.2. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje kulturne baštine i kulturnog krajolika	165.466.710,00 kn	Program 1504 EU projekti Javna ustanova za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ Program 1503 - Redovna djelatnost JU za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode Program 1504 EU projekti Javna ustanova za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ Program 1309 EU projekti Dunea	DA	NE	16
4.1.1. Jačanje kvalitete županijskih i lokalnih institucija 4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom	388.607.105,00 kn	1102 Međunarodna i regionalna suradnja i suradnja sa lokalnom samoupravom 1105 Međunarodni projekti 1106 Zajednički troškovi upravnih tijela DNŽ Program 1400 Program građenja Program 1403 Program prostornog planiranja I održivog razvoja JU za prostorno uređenje Program 1402 Redovna djelatnost JU za prostorno uređenje Program 1308 Redovna djelatnost DUNEA Program 1309 EU projekti Dunea Program 1401 Program prostornog planiranja Program 1600 Zajednički stručni I administrativni poslovi Program 1701 Imovinsko pravni poslovi	NE	DA	11
4.2.1. Poboljšanje sustava vatrogastva 4.2.2. Jačanje ostalih dijelova sustava zaštite i spašavanja	121.369.527,00 kn	Program 1104 Organizacija sustava civilne zaštite Program 1105 Međunarodni projekti	NE	DA	16
4.3.1. Poboljšanje javnih usluga na otocima 4.3.2. Razvoj otočnog gospodarstva 4.3.3. Održivo upravljanje otočnim resursima 4.3.4. Poboljšanje povezanosti otoka	Za provedbu posebnog cilja 4.3. ne planiraju se posebne stavke u proračunu Županije, već će se provedba aktivnosti ostvarivati kroz realizaciju proračunskih programa koji se odnose na ostale posebne ciljeve.	n/a	DA	DA	10
4.4.1. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti javnih usluga 4.4.2. Jačanje razvoja poduzetništva 4.4.3. Očuvanje okoliša te održivo upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima 4.4.4. Razvoj prometne i digitalne infrastrukture	Za provedbu posebnog cilja 4.4. ne planiraju se posebne stavke u proračunu Županije, već će se provedba aktivnosti ostvarivati kroz realizaciju proračunskih programa koji se odnose na ostale posebne ciljeve.	n/a	DA	DA	10

UKUPNO

9.809.173.128

Redni broj	Posebni cilj	Program/aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno	
1.1.	Unaprjeđenje poslovnog okruženja	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva	1.190.000,00	390.000,00	390.000,00	445.000,00	470.000,00	470.000,00	3.355.000,00	
		Program 1301 Aktivnosti centra za poduzetništvo	630.000,00	630.000,00	630.000,00	630.000,00	630.000,00	630.000,00	630.000,00	3.780.000,00
		Program 1302 Razvoj turizma	53.000,00	53.000,00	53.000,00	50.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	409.000,00
		Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (Poduzetnički inkubator i RCK)	2.000.000,00	13.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	27.000.000,00	27.000.000,00	46.750.000,00	128.750.000,00
		UKUPNO:	3.873.000,00	14.073.000,00	21.073.000,00	21.125.000,00	28.200.000,00	47.950.000,00	136.294.000,00	

Redni broj	Posebni cilj	Program/aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
1.2.	Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva	1.352.000,00	123.000,00	123.000,00	160.000,00	160.000,00	160.000,00	2.078.000,00
		Program 1301 Aktivnosti centra za poduzetništvo	400.000,00	400.000,00	400.000,00	400.000,00	400.000,00	400.000,00	2.400.000,00
		Program 1302 Razvoj turizma	181.000,00	202.000,00	202.000,00	220.000,00	250.000,00	250.000,00	1.305.000,00
		Program 1303 Projekt energetske učinkovitosti	110.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	560.000,00
		Program građenja (GIS-sustav dig. Županije)	1.375.000,00	1.375.000,00	1.375.000,00	1.375.000,00	1.375.000,00	1.375.000,00	8.250.000,00
		Program 1309 EU projekti DUNEa	577.620,00						577.620,00
		UKUPNO:	3.995.620,00	2.190.000,00	2.190.000,00	2.245.000,00	2.275.000,00	2.275.000,00	15.170.620,00

Redni broj	Posebni cilj	Program/aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
1.3.	Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	Program 1300 Poticanje razvoja poduzetništva	2.100.000,00	115.000,00	112.000,00	150.000,00	150.000,00	200.000,00	2.827.000,00
		Program 1302 Razvoj turizma	561.000,00	540.000,00	540.000,00	550.000,00	600.000,00	650.000,00	3.441.000,00
		Program 1304 Upravljanje pomorskim dobrom na području DNŽ	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	3.000.000,00
		Program 1305 Program Razvoja poljoprivrede i agroturizma	1.670.000,00	1.469.000,00	1.469.000,00	1.500.000,00	1.600.000,00	1.700.000,00	9.408.000,00
		Program 1306 Lovstvo, marikultura i ribarstvo	705.408,00	705.408,00	705.408,00	705.408,00	705.408,00	705.408,00	4.232.448,00
		Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more	4.095.550,00						4.095.550,00
		Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj	1.718.502,00	1.610.000,00	1.610.000,00	1.794.592,00	2.094.592,00	2.594.592,00	11.422.278,00
		Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj (Centar za polj. Donja Neretva)				10.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00	50.000.000,00
		Program 1900 EU projekti UO za poljoprivredu i ruralni razvoj (Koševo Vrbovci)	27.990.000,00	33.390.000,00	33.390.000,00				94.770.000,00
		Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (Lječički centar Vela Luka)		10.000.000,00	30.000.000,00	50.000.000,00	60.000.000,00	70.000.000,00	220.000.000,00
		Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (navodnjavanje krških polja)	4.000.000,00	8.000.000,00	8.000.000,00	10.000.000,00			30.000.000,00
		Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (kongresni centar - MINT)			150.000.000,00	200.000.000,00	200.000.000,00	200.000.000,00	630.000.000,00
		Program 1309 EU projekti DUNEa	501.300,00						501.300,00
UKUPNO:	43.841.760,00	56.329.408,00	226.326.408,00	275.200.000,00	285.650.000,00	176.350.000,00	1.063.697.576,00		

	Program/ aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno		
2.1.	Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga	Program 1200 Promicanje kulture	2.235.000,00	2.235.000,00	2.235.000,00	2.235.000,00	2.235.000,00	2.235.000,00	13.410.000,00	
		Program 1201 Razvoj športa i rekreacije	2.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	12.000.000,00
		Program 1202 Odgoj i obrazovanje	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	1.200.000,00
		Program 1203 Zdravstvo	1.964.000,00	1.964.000,00	1.964.000,00	1.964.000,00	1.964.000,00	1.964.000,00	1.964.000,00	11.784.000,00
		Program 1204 Socijalna skrbb	450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	450.000,00	2.700.000,00
		Program 1205 Medugeneracijska solidarnost i branitelji	3.537.000,00	3.537.000,00	3.537.000,00	3.537.000,00	3.537.000,00	3.537.000,00	3.537.000,00	21.222.000,00
		Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelji - Domus Christi			10.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00			50.000.000,00
		Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelji - Ruka prijatelja	2.900.000,00	7.000.000,00						9.900.000,00
		Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelji - unapred. Stand.i mod.usl.OB Dub.								
		Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelji - DZ Metković		5.000.000,00	15.000.000,00	25.000.000,00	25.000.000,00	25.000.000,00	30.000.000,00	100.000.000,00
		Program 1212 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelji - Ambulata Cavtat		1.800.000,00	5.000.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00			10.800.000,00
		Program 1209 Zakonski standard ustanova u zdravstvu	16.440.616,00	16.440.616,00	16.440.616,00	16.440.616,00	16.440.616,00	16.440.616,00	16.440.616,00	8.100.000,00
		Program 1210 Zakonski standard ustanova u socijalnoj skrbi	1.728.489,00	1.728.489,00	1.728.489,00	1.728.489,00	1.728.489,00	1.728.489,00	1.728.489,00	98.643.696,00
		Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport- izgradnja školi.šport.dvorane Ston	1.000.000,00	6.000.000,00	3.000.000,00					10.000.000,00
		Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport- ugradnja škol. kuhinje OŠ Orebič	630.000,00							630.000,00
		Prog.1208 prog.ustanova u obraz.iznad stand.-energ.obn.škola (Opuzen,M.Pavlinović,uč.dom DU)	6.130.000,00	12.610.000,00						18.740.000,00
		Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport - izgrt.,rekons. i nadogradnja OŠ	10.000.000,00	90.000.000,00	100.000.000,00					200.000.000,00
		Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport - izgrt.,rekons. i nadogradnja SŠ	25.000.000,00	75.000.000,00	100.000.000,00	100.000.000,00	100.000.000,00	100.000.000,00	100.000.000,00	500.000.000,00
		Program 1207 Zakonski standard ustanova u obrazovanju	276.447.451,00	275.431.330,00	275.363.216,00	275.363.216,00	275.363.216,00	275.363.216,00	275.363.216,00	1.653.331.645,00
		Program 1208 Program ustanova u obrazovanju iznad standarda	83.139.882,00	53.883.338,00	23.805.494,00	23.805.494,00	23.805.494,00	23.805.494,00	23.805.494,00	232.245.196,00
Program 1211 Zakonski standard domova za starije osobe	10.997.790,00	10.967.790,00	10.967.790,00	10.967.790,00	10.967.790,00	10.967.790,00	10.967.790,00	65.836.740,00		
Program 1212 Program ustanova u zdravstvu iznad standarda	494.247.123,00	499.527.751,00	504.834.903,00	504.834.903,00	504.834.903,00	504.834.903,00	504.834.903,00	3.013.114.486,00		
Program 1213 Program ustanova u socijalnoj skrbi iznad standarda	17.932.300,00	16.462.300,00	16.462.300,00	16.462.300,00	16.462.300,00	16.462.300,00	16.462.300,00	100.243.800,00		
Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelji i branitelji	6.669.643,00	3.310.205,00	180.426,00	180.426,00	180.426,00	180.426,00	180.426,00	10.701.552,00		
	UKUPNO:	946.889.294,00	984.037.819,00	998.169.234,00	1.011.169.234,00	1.005.169.234,00	990.169.234,00	5.935.604.049,00		

	Program/ aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno	
2.2.	Osiguranje zaposljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	Program 1309 EU projekti Dunea	234.440,00						234.440,00
		Program 1202 Odgoj i obrazovanje	1.292.000,00	1.292.000,00	1.292.000,00	1.292.000,00	1.292.000,00	1.292.000,00	7.752.000,00
		Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport	2.472.650,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.472.650,00
			UKUPNO:	3.999.090,00	1.292.000,00	1.292.000,00	1.292.000,00	1.292.000,00	1.292.000,00

	Program/ aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
2.3. Poticanje demografskog razvoja	Program 12505 Medugeneracijska solidarnost i branitelji	300.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00	1.800.000,00
	Program 1206 EU projekti EU za obrazovanje kulture i sport	2.840.798,00	2.840.798,00	2.840.798,00	2.840.798,00	2.840.798,00	2.840.798,00	17.044.798,00
	Program 1202 Odgoj i obrazovanje	4.400.000,00	4.400.000,00	4.400.000,00	4.400.000,00	4.400.000,00	4.400.000,00	26.400.000,00
	UKUPNO:	7.540.798,00	7.540.798,00	7.540.798,00	7.540.798,00	7.540.798,00	7.540.798,00	45.244.788,00

	Program/ aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobit lokalne zajednice								0,00
	Program 1208 Program ustanova u obrazovanju iznad standarda	400.000,00	400.000,00	400.000,00	400.000,00	400.000,00	400.000,00	2.400.000,00
	Program 1309 EU projekti Dunea	1.834.862,00	433.500,00	0,00				2.268.362,00
	Program 1501 Unaprjeđenje zaštite okoliša i prirode	2.240.375,00	2.270.000,00	2.040.000,00	2.040.000,00	2.040.000,00	2.040.000,00	12.670.375,00
	Program 1505 Program gospodarenje otpadom	11.300.000,00	15.550.000,00	14.300.000,00				41.150.000,00
	Program 1500 Sufinanciranje programa I projekata JLS komunalne infrastruktura i vodooskrba	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	3.000.000,00
	Program 1801 EU projekti UO za zdravstvo, obitelj i branitelji - energ.obnova OB Dub.	20.000.000,00	50.000.000,00	130.000.000,00	130.000.000,00	130.000.000,00	130.000.000,00	590.000.000,00
	Program 1502 EU projekti UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i kom. poslove	3.160.926,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.160.926,00
	UKUPNO:	39.436.163,00	69.153.500,00	147.240.000,00	132.940.000,00	132.940.000,00	132.940.000,00	654.649.663,00

	Program/ aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezanosti te zelene mobilnosti								
	Program 1304 Upravljanje pomorskim dobrom na području DNŽ	12.655.000,00	2.700.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.200.000,00	3.400.000,00	27.955.000,00
	Program 1307 EU projekti UO za poduzetništvo, turizam i more- (zel.inf.-Cikloturizam)	2.050.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00			11.050.000,00
	UKUPNO:	14.705.000,00	5.700.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	3.200.000,00	3.400.000,00	39.005.000,00

	Program/ aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine								
	Program 1504 EU projekti Javna ustanova za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ	5.647.700,00	13.922.902,00	30.419.555,00	31.300.000,00	28.725.000,00	29.185.000,00	139.200.157,00
	Program 1503 - Redovna djelatnost JU za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode	3.546.500,00	3.558.192,00	3.564.935,00	3.582.759,00	3.600.673,00	3.618.676,00	21.471.735,00
	Program 1504 EU projekti Javna ustanova za upavljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ	1.512.300,00	577.098,00	530.445,00	533.097,00	535.762,00	538.441,00	4.227.143,00
	Program 1309 EU projekti Dunea	567.675,00						567.675,00
UKUPNO:	11.274.175,00	18.058.192,00	34.514.935,00	35.415.856,00	32.861.435,00	33.342.117,00	165.466.710,00	

	Program/ aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
4.1.	Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru							
	1102 Međunarodna i regionalna suradnja i suradnja sa lokalnom samoupravom	310.000,00	410.000,00	410.000,00	510.000,00	510.000,00	610.000,00	2.760.000,00
	1105 Međunarodni projekti	29.099.858,00	6.607.643,00	7.556.881,00	8.000.000,00	8.200.000,00	8.200.000,00	68.364.382,00
	1106 Zajednički troškovi upravnih tijela DNŽ	7.631.000,00	7.631.000,00	7.936.000,00	8.000.000,00	8.100.000,00	8.200.000,00	47.498.000,00
	Program 1400 Program građenja	1.444.429,00	690.000,00	640.000,00	600.000,00	550.000,00	550.000,00	4.474.429,00
	Program 1403 Program prostornog planiranja i održivog razvoja JU za prostorno uređenje	440.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00	890.000,00
	Program 1402 Redovna djelatnost JU za prostorno uređenje	2.377.000,00	2.377.000,00	2.377.000,00	2.377.000,00	2.377.000,00	2.377.000,00	14.262.000,00
	Program 1308 Redovna djelatnost DUNEa	601.150,00	598.732,00	627.489,00	627.489,00	627.489,00	627.489,00	3.709.838,00
	Program 1309 EU projekti Dunea	5.224.836,00	4.964.810,00	4.964.810,00				15.154.456,00
	Program 1401 Program prostornog planiranja	181.000,00	181.000,00	181.000,00	180.000,00	180.000,00	180.000,00	1.083.000,00
	Program 1600 Zajednički stručni i administrativni poslovi	37.672.000,00	42.395.000,00	35.771.000,00	35.771.000,00	35.771.000,00	35.771.000,00	223.151.000,00
	Program 1701 Imovinsko pravni poslovi	1.320.000,00	1.320.000,00	1.320.000,00	1.100.000,00	1.100.000,00	1.100.000,00	7.260.000,00
		UKUPNO:	86.301.273,00	67.265.185,00	61.874.180,00	57.255.489,00	57.505.489,00	58.405.489,00

	Program/ aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
4.2.	Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije							
	Program 1104 Organizacija sustava civilne zaštite	3.140.000,00	3.140.000,00	3.140.000,00	3.000.000,00	15.700.000,00	3.650.000,00	31.770.000,00
	Program 1105 Međunarodni projekti	12.699.527,00	0,00	0,00	26.000.000,00	25.800.000,00	25.100.000,00	89.599.527,00
	UKUPNO:	15.839.527,00	3.140.000,00	3.140.000,00	29.000.000,00	41.500.000,00	28.750.000,00	121.369.527,00

	UKUPNO SVI PROGRAMI	1.177.695.700,00	1.228.779.902,00	1.509.360.555,00	1.579.183.377,00	1.598.133.956,00	1.482.414.638,00	8.575.568.128,00
--	----------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

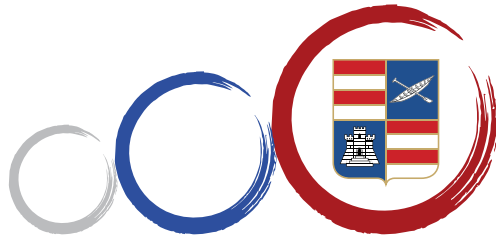
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI

1.3.	Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	Program/aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
			20.000.000,00	20.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Program ŽLU - ribarska luka	20.000.000,00	20.000.000,00					40.000.000,00
		UKUPNO:	20.000.000,00	20.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40.000.000,00

3.1.	Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobit lokalne zajednice	Program/aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
			98.030.000,00	179.610.000,00	89.210.000,00	0,00	0,00	0,00	
		Program ŽCGO	98.030.000,00	179.610.000,00	89.210.000,00	0,00	0,00	0,00	366.850.000,00
		UKUPNO:	98.030.000,00	179.610.000,00	89.210.000,00	0,00	0,00	0,00	366.850.000,00

3.2.	Poboljšanje unutarnje i vanjske poveziivosti te zelene mobilnosti	Program/aktivnost	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	Ukupno
			120.000.000,00	90.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00	
		Program ŽLU - trajektna luka Perna i Prigradica	120.000.000,00	90.000.000,00					210.000.000,00
		Program ŽLU - komunalni vezovi	20.000.000,00	30.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00	50.000.000,00	250.000.000,00
		Program ŽLU - ostali razvojni projekti	58.000.000,00	65.000.000,00	62.000.000,00	44.955.000,00			229.955.000,00
		Program ŽUC - izgradnja i rekonstrukcija cesta, strateški projekti	0,00	29.000.000,00	14.500.000,00				43.500.000,00
		Program ŽUC - ostali razvojni projekti	8.300.000,00	12.100.000,00	32.600.000,00	27.300.000,00	6.500.000,00	6.500.000,00	93.300.000,00
		UKUPNO:	206.300.000,00	226.100.000,00	159.100.000,00	122.255.000,00	56.500.000,00	56.500.000,00	826.755.000,00

	UKUPNO PROGRAMI	1.177.695.700,00	1.228.779.902,00	1.509.360.555,00	1.579.183.377,00	1.598.133.956,00	1.482.414.638,00	8.575.568.128,00
	IZVANPRORAČUNSKI ŽCGO	98.030.000,00	179.610.000,00	89.210.000,00	0,00	0,00	0,00	366.850.000,00
	IZVANPRORAČUNSKI ŽUC i ŽLU	226.300.000,00	246.100.000,00	159.100.000,00	122.255.000,00	56.500.000,00	56.500.000,00	866.755.000,00
	UKUPNO SVI	1.502.025.700,00	1.654.489.902,00	1.757.670.555,00	1.701.438.377,00	1.654.633.956,00	1.538.914.638,00	9.809.173.128,00

PLAN RAZVOJA

Dubrovačko-neretvanske županije do 2027.

Prilog 2. OPIS MJERA

Opis mjera razvoja Dubrovačko-neretvanske županije rezultat je rada stručnog tima DUNE-a i svih ostalih institucija s područja županije koje su dale stručna mišljenja o pojedinim mjerama uz stručnu podršku Instituta za razvoj i međunarodne odnose iz Zagreba.

SADRŽAJ

Prioritet 1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo	6
Posebni cilj 1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja	6
Mjera 1.1.1. Potpore za unaprjeđenje kvalitete i tržišne prepoznatljivosti proizvoda i usluga	6
Mjera 1.1.2. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i potpornih programa	6
Mjera 1.1.3. Poticanje ulaganja i umrežavanja poduzetnika	8
Posebni cilj 1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu	9
Mjera 1.2.1. Podrška ulaganjima u energetska učinkovitost i korištenje OIE u gospodarstvu	9
Mjera 1.2.2. Poticanje digitalizacije, tehnološke modernizacije i inovativnosti gospodarstva	10
Mjera 1.2.3. Razvoj kulturnih i kreativnih industrija	11
Posebni cilj 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	12
Mjera 1.3.1. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom	12
Mjera 1.3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma	13
Mjera 1.3.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu	14
Prioritet 2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala	15
Posebni cilj 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga	15
Mjera 2.1.1. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, kvalitete programa i ljudskih resursa u obrazovanju	15
Mjera 2.1.2. Unaprjeđenje zdravstvenih usluga i skrbi	17
Mjera 2.1.3. Osnaživanje sustava socijalne uključenosti	18
Mjera 2.1.4. Poticanje kulturnog stvaralaštva	20
Mjera 2.1.5. Unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture i programa	21
Posebni cilj 2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada	22
Mjera 2.2.1. Osnaživanje suradnje između obrazovnih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave	22
Mjera 2.2.2. Razvoj strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja	23
Mjera 2.2.3. Jačanje županijskih i lokalnih kapaciteta za intervencije na tržištu rada	24
Posebni cilj 2.3. Poticanje demografskog razvoja	25
Mjera 2.3.1. Planiranje i provedba aktivnosti za poboljšanje demografskih prilika	25
Mjera 2.3.2. Jačanje politike stanovanja u funkciji demografske obnove	26
Prioritet 3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine	27
Posebni cilj 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice	27
Mjera 3.1.1. Unaprjeđenja gospodarenja vodama i otpadom	27
Mjera 3.1.2. Unaprjeđenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije	28
Mjera 3.1.3. Razvoj sustava praćenja, obrazovanja i informiranja o okolišu	29
Posebni cilj 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti	31
Mjera 3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture	31
Mjera 3.2.2. Poboljšanje digitalne infrastrukture	32
Mjera 3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu	33
Posebni cilj 3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine	34
Mjera 3.3.1. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne baštine	34
Mjera 3.3.2. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje kulturne baštine i kulturnog krajolika	35
Prioritet 4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem	36
Posebni cilj 4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru	36
Mjera 4.1.1. Jačanje kvalitete županijskih i lokalnih institucija	36
Mjera 4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom	37
Posebni cilj 4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije	39
Mjera 4.2.1. Poboljšanje sustava vatrogastva	39
Mjera 4.2.2. Jačanje ostalih dijelova sustava civilne zaštite	40
Posebni cilj 4.3. Razvoj otoka	41

Mjera 4.3.1. Poboljšanje javnih usluga na otocima	41
Mjera 4.3.2. Razvoj otočnog gospodarstva	42
Mjera 4.3.3. Održivo upravljanje otočnim resursima	43
Mjera 4.3.4. Poboljšanje povezanosti otoka	43
Posebni cilj 4.4. Razvoj ostalih geografskih područja od posebnog interesa	44
Mjera 4.4.1. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti javnih usluga	44
Mjera 4.4.2. Jačanje razvoja poduzetništva	45
Mjera 4.4.3. Očuvanje okoliša te održivo upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima	46
Mjera 4.4.4. Razvoj prometne i digitalne infrastrukture	46

PRIORITET 1. JAČANJE OTPORNOSTI GOSPODARSTVA I POVEĆANJE ULAGANJA U ODRŽIVO I DIGITALNO GOSPODARSTVO

Posebni cilj 1.1. Unaprjeđenje poslovnog okruženja

Mjera 1.1.1. Potpore za unaprjeđenje kvalitete i tržišne prepoznatljivosti proizvoda i usluga

Ova mjera je usmjerena na pružanje potpora mikro, malim i srednjim poduzetnicima kako bi unaprijedili svoje proizvode i usluge te kako bi bili prepoznatljivi na ciljanim tržištima. Konkretno aktivnosti u području unaprjeđenja kvalitete uključuju savjetodavnu i financijsku potporu za stjecanje oznaka kvaliteta, certifikaciju proizvoda i usluga

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.1.1

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj poduzetnika nositelja oznake kvalitete	Broj poduzetnika	Pokazatelj mjeri povećanje broja nositelja oznaka kvalitete	2021.	0	2027.	50 (kumulativna vrijednost do kraja 2027.)	Županija - UO za poduzetništvo, turizam i more / Centar za poduzetništvo
Broj poduzetnika koji su primili potpore za sudjelovanje na gospodarskim manifestacijama	Broj poduzetnika korisnika potpora	Pokazatelj mjeri broj potpora poduzetnicima za sudjelovanje na manifestacijama	2021.	0	2027.	70	Županija - UO za poduzetništvo, turizam i more
Broj potpora za organizaciju gospodarskih manifestacija	Broj potpora za organizaciju manifestacija	Pokazatelj mjeri broj potpora u organizaciji gospodarskih manifestacija	2021.	0	2027.	20 (kumulativ 2021.-2027.)	Županija-UO poduzetništvo, turizam i more

Mjera 1.1.2. Poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i potpornih programa

Mjera je usmjerena na poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture kroz ulaganja u modernizaciju i unaprjeđenje postojeće te stvaranja nove infrastrukture. Posebno će se poticati razvoj infrastrukture koja pruža napredne poslovne usluge poput specijaliziranih inkubatora, inovacijskih klastera i drugih. Preispitat će se rezultati rada potpornih institucija kao i rezultati postojećeg županijskog programa za poticanje poduzetništva te će se temeljem dobivenih rezultata provesti aktivnosti za njihovo poboljšanje. Podržavat će se povezivanje potpornih institucija sa sličnim institucijama u drugim županijama te u inozemstvu, s glavnim ciljem razmjene iskustava i stjecanja novih znanja. Posebna pažnja će se posvetiti jačanju kapaciteta za privlačenje ulaganja te provedbu promotivnih i drugih aktivnosti vezanih za privlačenje ulaganja i osiguranje dostatnih kapaciteta potpornih institucija i adekvatne poduzetničke

te uvođenje različitih normi i standarda poslovanja. Također, DNŽ će aktivno podržavati poduzetnike u promociji njihovih proizvoda i usluga različitim kanalima poput gospodarskih manifestacija te kroz potporu organizatorima gospodarskih manifestacija.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.1.1.1. Potpore poduzetnicima u stjecanju oznaka kvalitete, certifikaciji proizvoda i usluga te uvođenju normi i standarda poslovanja

1.1.1.2. Potpore poduzetnicima u promociji proizvoda i usluga

1.1.1.3. Organizacija gospodarskih manifestacija

Nositelji provedbe mjere: Županija, poduzetničke potporne institucije, jedinice lokalne samouprave.

infrastrukture za poduzetnike kako bi se olakšalo njihovo poslovanje, odnosno kako bi se osigurali nužni uvjeta za daljnji razvoj poduzetništva u Županiji.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.1.2.1. Ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture

1.1.2.2. Aktivnosti promocije i privlačenja investicija

1.1.2.3. Evaluacija rada te jačanje kapaciteta poduzetničkih potpornih institucija

1.1.2.4. Podrška poslovanju poduzetnika od strane poduzetničkih potpornih institucija

1.1.2.5. Evaluacija programa za razvoj malog i srednjeg poduzetništva

1.1.2.6. Jačanje domaće i međunarodne suradnje poduzetničkih potpornih institucija

Nositelji provedbe mjere: Županija, jedinice lokalne samouprave, poduzetničke potporne institucije. Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.1.2.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Vrijednost ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture	Vrijednost u kunama	Pokazatelj mjeri vrijednost ulaganja u razvoj poduzetničke infrastrukture	2021.	0	2027.	200 milijuna kuna (kumulativ do 2027. godine)	PPI, JLS i DNŽ/ Centar za poduzetništvo za vrijednost ulaganja u poduzetničku infrastrukturu
Broj	Broj novozaposlenih u poduzetničkim zonama	Pokazatelj mjeri uspješnost u privlačenju novih ulaganja u poduzetničke zone	2021.	0	2027.	1000	JLS u suradnji s privatnim sektorom
Broj provedenih edukacija za obuku zaposlenika potpornih institucija	Broj edukacija	Pokazatelj mjeri ulaganja u razvoj kapaciteta potpornih institucija	2021.	-	2027.	21 (kumulativ do 2027. godine)	Poduzetničke potporne institucije
Broj provedenih istraživanja zadovoljstva korisnika usluga poduzetničkih potpornih institucijama	Broj provedenih istraživanja	Pokazatelj mjeri broj provedenih istraživanja zadovoljstva korisnika usluga poduzetničkih potpornih institucija	2021.	-	2027.	7 (kumulativ do 2027. godine)	Centar za poduzetništvo
Broj ažuriranih županijskih programa za poticanje razvoja poduzetništva	Broj programa	Pokazatelj mjeri povećanje relevantnosti županijskog programa za razvoj malog i srednjeg gospodarstva	2021.	0	2022.	1	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more
Sporazumi o suradnji / zajednički projekti u poticanju poduzetništva	Broj potpisanih sporazuma o suradnji/ zajedničkih projekata	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u jačanju suradnje u području poticanja poduzetništva	2021.	0	2027.	10	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more

Mjera 1.1.3. Poticanje ulaganja i umrežavanja poduzetnika

Ovom mjerom će se poticati nova ulaganja poduzetnika i njihovo umrežavanje za potencijalnu buduću projektnu suradnju. Nastavit će se s provedbom edukativnih programa kao i informativno-promidžbenih aktivnosti s ciljem razmjene znanja i iskustva među poduzetnicima te pružanja konkretnih informacija o mogućnostima dobivanja potpora za poslovanje. U skladu s fiskalnim mogućnostima osigurat će se financijske potpore za poduzetnike, pri čemu će se posebno voditi računa o komplementarnosti potpora s onima koja osiguravaju nacionalna tijela te izbjegavanju dupliciranja potpora. Također će se poticati međusobno povezivanje poduzetnika kroz stvaranje različitih inicijativa/platformi

za razmjenu znanja i iskustva te sinergijsko korištenje resursa i potencijala.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.1.3.1. Edukativni programi za poduzetnike

1.1.3.2. Informativno-promidžbene aktivnosti o mogućnostima dobivanja potpora za poduzetnike

1.1.3.3. Financijske potpore poduzetnicima za nova ulaganja

1.1.3.4. Potpore za umrežavanje poduzetnika i zajedničku projektnu suradnju

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, JLS, sveučilišne i ostale obrazovne institucije, Centar za poduzetništvo DNŽ, ostale poduzetničke potporne institucije

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.1.3.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj provedenih edukacija za poduzetnike	Broj edukacija	Pokazatelj mjeri razinu podrške poduzetnicima kroz edukaciju	2021.	-	2027.	21 (kumulativ do 2027. godine)	Centar za poduzetništvo DNŽ
Vrijednost dodijeljenih potpora za pokretanje poslovanja	Vrijednost potpora	Pokazatelj mjeri vrijednost potpora za poduzetnike početnike	2021.	0	2027.	15 milijuna kuna (kumulativ do 2027. godine)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more
Broj potpora za sufinanciranje izrade dokumentacije za ulaganja malih i srednjih poduzetnika	Broj dodijeljenih potpora	Pokazatelj mjeri broj potpora za izradu projektno-tehničke dokumentacije za ulagačke projekte	2021.	0	2027.	50 (kumulativ do 2027.)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more
Vrijednost potpora iz EU fondova dodijeljenih za povećanje i/ili modernizaciju proizvodnje	Vrijednost dodijeljenih potpora u milijunima kuna	Pokazatelj mjeri razinu potpora za povećanje i/ili modernizaciju proizvodnje	2021.	0	2027.	50 milijuna kuna (kumulativ do 2027. godine)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more

Posebni cilj 1.2. Poticanje održivosti, digitalizacije i inovacija u gospodarstvu

Mjera 1.2.1. Podrška ulaganjima u energetske učinkovitost i korištenje OIE u gospodarstvu

Svrha mjere je potaknuti gospodarske subjekte na ulaganja u energetske učinkovitost i proizvodnju energije iz obnovljivih izvora od strane gospodarskih subjekata te ostale aktivnosti kojima se doprinosi konceptu kružnog gospodarstva. Mjerom će se osigurati edukativno-informativna podrška poduzetnicima u pripremi projekata za relevantne nacionalne i EU natječaje.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.2.1.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj održanih edukativno-informativnih aktivnosti u području održivog poslovanja	Broj održanih događanja	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u pogledu informiranja poduzetnika	2021.	0	2027.	35 (kumulativ do 2027.)	Centar za poduzetništvo DNŽ

Mjera 1.2.2. Poticanje digitalizacije, tehnološke modernizacije i inovativnosti gospodarstva

Cilj mjere je da se kreira sustavna politika poticanja digitalizacije i tehnološkog razvoja gospodarstva u DNŽ u skladu s instrumentima koje županijskih i lokalni akteri imaju na raspolaganju. Posebno se želi poboljšati informiranost poduzetnika o ključnim trendovima u području digitalizacije i inovativnosti i tako povećati spremnosti lokalnih poduzetnika za prijavljivanje na nacionalne natječaje. Također se planira pružiti konkretna financijska podrška poticanju inovativnosti za određene kategorije poduzetnika te u skladu s financijskim mogućnostima.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.2.2.

POKAZATELJ ISHODA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrada Programa mjera razvoja IT sektora	Program mjera	Pokazatelj mjeri razinu poboljšanja strateškog planiranja	2021.	0	2022.	1	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more / Centar za poduzetništvo DNŽ / DUNEA
Broj održanih edukativno-informativnih aktivnosti u području digitalizacije / inovativnosti	Broj događanja	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u pogledu informiranja poduzetnika	2021.	0	2027.	35 (kumulativ do 2027.)	Centar za poduzetništvo DNŽ / PPI
Vrijednost potpora iz EU fondova za digitalizaciju/ inovativnost	Vrijednost potpora	Pokazatelj mjeri razinu podrške poduzetnicima kroz potpore za ulaganja u digitalizaciju i inovativnost	2021.	0	2027.	20 milijuna kuna (kumulativ do 2027.)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more

Također, promovirat će se dobre prakse iz područja održivog poslovanja, a za manji broj poduzetnika će se pružiti stručna podrška u pripremi projekata kojima se podržava primjena načela kružnog gospodarstva.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.2.1.1. Podrška poduzetnicima u pripremi projekata kojima se podržava primjena načela kružnog gospodarstva

1.2.1.2. Edukativno-informativne aktivnosti u području energetske učinkovitosti i korištenja OIE

Nositelji provedbe mjere: Županija, jedinice lokalne samouprave, Centar za poduzetništvo.

Popis indikativnih aktivnosti

1.2.2.1. Izrada programa razvoja sektora informacijskih tehnologija u DNŽ

1.2.2.2. Edukativno-informativne aktivnosti iz područja digitalizacije poslovanja

1.2.2.3. Organizacija edukativno-informativnih i drugih događanja namijenjenih poticanju inovativnosti gospodarstva

1.2.2.4. Sufinanciranje razvoja inovativnih proizvoda, usluga i procesa

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, Centar za poduzetništvo DNŽ, lokalne razvojne agencije, HGK, HOK, ostala poduzetnička udruženja

Mjera 1.2.3. Razvoj kulturnih i kreativnih industrija

Kroz ovu mjeru pružat će se podrška u pripremi infrastrukturnih projekata kojima će se razvijati kulturne i kreativne industrije te će se provoditi edukacije za poduzetnike koji posluju u navedenim djelatnostima. Također se planira razraditi koncept daljnjeg brendiranja županije kao poželjne destinacija za digitalne nomade te snažnijeg uključivanja digitalnih nomada u razvoj ICT industrije u županiji.

Popis indikativnih aktivnosti:

1.2.3.1. Podrška pripremi infrastrukturnih projekata za razvoj kulturno-kreativne industrije

1.2.3.2. Razvoj i provedba edukacija za jačanje poduzetničkih vještina u području kulturnih i kreativnih industrija

1.2.3.3. Razvoj koncepta DNŽ kao poželjne destinacije za digitalne nomade

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, jedinice lokalne samouprave, Regionalna agencija DUNEA, HGK, HOK, ostala poduzetnička udruženja

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.2.3.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj održanih edukacija za korisnike iz područja kulturno-kreativnih industrija	Broj edukacija	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u promicanju razvoja kulturno-kreativnih industrija	2021.	-	2027.	21	Ustanove u kulturi, PPI, udruge
Broj održanih manifestacija u području kulturno-kreativnih industrija	Broj manifestacija	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u promicanju razvoja kulturno-kreativnih industrija	2021.	0	2027.	14 (kumulativ za razdoblje 2021.-2027.)	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport / JLS
Broj start-upova u području informacija i komunikacija koji su primili potporu	Broj poduzetnika	Pokazatelj mjeri razinu potpore za razvoj start-upova u području informacija i komunikacije	2021.	0	2027.	100 (kumulativ za razdoblje 2021.-2027.)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more / PPI

Posebni cilj 1.3. Poboljšanje konkurentnosti u turizmu, poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Mjera 1.3.1. Poboljšanje kvalitete turističke ponude i upravljanja destinacijom

Provedbom mjere želi se poboljšati strateško upravljanje turizmom na području županije, a posebno analitička utemeljenost procesa donošenja odluka. Također, planira se poboljšati uključenost dionika u planiranje turizma kroz primjenu suvremenih alata za participativno upravljanje. Kroz dodjelu ciljanih potpora želi se snažnije potaknuti osmišljavanje projekata iz područja „zelenog i pametnog“ turizma. Također, cilj je potaknuti razvoj turističke ponudu u manje razvijenim područjima te dodatno razviti turističku ponudu u svim dijelovima Županije kojom bi se dodatno produljilo trajanje turističke sezone.

Popis indikativnih aktivnosti

1.3.1.1. Izrada stručnih podloga i strateških dokumenata u funkciji podizanja kvalitete turističke politike

1.3.1.2. Poticanje razvoja turističke ponude za cjelogodišnji turizma u manje razvijenim područjima

1.3.1.3. Potpore za projekte „zelenog i pametnog“ turizma u javnom i privatnom sektoru

1.3.1.4. Razvoj alata za participativno upravljanje u području turizma

1.3.1.5. Ulaganje u promociju destinacije uz pomoć suvremenih digitalnih rješenja

Nositelji provedbe mjere su TZ DNŽ, lokalne TZ, DNŽ-Upravni odjel za gospodarstvo i more, turističke zajednice županije i JLS-a, poslovna udruženja u području turizma, Regionalna agencija DUNEA, lokalne razvojne agencije, JLS, udruge civilnog društva.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.3.1.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrađene stručne analize u području ocjene održivosti turizma	Broj	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području procjene održivog razvoja turizma	2021.	0	2027.	2 (kumulativ do 2027. godine)	TZ DNŽ
Vrijednost dodijeljenih potpora iz javnih izvora za jačanje turistički slabije razvijenih područja	Vrijednost u kunama	Pokazatelj mjeri razinu potpore za razvoj turistički slabije razvijenih područja	2021.	0	2027.	200 milijuna kuna	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more
Broj projekata u području „pametnog“ i „zelenog“ turizma koji su primili potporu iz javnih izvora	Broj	Pokazatelj mjeri razinu potpore za razvoj „zelenog“ turizma	2021.	0	2027.	50 (kumulativ do 2027. godine)	DUNEA, Županija – UO poduzetništvo, turizam i more

Mjera 1.3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma

Ovom mjerom se osiguravaju potpore za razvitak raznih selektivnih oblika turizma i daljnju valorizaciju turističkih znamenitosti i atrakcija, posebice u turistički nerazvijenim dijelovima Županije. Kroz provedbu mjere osigurat će se potpore za razradu relevantnih projektnih prijedloga kao i financiranje konkretnih infrastrukturnih i drugih projekata u funkciji razvoja selektivnih oblika turizma. Posebna pažnja će se posvetiti realizaciji dva strateška projekta: gradnji Kongresnog centra na području grada Dubrovnika te modernizaciji Specijalne bolnice Kalos u Vela Luci.

Popis indikativnih aktivnosti

1.3.2.1. Izrada planova za razvoj selektivnih oblika turizma

1.3.2.2. Financiranje razvoja turističke infrastrukture u funkciji razvoja selektivnih oblika turizma

1.3.2.3. Dodjelu potporamale vrijednostiza poduzetnike za projekte razvoja selektivnih oblika turizma

Nositelji provedbe mjere su DNŽ- Upravni odjel za gospodarstvo i more, turističke zajednice županije i JLS-a, TZ DNŽ, lokalne TZ, poslovna udruženja u području turizma, Regionalna agencija DUNEA, lokalne razvojne agencije, JLS, udruge civilnog društva, Javna ustanovu za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.3.2.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrađen plan razvoj zdravstvenog turizma	Plan razvoja	Pokazatelj mjeri razinu kvalitete strateškog planiranja u području zdravstvenog turizma	2021.	0	2024.	1	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more
Broj privatnih projekata u funkciji razvoja ostalih selektivnih oblika turizma koji su primili potporu iz javnih izvora	Broj	Pokazatelj mjeri razinu potpore za razvoj selektivnih oblika turizma	2021.	0	2027.	100 (kumulativ do 2027. godine)	RA i PPI, Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more

Mjera 1.3.3. Poboljšanje konkurentnosti u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

Cilj ove mjere je potaknuti brži razvoj poljoprivrede, akvakulture i ribarstva. Prioritetne aktivnosti uključuju učinkovitu provedbu novog zakonodavnog okvira o poljoprivrednom zemljištu, nastavak ulaganja u sustave navodnjavanja i povećanje priključenosti na izgrađene sustave, ulaganja u logističko-skladišnu infrastrukturu, jačanje izravne prodaje i kratkih lanaca opskrbe (posebno u javnom sektoru), potpore za uvođenje ekoloških praksi te jačanje suradnje s prehrambenom, farmaceutskom i kozmetičkom industrijom. Osim toga, poticat će se daljnje povezivanje i udruživanje poljoprivrednih proizvođača, uzgajivača u akvakulturi i ribara, posebnog kroz LAG-ove i FLAG-ove te će se i dalje poticati promocija lokalnih proizvoda te pružanje potpore kroz edukativne aktivnosti.

Popis indikativnih aktivnosti

1.3.3.1. Unaprjeđenje raspolaganja poljoprivrednim zemljištem

1.3.3.2. Priprema i sufinanciranje projekata izgradnje infrastrukture za navodnjavanje

1.3.3.3. Priprema i sufinanciranje projekata za poboljšanje logističko-skladišne infrastrukture u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu

1.3.3.4. Potpore za projekte namijenjene jačanju izravne prodaje uključujući i kratke lance opskrbe

1.3.3.5. Potpore za razvoj novih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

1.3.3.6. Poticanje ekoloških pristupa poljoprivrednoj proizvodnji, akvakulturi i ribarstvu

1.3.3.7. Potpore za suradnju lokalnih proizvođača s prehrambenom, farmaceutskom i kozmetičkom industrijom

1.3.3.8. Izrada akcijskog plana za razvoj akvakulture i ribarstva na području DNŽ

1.3.3.9. Potpore za udruživanje u poljoprivredi, akvakulturi i ribarstvu, uključujući LAG-ove i FLAG-ove

1.3.3.10. Organizacija i podrška za manifestacije namijenjene promoviranju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda te za edukativne aktivnosti

Nositelji provedbe mjere: DNŽ - Upravni odjel za gospodarstvo i more, jedinice lokalne samouprave, Regionalna agencija DUNEA, lokalne razvojne agencije, LAG-ovi, FLAG-ovi, ostala udruženja poljoprivrednih proizvođača, proizvođača u akvakulturi i ribara, Centar za poduzetništvo DNŽ, Poduzetničke inkubatore.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 1.3.3.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj potpora iz javnih izvora za uvođenje ekoloških praksi za poljoprivredne proizvođače/uzgajivače/ribare	Broj	Pokazatelj mjeri razinu potpore za razvoj „zelene“ poljoprivrede, akvakulture i ribarstva	2021.	0	2027.	100 (kumulativ do 2027. godine)	RA i PPI, Županija – UO za poljoprivredu i ruralni razvoj
Broj projekata za razvoj preradbenih kapaciteta u području proizvodnje hrane	Broj	Pokazatelj mjeri razinu potpore za jačanje kapaciteta za proizvodnju hrane	2021.	0	2027.	20 (kumulativ do 2027. godine)	RA i PPI, Županija – UO za poljoprivredu i ruralni razvoj
Broj projekata razvoja kratkih lanaca opskrbe	Broj	Pokazatelj mjeri razinu potpore za razvoj kratkih lanaca opskrbe	2021.	0	2027.	20 (kumulativ do 2027. godine)	RA i PPI, Županija – UO za poljoprivredu i ruralni razvoj
Broj odobrenih programa za raspolaganje poljoprivrednim zemljištem	Broj	Pokazatelj mjeri razinu potpore za ispravno korištenje nekorištenog poljoprivrednog zemljišta	2021.	0	2027.	35 (kumulativ do 2027. godine)	Ministarstvo poljoprivrede / Županija – UO za poljoprivredu i ruralni razvoj

PRIORITET 2. POBOLJŠANJE KVALITETE ŽIVOTA TE UNAPRJEĐENJE LJUDSKOG KAPITALA

Posebni cilj 2.1. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti društvenih usluga

Mjera 2.1.1. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture, kvalitete programa i ljudskih resursa u obrazovanju

Ulaganja u obrazovnu infrastrukturu, kvalitetu obrazovnih programa te osposobljenost nastavnog osoblja ključna su područja djelovanja kako bi se ojačao ljudski kapital u Županiji. Posebno pažnja će se usmjeriti na osiguranje veće dostupnosti edukativnih programa vezanih za digitalne vještine učenika. Također, kroz dodatna ulaganja iz EU i ostalih izvora osigurat će se što ravnomjerniju dostupnost i kvalitetu predškolskih programa u Županije. Posebna pažnja će biti usmjerena na osiguranje kvalitetnog prijevoza za učenike kao važnog aspekta demografskog razvoja i ukupne kvalitete življenja u županiji.

Popis indikativnih aktivnosti

2.1.1.1. Izrada dugoročnih planova upravljanja ljudskim resursima u osnovnom i srednjem obrazovanju

2.1.1.2. Jačanje vještina zaposlenika u osnovnom i srednjem obrazovanju

2.1.1.3. Izgradnja/opremanje odgojno-obrazovnih objekata uključujući i gradnju multifunkcionalnih dvorana

2.1.1.4. Uspostava sustava upravljanja kvalitetom u odgojno-obrazovnim ustanovama

2.1.1.5. Sustavno poticanje/nagrađivanje uspješnih pojedinaca/udruga/ustanova u obrazovanju

2.1.1.6. Suradnja ustanova u obrazovanju s organizacijama u drugim županijama i inozemstvu

2.1.1.7. Rano uočavanje nadarene djece i individualni programi rada s nadarenom djecom

2.1.1.8. Uvođenje dodatnih obrazovnih programa za učenike iz područja informacijskih tehnologija

2.1.1.9. Poboljšanje modela prijevoza učenika do škola

Nositelji provedbe mjere su: Županija, javne ustanove u obrazovanju, jedinice lokalne samouprave i civilno društvo.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.1.1.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrađen plan upravljanja ljudskim resursima u osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju	Plan	Pokazatelj mjeri razvoj dugoročne politike upravljanja ljudskim resursima u obrazovanju	2021.	0	2022.	1	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Modernizirani i izgrađeni obrazovni objekti	Broj objekata	Pokazatelj mjeri razinu ulaganja u modernizaciju i izgradnju obrazovne infrastrukture	2021.	15	2027.	45	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Udio digitalno zrelih osnovnih i srednjih škola na području DNŽ	Udio u ukupnom broju osnovnih i srednjih škola	Pokazatelj mjeri razinu digitalizacije u osnovnom i srednjem obrazovanju na području DNŽ	2021.	/	2027.	/	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Broj učenika osnovnih škola uključenih u edukativne programe iz područja programiranja	Broj učenika	Pokazatelj mjeri povećanje uključenosti učenika u nove obrazovne programe iz područja IT-a i drugih tema povezanih s primjenom informacijskih tehnologija	2021.	0	2027.	400 (kumulativno do kraja 2027.)	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport

Mjera 2.1.2. Unaprjeđenje zdravstvenih usluga i skrbi

Cilj mjere je poboljšati zdravstvene usluge, unaprijediti standard i kvalitetu te omogućiti što ujednačeniji pristup zdravstvenim uslugama na području cijele Županije. Kako bi se sve potrebe zdravstvenog sustava lakše pratile, a time i ostvarivale, potrebno je izraditi dugoročan županijski plan za razvoj zdravstvene skrbi. Prioritetne potrebe su prije svega izgradnja novih i adaptacija postojećih objekata u službi poboljšanja zdravstvene zaštite i nabava nove opreme te poboljšanje upravljanja ljudskih resursima u zdravstvu, što uključuje i rješavanje pitanja deficitarnog zdravstvenog kadra. Također će se kroz ovu mjeru poticati jačanje provedbe preventivnih zdravstvenih programa te poboljšanje palijativne skrbi.

Popis indikativnih aktivnosti

2.1.2.1. Izrada dugoročnog plana za razvoj zdravstvene

skrbi na području DNŽ

2.1.2.2. Izgradnja, rekonstrukcija, nadogradnja i opremanje zdravstvenih objekata

2.1.2.3. Unaprjeđenje standarda i modernizacija zdravstvenih usluga

2.1.2.4. Digitalizacija zdravstvenih ustanova

2.1.2.5. Unaprjeđenje politike upravljanja ljudskim resursima te uspostavljanje sustava vrednovanja rada u zdravstvenim ustanovama

2.1.2.6. Jačanje provedbe preventivnih zdravstvenih programa

2.1.2.7. Poboljšanje palijativne skrbi

Nositelji provedbe mjere: DNŽ-UODD, javne ustanove u zdravstvu, civilno društvo.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.1.2.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Modernizirani, dograđeni i novoizgrađeni zdravstveni objekti	Broj objekata	Pokazatelj mjeri razinu ulaganja u poboljšanje zdravstvene infrastrukture	2021.	0	2027.	/	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje
Stopa popunjenosti sistematiziranih mjesta za zdravstveno osoblje	Popunjena / sistematizirana radna mjesta	Pokazatelj mjeri razinu uspješnosti u osiguranju potrebnih ljudskih resursa	2021.	50%	2027.	75%	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje
Broj osiguranih stambenih jedinica za deficitarne kadrove u zdravstvu	Broj stambenih jedinica	Pokazatelj mjeri razinu zadovoljenje stambenih potreba deficitarnih kadrova u zdravstvu	2021.	0	2027.	30	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje
Izrađen plan dugoročnog razvoj zdravstvene skrbi na području DNŽ	Broj izrađenih planova	Pokazatelj mjeri razvoj dugoročne politike upravljanja ljudskim resursima u obrazovanju	2021.	0	2022.	1	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje
Uspostavljen zajednički digitalni zdravstveni sustav	Broj uspostavljenih digitalnih sustava u zdravstvu	Pokazatelj mjeri uspješnost realizacije poboljšanja razine digitalizacije u zdravstvu	2021.	0	2023.	1	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje

Mjera 2.1.3. Osnaživanje sustava socijalne uključenosti

Ovom mjerom će se osigurati jasan dugoročni okvir za pružanje socijalnih usluga u županiji kao i povećanje dostupnosti i učinkovitosti socijalnih usluga kroz izgradnju novih te obnovu i proširenje postojećih kapaciteta za pružanje socijalnih usluga (namijenjenih primjerice za osobe starije dobi, žrtve nasilja u obitelji, djecu, ovisnike itd.) te olakšan pristup socijalnim uslugama. Razvoj socijalnog poduzetništva će se ponajprije poticati kroz pripremu i provedbu projekata financiranih kroz EU fondove i druge izvore.

Popis indikativnih aktivnosti

2.1.3.1. Izrada dugoročnog županijskog plana za razvoj socijalnih usluga u DNŽ

2.1.3.2. Izrada digitalnih rješenja za praćenje kvalitete pružanja socijalnih usluga i olakšan pristup korisnika istim

2.1.3.3. Izgradnja novih te obnovu i proširenje postojećih kapaciteta za pružanje socijalnih usluga

namijenjenih osobama starije dobi

2.1.3.4 Osnivanje Obiteljskog centra Dubrovačko – neretvanske županije

2.1.3.5. Poboljšanje i proširenje usluga socijalne skrbi za djecu

2.1.3.6. Poboljšanje usluga za osobe ovisne o alkoholu, drogama, kockanju i drugim oblicima ovisnosti

2.1.3.7. Pružanje usluga prehrane i pomoći u kući korisnicima socijalne skrbi na području cijele DNŽ

2.1.3.8. Poboljšanje prostornih uvjeta i usluga za pružanje psihosocijalne pomoći

2.1.3.9. Poboljšanje prostornih i drugih uvjeta za djelovanje udruga civilnog društva

2.1.3.10. Razvoj socijalnog poduzetništva

Nositelji provedbe mjere: DNŽ-UODD, jedinice lokalne samouprave, javne ustanove u području socijalne skrbi, civilno društvo.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.1.3.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrađen plan razvoja socijalnih usluga na području DNŽ	Broj planova	Pokazatelj mjeri razinu poboljšanja strateškog planiranja u području socijalnih usluga	2021.	0	2022.	1	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje
Modernizirani, dograđeni i novoizgrađeni objekti za pružanje socijalnih usluga	Broj objekata	Pokazatelj mjeri razinu ulaganja u poboljšanje socijalne infrastrukture	2021.	0	2027.	10	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje
Stopa popunjenosti sistematiziranih mjesta za osoblje u javnim ustanovama za pružanje socijalne skrbi	Popunjena / sistematizirana radna mjesta	Pokazatelj mjeri razinu uspješnosti u osiguranju potrebnih ljudskih resursa	2021.	66%	2027.	80%	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje / Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Mjera 2.1.4. Poticanje kulturnog stvaralaštva

Ovom mjerom će se izraditi dugoročni plan razvoja kulturnih sadržaja na području Županije te provoditi brojne druge aktivnosti koje imaju za cilj poticanje kulturnog stvaralaštva. Pružit će se potpore za održavanje kulturnih događanja s posebnim naglaskom na događanja izvan turističke sezone, provoditi projekte jačanja međunarodne kulturne suradnje i poticanje uspješnih pojedinaca, udruga i organizacija. Također, cilj je unaprijediti sustav kulturne statistike te

poboljšati promociju DNŽ kao poželjnog odredišta za kulturno-umjetničko stvaranje. Nastavit će se i u skladu s financijskim mogućnosti dodatno ojačati uključenost djece u provedbu kulturnih programa kao dijela izvanškolskih aktivnosti.

Popis indikativnih aktivnosti

2.1.4.1. Izrada dugoročnog plana razvoja kulturnih sadržaja na području DNŽ

2.1.4.2. Potpore za održavanje kulturnih događanja, s posebnom potporom za događanja izvan turističke

sezone, odnosno cjelogodišnjim događanjima

2.1.4.3. Kontinuirano poticanje uspješnih pojedinaca/udruga/organizacija

2.1.4.4. Priprema i provedba programa jačanja (međunarodne) kulturne suradnje, odnosno kulturne razmjene

2.1.4.5. Sustavno vođenje kulturne statistike

2.1.4.6. Promocija DNŽ kao poželjnog i dostupnog mjesta stvaranja za umjetnike, kulturne i kreativne radnike

2.1.4.7. Poticanje organiziranog i sustavnog bavljenja kulturom kod djece i mladih u osnovnim i srednjim školama kao dio izvanškolskih aktivnosti

Nositelji provedbe mjere: DNŽ-UODD, jedinice lokalne samouprave, javne ustanove u području kulture, civilno društvo, TZ.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.1.4.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrađen plan razvoja kulturnih sadržaja na području DNŽ	Broj planova	Pokazatelj mjeri razinu poboljšanja strateškog planiranja u području kulture	2021.	0	2023.	1	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Uspostava sustava kulturne statistike	Sustav kulturne statistike	Pokazatelj mjeri razinu poboljšanja strateškog planiranja u području kulture	2021.	0	2024.	1	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Razrada i provedba projekta promocije DNŽ kao poželjnog mjesta za kulturno-umjetničko stvaralaštvo	Broj provedenih projekata	Pokazatelj mjeri uspješnost realizacije projekta promocije DNŽ	2021.	0	2024.	1	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Razrada i provedba projekata kulturne suradnje/razmjene	Broj provedenih projekata	Pokazatelj mjeri povećanje kvalitete kulturne suradnje	2021.	0	2027.	40 (kumulativno za razdoblje 2021.-2027.)	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport

Mjera 2.1.5. Unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture i programa

Cilj mjere je osigurati poboljšanje dostupnosti sportske, rekreacijske i trenažne infrastrukture i programa na području DNŽ. Analizom stanja utvrđena je nedostatnost prostornih uvjeta i kapaciteta, ali i potreba poboljšanja i diversifikacije usluga. Stoga se namjerava pripremiti veći broj projekata koji će se kandidirati za financiranje iz EU fondova i tako osigurati potrebno financiranje. Dio projekata će se odnositi na razvoj sportskog turizma. Poseban naglasak je na pružanju potpora za rad sportskih udruga koje omogućuju bavljenje sportom osobama s invaliditetom i djeci s posebnim potrebama. Mjerom će se provoditi informativne kampanje i druge aktivnosti kako bi se građani snažnije uključili u sportsko-rekreacijske aktivnosti. Također, u skladu s financijskim mogućnostima, poticat će se znanstvena suradnja u funkciji razvoja sporta na području DNŽ.

Popis indikativnih aktivnosti

Svrha mjere je jačati svijest građana o nužnosti

zdravog življenja te njima, ali i sportašima omogućiti svakodnevno bavljenje sportskim aktivnostima.

2.1.5.1. Izrada dugoročnog plana razvoja sportsko-rekreacijske infrastrukture i programa

2.1.5.2. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove sportske, rekreacijske i trenažne infrastrukture

2.1.5.3. Potpore za rad sportskim udrugama, posebno onima koji omogućuju treninge i bavljenje sportom osobama s invaliditetom i djeci s posebnim potrebama

2.1.5.4. Razrada projekata za uključivanje sportskih potencijala Županije u razvoj selektivnih oblika turizma

2.1.5.5. Provedba informativnih kampanja i drugih aktivnosti za snažnije uključivanje građana u sportsko-rekreacijske aktivnosti

2.1.5.6. Potpore profesionalnim sportašima, rekreativcima, entuzijastima i trenerima u razvoju projekata kojima se promiče zdrav način života

2.1.5.7. Podrška provedbi znanstvenih projekata u funkciji razvoja sporta

Nositelji provedbe mjere: jedinice lokalne samouprave, DNŽ-UODD, javne ustanove u području sporta, sportske udruge. Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.1.5.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrađen plan razvoja sportsko-rekreacijske infrastrukture i programa	Broj planova	Pokazatelj mjeri razinu poboljšanja strateškog planiranja u području sporta i rekreacije	2021.	0	2022.	1	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Modernizirani, dograđeni i novoizgrađeni objekti za pružanje sportsko-rekreacijskih usluga	Broj objekata	Pokazatelj mjeri razinu ulaganja u poboljšanje sportsko-rekreacijske infrastrukture	2021.	0	2027.	10	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport
Provedba informativnih kampanja za uključivanje stanovništva u sportsko-rekreacijske aktivnosti	Broj informativnih kampanja	Pokazatelj mjeri razinu promicanja svijesti o uključenosti građana u sport i rekreaciju	2021.	0	2027.	7 (kumulativno za razdoblje 2021.-2027.)	Županija – UO za obrazovanje, kulturu i sport

Posebni cilj 2.2. Osiguranje zapošljivosti radne snage i prilagodbe obrazovanja potrebama tržišta rada

Mjera 2.2.1. Osnaživanje suradnje između obrazovnih i istraživačkih ustanova, gospodarstva i javne uprave

Cilj mjere je osnažiti suradnju između obrazovnih ustanova, gospodarstva i javne uprave kako bi se u što većoj mjeri osigurala kvalifikacijska struktura radne snage u skladu s potrebama županijskog tržišta rada. Mjera će se provoditi kroz pripremu i provedbu zajedničkih projekata (financiranih iz EU fondova), provođenje informativnih aktivnosti među učenicima, poboljšanju shema stipendiranja deficitarnih zanimanja te ostalih aktivnosti u skladu sa Strategijom razvoja ljudskih potencijala DNŽ 2021.-2027.

2.2.1.1. Priprema zajedničkih projekata gospodarstva i obrazovnog sektora u funkciji poboljšanja obrazovanja

2.2.1.2. Provedba informativnih aktivnosti za podizanje svijesti učenika o deficitarnim zanimanjima i poslovima budućnosti

2.2.1.3. Priprema i provedba shema stipendiranja obrazovanja za deficitarna zanimanja na području DNŽ

2.2.1.4. Razvoj, unaprjeđenje i provedba stručne prakse u visokom obrazovanju

2.2.1.5. Priprema i provedba projekata uključivanja pripadnika NEET skupina u tržište rada

2.2.1.6. Provedba ostalih aktivnosti suradnje sukladno strategiji razvoja ljudskih potencijala DNŽ 2021.-2027.

Nositelji provedbe mjere su: Partnersko vijeće za tržište rada DNŽ, poduzetnička udruženja, obrazovne i znanstveno-istraživačke ustanove.

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Pripremljeni projekti iz područja zapošljivosti koji uključuju partnere iz obrazovnog sektora i gospodarstva	Broj projekata	Indikator mjeri razinu aktivnosti na području poboljšanja suradnje sektora obrazovanja i gospodarstva	2021.	0	2027.	7 (kumulativno do 2027.)	Partnersko vijeće za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala DNŽ
Broj učenika i studenata uključenih u sheme stipendiranja za deficitarna zanimanja	Broj učenika/ studenata	Indikator mjeri razinu potpore DNŽ&JLS obrazovanju za deficitarna zanimanja	2021.	61	2027.	500 (kumulativno do 2027.)	Partnersko vijeće za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala DNŽ

Mjera 2.2.2. Razvoj strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja

Mjerom se potiče razvoj strukovnih programa, programa cjeloživotnog učenja, prekvalifikacije te razvoj obrazovnih programa za deficitarna zanimanja kako bi se utjecalo na smanjivanje neusklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada. Cilj je uskladiti upisne kvote u strukovnom obrazovanju s potrebama tržišta rada, odnosno usklađivanje postojećih formalnih programa strukovnog obrazovanja i izrada novih obrazovnih kurikuluma sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada.

Popis indikativnih aktivnosti

2.2.2.1. Razvoj centara kompetentnosti u strukovnom obrazovanju

2.2.2.2. Usklađivanje upisnih kvota u strukovnom obrazovanju s potrebama tržišta rada

2.2.2.3. Usklađivanje postojećih formalnih programa strukovnog obrazovanja i izrada novih obrazovnih kurikuluma sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada

2.2.2.4. Povećanje uključenosti strukovnih škola u provedbu programa cjeloživotnog obrazovanja

2.2.2.5. Provedba modela dualnog obrazovanja

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, obrazovne ustanove u području strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja, poduzetnička udruženja

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.2.2.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Udjel neupisanih mjesta za deficitarna zanimanja u odnosu na planirana u strukovnim školama	Udjel neupisanih mjesta	Indikator mjeri razinu popunjenosti za deficitarna zanimanja	2021.	?	2027.	<20%	Partnersko vijeće za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala DNŽ
Broj postojećih formalnih programa strukovnog obrazovanja usklađenih sa standardom zanimanja	Broj moderniziranih programa strukovnog obrazovanja	Indikator mjeri razinu aktivnosti na području modernizacije strukovnog obrazovanja	2021.	0	2027.	7 (kumulativno do 2027.)	Partnersko vijeće za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala DNŽ
Broj odraslih osoba uključenih u programe cjeloživotnog obrazovanja	Broj polaznika	Indikator mjeri razinu uključenosti odraslih osoba u cjeloživotno obrazovanje	2021.	60	2027.	360	Partnersko vijeće za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala DNŽ

Mjera 2.2.3. Jačanje županijskih i lokalnih kapaciteta za intervencije na tržištu rada

Cilj mjere je jačati lokalno partnerstvo za zapošljavanje, a posebno međuinstitucionalni dijalog svih ključnih dionika na tržištu rada. Analizom uspješnosti mjera za zapošljavanje dobit će se jasniji uvid u učinkovitost samih mjera te potrebe za određenim korekcijama. Ukoliko nacionalna razina bude osigurala odgovarajuće natječaje, pripremit će se projekti kojima će se dodatno ojačati kapaciteti za djelovanje lokalnog partnerstva za zapošljavanje, posebno u pogledu provedbe specifičnih, lokalnih mjera za aktivaciju teško zapošljivih skupina.

Popis indikativnih aktivnosti

2.2.3.1. Izrada akcijskog plana za provedbu Strategije razvoja ljudskih potencijala 2021.-2027.

2.2.3.2. Analiza uspješnosti mjera za zapošljavanje na području DNŽ

2.2.3.3. Daljnje jačanje kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje kao ključnog mehanizama međusektorske suradnje

Nositelji provedbe mjere: Regionalna agencija DUNEA, HZZ-Područni ured DNŽ, poduzetnička udruženja, obrazovne ustanove u području strukovnog i cjeloživotnog obrazovanja, JLS

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.2.3.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrada dugoročnog plana razvoja županijskog tržišta rada	Izrađen plan razvoja	Indikator mjeri poboljšanje strateškog planiranja u području tržišta rada	2021.	0	2024.	1	Partnersko vijeće za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala DNŽ
Provedba projekata jačanja kapaciteta PVTR-a	Broj projekata	Indikator mjeri razinu aktivnosti u području jačanja kapaciteta PVTR-a	2021.	0	2027.	3 (kumulativno do 2027.)	Partnersko vijeće za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala DNŽ

Posebni cilj 2.3. Poticanje demografskog razvoja

Mjera 2.3.1. Planiranje i provedba aktivnosti za poboljšanje demografskih prilika

Ova mjerom želi se doprinijeti demografskoj obnovi kroz niz aktivnosti: osiguranje izravnih potpora ciljanoj populaciji (npr. novčane za novorođenu djecu), subvencioniranje cijena pojedinih javnih usluga poput prijevoza, privlačenje deficitarnih kadrova, jačanje suradnje s iseljenicima, potpore za poduzetnike u rijetko naseljenim područjima, itd.

Popis indikativnih aktivnosti

2.3.1.1. Dodjela izravnih potpora ciljanoj populaciji u funkciji demografskog razvoja

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.3.1.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrada plana demografskih mjera za DNŽ	Plan demografskih mjera	Indikator mjeri poboljšanje strateškog planiranja u području demografske politike	2021.	0	2024.	1	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje
Vrijednost izdvojena za provedbu demografskih mjera	Novčana vrijednost	Indikator mjeri razinu uspješnosti provedbe demografskih mjera	2021.	2 800 000,00kn	2027.	18 000 000,00 kn (kumulativno do 2027.)	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje
Provedba projekata jačanja veza s iseljenicima	Broj projekata	Indikator mjeri povećanje razine suradnje s iseljenicima kroz provedbu posebno planiranih projekata	2021.	0	2027.	3 (kumulativno do 2027.)	DUNEA
Vrijednost dodijeljenih potpora za očuvanje poslovanja	Vrijednost potpora	Indikator mjeri razinu aktivnosti u očuvanju zaposlenosti u demografski ugroženim područjima	2021.	0	2027.	100 (kumulativno do 2027.)	Županija – UO za poduzetništvo, turizam i more

2.3.1.2. Subvencioniranje cijena javnih usluga u funkciji demografskog razvoja

2.3.1.3. Jačanje suradnje i povezanosti s iseljenicima kako bi ih se potaknulo na povratak

2.3.1.4. Privlačenje deficitarnih kadrova

2.3.1.5. Očuvanje poduzetništva u rijetko naseljenim područjima

2.3.1.6. Financiranje prijevoza učenika osnovnih i srednjih škola u suradnji s MZO i JLS-ima

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, JLS

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Mjera 2.3.2. Jačanje politike stanovanja u funkciji demografske obnove

Mjera je usmjerena na jačanje politike stanovanja kao važnog aspekta ukupnih napora za poboljšanje demografskih prilika u županiji. Kroz ovu mjeru u Županiji se planira izraditi program stambenog zbrinjavanja kojim bi se stvorio dugoročni okvir za provedbu dviju ključnih aktivnosti: izgradnju POS zgrada te poboljšanje dostupnosti stambenih kredita. Županija i dio jedinica lokalne samouprave već su aktivno uključene u takve aktivnosti, ali potrebno je dodatno ojačati napore u

pogledu njihove dostupnosti u svim zainteresiranim lokalnim jedinicama.

Popis indikativnih aktivnosti

2.3.2.1. Planiranje programa stambenog zbrinjavanja

2.3.2.2. Razvoj projekata POS stanova

2.3.2.3. Poboljšanje dostupnosti stambenih kredita

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, JLS

Provedba mjere planirana je kontinuirano tijekom provedbe Plana.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 2.3.2.

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj stanova izdanih mladim obiteljima kroz provedbu demografske mjere za stambeno zbrinjavanje	Broj stanova	Indikator mjeri razinu uspješnosti provedbe mjera stambenog zbrinjavanja	2021.	0	2027.	200 (kumulativno do 2027.)	Županija – UO za zdravstvo, obitelj i branitelje

PRIORITET 3. OČUVANJE OKOLIŠA, POBOLJŠANJE POVEZIVOSTI I ODRŽIVO KORIŠTENJE BAŠTINE

Posebni cilj 3.1. Očuvanje okoliša i energetska tranzicija na što veću dobrobit lokalne zajednice

Mjera 3.1.1. Unaprjeđenja gospodarenja vodama i otpadom

Ovom mjerom će se financirati ulaganja u sustave gospodarenja vodama i otpadom kako bi se ispunili definirani nacionalni ciljevi. Financirat će se izgradnja i obnova sustava javne vodoopskrbe, javne odvodnje i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda. Nadalje, provedbom planiranih aktivnosti smanjit će se količine odlaganog otpada i tako ubrzati prijelaz na kružno gospodarenje otpadom. Ključna aktivnost se odnosi na gradnju županijskog centra za gospodarenje otpadom i prateće infrastrukture, sanaciju postojećih divljih i službenih odlagališta otpada te provedbu inovativnih rješenja za sprječavanje nastanka otpada. Time će se do kraja 2027. uspostaviti cjelovit i učinkovit sustav

gospodarenja otpadom uz poštivanje svih relevantnih zakonskih propisa.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.1.1.1. Izgradnja sustava vodovoda i odvodnje

3.1.1.2. Ulaganja u održavanje i bolje upravljanje postojećom vodoopskrbnom mrežom i odvodnjom

3.1.1.3. Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda

3.1.1.4. Osiguranje sanitarne zaštite izvorišta pitke vode te zaštite podzemnih i površinskih voda

3.1.1.5. Izgradnja infrastrukture i druge aktivnosti u funkciji postizanja ciljeva kružnog gospodarstva

3.1.1.6. Izgradnja Županijskog centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica

3.1.1.7. Sanacija i zatvaranje divljih i službenih odlagališta otpada

3.1.1.8. Inovativna rješenja u funkciji poboljšanja upravljanja otpadom

Nositelji provedbe mjere: Hrvatske vode, vodno-komunalna poduzeća, DNŽ, JLS

Pokazatelji rezultata za Mjeru 3.1.1

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Priključenost kućanstava na sustav javne vodoopskrbe	Udio kućanstava	Pokazatelj mjeri udio kućanstava koji je priključen na sustav javne vodoopskrbe	2021.	90-95%	2027.	95—100 %	Hrvatske vode, Vodno-komunalna poduzeća u DNŽ
Gubici u vodoopskrbnoj mreži	Udio gubitaka u mreži	Pokazatelj mjeri stupanj učinkovitosti vodoopskrbne mreže	2021.	50%	2027.	20%	Vodno-komunalna poduzeća u DNŽ
Postotak odvojeno sakupljenog kućanskog i sličnog reciklabilnog materijala u odnosu na ukupni proizvedeni komunalni otpad	Udio odvojeno sakupljenog kućanskog i sličnog reciklabilnog materijala	Pokazatelj mjeri razinu recikliranja	2019.	18%	2027.	60%	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove
Broj ugovorenih inovativnih projekata u području gospodarenja otpadom i vodama (pametna rješenja)	Broj projekata	Pokazatelj mjeri primjenu inovativnih rješenja u gospodarenju otpadom i vodama	2021.	0	2027.	5	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove, JLS

Mjera 3.1.2. Unaprjeđenje energetske infrastrukture, povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije

Cilj mjere je potaknuti ulaganja namijenjenih unaprjeđenju energetske infrastrukture, poboljšati energetske učinkovitost te razinu korištenja OIE. Sukladno planovima nositelja (HEP d.d.) očekuje se nastavak ulaganja u poboljšanje elektroprijenosne i distribucijske mreže te povezivanje županije 220kV dalekovodom s ostatkom zemlje. Također, Županija i JLS će podržati, sukladno svojim nadležnostima, sve radnje kojima se osigurava gradnja Jadransko-jonskog plinovoda i spajanje na nacionalni plinoopskrbni sustav. Također, ovom mjerom će se podržati provedba ulaganja u energetske obnovu javnih zgrada, daljnja modernizacija javne rasvjete (uključujući i potencijalni doprinos javne rasvjete digitalizaciji i elektrifikaciji županije) te gradnji postrojenja za proizvodnju iz obnovljivih izvora energije. Posebno će se poticati izgradnje solarnih elektrana u

vlasništvu JLPS i/ili većeg broja stanovnika županije u skladu s najboljom praksom drugih lokalnih jedinica u RH i drugim zemljama članicama EU.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.1.2.1. Unaprjeđenje elektroprijenosne i distribucijske mreže i prelazak na 20 kV naponski nivo

3.1.2.2. Povezivanje Županije 220 kV dalekovodom na energetske sustav Hrvatske

3.1.2.3. Povezivanje na Jadransko-jonski plinovod i plinoopskrbni sustav RH

2.1.2.4. Energetska obnova javnih zgrada

2.1.2.5. Modernizacija javne rasvjete

2.1.2.6. Izgradnja postrojenja za proizvodnju obnovljivih izvora energije

Nositelji provedbe mjere: komunalna poduzeća, DNŽ, JLS

Pokazatelji rezultata za Mjeru 3.1.2

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj ugovorenih projekata energetske obnove javnih zgrada	Broj projekata	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području energetske obnove javnih zgrada	2021.	0	2027.	30	DUNEA, JLS
Broj ugovorenih projekata modernizacije javne rasvjete	Broj projekata	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području modernizacije javne rasvjete	2021.	0	2027.	30	DUNEA, JLS
Broj projekata izgradnje solarnih elektrana u vlasništvu JLPS i/ili većeg broja stanovnika županije	Broj projekata	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području izgradnje solarnih elektrana kroz modele grupnog financiranja	2021.	0	2027.	4	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove
Broj ugovorenih inovativnih projekata u području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije (pametna rješenja)	Broj projekata	Pokazatelj mjeri primjenu inovativnih rješenja u području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	2021.	0	2027.	5	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove, JLS

Mjera 3.1.3. Razvoj sustava praćenja, obrazovanja i informiranja o okolišu

Svrha mjere je usvajanje najbolje svjetske prakse u području praćenja, obrazovanja i informiranja o okolišu kako bi se mogle adekvatno planirati aktivnosti zaštite okoliša te jačati svijest građana o utjecajima na okoliš i potrebi umanjavanja negativnih utjecaja. Dodatno, ovom mjerom će se poticati i međunarodna suradnju u području problematike morskog otpada te zaštite okoliša, a naglasak će biti na susjednim zemljama koje predstavljaju moguće izvore rizika za okoliš županije. Kako bi se ostvarili navedeni ciljevi, mjerom će se implementirati cjeloviti podatkovno-informatički sustav za praćenje stanja okoliša i organizirati aktivnosti kojima će se pružala edukacija građanima.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.1.3.1. Uspostava cjelovitog podatkovno-informatičkog sustava za praćenje stanja okoliša

3.1.3.2. Organizacija informativno-obrazovnih i drugih aktivnosti kojima se promiče svijest o zaštiti okoliša i potrebi prelaska na kružno i nisko-ugljično gospodarstvo

3.1.3.3. Suradnja sa susjednim regijama i državama na razvoju zajedničkih rješenja u području zaštite okoliša

3.1.3.4. Suradnja sa znanstvenim i obrazovnim institucijama na identificiranju novih rješenja za zaštitu okoliša

3.1.3.5. Primjena "pametnih" rješenja vezanih uz zaštitu okoliša i prelazak na kružno gospodarstvo

Nositelji provedbe mjere: DNŽ-UOPPG, JLS, komunalna poduzeća,

Pokazatelji rezultata za Mjeru 3.1.3

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Unaprijeđen informacijski sustav o stanju u okolišu	Broj informacijskih sustava	Pokazatelj mjeri razinu jačanja kapaciteta za praćenje stanja okoliša	2021.	0	2024.	1	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove
Broj dodijeljenih potpora iz proračuna DNŽ za projekte manje vrijednosti iz područja zaštite okoliša	Broj projekata	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području zaštite okoliša	2021.	14	2027.	140 (kumulativno do 2027.)	DUNEA, JLS
Broj organiziranih promotivno-edukativnih događanja u području zaštite okoliša	Broj događanja	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području informativno-obrazovnih aktivnosti	2021.	0	2027.	30 (kumulativno do 2027.)	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove

Posebni cilj 3.2. Poboljšanje unutarnje i vanjske povezivosti te zelene mobilnosti
Mjera 3.2.1. Poticanje cjelovitog razvoja prometne infrastrukture

Mjerom podrazumijeva provedbu niza aktivnosti za poboljšanje prometne povezanosti Županije s ostatkom RH i susjednim državama, kao i prometne povezanost unutar županije. U području cestovnog prijevoza, cilj je osigurati nastavak državnih ulaganja u gradnju i nadogradnju ključnih cestovnih pravaca (autocesta, brza cesta Osojnik-Čilipi-granica s CG, brza cesta preko Pelješca do trajektne luke Perna), poboljšati sigurnost lokalnih i županijskih prometnica te prijeći na novi sustav javnog cestovnog prijevoza. U pomorskom prijevozu planira se nastavak ulaganja u modernizaciju luka, uključujući i povećanje broja komunalnih vezova. Također, poticat će se razvoj brzobrodskih linija u skladu s ovlastima i financijskim mogućnostima županije i lokalnih jedinica. Poboljšanje zračne povezanosti se planira kroz ponovno aktiviranje hidroavionskog prijevoza.

Popis indikativnih aktivnosti:

- 3.2.1.1. Ulaganja u izgradnju suvremenih cestovnih poveznica s ostalim dijelom RH i unutar DNŽ
- 3.2.1.2. Ažuriranje i dorada prometnog modela DNŽ
- 3.2.1.3. Ulaganja u povećanje kvalitete i sigurnosti postojećih županijskih i lokalnih prometnica
- 3.2.1.4. Razvoj novog modela javnog cestovnog prijevoza
- 3.2.1.5. Organizacija aktivnosti namijenjenih povećanju svijesti stanovnika o važnosti sigurnosti u prometu
- 3.2.1.6. Izrada cjelovitog plana razvoja luka na području DNŽ
- 3.2.1.7. Ulaganja u modernizaciju i proširenje luka za prijevoz putnika i roba
- 3.2.1.8. Razvoj projekata brzobrodskih linija radi povezivanja otoka i kopna te otoka međusobno
- 3.2.1.9. Poticanje ulaganja u zračnu povezanost

Nositelji provedbe mjere: ŽUC, ŽLA, DNŽ, JLS, HAC, HC

Pokazatelji rezultata za Mjeru 3.2.1

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Započeta gradnja autoceste čvor Metković-Osojnik	Broj projekata u realizaciji	Pokazatelj mjeri provedbu ključnog projekta poboljšanja prometne povezanosti DNŽ	2021.	0	2027.	1	HAC
Započeta gradnja brze ceste (Osojnik)-Zračna luka Dubrovnik -Čilipi-granica Crne Gore	Broj projekata u realizaciji	Pokazatelj mjeri provedbu ključnog projekta poboljšanja prometne povezanosti DNŽ	2021.	0	2027.	1	HC
Izgrađena brza cesta preko Pelješca Pelješki most - Brijesta – Trajektna luka Perna	Broj realiziranih projekata	Pokazatelj mjeri provedbu ključnog projekta poboljšanja prometne povezanosti DNŽ	2021.	0	2027.	1	HC
Ažuriranje i dorada prometnog modela DNŽ	Prometni model	Pokazatelj mjeri kvalitetu strateškog planiranja u području prometa	2019.	0	2023.	1	DNŽ
Kvaliteta cestovne infrastrukture	% km kolnika županijskih i lokalnih cesta u kategorijama 0-3	Pokazatelj mjeri kvalitetu kolnika	2019.	51%	2027.	75%	ŽUC DNŽ
Razvoj novog modela javnog cestovnog prijevoza		Pokazatelj mjeri poboljšanje kvalitete usluge javnog prijevoza	2019	0	2023	1	DNŽ
Izrađen plan razvoja luka	Plan razvoja luka	Pokazatelj mjeri kvalitetu strateškog planiranja u području razvoja lučke infrastrukture	2021.	0	2023.	1	ŽLU
Broj izgrađenih i moderniziranih luka u nadležnosti županijske lučke uprave	Broj luka	Pokazatelj mjeri razinu poboljšanja kvalitete pomorskog prijevoza	2021.	0	2027.	6	ŽLU
Broj novih komunalnih vezova	Pokazatelj mjeri kvalitetu komunalnih usluga u pomorstvu		2021.	1000	2027.	2500	ŽLU

Mjera 3.2.2. Poboljšanje digitalne infrastrukture

Cilj ove mjere je nastavak ulaganja u području poboljšanja digitalne povezanosti s naglaskom na uspostavu širokopojasne infrastrukture velikih kapaciteta u Županiji. Realizacija mjere ponajprije ovisi o nastavku financiranja takvih projekata s državne razine te interesu telekom operatora. DNŽ i lokalne jedinice će sa svoje strane osigurati svu potrebnu administrativnu podršku

kako bi se stvorili uvjeti za realizaciju ulaganja.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.2.2.1. Izgradnje infrastrukture širokopojasnog pristupa Internetu velikih brzina

3.2.2.2. Razvoj 5G mreže

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, JLS, telekom operatori, OIV

Pokazatelji rezultata za Mjeru 3.2.2

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Udio kućanstava kojima je dostupan širokopojasni pristup s brzinom od najmanje 100 Mbit/s, uz mogućnost nadogradnje na brzine do 1 Gbit/s	% od ukupnog broja kućanstava	Pokazatelj mjeri kvalitetu digitalne infrastrukture	2019.	50%	2027.	80%	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove
Udio urbanih područja koja su u pokrivena 5G mrežama	% od ukupne površine urbanih područja	Pokazatelj mjeri kvalitetu digitalne infrastrukture	2019.	0%	2027.	80%	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove
Udio ruralnih područja koja su u pokrivena 5G mrežama	% od ukupne površine ruralnih područja	Pokazatelj mjeri kvalitetu digitalne infrastrukture	2019.	0%	2027.	30%	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove

Mjera 3.2.3. Ulaganje u zelenu mobilnost i poticanje razvoja pametnih rješenja u prometnom sustavu

Provedba mjere podrazumijeva povećanje ulaganja u tzv. „zelenu infrastrukturu“, što se posebno odnosi na biciklističke i pješačke staze, električne punionice, električni javni prijevoz, itd. Također, planira se provedba projekata inteligentnog prometnog sustava na lokalnoj razini kao i gradnju pametnih i zelenih javnih garaža u sredinama gdje postoji potražnja za takvom infrastrukturom.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.2.3.1. Gradnja, uređenje i označavanje biciklističkih staza i ruta

3.2.3.2. Gradnja, uređenje i označavanje pješačkih staza/zona/ruta

3.2.3.3. Nabavka električnih vozila za javni prijevoz i potrebe županijske i lokalne samouprave

3.2.3.4. Nabavka električnih vozila za potrebe županijske i lokalne samouprave

3.2.3.5. Poticanje gradnje električnih punionica i ostale infrastrukture za električna vozila

3.2.3.6. Razvoj inteligentnog prometnog sustava

3.2.3.7. Gradnja „pametnih“ i „zelenih“ javnih garaža

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, JLS, komunalna poduzeća

Pokazatelji rezultata za Mjeru 3.2.3

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Povećanje duljine biciklističkih staza	Km biciklističkih staza	Pokazatelj mjeri povećanje mreže biciklističkih staza	2020.	127,8	2027.	240	Županija -UO za Prostorno uređenje i gradnju
Broj JLS s mogućnošću javnog najma električnih/običnih bicikli	Broj JLS-a	Pokazatelj mjeri povećanje dostupnosti javnog najma za ekološki prihvatljiva prometna sredstva	2021.	0	2027.	18	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove
Broj punionica za električna vozila	Broj punionica	Pokazatelj mjeri poboljšanje dostupnosti infrastrukture za električna vozila	2021.	11	2027.	40	Županija – UO za zaštitu okoliša i komunalne poslove

Posebni cilj 3.3. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne i kulturne baštine

Mjera 3.3.1. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne baštine

Mjerom se planira provedba niza aktivnosti kojima je temeljni cilj očuvanje, valorizacija i održivo korištenje prirodne baštine. Planirane su aktivnosti kojima će se osnažiti svijest stanovnika o važnosti značenju prirodne baštine te povećati stupanj njihove uključenosti u njeno očuvanje, zatim utvrditi krajobrazni tipovi i značajni krajobrazi, pripremiti i provesti infrastrukturna ulaganja te osigurati veća promocija turističkih potencijala zaštićenih prirodnih područja, a posebno delte Neretve.

Pokazatelji rezultata za Mjeru 3.3.1

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj ugovorenih projekata iz ESI fondova u području prirodne baštine	Broj projekata	Pokazatelj mjeri razinu uspješnosti u provedbi razvojnih projekata	2021.	-	2027.	5 (kumulativno do kraja 2027.)	Dubrovačko-neretvanska županija, DUNEA
Izrada cjelovitog programa promocije delte Neretve	Broj projekata	Pokazatelj mjeri uspješnost planiranja strateškog projekta	2021.	0	2023.	1	TZ DNŽ
Broj edukacijsko-informativnih aktivnosti u području zaštite prirode	Broj aktivnosti	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području edukacije i informiranja o prirodnoj baštini	2021.	-	2027.	14	JU nadležne za zaštićena prirodna područja

Popis indikativnih aktivnosti:

3.3.1.1. Utvrđivanje krajobraznih tipova i značajnih krajobraza i njihovo uključivanje u inventar zaštićene prirodne baštine te u prostorno planske dokumente

3.3.1.2. Osmišljavanje i provedba programa volontiranja u provedbi aktivnosti istraživanja i zaštite prirodne baštine

3.3.1.3. Razvoj infrastrukture u funkciji očuvanja, valorizacije i održivog korištenja prirodne baštine

3.3.1.4. Izrada i provedba programa za veću i bolju zastupljenost prirodne baštine u turističkoj ponudi

3.3.1.5. Izrada i provedba programa dodatne promocije delte Neretve

Nositelji provedbe mjere: javne ustanove nadležne za upravljanje zaštićenim područjima, JLS, Regionalna agencija DUNEA, Županija

Mjera 3.3.2. Očuvanje, valorizacija i održivo korištenje kulturne baštine i kulturnog krajolika

Mjerom će se poboljšati zastupljenost kulturne baštine u turističkoj ponudi s naglaskom na ruralnim tj. slabije razvijenim područjima. Također, planiraju se provesti različiti istraživački programi, izraditi krajobrazno-konzervatorske dokumentacije i planovi upravljanja kulturnom baštinom te pripremiti provesti infrastrukturni i drugi projekti u funkciji očuvanja, valorizacije i održivog korištenja kulturne baštine.

Popis indikativnih aktivnosti:

3.3.2.1. Provedba istraživačkih programa, izrada krajobrazno-konzervatorske dokumentacije i planova upravljanja kulturnom baštinom

3.3.2.2. Očuvanje, prezentacija i interpretacija kulturne baštine

3.3.2.3. Priprema i provedba projekata digitalizacije kulturne baštine

3.3.2.4. Jačanje svijesti stanovništva o važnosti očuvanja i održivog korištenja baštine

3.3.2.5. Unaprjeđenje modela upravljanja posjetiteljima zaštićene kulturne baštine

3.3.2.6. Poboljšanje zastupljenosti kulturne baštine u turističkoj ponudi s naglaskom na ruralnim/slabije razvijenim područjima

3.3.2.7. Razrada ekološkog pristupa u osmišljavanju kulturnih proizvoda/usluga

Nositelji provedbe mjere: javne ustanove nadležne za upravljanje kulturnom baštinom, JLS, Regionalna agencija DUNEА, TZ DNŽ i lokalnih jedinica

Pokazatelji rezultata za Mjeru 3.3.2

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj ugovorenih projekata iz ESI fondova u području očuvanja, valorizacije i održivog korištenja kulturne baštine	Broj projekata	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području pripreme EU projekata	2021.	-	2027.	10 (kumulativno do kraja 2027.)	Dubrovačko-neretvanska županija, DUNEА
Broj edukacijsko-informativnih aktivnosti u području očuvanja, valorizacije i održivog korištenja kulturne baštine	Broj aktivnosti	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području edukacije i informiranja o kulturnoj baštini	2021.	-	2027.	14	ZZPUDNŽ, MK-Konzervatorski odjel u Dubrovniku, DUNEА

PRIORITET 4. UNAPRJEĐENJE UPRAVLJANJA RAZVOJEM

Posebni cilj 4.1. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom te jačanje kvalitete institucija u javnom sektoru

Mjera 4.1.1. Jačanje kvalitete županijskih i lokalnih institucija

Ciljevi ove mjere su jačanje transparentnosti, digitalizacije, inovativnosti u javnoj upravi. Ključni preduvjet za uspješno ostvarenje mjere jest jačanje ljudskog potencijala, što uključuje provedbu edukacija i kontinuirano praćenje i vrednovanje provedbe ključnih razvojnih programa i projekata u svrhu procesa učenja odnosno stjecanja znanja o javnim politikama. Razvojem i primjenom novih alata upravljanja, a posebno onih koji se temelje na digitalnim tehnologijama, omogućit će znatno veće mogućnosti kvalitetnijeg djelovanja javnih institucija na području županije.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.1.1.1. Razvoj sustava praćenja i ocjenjivanje rezultata rada županijskih i lokalnih institucija

4.1.1.2. Primjena suvremenih alata za povećanje efikasnosti županijskih i lokalnih institucija, s posebnim naglaskom na procese digitalizacije poslovnih procesa

4.1.1.3. Kontinuirano jačanje ljudskih potencijala u javnoj upravi, posebno u području planiranja i upravljanja s naglaskom na jačanju kapaciteta za korištenje EU fondova

4.1.1.4. Promicanje inovativnosti u javnom sektoru, uključujući i eksperimentalne pristupe u rješavanju društvenih izazova.

4.1.1.5. Jačanje transparentnosti rada javne uprave i uključivanje građana kroz participativno upravljanje i druge metode

4.1.1.6. Jačanje digitalizacije javne uprave na lokalnoj i županijskoj razini

4.1.1.7. Uspostava sustava vrednovanja rezultata županijskih i lokalnih proračuna te razvojnih dokumenata

4.1.1.8. Osaživanje koordinacije i suradnje javnih tijela s područja DNŽ

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, JLS

Pokazatelji rezultata za Mjeru 4.1.1

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Broj JLS koji je potpuno digitalizirao najmanje 80% svojih javnih usluga	Broj JLS	Pokazatelj mjeri poboljšanje digitalizacije javnih usluga na lokalnoj razini	2021.	0	2027.	18	DUNEA/JLS
Broj novih digitalnih javnih usluga u nadležnosti županije	Broj usluga	Pokazatelj mjeri poboljšanje digitalizacije javnih usluga na županijskoj razini	2021.	0	2027.	30	DNŽ
Broj lokalnih/županijskih institucija za koje je uvedeno ocjenjivanje zadovoljstva korisnika	Broj institucija	Pokazatelj mjeri zadovoljstvo korisnika radom institucija	2021.	0	2027.	20	DNŽ
Broj JLS-a za koje je uveden ISO sustav upravljanja kvalitetom	Broj JLS-a	Pokazatelj mjeri razinu kvalitete upravljanja na lokalnoj razini	2021.	?	2027.	20	Dubrovačko-neretvanska županija /JLS
Broj lok./žup. tvrtki i ustanova za koje je uveden ISO sustav upravljanja kvalitetom	Broj tvrtki i ustanova u vlasništvu JLPS	Pokazatelj mjeri razinu kvalitete upravljanja u komunalnim poduzećima i drugim organizacijama u vlasništvu JLPS	2021.	?	2027.	10	DUNEA/JLS
Broj UO DNŽ koji je potpuno ušao u GIS sustav	Broj aplikacija po pravnom odjelu	Pokazatelj mjeri broj aktivnih aplikacija izrađenih za pojedini sustav	2021.	1	2027.	9	Županija – UO za poslove Župana i Županijske skupštine

Mjera 4.1.2. Razvoj sustava prostornog planiranja i upravljanja imovinom

Provedbom mjere želi se poboljšati sustav prostornog planiranja i upravljanja imovinom. U području prostornog planiranja planira se provedba niza aktivnosti kojima se želi osigurati detaljniji uvid u stanje u prostoru, a posebno u procjenjivanje dugoročnih posljedica pritiska na prostor. Također se želi intenzivirati rad na prepoznavanju vrijednosti krajobraza i afirmaciju primjerenih tehnologija gradnje. Snažnija edukacija javnosti o kulturi građenja je jedna od posebno važnih aktivnosti kojom se želi utjecati na primjereniji odnos stanovništva prema prostoru. Poboljšanje kvalitete uključenosti građana u izradu

prostornih planova je također jedna važna aktivnost. U području upravljanja imovinom najvažniji ciljevi su u što većoj mjeri aktivirati neiskorištenu imovinu u vlasništvu RH odnosno regionalne i lokalne samouprave te u što je moguće većoj mjeri provesti postupak utvrđivanja granica pomorskog dobra.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.1.2.1. Promicanje integralnog upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem

4.1.2.2. Sustavno praćenje stvarnog korištenja i planirane namjene zemljišta, zaustavljanje daljnje degradacije krajobraza intenzivnom, nezakonitom i/ili neprimjerenom gradnjom, posebno za turističku namjenu i sekundarno stanovanje

4.1.2.3. Prepoznavanje vrijednosti krajobraza i afirmacija primjerenih tipologija gradnje kroz prostorne planove u koje se od rane faze uključuje i javnost

4.1.2.4. Izrada i distribucija praktičnih priručnika o gradnji i uređivanju okućnica i poljoprivrednih i gospodarskih površina, namijenjenih građanima i poslovnom sektoru

4.1.2.5. Sustavna edukacija djelatnika upravnih i stručnih tijela nadležnih za prostorno uređenje

4.1.2.6. Edukacija građana za aktivno i konstruktivno sudjelovanje u procesima prostornog planiranja i razvoj digitalnih platformi za provedbu participacijskih procesa

4.1.2.7. Osiguravanje visoke arhitektonske kvalitete javnih investicija i investicija koje značajno utječu na doživljaj krajobraza

4.1.2.8. Suradnja sa znanstvenim i obrazovnim institucijama na identificiranju primjerenih rješenja za planiranje i gradnju u skladu s kulturnim kontekstom

mjesta

4.1.2.9. Financiranje projekata obrazovanja i informiranja o kulturi građenja, osobito onih usmjerenih prema mladima

4.1.2.10. Prekogranična suradnja u pitanjima prostornog planiranja i razvoja zajedničkih modela kulture građenja

4.1.2.11. Digitalizacija procesa prostornog planiranja i građenja na županijskoj i lokalnoj razini

4.1.2.12. Aktiviranje neiskorištene državne imovine

4.1.2.13. Uređivanje i ažuriranje katastarskih i zemljišno-knjižnih evidencija

4.1.2.14. Ubrzavanje procesa utvrđivanja i evidentiranja granica pomorskog dobra

4.1.2.15. Primjena digitalnih rješenja za učinkovito upravljanje imovinom

Nositelji provedbe mjere: DNŽ-UOPUG, DUNEA, ZZPUDNŽ, JLS

Pokazatelji rezultata za Mjeru 4.1.2

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrađen plan integralnog upravljanja obalnim područjem DNŽ	Broj izrađenih planova	Pokazatelj mjeri poboljšanje strateškog planiranja	2021.	0	2023.	1	Županija -UO za Prostorno uređenje i gradnju / ZZPUDNŽ
Izrađeno izvješće o stanju u prostoru DNŽ	Broj	Pokazatelj mjeri broj izrađenih izvještaja	2021.	0	2027.	1	Županija -UO za Prostorno uređenje i gradnju / ZZPUDNŽ
Broj izrađenih krajobrazno - konzervatorskih studija, izrađenih publikacija o načinima gradnje, provedenih javnih rasprava i edukacija kroz radionice EU fondova, te događanja na temu krajobraza	Broj	Pokazatelj mjeri poboljšanje načina gradnje u DNŽ	2021.	0	2027.	60 (kumulativno / po 10 na godišnjoj razini)	Županija -UO za Prostorno uređenje i gradnju / ZZPUDNŽ
Udio pomorskog dobra za koje su utvrđene granice	Udio	Pokazatelj mjeri razinu rješavanja imovinsko-pravnih pitanja u području pomorskog dobra	2021.	?	2027.	?	Županija -UO za poduzetništvo, turizam i more
Broj novih JLS-a s uvedenim aplikativnim rješenjima za upravljanje imovinom	Broj	Pokazatelj mjeri kvalitetu upravljanja imovinom	2021.	-	2027.	15	JLS
Broj dodijeljenih potpora iz proračuna DNŽ za projekte manje vrijednosti iz područja kulture građenja	Broj projekata	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području zaštite okoliša	2021.	14	2027.	140 (kumulativno do 2027.)	DNŽ, ZZPUDNŽ, JLS
Broj organiziranih informativno obrazovnih događanja u području kulture građenja	Broj događanja	Pokazatelj mjeri razinu aktivnosti u području informativno-obrazovnih aktivnosti	2021.	0	2027.	30 (kumulativno do 2027.)	Županija -UO za Prostorno uređenje i gradnju, ZZPUDNŽ

Posebni cilj 4.2. Povećanje sposobnosti institucija u pogledu odgovora na krizne situacije

Mjera 4.2.1. Poboljšanje sustava vatrogastva

Dobro opremljene i istrenirane vatrogasne jedinice te kvalitetna koordinacija relevantnih javnih službi ključni su ciljevi koji se žele ostvariti provedbom ove mjere. Najvažnije aktivnosti uključuju: osiguranje primjerenih ljudskih resursa, nabavku odgovarajuće opreme i izgradnju nedostajuće infrastrukture. Također, posebna pažnja će se usmjeriti na ulaganja u tehnološku

modernizaciju sustava vatrogastava, što prije svega uključuje primjenu različitih digitalnih tehnologija za detektiranje rizika te za pružanje podrške u provedbi intervencija.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.2.1.1. Izrada plana za jačanje operativne sposobnosti

4.2.1.2. Osiguranje primjerenih ljudskih resursa

4.2.1.3. Izgradnja nedostajuće infrastrukture

4.2.1.4. Nabavka odgovarajuće opreme

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, JLS

Pokazatelji rezultata za Mjeru 4.2.1

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Ulaganja u infrastrukturu i nabavku opreme za vatrogastvo	Ulaganja u milijunima kunama	Pokazatelj mjeri razinu ulaganja u kvalitetu vatrogastva	2021.	-	2027.	200 (kumulativno do kraja 2027.) (kumulativno do kraja 2027.)	Županija – UO za poslove Župana i Županijske skupštine

Mjera 4.2.2. Jačanje ostalih dijelova sustava civilne zaštite

Ovom mjerom će se osigurati sredstva za financiranje i jačanje sustava civilne zaštite (osim vatrogastva koje je obuhvaćeno mjerom 4.2.1.) kako bi uspješno reagiralo u kriznim situacijama na cijelom području Županije. Cilj mjere je ojačati operativnu sposobnost sustava, što se mora temeljiti na prethodno izrađenim procjenama rizika za područje Županije i ocjenama postojeće spremnosti djelovanja sustava. Konkretno, to znači da je

potrebno osigurati primjerene ljudske resurse, ključne infrastrukturne uvjete te odgovarajuću opremu.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.2.2.1. Izrada procjena rizika od katastrofa za područje županije

4.2.2.2. Osiguranje operativne snage sustava civilne zaštite

4.2.2.3. Izgradnja nedostajuće infrastrukture

4.2.2.4. Nabavka odgovarajuće opreme

Nositelji provedbe mjere: DNŽ, JLS

Pokazatelji rezultata za Mjeru 4.2.2

POKAZATELJ REZULTATA			POČETNA VRIJEDNOST		CILJANA VRIJEDNOST		NADLEŽNA INSTITUCIJA
NAZIV	JEDINICA	OPIS	GODINA	VRIJEDNOST	GODINA	VRIJEDNOST	
Izrađena Procjena rizika od velikih nesreća za područje DNŽ	Procjena rizika od velikih nesreća	Pokazatelj mjeri razinu kvalitete strateškog planiranja u području upravljanja rizicima od katastrofa	2021.	-	2023.	1	Županija – UO za poslove Župana i Županijske skupštine
Izrađen Plan djelovanja civilne zaštite	Plan djelovanja civilne zaštite	Izrađen Plan	2021.	-	2027.	1	Županija – UO za poslove Župana i Županijske skupštine
Ulaganja u infrastrukturu i opremanje za potrebe sustava civilne zaštite	Visina ulaganja u milijunima kunama	Pokazatelj mjeri razinu ulaganja u kvalitetu sustava civilne zaštite	2021.	-	2027.	50,0 (kumulativno do kraja 2027.)	Županija – UO za poslove Župana i Županijske skupštine

Posebni cilj 4.3. Razvoj otoka¹

Mjera 4.3.1. Poboljšanje javnih usluga na otocima

Premda je kvaliteta i dostupnost usluga na otocima u DNŽ sve bolja, i dalje postoje znatne potrebe za njihovim poboljšanjem. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita predstavlja temeljnu potrebu koju je na otocima u potrebno unaprijediti i kontinuirano razvijati u čemu posebno važno ulogu trebaju imati jedinice lokalne samouprave. Županija se također treba uključiti sukladno svojim financijskim mogućnostima u pokrivanju potreba zdravstvene zaštite stanovništva na otocima, a posebno na slabije razvijenim otocima te poluotoku Pelješcu. Jačanje ljudskih kapaciteta u zdravstvu, jačanje kapaciteta i opremljenosti domova zdravlja, laboratorija i izvanbolničke specijalističke zdravstvene zaštite, razvoj usluge telemedicine, unaprjeđenje sustava hitne medicine te daljnji razvoj ljekarničke mreže na otocima ključni su prioriteti za ostvarenje primjerene zdravstvene zaštite otočkog stanovništva. Poseban izazov predstavljaju udaljeniji otoci kod kojih je vrlo teško kontinuirano osigurati primjerene ljudske kapacitete, što dodatno naglašava važnost što veće primjene digitalnih tehnologija kojima bi se nadomjestio problem izostanka fizičke prisutnosti.

Sustav odgoja i obrazovanja na otocima potrebno je učiniti dostupnijim na način da odgovaraju potrebama društva i gospodarstva na otocima i kako bi mladi dobili priliku nakon završenog školovanja ostati raditi na otoku. Potrebno je omogućiti uključivanje djece u programe produženoga boravka te sukladno prostornim i drugim mogućnostima škola prijelaz na cjelodnevnu nastavu kako bi se povećala kvaliteta odgojno-obrazovnoga rada, ali i mogućnost zapošljavanja roditelja. Tamo gdje ne postoji mogućnost za izgradnju ili revitalizaciju školskih objekata, prioritet su ulaganja u infrastrukturu sustava e-obrazovanja i razvoj metoda provedbe nastave na daljinu. Ključno je poboljšati dostupnost vrtića, odnosno usluge predškolskog odgoja i obrazovanja. Poticat će se ulaganja u rekonstrukciju i proširenje postojećih dječjih vrtića te izgradnju novih vrtića. Potrebno je osigurati sredstva za provedbu predškolskih programa koji je obavezan za svu djecu u godini prije početka polaska u osnovnu školu. U jedinicama lokalne samouprave na kojima nema vrtića prioritet je omogućiti sudjelovanje djece u programima kroz rad na daljinu. Problem nedostatka kadrova u odgoju i obrazovanju potrebno je rješavati većim ulaganjima u stambenu problematiku te uvođenjem dodataka za rad zaposlenika u deficitarnim zanimanjima.

Značajne potrebe postoje u pogledu poboljšanja skrbi o starijim osobama uključujući veću dostupnost domova za starije i nemoćne te dnevnih boravaka. Socijalne usluge

na otocima potrebno je u većoj mjeri usmjeriti na djecu s teškoćama u razvoju i njihove obitelji, starije osobe te mlade. Uz pomoć državnih institucija cilj je osigurati funkcioniranje ispostava specijaliziranih poliklinika na samim otocima u svrhu kontinuiranog pružanja usluga rehabilitacije te psihosocijalne podrške djeci s teškoćama i njihovim obiteljima. Osim institucionalne skrbi, poticat će se socijalno uključivanje u zajednicu djece s teškoćama kroz različite oblike izvaninstitucionalne skrbi poput dnevnih boravaka te putem programa radnog osposobljavanja nakon njihovog izlaska iz sustava obrazovanja. Za pružanje socijalnih usluga u otočnim zajednicama poticat će se rad organizacija civilnog društva, posebno kao potporu deinstitutionalizaciji i kreiranja alternativnih metoda pružanja socijalnih usluga. Također će se poticati rad organizacija koje skrbe o mladima, pružanje podrške odraslim pripadnicima socijalno osjetljivih skupina te osnivanje savjetovališta u svrhu prevencije razvoja poremećaja u ponašanju i ovisnosti.

Kako bi se potaknulo otočno stanovništvo na zdrav i aktivan život pružit će se potpora projektima kojima se osiguravaju ulaganja u sportsku infrastrukturu te obrazovanje i osposobljavanje stručnih kadrova u sportskim organizacijama na otocima.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.3.1.1. Ulaganja u zdravstvenu, obrazovnu, socijalnu, kulturnu i sportsku infrastrukturu i programe na otocima i Pelješcu

4.3.1.2. Suradnja s organizacijama civilnog društva u pripremi i provedbi projekata za pružanje društvenih usluga na otocima i Pelješcu

Mjera 4.3.2. Razvoj otočnog gospodarstva

Održivi razvoj otočnog gospodarstva s jedne strane podrazumijeva osiguranje temeljnih preduvjeta za rast i razvoj gospodarstva, kao što je kvalitetna vodoopskrba i odvodnja te rješavanje brojnih imovinsko-pravnih problema koje koče i odvraćaju investitore od ulaganja, a s druge strane veće korištenje suvremenih tehnologija, posebno onih koje omogućuju smanjenje negativnog utjecaja na okoliš.

Kontinuirano je potrebno poticati razvoj novih proizvoda i usluga. Razvoj novih vještina, posebno vezano uz primjenu novih tehnologija od posebne je važnosti za veću konkurentnost otočnih poduzetnika. Razvojem proizvoda i novih komunikacijskih i prodajnih vještina te ulaskom na nova tržišta osigurat će se preduvjeti za povećanje efikasnosti u dopiranju do postojećih, ali i novih ciljnih segmenata krajnjih korisnika. S tim u vezi prioritetno će se poticati daljnji razvoj poduzetničke infrastrukture na otocima i pratećih programa koje podržavaju razvoj otočnog gospodarstva, a posebna podrška će biti usmjerena na povezivanje poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora kako bi se povećala

¹ Prema Zakonu o otocima, članak 2., poluotok Pelješac ima status otoka.

dodana vrijednost ukupne proizvodnje na otocima.

Poticanje inovativnosti, ulaganja u poduzetničke inkubatore i co-working prostore te u edukaciju i umrežavanje poduzetnika ključni su oblici pružanja potpore poduzetnicima. Posebna pažnja posvetit će se razvoju zadrugarstva, klastera i drugih oblika umrežavanja kojima se pozitivno utječe na transfer znanja među poduzetnicima te snaženje njihove tržišne pozicije.

Također, poticat će se modernizacija tradicionalnih djelatnosti poput ribarstva, uljarstva, stočarstva i drugih, posebno kroz veće korištenje različitih IKT-a rješenja u poslovanju poduzetnika. U slučaju sektora ribarstva će se posebno promicati koncepti koji donose veću održivost poslovanja te očuvanje morskih resursa. Očuvanje brodograđevne tradicije jedan je od ključnih ciljeva, za što je, između ostaloga, potrebno ostvariti dodatne prilagodbe u sustavu obrazovanja kako bi se osigurala dostupnost kvalitetno obrazovane radne snage. Posebna pažnja posvetit će se daljnjem brendiranju otočnih proizvoda i usluga koje će poboljšati njihovu tržišnu prepoznatljivost. Pored osiguranja podrške u stjecanju oznaka kvalitete kao što je Hrvatski otočni proizvod, nužno je ostvariti dodatni iskorak u promoviranju kvalitetnih otočkih proizvoda na domaćem i inozemnim tržištima.

Poseban naglasak je na osnaživanju selektivnih oblika turizma te posljedično produljenju turističke sezone i ostvarenju veće dodane vrijednosti samog sektora. Zdravstveni turizam, sportski turizam, nautički turizam, ekoturizam, seoski turizam, cikloturizam, lovni i ribolovni turizam, robinzonski turizam samo su neka područja u kojima postoji izniman potencijal razvoja turističke ponude na otocima.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.3.2.1. Ulaganja u poduzetničku infrastrukturu i programe na otocima i Pelješcu

4.3.2.2. Promicanje otočnih proizvoda

4.3.2.3. Poticanje selektivnih oblika turizma na otocima i Pelješcu

4.3.2.4. Poticanje povećanja održivosti poslovanja turističkih subjekata

Mjera 4.3.3. Održivo upravljanje otočnim resursima

U ovom će se dijelu poticati aktivnosti koje će otočnom stanovništvu i gospodarskim subjektima omogućiti opskrbu zdravstveno ispravnom vodom te priključenje na javni vodoopskrbni sustav, sustav javne odvodnje te sustave za ekološko tretiranje otpadnih voda. Poticati će se ulaganja u alternativne i inovativne sustave opskrbe vodom, posebice one koji se temelje na korištenju energije iz obnovljivih izvora te sustave pročišćavanja otpadnih voda koji za cilj imaju ponovnu upotrebu tretiranih otpadnih voda. Pored toga, podržavat će

se razvoj infrastrukture za gospodarenje otpadom kao preduvjeta za ponovno korištenje otpada na principima kružnog gospodarstva. S ciljem podizanja svijesti i educiranost stanovnika, potrebno je provoditi informativno-edukacijske aktivnosti o mogućnostima korištenja energetski učinkovitijih rješenja i prednostima korištenja obnovljivih izvora energije. Poticat će se i participacija stanovništva kroz energetske zadruge s ciljem učenja i prijave projekata usmjerenih na obnovljive izvore energije. Također, potrebno je intenzivirati napore u poboljšanju energetske učinkovitosti u zgradarstvu, prometu i pružanju komunalnih usluga te u gospodarstvu.

Očuvanje zaštićenih prirodnih područja, a posebno mora te kontinuirano praćenje stanja bioraznolikosti na otocima od prioritetne je važnosti. U svrhu sprječavanja onečišćenja Jadranskog mora otpadom s plovila potrebno je obnoviti i modernizirati flotu brodova čistača, kao i osigurati dostupnost usluga i opreme za operativno djelovanje, praćenje i analizu kvalitete mora, a osobito za intervencije u slučaju onečišćenja mora velikih razmjera.

S ciljem očuvanja morskih i kopnenih staništa te prirodnih i kulturnih krajobraza nužno je u dokumentima prostornog planiranja otočnih općina i gradova osigurati mehanizme zaštite otočnog krajolika uz učinkovit nadzor i funkcionalno uklanjanje ilegalnih građevina te saniranje kontaminiranih područja na otocima. Posebno je važno ojačati svijest nositelja izvršne i predstavničke vlasti, ali i cjelokupnog stanovništva o kulturi građenja koja će poštovati i očuvati vrijednosti otočnih prostora te spriječiti njihov daljnje obezvređivanje.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.3.3.1. Ulaganja u komunalnu infrastrukturu na otocima i Pelješcu

4.3.3.2. Potpore za projekte energetske učinkovitosti na otocima i Pelješcu

4.3.3.3. Potpore za projekte ulaganja u obnovljive izvore energije na otocima i Pelješcu

4.3.3.4. Očuvanje prirodnih i kulturnih krajobraza na otocima i Pelješcu

Mjera 4.3.4. Poboljšanje povezanosti otoka

Poboljšanje prometne povezanosti i dalje je među najvažnijim prioritetima čijom se realizacijom olakšava mobilnost stanovništva, bolja dostupnost zdravstvene zaštite i ostalih javnih usluga, veća konkurentnost otočnih gospodarstvenika kao i bolja dostupnost roba i usluga na otocima. Za poboljšanje prometne dostupnosti otoka ključno je poticati mjere kojima će se skratiti vrijeme putovanja na pojedinim linijama te uvoditi nove linije pomorskog prijevoza. Također, nastavit će se s ulaganjima u lučku infrastrukturu na otocima prvenstveno za prihvat obalnih linijskih putničkih brodova, ali i za posebne namjene (luke za brodogradnju, nautički turizam, vojne luke, industrijske luke, ribarske luke i sportske luke) kako bi se povećala sigurnost i kapaciteti pomorskog prijevoza

te unaprijedio gospodarski potencijal otoka.

Poticat će se promjena putničkih modela i navika u otočnom cestovnom prijevozu u prilog ekološki prihvatljivijih načina prijevoza poput bicikala, e-mobilnosti, javnog prijevoza na alternativna goriva i sl., čime bi se znatno smanjila emisija štetnih plinova. Zračni putnički prijevoz na otocima još uvijek nije zaživio pa je nužno stvoriti preduvjete za njegov razvoj kroz izgradnju/nadogradnju zračnih luka, heliodroma i drugih manjih pristaništa s betonskim pistama, te kroz razvoj infrastrukture za hidroavionski prijevoz. Posebnu pažnju treba posvetiti udaljenijim otocima kao što je Lastovo čije stanovništvo je suočeno s najvećim ograničenjima u pogledu dostupnosti obalnih urbanih centara.

Također, nužno je poboljšati digitalnu povezivost, odnosno osigurati širokopojasnu infrastrukturu na otocima kao jedan od najvažnijih infrastrukturnih preduvjeta za budući gospodarski i društveni razvoj, uključujući i razvoj javnih usluga. Obzirom na slabu komercijalnu isplativost takvih ulaganja, nužno je osigurati odgovarajuća sredstva iz javnih izvora, prije svega kroz dostupna sredstva iz EU proračuna.

Popis indikativnih aktivnosti:

4.3.4.1. Ulaganja u poboljšanje prometne dostupnosti otoka i Pelješca

4.3.4.2. Potpore za aktivnosti kojima se smanjuju negativni učinci prometa na okoliš na otocima i Pelješcu

4.3.4.3. Potpore za projekte ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu na otocima i Pelješcu

Posebni cilj 4.4. Razvoj ostalih geografskih područja od posebnog interesa

Mjera 4.4.1. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti javnih usluga

Dostupnost javnih usluga na području doline Neretve posljednjih se godina poboljšava, ali i dalje postoje značajni izazovi s kojima se susreću lokalni gradovi i općine. Jedan od najznačajnijih identificiranih razvojnih izazova je demografski trend starenja stanovništva, depopulacije i emigracije mladih u druge općine i gradove Županije, Hrvatske i u inozemstvo. Sve navedeno utječe na kontinuirani pad broja stanovnika. Kako bi se trendovi okrenuli, potrebno je provoditi projekte povećanja uključenosti mladih u društveni život zajednice, projekte socijalnog poduzetništva kako bi se ojačala socijalna uključenost ranjivih skupina ljudi te gradnja, obnova i/ili opremanje objekata predškolskog i školskog obrazovanja. Također, potrebno je omogućiti i dodatne izvannastavne aktivnosti kako bi lokalni mladi imali sve mogućnosti za ostankom na navedenom području, odnosno kako bi se stvorili preduvjete za privlačenjem stanovništva iz drugih

općina, gradova, županija, pa i inozemstva. Nedostatak kadrova u odgoju i obrazovanju moguće je rješavati davanjem stambenih poticaja poput povlaštenih kredita i sufinancirane stanarine, te uvođenjem dodataka za rad zaposlenika u deficitarnim zanimanjima.

Unaprjeđenje zdravstvene skrbi jedna je od temeljnih potreba za daljnji razvoj života na području doline Neretve. Nositelji unaprjeđena usluga zdravstvene skrbi moraju biti jedinice lokalne samouprave i Županija kako bi se osigurala potrebna financijska sredstva. Ključni prioriteta su jačanje ljudskih kapaciteta u zdravstvu, kapaciteta i opremljenosti domova zdravlja, laboratorija i izvanbolničke specijalističke zdravstvene zaštite, usluge telemedicine, unaprjeđenje sustava hitne medicine te daljnji razvoj ljekarničke mreže. Uz to, potrebno je dodatno poticati stanovništvo na zdrav i aktivan život kroz povećanje ulaganja u obrazovanje i osposobljavanje stručnih kadrova u sportskim organizacijama te kroz ulaganja u izgradnju, obnovu ili nadogradnju postojeće sportske i rekreativne infrastrukture.

Socijalne usluge na području doline Neretve potrebno je jače usmjeriti na djecu s teškoćama u razvoju i njihove obitelji, starije osobe te mlade. Zbog sve većeg udjela starijeg stanovništva na navedenom području, potrebno je omogućiti veću dostupnost domova za starije i nemoćne te dnevne boravke. Osim toga, potrebno je provoditi brojne socijalne projekte kako bi se svi članovi mogli uključiti u rad zajednice. U manjim sredinama posebnu važnost imaju i organizacije civilnog društva, čiji je rad potrebno dodatno poticati.

Mjera 4.4.2. Jačanje razvoja poduzetništva

Konkurentniji razvoj gospodarstva doline Neretve podrazumijeva osiguranje temeljnih preduvjeta za rast i razvoj gospodarstva, poput kvalitetne vodoopskrba i odvodnja te rješavanje brojnih imovinsko-pravnih problema koji zaustavljaju potencijalne investicije te veće korištenje suvremenih tehnologija, posebno onih koje omogućuju smanjenje negativnog utjecaja na okoliš.

Poticanje poduzetničkog okruženja i konkurentnosti gospodarstva u dolini Neretve kroz poticanje inovativnosti, razvoj poduzetničkih inkubatora i prostora za dijeljeni radni prostor te održavanje edukacija za lokalne poduzetnike su ključni oblici kojima se povećava poduzetnička klima. Također, potrebno je povezati lokalne poduzetnike u gospodarsko-interesne skupine kako bi se jačao njihov tržišni položaj. Provođenjem navedenih aktivnosti privukli bi se ulagači i iz drugih područja Hrvatske i inozemstva, a također bi se riješio i problem ograničenih mogućnosti zapošljavanja, što je identificirano kako jedan od najvažnijih razvojnih prioriteta doline Neretve. Stavljanjem u funkciju i boljim korištenjem imovine u državnom vlasništvu dodatno bi se mogli otvoriti prostori za razvoj poduzetničke aktivnosti. Modernizacija postojećih i veća dostupnost novih

obrazovnih programa (izrađenih gdje god je to moguće u partnerstvu s poduzetnicima), uključujući i cjeloživotno obrazovanje od ključne je važnosti za povećanje zapošljivosti radne snage i jačanja poduzetničkog duha.

Poljoprivredu, jednu od najvažnijih gospodarskih grana doline Neretve, potrebno je dodatno modernizirati te poticati daljnju poljoprivrednu proizvodnju, a posebice ekološku. Upravo ekološki proizvodi ostvaruju više cijene i lakše se pozicioniraju na tržištima, čime se stvara dodatna zarada, a time i dodate mogućnosti za ulaganjem u daljnji razvoj poljoprivrede. Jedna od mogućnosti razvoja poljoprivrede je i plasiranje proizvoda kroz turizam. Od ostalih gospodarskih grana, potrebna su dodatna ulaganja u maslinarstvo, stočarstvo i riječni ribolov.

Turizam, koji je donekle razvijen na području doline Neretve, potrebno je dodatno osnažiti kako bi se produžila turistička sezona te kako bi se dodatno razvili selektivni oblici turizma (npr. zdravstveni, sportski, seoski itd.). Kako bi se očuvala i revitaliziralo postojeće kulturno nasljeđe, potrebno je otvoriti dodatne muzeje sa zbirka temeljenih na lokalnoj kulturnoj baštini, osnovati multifunkcionalne centre gdje bi se razne kulturne udruge i društva doprinosile očuvanju tradicije i identiteta te organizirati manifestacije s ciljem promicanja lokalne kulturne baštine. Kao što neka područja Hrvatske imaju svoj prepoznatljivi brend lokalnih proizvoda (npr. Hrvatski otočni proizvod), potrebno je brendirati i proizvode s područja doline Neretve. Također, potrebno je dodatno brendiranje lokalnih jedinica temeljem prirodne i kulturne baštine.

Mjera 4.4.3. Očuvanje okoliša te održivo upravljanje prirodnim i kulturnim vrijednostima

Lokalnom stanovništvu potrebno je omogućiti opskrbu zdravstveno ispravnom vodom, kvalitetan sustav javne odvodnje i uvođenje sustava za ekološko zbrinjavanje otpadnih voda. Navedeno je posebno istaknuto kao razvojni izazov u općini Kula Norinska i gradu Metkoviću. Poseban izazov je i poboljšanje sustava odvodnje otpadnih voda i izgradnja i obnova vodoopskrbnog sustava. Potrebno je poticati ulaganja u sustave obnovljivih izvora energije i uporabe čiste energije kod lokalnog stanovništva, u poslovnim objektima privatnog sektora i objektima u vlasništvu lokalne jedinice samouprave. Veliki problem koji će dodatno doći do izražaja u budućnost je zaštita prirode i okoliša od klimatskih promjena zbog čega treba već intenzivirati aktivnosti na podizanju svijesti lokalnog stanovništva.

Gospodarenje otpadom utječe na poboljšanje okoliša, čime se utječe i na kvalitetu života lokalne zajednice. Kako bi se povećala kvaliteta komunalne infrastrukture i unaprijedio sustav održivog gospodarenja otpadom potrebno je osigurati pametno upravljanje komunalnom infrastrukturom zbog neravnomjernog opterećenja tokom godine (veći tokom ljetnih mjeseci, manji

tokom zimskih), odnosno potrebno je poboljšati sustav prikupljanja otpada i izgraditi reciklažna dvorišta i centre za ponovnu upotrebu otpada.

Kako bi se očuvala obala od nelegalnih građevinskih aktivnosti, potrebno je u dokumentima prostornog planiranja općina i gradova osigurati mehanizme zaštite krajolika uz učinkovit nadzor i funkcionalno uklanjanje ilegalnih građevina te saniranje kontaminiranih područja u dolini Neretve. Posebno je važno ojačati svijest nositelja izvršne i predstavničke vlasti te cjelokupnog lokalnog stanovništva o kulturi građenja.

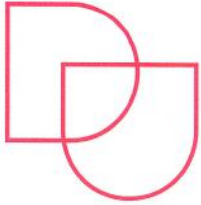
Mjera 4.4.4. Razvoj prometne i digitalne infrastrukture

Prometna povezanost doline Neretve s ostatkom Županije, Hrvatske i inozemstvom i dalje je jedan od najvažnijih razvojnih prioriteta. Nakon što se Županija spoji s ostatkom Hrvatske Pelješkim mostom, potrebno je izgraditi i autocestu do Dubrovnika, koja bi prolazila kroz dolinu Neretve. Najvažnije identificirane potrebe su gradnja i uređenje postojećih lokalnih i županijskih cesta. Uz to, važno je poboljšati javni prijevoz kako bi se što više gradova i općina povezal sa županijskim centrima. Poboljšanje prometne povezanosti bi posljedično omogućilo i povećanje kvalitete medicinskih usluga jer bi zdravstveni centri bili dostupniji širem krugu ljudi.

Potrebno je poticati i promjenu putničkih navika i prelazak na ekološki prihvatljivije načine prijevoza poput hodanja, bicikala i električna vozila. To bi se prvenstveno postiglo uređenjem pješačkih staza i šetnica, proširenjem postojeće mreže biciklističkih staza te izgradnjom punionica, uvođenjem električnih vozila u javni prijevoz i sl.

Nadalje, u neretvanskom području potrebna je izgradnja luka za nautičare, kako bi se potaknuo razvoj nautičkog turizma, čiji su potencijali do sada bili neiskorišteni. Također, dolina Neretve nema razvijen zračni prijevoz pa je nužno stvoriti preduvjete za njegov razvoj kroz izgradnju heliodroma i drugih manjih pristaništa.

Nužno je poboljšati širokopojasnu infrastrukturu kako bi se proširila njena dostupnost lokalnom stanovništvu, a koja je ključni resurs za budući gospodarski i društveni razvoj. IKT infrastrukturu potrebno je unaprijediti kroz postavljanje optičkih kabela za brži prijenos podataka i izgradnjom suvremene bežične mreže za prijenos podataka. Sredstva za razvoj potrebno je osigurati iz javnih izvora, u čemu će najvažnija biti sredstva iz fondova EU. Kvalitetna priprema projekata razvoja širokopojasne infrastrukture stoga treba biti važan prioritet lokalnih i županijskih institucija.

SVEUČILIŠTE U DUBROVNIKU
UNIVERSITY OF DUBROVNIK

Ex-ante evaluacija Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije (DNŽ) do 2027.

**Izvještaj o provedenom postupku prethodnog vrednovanja Plana razvoja
Dubrovačko-neretvanske županije (DNŽ) do 2027.**

Sveučilište u Dubrovniku
Odjel za ekonomiju i poslovnu ekonomiju

Dubrovnik, studeni 2021.

Sadržaj

1. Kratki sažetak.....	3
2. Uvod.....	5
3. Kontekst vrednovanja.....	7
4. Metodološki pristup.....	9
5. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna	11
6. Odgovori na evaluacijska pitanja.....	13
6.1. Ključna evaluacijska pitanja	13
6.2. Odgovori na evaluacijska pitanja	14
7. Zaključci i preporuke.....	19

1. Kratki sažetak

Proces izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. (u daljnjem tekstu: Plana) započet je u studenom 2019. odlukom Županijske skupštine Dubrovačko-neretvanske županije. Početkom 2021. godine Sveučilište u Dubrovniku odabrano je za neovisnog *ex-ante* vrednovatelja Plana. Formalni proces vrednovanja započet je u veljači 2021. godine dostavljanjem nacрта osnovne analize i SWOT analize vrednovatelju od strane naručitelja vrednovanja. U narednim mjesecima provedena su dva kruga prethodnog vrednovanja sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) te je održano jedno izlaganje metodologije, preliminarnih rezultata istraživanja te privremenih zaključaka prethodnog vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. u listopadu 2021. godine. Tijekom procesa prethodnog vrednovanja osobita pozornost posvećena je pitanjima relevantnosti i koherentnosti akta strateškog planiranja i realnosti očekivanih učinaka. U obzir su uzeti obvezni kriteriji vrednovanja (važnost, djelotvornost i usklađenost) kao i dodatni kriteriji vrednovanja (učinkovitost, dosljednost, komplementarnost, održivost i jednakost).

Nakon provedenog postupka vrednovanja, vrednovatelj je stava kako Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. svojom strukturom i formom obuhvaća sve relevantne elemente sadržane u Uputama za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave. Plan razvoja koherentan je s razvojnim planovima više razine prije svega s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine te Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021. – 2026. Tome je zasigurno doprinio i sam proces izrade Plana u kojem se osobita pozornost posvetila načelu partnerstva te je u proces izrade Plana uključen uistinu impresivan broj dionika iz svih područja života i djelovanja Dubrovačko-neretvanske županije. U vrednovanom dokumentu opisan je postupak izrade plana te je iskazana srednjoročna vizija razvoja. Prioriteti javnih politika proizlaze iz kvalitetno provedene analize razvojnih potreba i potencijala u srednjoročnom razdoblju. Ciljevi za razdoblje u kojem se namjerava provesti Plan razvoja popraćeni su primjerenim pokazateljima ishoda i mjerama za provedbu čije je provođenje terminski strukturirano. Sve aktivnosti sadržane u Planu razvoja popraćene su indikativnim financijskom okvirom koji se čini relevantnim i dosljednim.

Prethodnim vrednovanjem nisu utvrđeni nalazi koji bi doveli u pitanje prihvatljivost Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. u kontekstu Pravilnika o provedbi

postupka vrednovanja (NN 66/2019), Uputa za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave i Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017). U završnom izvješću o provedenom postupku vrednovanja iznesene su smjernice za manja dodatna poboljšanja koja ne dovode u pitanje kvalitetu dokumenta, ali se njihovim usvajanjem donekle mogu ublažiti ili spriječiti potencijalni rizici u postupku provedbe. Vrednovatelj je stava kako je Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. ambiciozno, ali u isto vrijeme i realno postavljen skup potreba, potencijala, prioriteta i mjera čija provedba ima potencijal unaprijediti kvalitetu življenja i konkurentnost Dubrovačko-neretvanske županije. Međutim, turbulentno i neizvjesno okruženje u kojem se Plan izrađuje i namjerava provoditi čini njegovu izvedivost nešto zahtjevnijom nego što je to slučaj inače. Ostvarivanje zacrtanih ciljeva iziskivat će od provoditelja kontinuiranu i učestalu evaluaciju uspješnosti provedbe i učinkovit sustav mjera za ublažavanje neželjenih učinaka eventualnih nepredviđenih događaja.

2. Uvod

Svrha je ovog izvješća prikazati rezultate postupka prethodnog vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. Proces izrade Plana započeo je Odlukom Županijske skupštine Dubrovačko-neretvanske županije donesenom na 13. sjednici od 13. studenog 2019. godine. Opis djelovanja i Plan rada radne skupine za izradu Plana uređeni su Odlukom Župana Dubrovačko-neretvanske županije od 31. ožujka 2020. godine. U procesu izrade Plana 02. travnja 2020. godine uspostavljene su i djelovale tematske radne skupine i to za područja „Demografija, zdravstvo i socijalna uključenost“, „Obrazovanje, znanost, kultura i sport“, „Gospodarstvo i tržište rada“, „Okoliš i prostorni razvoj“ te „Institucionalni kontekst i ključni rizici budućeg razvoja županije“. Svu organizaciju i koordinaciju aktivnosti izrade Plana provodila je Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije DUNEA čiji su stručnjaci sudjelovali u izradi pojedinih dijelova Plana i završnog nacрта dokumenta. Stručno vodstvo i pomoć u izradi Plana pružali su stručnjaci Instituta za razvoj i međunarodne odnose (IRMO) iz Zagreba.

Početakom 2021. godine potpisan je ugovor između Regionalne razvojne agencije Dubrovačko-neretvanske županije DUNEA d.o.o. i Sveučilišta u Dubrovniku kao neovisnog *ex-ante* vrednovatelja Plana. Sklopljenim ugovorom definiran je zadatak vrednovatelja koji se sastoji od pružanja pravovremenih i relevantnih smjernica izrađivačima Plana u kontekstu prepoznavanja izazova regionalnog razvoja, određivanja prioriteta javnih politika te procjene prikladnosti odabranih ciljeva i mjera za njihovo ostvarenje. Prethodnim vrednovanjem nastojalo se utvrditi i stupanj usklađenosti Plana s prioritetima i mjerama sadržanim u strateškim dokumentima više razine (nacionalne i EU razine) te realnosti očekivanih učinaka i predloženih mjera. U procesu vrednovanja slijedile su se smjernice Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) po pitanju relevantnosti, koherentnosti i realnosti akta strateškog planiranja s naglaskom na kriterije važnosti, djelotvornosti, usklađenosti te učinkovitosti, dosljednosti, komplementarnosti, održivosti i jednakosti.

Uz sažetak i uvodni dio izvješće sadrži dodatnih pet cjelina i svojom strukturom slijedi smjernice za sadržaj izvješća o provedenom postupku vrednovanja akta strateškog planiranja sadržane u Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019). U narednoj, trećoj, cjelini daje se pregled konteksta vrednovanja koji sadrži osnovne informacije o vrednovanom aktu strateškog planiranja, njegove poveznice s drugim relevantnim strateškim dokumentima te opis postupka vrednovanja. U četvrtoj cjelini daje se prikaz metodološkog pristupa sa

objašnjenjem plana vrednovanja, evaluacijskih pitanja, izvora podataka te problema ili ograničenja metodološkog pristupa. U petoj cjelini daje se pregled samog akta strateškog planiranja s naglaskom na provedbu, oblikovanje, intervencijsku logiku te predviđeni proračun. Šesta cjelina daje odgovore na ključna evaluacijska pitanja. Konačno, u sedmoj cjelini sadržani su zaključci i preporuke. Prilikom izrade zaključne cjeline izvješća osobita pozornost posvetila se kriterijima usklađenosti i ostvarivosti Plana odnosno ciljeva koji se namjeravaju postići i predloženih mjera za njihovo ostvarenje. U sklopu ove cjeline sadržane su i završne preporuke i smjernice koje proizlaze iz nalaza procesa vrednovanja.

3. Kontekst vrednovanja

Plan razvoja Dubrovačko neretvanske županije za razdoblje do 2027. srednjoročni je akt strateškog planiranja kojim se definira okvirni poticaj razvoja županije tijekom sedmogodišnjeg razdoblja u skladu s financijskom perspektivom Europske unije. Dokument je izrađen u partnerskom procesu koji je okupio predstavnike regionalne i lokalne samouprave, akademske zajednice, gospodarske i socijalne partnere te organizacije civilnog društva s područja županije. U svrhu izrade dokumenta uspostavljeno je i Partnersko vijeće Dubrovačko-neretvanske županije u siječnju 2021. Izrada Plana dolazi u trenutku povezivanja dvaju granicom odvojenih dijelova županije što otvara brojne prilike za unaprjeđenje konkurentnosti te diversifikaciju gospodarske strukture u smjeru kružnog gospodarstva i digitalne transformacije. Prilikom izrade dokumenta osobit naglasak je stavljen na usklađenost s razvojnim prioritetima i ciljevima Nacionalne razvojne strategije 2030. Plan je komplementaran i Strategiji razvoja urbanog područja Dubrovnika kao središta koje uključuje i okolne jedinice lokalne samouprave.

Postupak vrednovanja otpočeo je Odlukom o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine uz Indikativni plan vrednovanja donesenoj 20. siječnja 2021. godine. 25. siječnja 2021. donesena je Odluka o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine dok je 17. veljače 2021. godine usvojen Opis djelovanja Odbora za vrednovanje Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine. Početkom 2021. godine potpisan je i ugovor između Regionalne razvojne agencije Dubrovačko neretvanske županije DUNEA d.o.o. i Sveučilišta u Dubrovniku kao neovisnog *ex-ante* vrednovatelja Plana. Prvi materijali dostavljeni su vrednovatelju 19. veljače 2021. i sadržavali su nacrt osnovne analize i SWOT analizu. Na dostavljene materijale vrednovatelj se očitovao pismenim putem u travnju 2021. godine u formi privremenog izvješća s popisom sugestija i komentara koji su imali za cilj prislužiti u izradi Plana.

U daljnjem tijeku vrednovanja izrađivaču prethodnog vrednovanja dostavljen je 25. kolovoza 2021. materijal za drugu fazu prethodnog vrednovanja koji se u naravi sastojao od nacrta Plana u kojem su nedostajali terminski plan provedbe te indikativni financijski okvir, a koji su dostavljeni naknadno. Na osnovu dostavljenih materijala izrađivač prethodnog vrednovanja izradio je privremeno Izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja nacrta Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske do 2027. u kojem je naveo niz komentara na dostavljeni nacrt

Plana. Većina primjedbi vrednovatelja uvažena je od strane izrađivača Plana dok su za manji dio primjedbi ponuđena objašnjenja nemogućnosti uvažavanja dostavljenih primjedbi. Dio odgovora vrednovatelj je uvažio dok je u manjem dijelu po pitanju pokazatelja provedbe ostao pri stavu nužnosti provođenja korekcija u dostavljenom nacrtu Plana.

Dana 19. listopada 2021. održano je i izlaganje metodologije, preliminarnih rezultata istraživanja te privremenih zaključaka prethodnog vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine kojem su prisustvovali predstavnici naručitelja, koordinatora i izrađivača Plana, Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU te članovi Odbora za vrednovanje izrade Plana. Tijekom izlaganja prezentirane su provedene aktivnosti u procesu prethodnog vrednovanja, preostala otvorena pitanja te su u raspravi koja je uslijedila razmatrane daljnje aktivnosti na izradi Plana. Konačno, krajem listopada 2021. vrednovatelju je dostavljen cjelokupni nacrt Plana u kojem su uvažene sve primjedbe vrednovatelja čime su se ostvarili uvjeti za izradu konačnog izvješća o postupku prethodnog vrednovanja.

Tijekom cijelog procesa prethodnog vrednovanja ostvarena je zavidna razina suradnje vrednovatelja sa svim dionicima uključenim u proces izrade Plana. Protokolom usuglašenim na početku vrednovanja, kao kontakt točka između vrednovatelja i svih dionika uključenih u izradu Plana određena je Regionalna razvojna agencija DUNEA d.o.o. kao koordinator procesa izrade Plana. Sve informacije zahtijevane od strane vrednovatelja dostavljene su u zahtijevanom roku. Također, svim zahtjevima za kontakt sa pojedinim dionicima u procesu izrade Plana kroz koje je vrednovatelj nastojao ostvariti detaljniji uvid u proces izrade pojedinih cjelina Plana je udovoljeno. Vrednovatelju je omogućena i izravna komunikacija s izrađivačem što je u mnogome olakšalo uvažavanje pojedinih primjedbi na dostavljane nacрте Plana.

4. Metodološki pristup

U postupku vrednovanja slijedile su se smjernice Uputa za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave i Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019). U tom kontekstu, vrednovanje se odvijalo u dva smjera. S jedne strane, vrednovatelji su nastojali utvrditi u kojoj mjeri izrađeni dokument slijedi strukturu definiranu u Uputama za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave u kojim se detaljno definiraju cjeline koje bi akt strateškog planiranja trebao obuhvatiti te ključni elementi koje bi iste trebale sadržavati. S druge strane, vrednovanje je imalo za cilj utvrditi u kojoj mjeri dostavljeni nacrt Plana slijedi obvezne i dodatne kriterije propisane Pravilnikom o postupku vrednovanja (NN 66/2019) pri čemu se nastojalo utvrditi:

- Stupanj ostvarenja očekivanih razvojnih smjerova, strateških i/ili posebnih ciljeva, mjera i aktivnosti te povezanih pokazatelja učinka, ishoda i rezultata
- Zastupljenost obveza višeg reda iz relevantnih akata strateškog planiranja
- Kvalitetu postupka pripreme akta strateškog planiranja
- Definirati preporuke do kojih se došlo temeljem nalaza vrednovanja

Vrednovanje se vodilo kriterijima:

- Relevantnosti kojom se nastojalo utvrditi utemeljenost ciljeva i prioriteta akta strateškog planiranja na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima te opravdanost ciljeva u odnosu na potrebe.
- Djelotvornosti kojom se nastojalo utvrditi stupanj očekivanja ostvarenja ciljeva
- Usklađenosti (koherentnosti) odnosno komplementarnosti i povezanosti prioriteta i mjera, usklađenosti s relevantnim nacionalnim dokumentima, ciljevima drugih povezanih javnih intervencija te vertikalne usklađenosti ciljeva unutar akta strateškog planiranja.

Tijekom vrednovanja izrađivaču i koordinatoru dostavljani su u pisanoj formi komentari i prijedlozi za poboljšanje dokumenta koji su izrađeni temeljem kriterija provođenja postupka vrednovanja i uz uvažavanje evaluacijskih pitanja sadržanih u šestoj cjelini ovog izvješća. Pri tome, vrednovatelj je konzultirao javno dostupne izvore podataka te je tijekom procesa vrednovanja od izrađivača više puta zahtijevao pojašnjenja načina prikupljanja pojedinih podataka na temelju kojih su izvedeni zaključci u analizi stanja ili su oblikovani ciljevi, prioriteti javne politike i mjere za njihovo provođenje. Svim primjedbama vrednovatelja je

udovoljeno i na više mjesta su inicijalno korišteni izvori podataka ažurirani što je doprinijelo boljoj kvaliteti analize stanja kao podloge za definiranje ciljeva i mjera ekonomske politike.

U procesu vrednovanja kontinuirano su provođene konzultacije s koordinatorom izrade Plana razvoja, izrađivačem, a posredno putem koordinatora izrade Plana i sa svim ostalim dionicima u slučajevima gdje je za to postojala potreba. Vrednovatelj je u nekoliko slučajeva sugerirao izrađivaču pribavljanje dodatnih izvora podataka koji su se prvenstveno odnosili na jedinice lokalne samouprave niže razine (gradove i općine) u svrhu boljeg sagledavanja postojećeg stanja i preciznije izrade ciljeva. Tim zahtjevima je djelomično udovoljeno dok je u drugim slučajevima utvrđeno nepostojanje predloženih podataka. Koordinator i naručitelju izrade Plana predloženo je intenziviranje napora za unaprjeđenje kvalitete izvora podataka na lokalnoj razini na području Dubrovačko-neretvanske županije s obzirom da su slične primjedbe iznesene i tijekom prethodnog vrednovanja akta strateškog planiranja za prethodno razdoblje.

Promatrano u cijelosti, metodološki pristup prethodnog vrednovanja Plana slijedio je smjernice sadržane u Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) te je prilikom vrednovanja nastojao odgovoriti u kojoj mjeri nacrt Plana udovoljava kriterijima spomenutog Pravilnika kao i u kojoj mjeri slijedi smjernice Uputa za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave i relevantnih zakonskih akata. U procesu vrednovanja ostvarena je kontinuirana komunikacija s koordinatorom, izrađivačem i svim relevantnim dionicima koja je tijekom cijelog procesa vrednovanja održavana na zavidnoj razini. Vrednovatelju je pružan uvid u sve stadije procesa izrade Plana od trenutka sklapanja ugovora s koordinatorom što je omogućilo intervenciju vrednovatelja tijekom samog procesa izrade i u konačnici doprinijelo kvaliteti samog dokumenta. Komentari vrednovatelja isporučeni su izrađivaču i koordinatoru u obliku dva privremena izvješća o procesu vrednovanja te su prezentirani i Odboru za vrednovanje na sastanku održanom u listopadu 2021. U svim stadijima izrade Plana postojala je kontinuirana razmjena mišljenja između uključenih dionika i vrednovatelja uz posredstvo koordinatora.

5. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna

Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije srednjoročni je akt strateškog planiranja koji definira okvirni poticaj razvoja županije tijekom sedmogodišnjeg razdoblja i u skladu s financijskom perspektivom Europske unije. Dokument je izrađen uz poštivanje načela partnerstva i u njegovu izradu bili su pozvani svi relevantni dionici s područja Dubrovačko-neretvanske županije koji su se gotovo u cijelosti i odazvali na poziv za sudjelovanje u procesu izrade Plana. Iz uvodnog dijela nacрта Plana dostavljenog vrednovatelju razvidno je kako je Partnersko vijeće Dubrovačko neretvanske županije aktivno sudjelovalo u izradi Plana te su pored njega provedene i konzultacije s predstavnicima jedinica lokalne samouprave i savjetovanje sa zainteresiranom javnošću. U izradi akta strateškog planiranja sudjelovalo je i pet tematskih radnih skupina, a održane su i četiri tematske radionice.

U nacrtu Plana iskazana je vizija razvoja županije koja navodi cilj pretvaranja Dubrovačko-neretvanske županije *u europsku regiju visoke kvalitete življenja, stabilne i dinamične ekonomije, visokog stupnja društvene solidarnosti i uključenosti, očuvanog okoliša i kulturno povijesnog nasljeđa kojom se upravlja kroz participativan i strateški utemeljen pristup na dobrobit budućih generacija*. Akt strateškog planiranja polazi od turizma kao glavne gospodarske aktivnosti županije i iskazuje težnju ka strukturnom profiliranju Dubrovačko-neretvanske županije kao „zeleno-plave“ županije čiji se razvoj temelji na ekološkoj i inovativnoj proizvodnji hrane, kružnom gospodarstvu i razvoju pametnih naselja. Prilikom oblikovanja vizije vrednovatelj je iznio komentare koji su u cijelosti uvaženi.

Sadržajno Plan razvoja sastoji se od osam cjelina definiranih kao Uvod, Vizija razvoja županije, Sažetak osnovne analize, Opis razvojnih potreba i potencijala, Strateški okvir, Strateški projekti za razvoj županije, Indikativni financijski okvir s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu posebnih ciljeva Plana razvoja te Okvir za praćenje i vrednovanje Plana uz koje dokument sadrži i niz priloga. Može se zaključiti da strukturom dokument slijedi smjernice sadržane u Uputama za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave.

Razvojne potrebe Dubrovačko-neretvanske županije identificirane su kroz SWOT analizu kojoj je prethodila iscrpna analiza stanja u kojoj su sagledani bitni aspekti života županije s gledišta društva, gospodarstva, okoliša, infrastrukture i prometa, institucionalnog razvoja te prostornog razvoja. Analiza potreba i potencijala podijeljena je u nekoliko tematskih područja

koja slijede tematska područja analize stanja. Uvidom u sadržaj pojedinih tematskih područja razvidno je kako se pri izradi vodilo računa o potrebama svih dijelova županije te da su sagledani ključni razvojni izazovi u idućem razdoblju.

Plan razvoja definira kao prioritete jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo, poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala, očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine te unaprjeđenje upravljanja razvojem. Svi prioriteti razrađeni su podciljevima i mjerama učinka te strateškim projektima. Posebice se ističe da su za potrebe ovog Plana uvedeni dodatni pokazatelji za koje u prethodnim razdobljima nisu vođene evidencije. Na ovaj način djelomično su uvažene preporuke vrednovatelja o potrebi unaprjeđenja kvalitete izvora podataka kao preduvjetu izrade kvalitetne analize stanja i identificiranja razvojnih prioriteta. Razvidno je i da razvojni prioriteti županije sadržani u nacrtu Plana slijede razvojne prioritete na nacionalnoj razini i na razini EU. Tijekom procesa izrade vrednovatelj je izrađivaču i koordinatoru procesa izrade sugerirao i revidiranje pojedinih pokazatelja odnosno provjeru izvora podataka u slučajevima gdje su se ciljane vrijednosti činile nerealnima. Vrednovatelj je upozorio i na način formuliranja pojedinih pokazatelja i nužnost njihovog usklađivanja s smjernicama sadržanim u Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019).

Ostvarivanje ciljeva Plana predviđeno je financijskim okvirom u iznosu 8.080.755.500 hrvatskih kuna koji se planiraju financirati dijelom iz proračuna Dubrovačko-neretvanske županije, a značajnim dijelom sredstvima fondova Europske unije koja su u vrednovanom dokumentu prepoznata kao jedan od ključnih pokretača županijskog razvoja u razdoblju provedbe Plana. Vrednovatelj je stava kako navedeni smjer predstavlja iznimne prilike za Dubrovačko-neretvansku županiju, ali u isto vrijeme predstavlja rizik realizacije jer će ovisiti o uspješnosti povlačenja sredstava iz Europskih fondova, kako izravno od strane tijela lokalne samouprave, tako i svih drugih dionika na području županije. Uspješnost realizacije zacrtanih ciljeva ovisit će i o daljnjem razvoju pandemije Covid-19 što su sve činitelji koje vrednovanje tijekom provedbe treba uzeti u obzir.

6. Odgovori na evaluacijska pitanja

6.1. Ključna evaluacijska pitanja

U procesu evaluacije postavljeno je niz evaluacijskih pitanja koja imaju za cilj utvrditi stupanj usklađenosti akta strateškog planiranja sa smjernicama za njegovu izradu, kvalitetu analize stanja i razvojnih prioriteta te izvodljivost ciljeva definiranih u nacrtu Plana. U tom kontekstu postavljena su sljedeća evaluacijska pitanja:

- Je li akt strateškog planiranja usklađen sa smjernicama za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave?
- Jesu li u izradi akta strateškog planiranja uključeni svi relevantni dionici i je li uvaženo načelo partnerstva?
- Je li vizija Dubrovačko-neretvanske županije usklađena s razvojnim prioritetima na nacionalnoj i EU razini?
- Jesu li u analizi stanja sagledani svi društveni i gospodarski izazovi Dubrovačko-neretvanske županije?
- Je li analiza stanja utemeljena na relevantnim i ažurnim izvorima podataka?
- Tvori li analiza stanja kvalitetnu podlogu za naredne cjeline Plana posebice za provođenje SWOT analize i definiranje razvojnih potreba i potencijala?
- Je li SWOT analiza provedena na način da identificira ključne razvojne potencijale, snage i slabosti te vanjske prilike i prijetnje za Dubrovačko-neretvansku županiju?
- Jesu li razvojne potrebe i potencijali utemeljeni na SWOT analizi i analizi stanja?
- Jesu li razvojni prioriteti ostvarivi i usklađeni s nacionalnim i EU razvojnim prioritetima?
- Jesu li razvojni prioriteti jasno razloženi na podciljeve?
- Jesu li predložene mjere za ostvarivanje ciljeva i podciljeva izvedive?
- Je li financijski okvir akta strateškog planiranja realan i ostvariv?
- Jesu li sagledani svi rizici za provedbu akta strateškog planiranja?
- Slijedi li akt strateškog planiranja načela sadržana u Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja?

6.2. Odgovori na evaluacijska pitanja

U ovoj cjelini daju se odgovori na ključna pitanja evaluacijskog procesa, a kao podloga za donošenje zaključne ocjene postupka prethodnog vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine.

Uputama za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave propisani su obvezni dijelovi regionalnih planova razvoja koja moraju sadržati:

- Srednjoročnu viziju razvoja usklađena s vizijom razvoja utvrđenom u hijerarhijski nadređenom/im aktima strateškog planiranja
- Opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala jedinice područne (regionalne) samouprave
- Prioritete javne politike u srednjoročnom razdoblju s opisom
- Popis posebnih ciljeva s opisom načina doprinosa ostvarenju pojedinog strateškog cilja
- Popis pokazatelja ishoda odabranih iz Biblioteke pokazatelja s definiranim početnim i ciljnim vrijednostima
- Popis mjera s najvećim procijenjenim doprinosom ostvarenju pojedinog posebnog cilja
- Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja
- Indikativni financijski okvir za provedbu posebnih ciljeva s poveznicom na izvor financiranja
- Opis primjene načela partnerstva
- Okvir za praćenje i vrednovanje

Nacrt Plana razvoja koji je bio predmet vrednovanja nakon dva kruga vrednovanja doraden je u nizu područja te sada u cijelosti slijedi Upute za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave svojom strukturom. Srednjoročna vizija razvoja proizlazi iz hijerarhijski nadređene vizije razvoja i prilikom njene izrade uvažene su smjernice vrednovatelja. Srednjoročne razvojne potrebe i potencijali sagledani su u cijelosti kroz analizu stanja i SWOT analizu te su definirani prioriteti javne politike koji su popraćeni popisom posebnih ciljeva. Za sve ciljeve priloženi su pokazatelji ishoda s definiranim početnim i ciljnim vrijednostima koji se temelje na podacima iz javnih izvora. Prilikom definiranja početnih i

ciljnih vrijednosti uvažene su smjernice vrednovatelja. Dokument sadrži i terminski plan i indikativni financijski okvir te su u njemu opisane sve mjere poduzete kako bi se uvažilo načelo partnerstva. Konačno, dokumentu je priložen i okvir za praćenje i vrednovanje. S obzirom da u svom teritorijalnom sastavu Dubrovačko-neretvanska županija sadrži niz područja s razvojnim posebnostima (otoke i dr.) prioriteta javnih politika sadrže i smjernice za provedbu politika usmjerenih razvoju navedenih područja u skladu s njihovim posebnostima.

Na temelju navedenog može se zaključiti sljedeće: *Akt strateškog planiranja usklađen je sa smjernicama za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave, u njegovoj izradi uključeni su svi relevantni dionici i uvaženo je načelo partnerstva. Dokument sadrži i viziju koja je usklađena s razvojnim prioritetima na nacionalnoj i EU razini.*

Dio Plana koji se odnosi na Analizu stanja sadrži ključne elemente koji su popraćeni nizom tabličnih i grafičkih prikaza. Tijekom izrade ovog dijela dokumenta vrednovatelj je dostavio niz primjedbi koordinatoru i izrađivaču od kojih se dio odnosio na manje tehničke nedostatke dok se dio primjedbi odnosio na potrebu revidiranja pojedinih podataka i zaključaka uslijed nelogičnosti prikazanih podataka, a sve u svrhu veće konzistentnosti i preglednosti cjeline. U većini slučajeva primjedbe evaluatora su uvažene dok u pojedinim slučajevima izrađivač, koordinatorski i svi relevantni dionici koji su kontaktirani sa zamolbom za pomoć u pribavljanju podataka nisu mogli dostaviti zahtijevane podatke. Vrednovatelj je sugerirao koordinatoru i naručitelju izrade Plana poduzimanje aktivnosti kako bi se u iduće plansko razdoblje i izradu idućeg akta strateškog planiranja ušlo s kvalitetnijim pokazateljima stanja.

Analiza stanja obuhvaća šest tematskih cjelina (društvo, gospodarstvo, okoliš, infrastruktura i promet, institucionalni razvoj te prostorni razvoj) kojim su sagledani ključni društveni i gospodarski izazovi Dubrovačko-neretvanske županije. Zaključci u svim tematskim cjelinama temelje se na kvantitativnim podacima što je doprinijelo utvrđivanju uskih grla razvoja županije. Prikupljeni podaci ukazali su na niz problema u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, ali su također otkrili i brojne pozitivne aspekte. Na ovaj način izrađena je kvalitetna podloga za naredne cjeline prije svega za SWOT analizu i definiranje razvojnih potreba i potencijala.

Na temelju navedenog može se zaključiti kako su u analizi stanja sagledani svi društveni i gospodarski izazovi Dubrovačko-neretvanske županije te je analiza stanja utemeljena na relevantnim i ažurnim izvorima podataka. Vrednovatelj je stava kako zaključci analize stanja tvore kvalitetnu podlogu za naredne cjeline Plana, posebice za provođenje SWOT analize i definiranje razvojnih potreba i potencijala.

SWOT analiza izrađena je temeljem rasprava i zaključaka na radionicama radnih skupina uz naknadnu dopunu članova tima za izradu Plana razvoja te uz komentare vrednovatelja. U odabiru pojedinih elemenata analize provedeno je i glasovanje članova radne skupine za svih pet radnih skupina uključenih u izradu akta strateškog planiranja. Vrednovatelj je stava nakon dva provedena kruga vrednovanja da navodi SWOT analize slijede zaključke analize stanja. Tijekom izrade SWOT analize u cijelosti su prihvaćeni komentari vrednovatelja. Sveukupno gledajući vrednovatelj je stava kako je SWOT analiza izrađena na način da predstavlja kvalitetnu poveznicu između razvojnih potreba s jedne strane te razvojnih prioriteta s druge strane. To je razvidno i u cjelini *4.2 Analiza potreba i potencijala* koja se bazira na zaključcima SWOT analize i analize stanja prilikom prepoznavanja potencijala i potreba u svim tematskim područjima. Vrednovatelj u ovom dijelu sugerira kako bi se veći naglasak u SWOT analizi među prijetnjama trebao staviti na potencijalne poteškoće u privlačenju sredstava iz EU fondova s obzirom da će realizacija niza zacrtanih ciljeva ovisiti upravo o uspješnosti u tom području.

Na temelju navedenog vrednovatelj je stava kako *provedena SWOT analiza na primjeren način identificira ključne razvojne potencijale, snage i slabosti te vanjske prilike i prijetnje za Dubrovačko-neretvansku županiju. Iz provedene SWOT analize izrađivač je identificirao razvojne potrebe i potencijale.*

Razvojni prioriteti svode se na jačanje otpornosti županijskog gospodarstva i njegovu tranziciju u skladu s načelima digitalne i zelene tranzicije, unaprjeđenje ljudskog kapitala te zaštitu okoliša i baštine te unaprjeđenja sveukupnog upravljanja razvojem. Ovako definirani razvojni ciljevi slijede globalne i europske razvojne trendove, u suglasju su sa nacionalnim razvojnim prioritetima te u isto vrijeme uvažavaju regionalne posebnosti stavljanjem naglaska na pitanja ljudskog kapitala, demografije i zaštite baštine. Izrađivač je u zasebnoj cjelini Plana detaljno obrazložio usklađenost akta s relevantnim strateškim dokumentima. Svi razvojni prioriteti razloženi su na podciljeve odnosno posebne ciljeve za koje je predložen niz provedbenih mjera. Na sugestiju vrednovatelja, izrađivač je tijekom izrade proveo konzultacije sa koordinatorom, predstavnicima naručitelja i relevantnim dionicima te u konačnici revidirao prijedlog provedbenih mjera kao i pokazatelje učinka. Prilikom revizije vodilo se računa o prethodnim trendovima za svaki pojedini pokazatelj učinka te su konačni pokazatelji učinka definirani na realan i izvediv način. U prilog izvedivosti Plana razvoja govori i uvid u popis strateških projekata. Odabrani strateški projekti vode računa o ravnomjernom razvoju svih dijelova županije, popraćeni su financijskom procjenom i terminskim planom realizacije. Razvidno je

da se radi o višegodišnjim projektima u čijoj se realizaciji u značajnoj mjeri računa na sredstva EU proračuna i državnog proračuna. Dosadašnji uspjeh Dubrovačko-neretvanske županije u privlačenju sredstava iz EU fondova može se smatrati kao zalog nastavka takvog trenda u budućnosti, ali vrednovatelj i ovdje smatra kako je nužno sagledati rizike potencijalnih poteškoća u privlačenju sredstava EU fondova kao i eventualne poteškoće u provedbi koje bi nastale pogoršanjem pandemije Covid-19 ili sličnim elementarnim nepogodama.

Na temelju navedenog vrednovatelj je stava kako su *razvojni prioriteti u Planu razvoja usklađeni si nacionalnim i EU razvojnim prioritetima. Uz uvažavanje načela Partnerstva i široke konzultacije definiran je niz podciljeva i provedbenih mjera za koje su određeni realni i izvedivi pokazatelji učinka. Potencijalni rizik ostvarenju definiranih ciljeva razvidan je u slučaju slabije uspješnosti privlačenja sredstava EU fondova o kojim ovisi realizacija svih definiranih ciljeva.*

Financijski okvir za provedbu ciljeva zacrtanih u Planu razvoja oslanja se na tri ključna izvora: proračun Dubrovačko-neretvanske županije, državni proračun Republike Hrvatske i sredstva fondova Europske unije. Sveukupno, za ostvarenje strateških projekata planirano je 8.080.755.500 HRK. S obzirom da predloženi godišnji iznos višestruko premašuje projekcije proračuna Dubrovačko-neretvanske županije za godine provedbe Plana razvoja razvidno je kako će ključnu ulogu u realizaciji ostvarenih ciljeva imati uspješnost privlačenja sredstava iz fondova Europske unije. Kako bi se sredstva uspješno i privukla biti će potrebno izvršiti unaprjeđenje ljudskih kapaciteta te uspostaviti suradnju svih dionika javnog i privatnog sektora u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Vrednovatelj je stava kako će izvedivost indikativnog financijskog okvira ovisiti o uspješnosti u privlačenju sredstava iz fondova Europske unije.

Procesom vrednovanja sagledano je i u kojoj mjeri Plan razvoja slijedi obavezne i dodatne kriterije vrednovanja pri čemu su kao obavezni kriteriji definirani važnost, djelotvornost i usklađenost, a u skupini dodatnih kriterija vrednovanja uključeni su kriteriji učinkovitosti, dosljednosti, komplementarnosti, održivosti i jednakosti. Vrednovatelj je procijenio i u kojoj mjeri pokazatelji uspješnosti slijede kriterije izravnosti, nedvosmislenosti, usredotočenosti, važnosti, praktičnosti, korisnosti i jednostavnosti.

Prema kriterijima relevantnosti, efektivnosti i koherentnosti nakon dva kruga vrednovanja dokument je uvažio većinu smjernica vrednovatelja za koje je to bilo moguće. Ciljevi i prioriteti

su definirani temeljem iscrpne analize stanja i SWOT analize u kojim su identificirana uska grla razvoja Dubrovačko-neretvanske županije na temelju kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja, radionica radnih skupina za izradu Plana razvoja i konzultacija sa relevantnim dionicima. Ostvarivanje ciljeva Plana ovisit će, međutim, o uspješnosti privlačenja sredstava iz vanjskih izvora odnosno državnog proračuna i sredstava fondova Europske unije. Po pitanju koherentnosti dokument je usklađen sa razvojnim prioritetima sadržanim u nacionalnim dokumentima. Pri odabiru razvojnih prioriteta slijedi aktualne globalne, europske i nacionalne trendove te su ciljevi unutar samog Plana hijerarhijski strukturirani na način da niži ciljevi doprinose ostvarenju viših ciljeva.

Po pitanju dodatnih kriterija vrednovanja učinkovitost Plana ovisit će također o uspješnosti privlačenja sredstava iz EU fondova. Plan odražava viziju razvojne politike Republike Hrvatske za naredno razdoblje u svojim prioritetima, a njegovim ostvarenjem stvorile bi se pretpostavke za trajni razvojni zaokret županije ka zeleno-plavoj gospodarskoj strukturi.

Pokazatelji uspješnosti sadržani u Planu razvoja revidirani su na sugestiju vrednovatelja kako bi slijedili kriterije izravnosti, nedvosmislenosti, usredotočenosti, važnosti i praktičnosti. Vrednovatelj je koordinatoru i izrađivaču ukazao na nužnost odabira takvih indikatora koji omogućuju usporedivost između više razdoblja strateškog planiranja ali i sa drugim jedinicama regionalne samouprave u Republici Hrvatskoj i u Europskoj uniji. U odabiru pokazatelja uspješnosti vodilo se računa i o dosadašnjim trendovima realizacije pojedinog pokazatelja. Sve navedeno rezultiralo je u konačnici pokazateljima koji su bliski rezultatima mjerenja, nisu dvosmisleni, usredotočeni su i važni te praktični, korisni i jednostavni.

Na temelju svega navedenog, vrednovatelj je stava kako nacrt Plana razvoja većinom slijedi smjernice Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja.

7. Zaključci i preporuke

Proces izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje do 2027. godine slijedio je sve relevantne smjernice za izradu Planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave. U njegovu izradu bio je uključen široki krug dionika koji su svoje doprinose dali putem sudjelovanja u pet radnih skupina ili kroz dodatne konzultacije i proces javnog savjetovanja. U procesu izrade Plana provedena su i dva kruga prethodnog vrednovanja te jedno izlaganje Odboru za vrednovanje i zainteresiranim dionicima kroz koje su raspravljena brojna otvorena pitanja što je u konačnici doprinijelo kvaliteti dokumenta.

Nacrt Plana sukladan je nacionalnim razvojnim prioritetima za razdoblje za koje se akt strateškog planiranja izrađuje i strukturiran je logički na način da predložene mjere doprinose ostvarivanju posebnih ciljeva koji se pak ugrađuju u logičku cjelinu razvojnih prioriteta Dubrovačko-neretvanske županije. Plan razvoja ima za cilj ojačati regionalnu otpornost na eksterne poremećaje i diversificirati strukturu regionalnog gospodarstva s naglaskom na plavo-zelene aktivnosti komplementarne turizmu. U tom kontekstu, može se zaključiti kako dokument obilježava visoki stupanj interne i eksterne koherentnosti.

Ambiciozno definirani ciljevi imaju potencijal dugoročne promjene regionalne ekonomske strukture i konkurentnosti. Ograničeni financijski kapacitet županije u tome predstavlja ograničenje pa je logično da se Plan razvoja u značajnoj mjeri oslanja na privlačenje sredstava iz fondova Europske unije. Uspješnost u privlačenju navedenih sredstava odredit će i ljudski potencijali kako za pripremu tako i za kvalitetnu provedbu strateških projekata te potpora svih dionika na lokalnoj i regionalnoj razini. U tom smislu, potrebno je tijekom provedbe razraditi sustav provedbenih mjera za pravovremeno prepoznavanje i ublažavanje rizika kako bi se ostvarili ciljevi Plana.

U Dubrovniku, 29. studenog 2021.

Za vrednovatelja:

izv.prof.dr.sc. Nebojša Stojčić

izv.prof.dr.sc. Tonči Svilokos

PRILOG 4

**IZVJEŠĆE O SAVJETOVANJU S JAVNOŠĆU U POSTUPKU DONOŠENJA:
PLANA RAZVOJA DUBROVAČKO – NERETVANSKE ŽUPANIJE DO 2027. GODINE**

Naziv akta za koji je provedeno savjetovanje s javnošću	Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine	
Naziv tijela nadležnog za izradu nacрта akta/dokumenta i provedbu savjetovanja	Dubrovačko-neretvanska županija, Upravni odjel za poslove župana i Županijske skupštine	
Razlozi za donošenje akta i ciljevi koji se njime žele postići uz sažetak ključnih pitanja	<p>Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine izrađen je sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17), Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18). Tehničke i metodološke upute za izradu akta propisuje Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU u obliku Priručnika o strateškom planiranju i Dodatka Priručniku (svibanj 2020.) i Uputa za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave (lipanj 2021.).</p> <p>Plan razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine predstavlja srednjoročni akt strateškog planiranja kojim se definira okvir za poticanje razvoja Dubrovačko-neretvanske županije tijekom sedmogodišnjeg razdoblja u skladu s trajanjem financijske perspektive Europske unije. Temeljna je poveznica između nacionalnih i lokalnih razvojnih planova kojom se osigurava što veća usklađenost napora i aktivnosti brojnih aktera koji djeluju na prostoru županije, a čija je misija doprinosti njezinom što uspješnijem razvitku. Poseban naglasak je stavljen na usklađenost razvojnog smjera i strateških ciljeva s Nacionalnom razvojnom strategijom 2030.</p> <p>Zadatak politike regionalnoga razvoja je pridonijeti ukupnom regionalnom rastu i razvoju stvaranjem uvjeta koji će smanjiti društvene i gospodarske razvojne nejednakosti među manjim općinama i gradovima i županijama te omogućiti svim područjima da postanu konkurentna. Značajan poticaj povećanju konkurentnosti županije, smanjenju društvenih i gospodarskih nejednakosti među jedinicama lokalne samouprave te ujednačavanju njihovog budućeg razvoja bit će ostvaren uz pomoć europskih sredstava.</p> <p>Dubrovačko-neretvanska županija svoje djelovanje usmjerit će na provedbu mjera u okviru četiri strateška prioriteta</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jačanje otpornosti gospodarstva i povećanje ulaganja u održivo i digitalno gospodarstvo, 2. Poboljšanje kvalitete života te unaprjeđenje ljudskog kapitala, 3. Očuvanje okoliša, poboljšanje povezivosti i održivo korištenje baštine i 4. Unaprjeđenje upravljanja razvojem. 	
Datum objave dokumenata za savjetovanje	06. studenog 2021.	
Razdoblje provedbe savjetovanja	06. studenog 2021. – 06. prosinca 2021.	
Pregled prihvaćenih i neprihvaćenih mišljenja i prijedloga s obrazloženjem razloga za neprihvatanje	Nije bilo podnesenih prijedloga	
Ostali oblici savjetovanja s javnošću	<ul style="list-style-type: none"> • Savjetovanje sa članovima Partnerskog vijeća Dubrovačko-neretvanske županije putem tri sjednice (rujan, studeni, prosinac 2021.) • Savjetovanje sa gradonačelnicima i načelnicima Dubrovačko-neretvanske županije putem dva kolegija (srpanj 2020. i rujna 2021.) 	
Troškovi provedenog savjetovanja	/	
Nositelj izrade izvješća Mjesto, datum: Dubrovnik	Dubrovačko-neretvanska županija, Upravni odjel za poslove župana i Županijske skupštine	Dubrovnik, 07. prosinca 2021. godine

REPUBLIKA HRVATSKA
DUBROVAČKO – NERETVANSKA ŽUPANIJA
ŽUPAN

KLASA: 301-01/20-01/03
URBROJ: 2117/1-01-20-1
Dubrovnik, 24. veljače 2020.

Na temelju članka 35. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije („Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije“ broj 7/09, 10/10, 3/13 i 6/18) i članka 13. i 27. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 118/18), župan Dubrovačko-neretvanske županije dana 24. veljače 2020. godine donosi

ODLUKU

**o osnivanju i imenovanju članova tima za strateško planiranje izrade
Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027.**

Članak 1.

Ovom odlukom osniva se tim za strateško planiranje izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027. (u nastavku: Tim).

Članak 2.

Tim za strateško planiranje sudjeluje u svim fazama izrade Plana razvoja DNŽ, odnosno pri:

- definiranju razvojnih izazova i potencijala (analiza stanja: swot i pestle analiza),
- definiranju vizije razvoja (usklađene s relevantnim dugoročnim aktima strateškog planiranja), razvojnih potreba i razvojnih potencijala
- definiranju prioriteta javne politike, razvojnih smjerova, strateških i posebnih ciljeva,
- definiranju ključnih pokazatelja ishoda i ciljanih vrijednosti pokazatelja,
- izradi terminskog plana provedbe projekata s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi,
- izradi indikativnog financijskog plana s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu posebnih ciljeva i projekata od strateškog značaja,
- izradi fiskalne procjene učinka,
- osiguravanju usklađenosti s Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama te dokumentima prostornog uređenja,
- izradi okvira za praćenje i vrednovanje.

Članak 3.

Članovi tima imenuju se iz reda predstavnika upravnih odjela Dubrovačko-neretvanske županije te predstavnika ostalih ključnih dionika razvoja Dubrovačko-neretvanske županije.

Članak 4.

Članovi tima za strateško planiranje će se u svome radu rukovoditi načelom konsenzusa, načelom jednakosti i načelom transparentnosti, tako da su sve uključene strane potpuno informirane i upoznate s aktivnostima koje tim poduzima u svom radu. Svi članovi tima ravnopravni su u iznošenju vlastitih stavova te pri donošenju odluka.

Članak 5.

- (a) Ovom odlukom imenuje se za Predsjednika Tima za strateško planiranje, zamjenika župana Dubrovačko-neretvanske županije, gosp. Joška Cebala.
- (b) Administrativne i stručne poslove za potrebe rada tima za strateško planiranje obavljati će Razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije- DUNEA.
- (c) Na prijedlog članova Tima, župan Dubrovačko-neretvanske županije imenuje Radne skupine za izradu Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027. koje sudjeluju u svim fazama izrade Plana razvoja iz reda predstavnika upravnih odjela Dubrovačko-neretvanske županije te predstavnika ostalih ključnih dionika razvoja Dubrovačko-neretvanske županije po tematskim skupinama koje će se naknadno definirati.

Za članove Tima za strateško planiranje izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027. imenuju se:

1. Joško Cebalo, zamjenik župana DNŽ – *Predsjednik Tima*
2. Žaklina Marević, zamjenica župana DNŽ – zamjenica predsjednika Tima
3. Jelena Dadić, pročelnica UO za društvene djelatnosti DNŽ
4. Ivo Klaić, pročelnik UO za gospodarstvo i more DNŽ
5. Anita Kunica Jelčić, pročelnica UO za prostorno uređenje i gradnju DNŽ
6. Miho Baće, pročelnik UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i komunalne poslove DNŽ
7. Nikolina Kraljević, UO za poslove župana i Županijske skupštine i opću upravu DNŽ
8. Dragica Stanić, pročelnica za financije DNŽ
9. Karmen Kutnjak, direktorica Centra za poduzetništvo DNŽ
10. Marina Oreb, ravnateljica Zavoda za prostorno uređenje DNŽ
11. Ivo Kaštelan, Županijska uprava za ceste
12. Marijana Đuračić, ravnateljica JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ
13. Melanija Milić, ravnateljica JU DUNEA

Članak 6.

Članovi Tima za svoj rad odgovaraju županu Dubrovačko-neretvanske županije.

Članak 7.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

ŽUPAN
Nikola Dobroslavić

Dostaviti:

1. Arhiva
2. Članovima Tima za strateško planiranje

REPUBLIKA HRVATSKA
DUBROVAČKO – NERETVANSKA ŽUPANIJA
ŽUPAN

KLASA: 301-01/20-01/03
UR. BROJ: 2117/1-01-20-6
Dubrovnik, 3. travnja 2020. godine

Na temelju članka 35. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije („Službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije“ broj 07/09, 10/10, 3/13 i 6/18) i članka 13. i 27. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 118/18), župan Dubrovačko-neretvanske županije dana 3. travnja 2020. godine donosi

ODLUKU

**o imenovanju člana tima za strateško planiranje izrade
Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027.**

Članak 1.

Nastavno na Odluku o osnivanju i imenovanju članova tima za strateško planiranje izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027., KLASA: 301-01/20-01/03, URBROJ: 2117/1-01-20-1, od 24. veljače 2020. godine, pored imenovanih članova imenuje se i Josip Bačić, direktor županijske Agencije za gospodarenje otpadom d.o.o.

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostaviti:

- Arhiva
- Članovima tima za strateško planiranje

Župan

Nikola Dobroslavić

REPUBLIKA HRVATSKA
DUBROVAČKO – NERETVANSKA ŽUPANIJA
ŽUPAN

KLASA: 301-01/20-01/03
URBROJ: 2117/1-01-20-7
Dubrovnik, 2. travnja 2020.

Temeljem članka 5. Odluke o osnivanju i imenovanju članova Tima za strateško planiranje izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027. (URBROJ: 2117/1-01-20-1, KLASA:301-01/20-01/03), župan Dubrovačko-neretvanske županije dana 02. travnja, 2020. godine donosi

ODLUKU

o osnivanju i imenovanju tematskih radnih skupina za izradu Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. - 2027.

Članak 1.

Ovom odlukom osnivaju se i imenuju članovi radnih skupina izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. -2027. (u nastavku: Plan razvoja), podjeljeni u tematske radne skupine (u nastavku: radne skupine).

Članak 2.

Članovi radnih skupina sudjeluje u svim fazama izrade Plana razvoja DNŽ, odnosno pri:

- definiranju razvojnih izazova i potencijala (analiza stanja: swot i pestle analiza),
- definiranju vizije razvoja (usklađene s relevantnim dugoročnim aktima strateškog planiranja), razvojnih potreba i razvojnih potencijala
- definiranju prioriteta javne politike, razvojnih smjerova, strateških i posebnih ciljeva,
- definiranju ključnih pokazatelja ishoda i ciljanih vrijednosti pokazatelja,
- izradi terminskog plana provedbe projekata s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi,
- izradi indikativnog financijskog plana s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu posebnih ciljeva i projekata od strateškog značaja,
- izradi fiskalne procjene učinka,
- osiguravanju usklađenosti s Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama te dokumentima prostornog uređenja,
- izradi okvira za praćenje i vrednovanje.

Članak 3.

Članovi radnih skupina imenuju se iz redova zaposlenika upravnih odjela Dubrovačko-neretvanske županije te predstavnika ostalih ključnih dionika razvoja Dubrovačko-neretvanske županije.

Članak 4.

Članovi radnih skupina će se u svome radu rukovoditi načelom konsenzusa, načelom jednakosti i načelom transparentnosti, tako da su sve uključene strane potpuno informirane i upoznate s aktivnostima koje radna skupina poduzima u svom radu.

Svi članovi radnih skupina unutar tematske skupine kojoj pripadaju ravnopravni su u iznošenju vlastitih stavova.

Članak 5.

Svaka pojedinačna radna skupina sastoji se od voditelja radne skupine, zamjenika i članova. Voditelj radne skupine odgovoran je za komunikaciju i organizaciju rada unutar tematske radne skupine, kao i za koordinaciju i izvještavanje o radu radne skupine.

Članak 6.

Za članove radnih skupina za izradu Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027. prema tematskim područjima imenuju se:

Radna skupina

DEMOGRAFIJA, ZDRAVSTVO I SOCIJALNA UKLJUČENOST

- **Jelena Dadić, pročelnica UO za društvene djelatnosti DNŽ, voditeljica**
- **Nikoleta Borković Ljubić, pomoćnica pročelnice UO za društvene djelatnosti – zamjenica voditeljice**
- Nina Skurić, zamjenica pročelnice UO za društvene djelatnosti, član
- Marijo Bekić, doc.prim. dr. sc., ravnatelj Opće bolnice Dubrovnik, član
- Mato Lakić, dr. med. spec. epidemiologije, ravnatelj Zavoda za javno zdravstvo DNŽ, član
- Luka Lulić, ravnatelj Zavoda za hitnu medicinu DNŽ, član
- Damira Bojić, dr.med.,specijalist fizikalne medicine i rehabilitacije, ravnateljica Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju KALOS, član
- Mihovil Štimac, ravnatelj Doma zdravlja Metković, član
- Branko Bazdan, ravnatelj Doma zdravlja Dubrovnik, član
- Sebastijan Fabris, ravnatelj Doma zdravlja Korčula, član

- Marin Barčot, ravnatelj Doma zdravlja Dr. Ante Franulović, član
- Vinko Matić, ravnatelj Doma zdravlja Ploče, član
- Ružica Misir, ravnateljica Centra za socijalnu skrb DNŽ, član
- Vatroslav Vukdelija, ravnatelj Centra za socijalnu skrb Metković, član
- Mila Kontić, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Ploče, član
- Dobrila Petković-Kolumbić, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Korčula, član
- Marina Sambrailo, ravnateljica Doma za starije osobe Dubrovnik, član
- Mirjana Vujnović, ravnateljica Domus-Christija, član
- Nikolina Zuvela, ravnateljica Doma za starije osobe Vela Luka, član
- Darko Tarle, ravnatelj Doma za starije osobe Korčula, član
- Marijana Milat, ravnateljica Društva crvenog križa DNŽ, član
- Sanja Šanje, ravnateljica Caritasa dubrovačke biskupije, član
- Ivana Pree, JU Razvojna agencija Dunea, član
- Bruno Bebić, JU Razvojna agencija Dunea, član

Radna skupina

OBRAZOVANJE, ZNANOST, KULTURA I SPORT

- **Žaklina Marević, zamjenica župana, voditeljica**
- **Jelena Dadić, pročelnica UO za društvene djelatnosti DNŽ, zamjenica voditeljice**
- Ana Čeović, pomoćnica pročelnice UO za društvene djelatnosti, član
- Božena Nikoletić, voditeljica Županijskog vijeće ravnatelja osnovnih škola, član
- Nikša Burum, prof. dr. sc., rektor Sveučilišta u Dubrovniku, član
- Tomo Sjekavica, tajnik Zajednice tehničke kulture DNŽ, član
- Branko Bazdan, predsjednik Zajednice športa DNŽ, član
- Romano Radonić, predsjednik Savjeta mladih DNŽ, član
- Antun Perušina, Centar kompetentnosti u turizmu DNŽ, član
- Franica Miloš, JU Regionalna agencija Dunea, član
- Olja Ljubišić, JU Regionalna agencija Dunea, član

Radna skupina

GOSPODARSTVO I TRŽIŠTE RADA

- **Ivo Klaić, pročelnik UO za gospodarstvo i more DNŽ, voditelj**
- **Karmen Kutnjak, direktorica Centra za poduzetništvo DNŽ, zamjenica voditelja**
- **Ivo Mujo, pomoćnik pročelnika UO za gospodarstvo i more, zamjenik voditelja**
- Nikolina Trojić, predsjednica HGK – Županijska komora Dubrovnik, član
- Nikola Kalafatović, tajnik, HOK – Obrtnička komora Dubrovnik, član
- Vladimir Bakić, direktor, Turistička zajednica DNŽ, član
- Mato Oberan, voditelj FLAG-a južni Jadran; Ceh za ribarstvo DNŽ, član
- Nikša Burum, prof. dr. sc, rektor Sveučilišta u Dubrovniku, član
- Dasen Jasprica, ravnatelj HZZ – Područnog ureda u Dubrovniku, član
- Katarina Slejko, voditeljica LAG-a 5, član
- Irena Vištica, voditeljica LAG-a Neretva, član
- Luko Srhoj, JU Regionalna agencija Dunea, član
- Stjepan Rezo, JU Regionalna agencija Dunea, član

Radna skupina

OKOLIŠ I PROSTORNI RAZVOJ

- **Marina Oreb, ravnateljica Zavoda za prostorno uređenje DNŽ, voditeljica**
- **Miho Baće, pročelnik UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i komunalne poslove DNŽ, zamjenik voditeljice**
- Anita Kunica Jelčić, pročelnica UO za prostorno uređenje i gradnju DNŽ, član
- Ivo Kaštelan, ravnatelj Županijske uprave za ceste na području DNŽ, član
- Marijana Miljas Duračić, ravnateljica JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ, član
- Sanela Budalica Meco, UO za prostorno uređenje i gradnju, član
- Dijana Tomašević Rakić, UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i komunalne poslove DNŽ, član
- Željko Dadić, ravnatelj Županijske lučke uprave Dubrovnik, član
- Ante Tvrdeić, ravnatelj, Županijske lučke uprave Korčula, član
- Josip Bačić, direktor Agencije za gospodarenje otpadom, član
- Nikša Burum, prof. dr. sc., rektor Sveučilišta u Dubrovniku, član
- Iva Pozniak, JU Regionalna agencija Dunea, član

Radna skupina

INSTITUCIONALNI KONTEKST I KLJUČNI RIZICI BUDUĆEG RAZVOJA ŽUPANIJE

- **Joško Cebalo, zamjenik župana, voditelj**
- **Žaklina Marević, zamjenica župana, zamjenica voditelja**
- Jelena Dadić, pročelnica UO za društvene djelatnosti DNŽ, član
- Ivo Klaić, pročelnik UO za gospodarstvo i more DNŽ, član
- Anita Kunica Jelčić, pročelnica UO za prostorno uređenje i gradnju DNŽ, član
- Miho Baće, pročelnik UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i komunalne poslove DNŽ, član
- Nikolina Kraljević, UO za poslove župana i Županijske skupštine i opću upravu DNŽ, član
- Dragica Stanić, pročelnica UO za financije DNŽ, član
- Karmen Kutnjak, direktorica Centra za poduzetništvo DNŽ, član
- Marina Oreb, ravnateljica Zavoda za prostorno uređenje DNŽ, član
- Ivo Kaštelan, ravnatelj Županijske uprave za ceste, član
- Marijana Miljas Đuračić, ravnateljica JU za zaštitu prirode DNŽ, član
- Melanija Milić, ravnateljica JU Razvojne agencije DUNEA, član
- Josip Bačić, direktor Agencije za gospodarenje otpadom, član

Članak 7.

Članovi radne skupine za svoj rad odgovaraju voditelju skupine kojoj pripadaju.

Članak 8.

Administrativne i stručne poslove sukladno Odluci Županijske skupštine, Klasa: 301-01/19-01/14; UrBr.2117/1-04-19-03, o početku procesa izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. obavljati će JU Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije – DUNEA.

Za administrativne i stručne poslove te koordinaciju rada tima za strateško planiranje, koordinaciju rada tematskih radnih skupina, prikupljanje određenih podataka te komentiranje predloženog materijala imenuju se Gorana Margaretić i Marija Memunić Butigan.

Za provedbu Komunikacijske strategije i Akcijskog plana za izradu Plana razvoja imenuje se Tea Stjepović.

Članak 9.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Župan

Nikola Dobroslavić

Dostaviti:

1. Članovima radne skupine za izradu Plana razvoja
2. Timu za strateško planiranje izrade Plana razvoja
3. Arhiva

REPUBLIKA HRVATSKA
DUBROVAČKO - NERETVANSKA ŽUPANIJA
ŽUPAN

KLASA:301-01/19-01/14
URBROJ:2117/1-01-21-7
Dubrovnik, 25.siječnja 2021.

Temeljem članka 5. Odluke o osnivanju i imenovanju članova Tima za strateško planiranje izrade Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine, Župan Dubrovačko-neretvanske županije donosi

ODLUKU
o izmjeni ODLUKE o osnivanju i imenovanju tematskih radnih skupina za izradu Plana razvoja
Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027.

Članak 1.

U Odluci o osnivanju i imenovanju tematskih radnih skupina za izradu Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije 2021. – 2027. , KLASA:301-01/20-01/03, URBROJ:2117/1-01-20-7, od 2. travnja 2020. godine (u daljnjem tekstu: Odluka), mijenja se članak 6. na način da se:

- u „Radnoj skupini, DEMOGRAFIJA, ZDRAVSTVO I SOCIJALNA UKLJUČENOST“
 - umjesto Nikolette Borković Ljubić, pomoćnice pročelnice UO za društvene djeletnosti–zamjenice voditeljice, imenuje Nina Skurić, zamjenica pročelnice UO za društvene djeletnosti, za zamjenicu voditeljice.
 - umjesto Nine Skurić, zamjenice pročelnice UO za društvene djeletnosti, imenuje Đurđica Popović, UO za društvene djeletnosti, za člana.
- U „Radnoj skupini, OKOLIŠ I PROSTORNI RAZVOJ“, umjesto Dijane Tomašević Rakić, UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i komunalne poslove, imenuje Ivo Đuračić, UO za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i komunalne poslove, za člana.

Članak 2.

Ostale odredbe Odluke ostaju neizmjenjene.

Župan

Nikola Dobrosravić

REPUBLIKA HRVATSKA
DUBROVAČKO - NERETVANSKA ŽUPANIJA
ŽUPAN

KLASA: 301-01/19-01/14
URBROJ: 2117/1-01-21-06
Dubrovnik, 25. siječnja 2021.

Temeljem članka 10. Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019) i članka 43. Statuta Dubrovačko-neretvanske županije (službeni glasnik Dubrovačko-neretvanske županije, broj:7/09, 10/10, 3/13, 6718 i 11/20) župan Dubrovačko-neretvanske županije donosi

ODLUKU

**o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje
Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027.**

Članak 1.

Odlukom o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine, KLASA:301-01/19-01/14, URBROJ:2117/1-01-21-05, od 20 siječnja 2021. godine Dubrovačko-neretvanska županija pokrenula je postupak vrednovanja navedenog Plana tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe sukladno Planu vrednovanja koji je sastavni dio navedene Odluke.

Provedba postupka vrednovanja Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. temelji se na načelima točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti u skladu s posebnim propisom kojim se uređuje sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

Članak 2.

Uloga Dubrovačko-neretvanske županije, kao tijela nadležnog za izradu Plana razvoja Dubrovačko-neretvanske županije do 2027. godine i Odbora za vrednovanje je osigurati sukladnost postupka vrednovanja s opisom djelovanja, olakšati pristup potrebnim informacijama, te osigurati kvalitetu vrednovanja kojeg će provodi neovisno tijelo.

Članak 3.

U odbor za vrednovanje imenuju se

1. Dijana Tomašević Rakić, Upravni odjel za zaštitu okoliša, imovinsko pravne i komunalne poslove DNŽ, predsjednica
2. Barbara Savin, JU Zavod za prostorno uređenje DNŽ, dopredsjednica,
3. Melanija Milić, JU Regionalna agencija DUNEA, član
4. Mario Mačković, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, član
5. Nikoleta Borković Ljubić, UO za društvene djelatnosti, član

Članak 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviti će se u Službenom glasniku Dubrovačko-neretvanske županije.

Župan

Nikola Dobroslavčić

Dostaviti:

- Regionalnoj razvojnoj agenciji DUNEA – regionalnom koordinatoru
- Članovima Odbora za vrednovanje Plana razvoja DNŽ do 2027.
- pismohrana

Izrađivač:
Dubrovačko-neretavska županija

Koordinator procesa izrade:
Regionalna razvojna agencija
Dubrovačko-neretvanske županije - DUNEA

Tehničke i metodološke smjernice za izradu dokumenta:
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU

Stručna podrška:
Institut za razvoj i međunarodne odnose (IRMO), Zagreb

Prethodno vrednovanje dokumenta:
Sveučilište u Dubrovniku

Savjetodavno tijelo:
Partnersko vijeće Dubrovačko-neretvanske županije

Dizajn logotipa:
Darko Vrbica, grafički dizajner i fotograf

Grafičko oblikovanje dokumenta:
Antonela Farčić, grafički dizajner

Dubrovnik, 2021

Pelješki most
Izvor: DNŽ